

RP 50/2004 rd

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till sjukförsäkringslag

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att sjukförsäkringslagen skall revideras i sin helhet. Propositionen utgör en del av en helhet som skall förtydliga lagstiftningen om utkomstskydd. Lagstiftningens struktur skall ändras och formuleringarna i de enskilda bestämmelserna skall preciseras. De krav på författningsnivå och bestämmelser om bemyndigande som ställs i grundlagen samt den etablerade tolkningspraxis som styr tillämpningen och verkställigheten skall beaktas vid preciseringen av bestämmelserna.

Förslaget till totalrevidering är till sin natur

i huvudsak lagstiftningstekniskt. I propositionen föreslås likväl även en övergång till användning av lönekoeficient i de bestämmelser som gäller fastställande av sjukdagpenning och föräldradagpenningar samt specialvårdspenning. Villkoren för att specialvårdspenning betalas ut skall preciseras. Till den del som gäller sådana ersättningar enligt sjukförsäkringslagen som betalas till arbetsgivaren skall fogas regleringen av ersättning till arbetsgivare för semesterkostnader.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2005.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	4
1. Inledning.....	4
2. Nuläge	4
2.1. Lagstiftning och praxis.....	4
2.1.1. Allmänt	4
2.1.2. Sjukvårdsersättningar.....	5
Läkararvoden	5
Undersökning och vård som föreskrivits av läkare.....	5
Ersättningar för tandvård	6
Läkemedel	6
Resor	8
Övernattning.....	8
2.1.3. Förmåner enligt arbetsinkomst	8
Sjukdagpenning	8
Föräldradagpenning.....	9
Specialvårdspenning.....	10
Övriga arbetsinkomstersättningar enligt lagen om smittsamma sjukdomar och till följd av överlåtelse av organ för transplantation.....	10
Beloppet av sjuk- eller föräldradagpenning.....	10
2.1.4. Ersättningar för företagshälsovård.....	11
Studenthälsovård.....	13
2.1.5. Ersättning för semesterkostnader	13
2.1.6. Finansiering.....	13
2.2. Bedömning av nuläget	13
2.2.1. Lagstiftning	14
Lagens uppbyggnad.....	14
Betald förmåner.....	14
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	15
3.1. Mål och medel	15
3.1.1. Förtydligande av lagstiftningen.....	15
3.2. De viktigaste förslagen	15
3.2.1. Revidering av sjukförsäkringslagen.....	15
3.2.2. Förslag gällande förmånerna.....	16
Indexjusteringar	16
Specialvårdspenning.....	17
3.2.3. Ersättningar som betalas till arbetsgivaren	17
Ersättningar för företagshälsovården	17
Ersättningar för semesterkostnader	17
3.2.4. Klarläggande av gränsen mellan ersättningar för den offentliga hälso- och sjukvården och den privata sjukvården.....	17

3.2.5. Övriga förslag	18
4. Propositionens verkningar	19
4.1. Ekonomiska verkningar	19
Allmänt	19
Indexjusteringar	20
Specialvårdspenning.....	20
4.2. Verkningar i fråga om organisationen.....	20
4.3. Verkningar för olika medborgargrupperns ställning.....	21
Allmänt	21
Indexjusteringar	21
Specialvårdspenning.....	21
Klarläggande av gränsen mellan ersättningar för den offentliga hälso- och sjukvården och den privata sjukvården	22
Övriga förslag	22
5. Beredningen av propositionen	24
Teknisk revidering av lagstiftningen	24
Indexjusteringar	24
Förslag gällande specialvårdspenning	24
Beredning och utlåtanden.....	24
6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	25
6.1. Samband med andra propositioner	25
DETALJMOTIVERING.....	26
1. Lagförslag.....	26
2. Närmare bestämmelser	77
2.1. Statsrådets förordningar	77
2.2. Ministeriets förordningar	78
3. Ikraftträdande.....	78
4. Lagstiftningsordning	79
LAGFÖRSLAGEN.....	80
Sjukförsäkringslag	80

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Sjukförsäkringslagen (364/1963) gavs den 4 juli 1963. Lagens struktur har bibehållits oförändrad till dags dato. De olika förmånerna i lagen har varit i kraft sedan början, även om de trädde i kraft etappvis. I lagen har under den tid den varit i kraft gjorts flera partiella revideringar. Även mer omfattande revideringar har genomförts genom ändring av gällande bestämmelser så att paragrafernas antal har utökats med a och b -paragrafer och även antalet moment under paragraferna har utökats. Lagstiftningen är således svårförståelig och författningstekniskt sett inkonsekvent.

I och med den nya grundlagen (731/1999) är det skäl att se över bemyndigandena att utfärda förordning och författningarnas nivå, även om de omedelbara behoven av ändringar redan har åtgärdats. Utredningsman Arjärvi inkluderade även förtydligandet av socialskyddet i sina förslag till revidering av sjukförsäkringslagstiftningen (Social- och hälsovårdsministeriets stencilier 1998:17). Rätten till socialskydd ingår i de i grundlagen skyddade grundläggande fri- och rättigheter som bör tryggas genom lag.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

2.1.1. Allmänt

I den del som gäller nuläget beskrivs den lagstiftning som gäller den försäkrades utkomstskydd och sjukvårdsersättningar vid sjukdom samt den lagstiftning som gäller utkomstskyddet under moderskaps- och föräldraledighet. I denna del beskrivs även de ersättningar som betalas till arbetsgivare på grundval av anordnandet av företagshälso-

vård och den ersättning för semesterkostnader som betalas till arbetsgivaren på grundval av den semester som intjänas under föräldradagpenningperioden. På ett mer detaljerat sätt beskrivs de bestämmelser i vilka föreslås ändringar av innehållet eller vilka det är nödvändigt att se över i syfte att åskådliggöra de ändringar som föreslagits i lagstiftningsstrukturen. Till övriga delar anges innehållet i gällande lagstiftning mer allmänt i syfte att föra fram de centrala dragen i systemet.

Förmåner enligt sjukförsäkringslagen är sjuk- och föräldradagpenningar, specialvårdspenningar och sjukvårdsersättningar. Dessutom ersätts enligt sjukförsäkringslagen arbetsgivarens kostnader för anordnandet av företagshälsovård, och Folkpensionsanstalten deltar med sjukförsäkringsmedel också i anordnandet av studenthälsovård. I Finland bosatta personer omfattas av den allmänna sjukförsäkringen. De är försäkrade enligt sjukförsäkringslagen.

Lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993) föreskriver när en person anses vara bosatt i Finland och på grundval därav berättigad till sjukförsäkringsförmåner. För att få föräldradagpenning krävs att sökanden har varit bosatt i Finland i åtminstone 180 dagar omedelbart före tidpunkten för den beräknade nedkomsten. Sjukförsäkringen ersätter kostnaderna för sådan sjukvård som getts utomlands, bortsett från resekostnaderna, om personen i ett främmande land har blivit i behov av vård och om han eller hon inte har rätt att få ersättning för vården via något system i landet i fråga. Ersättning betalas i allmänhet inte då någon söker vård utomlands. EG-lagstiftningen och sådana socialskyddskonventioner som Finland har ingått och som omfattar sjukvård medför undantag i det bosättningsbaserade hälsoskyddet; sådana medborgare i EU- och EES-länder och deras familjemedlemmar som är sjukförsäkrade i

EU- och EES-länder får omedelbar vård under sin tillfälliga vistelse i Finland till samma kostnader som personer bosatta och försäkrade i Finland.

2.1.2. Sjukvårdsersättningar

En försäkrad person har rätt att få ersättning för kostnaderna för nödvändig sjukvård till följd av sjukdom samt för kostnaderna för graviditet och förlossning. Ersättning betalas för kostnaderna för privata hälso- och sjukvårdstjänster, läkemedelsvård och resor som gjorts till följd av sjukdom. Undersökning som utförs av en läkare för att konstatera eller utesluta en misstänkt sjukdom och för att fastställa vården skall också ersättas. Villkoret för att ersättning skall betalas är alltid att vården är nödvändig. Ersättning betalas endast till den del, vartill kostnaderna för vården skulle ha uppgått med undvikande av onödiga kostnader, men utan äventyrande av patientens hälsa. Vård enligt allmänt godkänd, god vårdpraxis anses vara nödvändig.

Ersättning enligt sjukförsäkringslagen betalas inte för de avgifter som en försäkrad har betalat till en hälsovårdscentral eller någon annan offentlig hälsovårdsenhet. Ersättning enligt sjukförsäkringslagen beviljas inte för kostnader som har åsamkats den försäkrade, om hälso- och sjukvårdsservicen har ordnats så som avses i 4 § 1 mom. 4 punkten lagen om planering av och statsandelar för social- och hälsovården (733/92) eller om det i verkligheten är fråga om ett sådant arrangemang som avses i det nämnda lagrummet. Då en klient deltar i undersökningar eller söker vård på en hälsovårdscentral eller någon annan offentlig hälso- och sjukvårdsenhet omfattas de undersökningar som är nödvändiga för vården av sjukdomen i fråga av enhetens kostnadsansvar. Den offentliga hälso- och sjukvården har kostnadsansvaret även då vården fortsätter som köpta tjänster av en privat serviceproducent. Läkemedel skall bekostas av en offentlig hälso- och sjukvårdsenhet, om patienten vårdas på en bäddavdelning eller då läkemedlen och motsvarande preparat ges i samband med vård på en poliklinik. Sjukförsäkringsersättning betalas i regel inte då vården har getts i utrymmen som hör till den offentliga hälso- och sjukvården. För tjänster

som ordnas av kommunen tas avgift ut av klienten enligt bestämmelserna i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (912/1972). Förordningen tillämpas också på avgifter som uppbärs för specialiserad sjukvård.

Läkararvoden

Sjukförsäkringen ersätter en del av privatläkarnas arvoden. För att ersättning skall betalas förutsätts att den läkare som gett vården har rätt att utöva läkaryrket i Finland. Ersättning fås även för läkarintyg som ges för en sjukförsäkringsförmån. Partiell ersättning betalas likaså för vård som getts på ett privat sjukhus eller i specialavgiftsklassen på ett offentligt sjukhus samt för arvoden som uppbärs på en mottagning hos en läkare som erhållit rätt till privatmottagning. Av läkararvoden ersätts till högst 60 procent av beloppet enligt den fastställda taxan. För den del som överstiger taxan betalas inte sjukförsäkringsersättning. Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet fastställs grunderna för läkararvodestaxorna, Folkpensionsanstalten fastställer för sin del de enskilda ersättningstaxorna. Taxan består av läkares mottagningsarvodestaxa, läkares åtgärdstaxa och läkares sjukhusarvodestaxa. Taxan omfattar allmänläkar- och specialisttaxan. Läkares mottagningsarvodestaxa är tidsbaserad. Laboratorieundersökningar samt radiologiska undersökningar som utförts och åtgärder som vidtagits av läkare ersätts på samma sätt som kostnaderna för undersökning och vård.

Undersökning och vård som föreskrivits av läkare

Undersökning och vård som föreskrivits av läkare ersätts, om de har föreskrivits med anledning av behandling av en sjukdom eller om de har varit nödvändiga för konstaterande av en eventuell sjukdom. Sjukförsäkringen ersätter en del av kostnaderna för sådana undersökningar och sådan vård som en privatläkare har föreskrivit. Som undersökning och vård ersätts laboratorieundersökningar, radiologiska undersökningar, patologiska undersökningar, sjukvårdsåtgärder, cytostatikabehandling, fysioterapi, psykologiska under-

sökningar och behandling med konstgjord njure.

För att undersökning och behandling skall ersättas förutsätts att åtgärderna har utförts vid en i sjukförsäkringslagen avsedd institution som har blivit godkänd att tillhandahålla tjänster eller att tjänsterna har tillhandahållits av en i sjukförsäkringsförordningen avsedd person med behörig yrkesutbildning. Godkända privata undersöknings- och vårdinrättningar är de av länsstyrelsen godkända serviceproducenterna inom hälso- och sjukvården som avses i lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990). Personer med behörig yrkesutbildning är sjukskötare, hälsovårdare, barnmorska, fysioterapeut, laboratorieskötare, specialtandtekniker och psykolog, under förutsättning att personen har införts i det centralregister över yrkesutbildad hälsovårdspersonal som Rättsskyddscentralen för hälsovården upprätthåller.

Då kostnaderna för en av en läkare eller tandläkare på en gång föreskriven undersökning eller vård överstiger självriskens, dvs. 13,46 euro, ersätts beloppen enligt den fastställda taxan till högst 75 procent till den del de överstiger självriskens. Ett undantag är fysioterapi, som ersätts genom att självriskens på 13,46 euro alltid dras av separat. Enligt samma bestämmelse ersätts kostnaderna för fysioterapi eller någon annan undersöknings- eller vårdserie för högst 15 vård- eller undersökningstillfällen dessutom under förutsättning att vården har getts eller undersökningen utförts inom tre månader räknat från det första vårdtillfället eller undersökningen. I allmänhet ersätts en sådan undersökning som har utförts och vård som har getts inom ett år från och med utfärdandet av föreskriften. Folkpensionsanstalten har fastställt taxan för undersökning och behandling utgående från de grunder som social- och hälsovårdsministeriet har bestämt.

Ersättningar för tandvård

Sjukförsäkringen ersätter en del av de kostnader för undersökning och vård av mun och tänder som utförts av en privat tandläkare.

För att ersättning skall betalas förutsätts att den tandläkare som gett vården har rätt att

utöva tandläkaryrket i Finland.

Som tandvård ersätts av tandläkare utförd undersökning, förebyggande vård samt behandling av sjukdomar i munområdet och tandsjukdomar. Undersökning utförd av tandläkare ersätts för högst 20 minuter en gång i kalenderåret. En sådan undersökning omfattar odontologisk undersökning, ställande av diagnos och vårdplanering i samband med det.

Av tandläkare föreskrivna laboratorie- och radiologiska undersökningar i anslutning till tandläkarens verksamhetsområde ersätts enligt taxan för undersökning och behandling. Regleringsvård ersätts endast när åtgärderna är nödvändiga för behandling av någon annan sjukdom än en tandsjukdom. Protetisk vård ersätts inte.

Tandvården för frontveteraner och minröjare ersätts enligt lagen om anordnande av och ersättning för tandvården för frontveteraner (678/1992). Frontmanna-, fronttjänst-, front- eller veterantecken eller intyg över deltagande i försvarets minröjningsuppgifter åren 1945—1952 berättigar till ersättning för kostnaderna för tandvård. Frontveteraner och minröjare ersätts för helprotes tillverkad av specialtandtekniker, rebasering av helprotes eller lagning av protes, om de har remiss av en tandläkare för behandling av en specialtandtekniker.

Av tandläkararvoden ersätts högst 60 procent av beloppet enligt den fastställda taxan. Ersättningen för undersökning och förebyggande vård av frontveteraners mun och tänder samt för kliniskt arbete inom protetisk uppgår likväl till 100 procent högst av beloppet enligt den fastställda taxan, och till 50 procent för tekniskt arbete inom protetisk, dock högst för det belopp som motsvarar taxan för åtgärden.

Läkemedel

Läkemedelsersättningar enligt sjukförsäkringslagen betalas för sådana receptbelagda av läkare föreskrivna läkemedel som är nödvändiga för behandlingen av en sjukdom. Också en del av egenvårdsläkemedel som förskrivits av läkare ersätts. Även salvbaser som förskrivits för behandling av en långvarig hudsjukdom och kliniska näringspreparat

som används för behandling av svåra sjukdomar ersätts. Ersättning betalas också för läkemedel som är nödvändiga med anledning av graviditet och förlossning.

Med läkemedel som förskrivits av läkare eller tandläkare avses också ett sådant läkemedel som kan bytas ut enligt läkemedelsverkets förteckning och till vilket det för patienten förskrivna läkemedlet har utbytt.

För ersättning förutsätts att ett partipris som godtagits som ersättningsgrund har fastställts för läkemedlet. Ersättningen fastställs till högst priset enligt det fastställda partipriset, på vilket har lagts högst ett belopp enligt läkemedelstaxan som bestämts i statsrådets förordning och mervärdesskatt.

Med läkemedel som skall ersättas förstås ett i läkemedelslagen (395/1987) avsett receptbelagt läkemedel vars ändamål är att vid invärtes eller utvärtes bruk bota eller lindra sjukdom eller sjukdomssymptom och för vilket har fastställts ett skäligt partipris som kan godtas som ersättningsgrund, dock inte naturmedel eller homeopatiska och antroposofiska preparat. Med läkemedel som skall ersättas förstås även ett sådant i social- och hälsovårdsministeriets förordning nämnt läkemedel som får säljas utan recept och för vilket ett skäligt partipris som kan godtas som ersättningsgrund har fastställts.

Grundersättningen för läkemedel är 50 procent av det belopp som vid varje inköpstillfälle överstiger 10 euro. Specialersättningen för läkemedel är 75 procent av det belopp som vid varje inköpstillfälle överstiger 5 euro, om det är fråga om nödvändiga läkemedel som används vid behandlingen av svåra och långvariga sjukdomar, och 100 procent av det belopp som vid varje inköpstillfälle överstiger 5 euro, om det är fråga om ett nödvändigt läkemedel med ersättande eller korrigerande verkan som används vid behandlingen av svåra och långvariga sjukdomar. Flera läkemedel kan ingå i ett inköpstillfälle. Vid beslut om specialersättning för ett läkemedel beaktas sjukdomens art, i vilken mån läkemedlet är nödvändigt och ekonomiskt fördelaktigt samt läkemedlets terapeutiska värde, bevisat genom användning och forskning samt de disponibla medlen för specialersättningar för läkemedel. Ett beslut om specialersättning för ett läkemedel kan be-

gränsas till att gälla bara en viss form av eller svårighetsgrad hos en genom förordning av statsrådet angiven sjukdom. Ett läkemedel kan godkännas att omfattas av specialersättning då det i två års tid har omfattats av grundersättningen. Ett läkemedel kan godkännas att omfattas av specialersättning tidigare än så, om det finns tillräckliga erfarenheter av och forskningsrön om nödvändigheten av läkemedlet, dess ersättande eller korrigerande verkan samt i vilken mån läkemedlet är nödvändigt och ekonomiskt fördelaktigt.

Genom förordning av statsrådet bestäms de svåra och långvariga sjukdomar vid vilkas behandling de förskrivna läkemedlen ger rätt till specialersättning.

Genom förordning av statsrådet bestäms också de betydelsefulla och dyra läkemedel och de sjukdomar vid vilkas behandling läkemedlen ersätts. Grundersättning för betydelsefulla och dyra läkemedel kan betalas först sedan det genom en särskild utredning visats att tillräckliga terapeutiska grunder föreligger. Folkpensionsanstalten fattar beslut om de särskilda indikationer med vilka ersättningen för dessa läkemedel är medicinskt motiverad med beaktande av läkemedlets terapeutiska värde samt genom en hurudan särskild utredning den försäkrade kan få grundersättning eller specialersättning för dessa läkemedel.

Om den försäkrades läkemedelskostnader, för vilka partiell ersättning har betalats, överstiger 604,72 euro per kalenderår (år 2004), ersätts den överskjutande delen till fullt belopp. Den överskjutande delen skall uppgå till minst 16,82 euro innan den betalas ut.

Läkemedelsprisnämnden fastställer det skäliga partipris för ett läkemedel, ett kliniskt näringspreparat och en salvbas som kan godtas som ersättningsgrund samt beslutar om specialersättning för ett läkemedel. Läkemedelsprisnämnden består av två representanter för social- och hälsovårdsministeriet, en representant för finansministeriet, två representanter för Folkpensionsanstalten, en representant för Läkemedelsverket och en representant för Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården. I samband med läkemedelsprisnämnden verkar en expertgrupp som ger ett utlåtande innan nämnden

beslutar om specialersättning, om specialersättning har sökts för ett preparat som innehåller en ny verksam läkemedelssubstans. Bland medlemmarna skall finnas personer med sakkunskap i medicin, farmakologi, hälsovårdsekonomi och sjukförsäkring.

Resor

Resersättning beviljas för nödvändiga kostnader som föranleds av en resa som den försäkrade gjort till följd av sjukdom, graviditet eller förlösning. På samma sätt ersätts kostnaderna för en resa som en läkare, tandläkare eller någon annan person med behörig yrkesutbildning gjort till den försäkrade. Ersättning betalas till den del vartill kostnaderna för resan skulle ha uppgått med undvikande av onödiga kostnader, men utan äventyrande av den försäkrades hälsa.

Resor som gjorts till följd av sjukdom ersätts i allmänhet då vården av den försäkrade skall ersättas från sjukförsäkringen. Ersättning betalas för resor till läkare eller tandläkare samt till av läkare eller tandläkare föreskriven undersökning eller behandling vid en enhet inom den privata hälso- och sjukvården eller hos en person med behörig yrkesutbildning. Resor till en hälsovårdscentral eller ett offentligt sjukhus ersätts utan utredning av huruvida behandlingen som ges av en privat serviceproducent skall ersättas.

Sjukförsäkringen ersätter helt och hållet patientens resekostnader till den del kostnaderna för en enkelresa överstiger 9,25 euro. Som den försäkrades resekostnader ersätts även de kostnader som åsamkas den följeslagare som den försäkrade nödvändigtvis behöver under resan. Dessutom ersätts som den försäkrades resekostnader de kostnader för en resa som den försäkrades familjemedlem eller någon annan närstående separat har gjort t.ex. till sjukhuset, om läkaren anser det vara nödvändigt att en anhörig deltar i vården av den försäkrade.

Om de fasta självriskandelarna som den försäkrade skall betala eller det sammanlagda beloppet av de kostnader för enkelresa som understiger den fasta självriskén överstiger den årliga självriskandelen på 157,26 euro, ersätts de kostnader för nödvändiga resor som gjorts under samma kalenderår till fullt

belopp, dock högst till ett belopp enligt den fastställda taxan.

Ersättning för resekostnaderna betalas till det belopp som kostnaderna för resan med anlåtande av det billigaste färd sättet skulle ha uppgått till. I praktiken anses den offentliga buss- eller tågtrafiken vara det billigaste färd sättet. Har passageraren inte använt det billigaste färd sättet och om det anlätade färd sättet kan anses ha varit motiverat med tanke på sjukdomen eller trafikförhållandena, beviljas ersättning enligt de faktiska kostnaderna, dock högst till ett belopp enligt den fastställda taxan. Härvid betalas ersättning t.ex. för en resa som den försäkrade gjort ensam med taxi, och som ersättningsgrund används taxitaxan som fastställts av kommunikationsministeriet.

Med stöd av 11 § lagen om tillståndspliktig persontrafik på väg (662/1994) kan kommunikationsministeriet vid behov fastställa taxitaxan, sjuktransporttaxan och den riksomfattande seriebiljettaxan för linjetrafik. Som ersättningsgrund för kostnader som beror på en resa som gjorts med tåg eller buss har använts de grunder för avgift som VR Ab och Oy Matkahuolto Ab har fattat beslut om. Genom beslut av Folkpensionsanstaltens styrelse har ersättningsgrunderna för användning av egen eller någon annans bil, motorbåt, snöskoter och motorcykel samt privat helikopter fastställts.

Övernattning

Om patienten på grund av undersökning, vård eller av skäl som hänför sig till trafikförhållandena har varit tvungen att övernatta under resan, betalas till honom eller henne i övernattningspenning högst 20,18 euro per dygn. Övernattningspenning betalas även till följeslagaren, om hans eller hennes resa ersätts.

2.1.3. *Förmåner enligt arbetsinkomst*

Sjukdagpenning

Sjukdagpenning betalas som ersättning för arbetsoförmåga till följd av sjukdom. Dagpenning fastställs antingen på grundval av

utebliven inkomst eller vissa förmåner som föregår dagpenningen eller den betalas till minimibelopp. Sjukdagpenningen är avsedd att ersätta sådant inkomstbortfall som beror på arbetsoförmåga som varat mindre än ett år. Enligt gällande lag har en person i åldern 16—64 år, som till följd av sjukdom är oförmögen att utföra vanligt arbete eller därmed nära jämförbart arbete, rätt till sjukdagpenning. Dagpenning betalas såväl till en person i förvärvsarbete som till en som utför eget arbete. Som eget arbete betraktas arbete som utförs i ett eget eller en familjemedlems företag eller i ett yrke. Med eget arbete jämställs även bl.a. hushållsarbete och studier på heltid. Dagpenning betalas även till en person som är arbetslös utan att själv vara orsak till det.

Då arbetsförmågan oavbrutet har varat minst 55 kalenderdagar har personen rätt till sjukdagpenning fastän det s.k. arbetsvillkoret inte uppfylls. Arbetsvillkoret uppfylls inte, om personen av någon orsak som beror på honom eller henne själv har varit utan arbete hela den tre månaders period som föregått arbetsförmågan. Om det då arbetsförmågan inträder är uppenbart att den fortgår under minst 300 dagpenningsdagar, har personen i fråga rätt att få dagpenning redan genast efter självrisktiden (dagen för insjuknandet och de nio närmast följande vardagarna). I dessa fall betalas dagpenning alltid till minimibelopp.

Sjukdagpenning betalas för vardagar, dvs. för sex dagar i veckan. Dagpenning utbetalas högst till utgången av kalendermånaden före den månad då antalet betalningsdagar för dagpenning skulle stiga till 300 dagar. Till maximitiden räknas dagarna för utbetalning av dagpenning för de två år som omedelbart föregår arbetsförmågans inträde. Har den försäkrade emellanåt varit arbetsför i minst ett år, skall inte betalningsdagarna före denna tid beaktas. De tidigare betalningsdagarna räknas alltid på nytt i samband med beviljande av varje sådan dagpenning på vilken tillämpas nio dagars självrisk. För dagpenningen beräknas en primärtid, då betalningsdagarna för dagpenning för första gången omfattar minst 150 dagar. Primärtiden omfattar de 150 första betalningsdagarna samt efterföljande fem fulla kalendermånader. Dag-

penningens primärtid fastställs för definitionen av den tid då full invalidpension enligt arbetspensionslagarna börjar löpa.

Föräldradagpenning

I det följande används benämningen föräldradagpenning för moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning samt för särskild moderskapspenning och partiell föräldrapenning. Föräldradagpenning betalas med anledning av graviditet och förlossning samt vård av barn. Syftet med moderskapspenningen är att ge modern en möjlighet att stanna hemma från arbetet och på detta sätt trygga hennes eget och hennes barns hälsa samt trygga vården av barnet hemma. Syftet med föräldrapenningen och den partiella föräldrapenningen är att trygga vården av barn eller adoptivbarn hemma. Genom den faderskaps- och föräldrapenning som betalas till fadern uppmuntras han att delta i vården av sitt barn och att skapa en god relation till sitt barn. Av fadern förutsätts att han inte är i förvärvsarbete eller annat arbete utanför hemmet under den tid då han deltar i vården av barnet.

Rätten till moderskapspenning uppkommer då graviditeten har varat minst 154 dagar. Moderskapspenningsperioden kan inledas 30—50 vardagar före den beräknade tidpunkten för nedkomsten. Moderskapspenning betalas för 105 vardagar. För de därpå följande 158 vardagarna kan föräldrapenning betalas antingen till modern eller till fadern. Dessutom kan fadern få faderskapspenning för högst 18 vardagar under moderskaps- eller föräldrapenningsperioden för högst fyra perioder. En fader som får föräldrapenning under föräldrapenningsperiodens 12 sista vardagar är berättigad till en extra faderskapspenning för 12 vardagar då föräldrapenningsperioden har löpt ut. Barnets moder och fader kan också dela på rätten till föräldrapenning så att de samtidigt har rätt till partiell föräldrapenning.

Om det i en familj på samma gång föds två eller flera barn, förlängs föräldrapenningsperioden med 60 vardagar per barn räknat fr.o.m. det andra barnet. För den förlängda perioden kan föräldrapenning betalas antingen till modern eller till fadern. Familjen kan

använda förlängningen redan under den egentliga moderskaps- eller föräldrapenningensperioden, då båda föräldrarna samtidigt deltar i vården av sina barn.

Även en försäkrad hos vilken ett barn under sju år har placerats i syfte att den försäkrade skall ta barnet till sitt adoptivbarn har rätt till föräldrapenning. Villkoret för detta är att adoptivföräldern deltar i vården av barnet och inte är i förvärsarbete eller annat arbete utanför hemmet. Även adoptivföräldrar kan sinsemellan komma överens om användningen av föräldrapenning. Föräldrapenning betalas tills 234 vardagar har förflutit från barnets födelse. Tiden räknas från och med dagen efter födelsedatum. Om barnet tas i vård senare än 54 vardagar efter barnets födelse, kan föräldrapenning dock betalas för 180 vardagar. Då fler än ett barn samtidigt har tagits till adoptivbarn förlängs tiden för betalning av föräldrapenning med 60 vardagar för varje barn utöver ett.

En kvinna som är gravid kan få särskild moderskapspenning om hennes arbetsuppgifter eller arbetsförhållanden äventyrar hennes eller fostrets hälsa. En gravid kvinnas eller ett fosters hälsa kan äventyras på grund av ett kemiskt ämne, strålning eller någon smittsam sjukdom eller någon annan motsvarande omständighet som hänför sig till den försäkrades arbetsuppgifter eller arbetsförhållanden. Innan särskild moderskapspenning beviljas är det nödvändigt att utreda huruvida riskfaktorn kan elimineras eller annat arbete ordnas för den gravida kvinnan.

Specialvårdspenning

Specialvårdspenning betalas till den förälder till ett sjukt barn under 16 år som deltar i vården eller rehabiliteringen av sitt barn på sjukhus eller på sjukhuspoliklinik, i hemvård som är anknuten till sjukhus- eller poliklinikvård eller i en på lag grundad kurs i anpassningsträning eller rehabilitering eller någon annan därmed jämförbar på lag grundad rehabiliteringsverksamhet. Förutsättningen är att den person som vårdar barnet är förhindrad att utföra sitt arbete till följd av att han eller hon deltar i vården av barnet och således inte får lön för denna tid. Då det är fråga om

hemvård eller vård av ett barn över sju år på sjukhus eller poliklinik, skall barnets sjukdom vara svår för att specialvårdspenning skall kunna betalas.

För den tid sjukhus- och poliklinikvården samt rehabiliteringskurserna pågår betalas specialvårdspenning per kalenderår i allmänhet för högst 60 vardagar, för tiden för hemvård dessutom för högst 60 vardagar. Maximtiden kan överskridas av särskilda terapeutiska skäl.

Övriga arbetsinkomstersättningar enligt lagen om smittsamma sjukdomar och till följd av överlåtelse av organ för transplantation

Till en person som enligt lagen om smittsamma sjukdomar (583/1986) har blivit förordnad att utebli från sitt förvärsarbete betalas utöver sjukdagpenning ersättning av sjukförsäkringsmedel för inkomstbortfall. Samma rätt har även en vårdnadshavare till ett barn under 16 år som har insjuknat i en smittsam sjukdom, om han eller hon är förhindrad att utföra sitt arbete. I dylika situationer betalas ersättning för inkomstbortfallet för hela tiden, också för sjukdagpenningens självrisktid.

Till en person som donerar ett organ eller vävnad betalas sjukdagpenning för den tid då han eller hon är förhindrad att förvärsarbete.

Beloppet av sjuk- eller föräldradagpenning

Sjuk- och föräldradagpenningarna är avsedda att ersätta den uteblivna arbetsinkomsten och storleken på dem är beroende av de arbetsinkomster som konstaterats för personen i fråga vid beskattningen. Från löntagarnas arbetsinkomster avdras de kostnader som föranleds av inkomstens förvärvande. Dessutom har man sedan 1993 genom ettåriga lagar fastställt det temporära avdrag som görs på grundval av arbetstagares pensionsavgift och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie. Detta avdrag är 2004 4,85 procent. Sedan år 1993 har det genom en temporär lag bestämts om avdraget för pensionsavgift och arbetslöshetsförsäkringspremie kalenderårsvis. Med företagares och lantbruksföretaga-

res arbetsinkomster avses inkomst enligt lagarna om pension för företagare (FöPL, LFöPL).

Vid beräkandet av dagpenningen delas årsarbetsinkomsten med 300 dagar (det genomsnittliga antalet vardagar om året). Dagpenningen är 70 procent av trehundredelen av en försäkrads årsarbetsinkomst, om årsarbetsinkomsten inte överstiger 26 124 euro. På den överskjutande delen upp till 40 192 euro är beloppet av dagpenningen 40 procent av trehundredelen av årsarbetsinkomsten och på den del som överstiger 40 192 euro 25 procent av trehundredelen av årsarbetsinkomsten.

Sjukdagpenning betalas inte om den försäkrades arbetsinkomster är lägre än 1 004 euro om året. En försäkrad har dock rätt till minimibeloppet av sjukdagpenningen efter det att arbetsförmågan oavbrutet har varat 55 kalenderdagar. Minimibeloppet är 11,45 euro. Den försäkrade kan redan tidigare få dagpenning som motsvarar minimidagpenningen, om arbetsförmågan oavbrutet varar minst 300 vardagar. I detta fall kan sjukdagpenning betalas genast efter självrisktiden (dagen för insjuknandet och de följande nio vardagarna).

Även minimibeloppet av föräldradagpenningen och specialvårdspenningen är 11,45 euro. Den moderskaps- och föräldrapenning som betalas för tiden i arbete samt faderskapspenningen för värnpliktiga uppgår till samma belopp.

Den försäkrades arbetsinkomster kan på ansökan också beräknas utifrån den s.k. sexmånadersinkomsten, om hans eller hennes inkomster före arbetsförmågans inträde har varit väsentligt högre än de indexjusterade arbetsinkomster som konstaterats vid beskattningen. Även arbetsinkomsterna från en kortare tid kan på ansökan användas som grund för dagpenningen, om den försäkrade till följd av sjukdom eller arbetslöshet eller av någon annan motsvarande orsak har haft arbetsinkomster bara för en del av sexmånadersperioden och om inkomsterna i övrigt skulle ha varit kontinuerliga.

Beloppet av dagpenningen kan även fastställas utifrån den förmån som föregår den dag då dagpenningen börjar löpa. Har en person under de fyra månaderna innan arbets-

oförmågan börjar fått arbetslöshetsförmån enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) eller utbildningsstöd eller systerstöd för arbetslivsträning enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002), är den dagpenning som på grund av arbetsoförmåga skall betalas till honom eller henne i regel 86 procent av beloppet av den förmån som betalats till honom eller henne. Har den försäkrade under de fyra månaderna innan dagpenningen börjat löpa fått studiepenning eller vuxenstudiepenning enligt lagen om studiestöd, utgör den dagpenning som betalas till honom eller henne med anledning av arbetsoförmåga minst en tjugofemtedel av den studiepenning eller vuxenstudiepenning som har betalats till honom eller henne. Har den försäkrade under de sex månaderna innan dagpenningen börjat löpa fått rehabiliteringspenning enligt lagen om rehabiliteringspenning (611/1991), skall dagpenningen uppgå till minst beloppet av denna rehabiliteringspenning. Har den försäkrade under motsvarande tid fått rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna, utgör den dagpenning som betalas till den försäkrade minst en tjugofemtedel av månadsbeloppet av rehabiliteringspenningen som har betalats till den försäkrade. Härvid beaktas dock inte förhöjningar i rehabiliteringspenningen.

Eurobeloppen i fråga om grunderna för dagpenning ses över varje år genom APL-index för personer i arbetsför ålder. Någon årlig indexjustering görs inte i minimidagpenningen. Sjukdagpenningen och föräldradagpenningarna är skattepliktig inkomst.

2.1.4. Ersättningar för företagshälsovård

Det centrala syftet med ersättning för företagshälsovård är att främja förebyggande verksamhet och verksamhet som upprätthåller arbets- och funktionsförmågan på arbetsplatsen i enlighet med principerna för god företagshälsovårdspraxis. Med hjälp av ersättningssystemet strävar man efter att stöda genomförandet av verksamhetsbetingelserna för företagshälsovården, en mångsidig användning av resurserna inom företagshälso-

vården och ständig förbättring av kvaliteten på servicen. Till ersättningssystemet hör som en väsentlig del utvecklandet av uppföljning och utvärdering av företagshälsovården.

Bestämmelser om anordnandet av och innehållet i företagshälsovården ingår i lagen om företagshälsovård (1383/2001). I arbete där arbetsgivaren är skyldig att iaktta arbetarskyddslagen, skall arbetsgivaren, utöver vad som föreskrivs annanstans, på egen bekostnad anordna företagshälsovård genom att anlita personer med yrkesutbildning och tjänster inom hälso- och sjukvården i syfte att förhindra sådana hälsorisker som beror på arbetet. Arbetsgivaren kan dessutom ordna sjukvård för sina anställda. En företagare eller någon annan som utför eget arbete kan, om han eller hon så vill, ordna företagshälsovård för sig själv, men lagen ålägger honom eller henne inte att göra så.

Bestämmelser om innehållet i den företagshälsovård som bestämts som arbetsgivarens skyldighet samt i den företagshälsovård som är avsedd för företagare och andra som utför eget arbete ingår i lagen om företagshälsovård och i statsrådets förordning om principerna för god företagshälsovårdspraxis samt om företagshälsovårdens innehåll, yrkesutbildade personer och sakkunniga och den utbildning som krävs inom företagshälsovården (1484/2001) samt i statsrådets förordning om hälsoundersökningar i arbete som medför särskild fara för ohälsa (1485/2001).

Arbetsgivaren kan ordna företagshälsovård genom att skaffa tjänsterna av en kommunal hälsovårdscentral, genom att ordna de företagshälsovårdstjänster han eller hon behöver själv eller tillsammans med andra arbetsgivare (arbetsgivarens egen eller arbetsgivarnas gemensamma företagshälsovårdscentral) eller genom att skaffa de tjänster som behövs av någon annan verksamhetsenhet eller person som är berättigad att producera företagshälsovårdstjänster. Beträffande de sistnämnda serviceproducenterna bör bestämmelserna i lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990) beaktas. Arbetarskyddsmyndigheten skall övervaka att arbetsgivaren har ordnat de företagshälsovårdstjänster som bestäms såsom arbetsgivarens skyldigheter.

Ersättningen omfattar de kostnader som

föranleds av de resurser som är nödvändiga för genomförandet av god företagshälsovårdspraxis. I ansökningarna från arbetsgivarnas egna och arbetsgivarnas gemensamma företagshälsovårdscentraler syns dessa kostnader som anläggnings- och driftskostnader, som föranleds av upprätthållandet av företagshälsovårdsverksamheten. Till dessa hör löne- och kompletteringsutbildningskostnaderna för personalen på företagshälsovårdscentralen, underhållskostnaderna för företagshälsovårdslokalerna, undersöknings- och behandlingsutrustningen och apparaterna samt kostnaderna för laboratorieundersökningar och radiologiska undersökningar och olika behandlings- och undersökningsartiklar och instrument samt kontorsmaskiner och kontorsförnödenheter. Även de avgifter och arvoden som hälsovårdscentralerna och övriga enheter som producerar företagshälsovårdstjänster uppbär för sina tjänster grundar sig på motsvarande kostnader.

Ersättningsklasserna är två: till ersättningsklass I hör de företagshälsovårdstjänster som föreskrivs eller bestäms såsom arbetsgivarens skyldighet samt företagarnas företagshälsovårdstjänster. Till dessa hör bl.a. kostnaderna för förebyggande verksamhet och verksamhet som upprätthåller och främjar arbetstagarnas arbetsförmåga, såsom t.ex. arbetsplatsutredningar, arbetsplatsbesök, hälsoundersökningar och deltagande i anordnande av första hjälpen. Till ersättningsklass II hör tjänster inom sjukvården och annan hälsovård som arbetsgivaren ordnar på egen bekostnad. Dylika är t.ex. kostnaderna för den öppna sjukvården på allmänläkarnivå och kostnaderna för den övriga hälso- och sjukvården.

Grunden för den ersättning som betalas till en arbetsgivare och en företagare är maximibeloppet per arbetstagare (per företagare). Maximibeloppen i ersättningsklasserna I och II har fastställts särskilt i syfte att genomföra verksamhet som överensstämmer med god företagshälsovårdspraxis utifrån nödvändiga resurser. Ersättningen uppgår till 50 procent av de nödvändiga och skäligen kostnader som åsamkats arbetsgivaren. Av kostnaderna beaktas likväl endast de kalkylerade maximibelopp per arbetstagare som Folkpensionsanstalten har fastställt. Maximibeloppet i er-

sättningsklass I och II justeras årligen att motsvara den allmänna kostnadsutvecklingen. Särskilda skäl som hänför sig till arbetsplatsens storlek, inledande av företagshälsovårdsverksamheten, inrättande av en företagshälsovårdscentral eller ändring av företagshälsovårdens innehåll eller någon annan omständighet som beror på de hälsoriska arbetet medför och som påverkar behovet av företagshälsovård kan beaktas i ersättnings maximibelopp.

Ersättningsens maximibelopp per arbetstare 2003 är:

	Kostnadernas maximibelopp €	Ersättnings maximibelopp €
Ersättningsklass I	124 €	62 €
Ersättningsklass II	186 €	93 €

Till arbetsgivare betalas en ersättning på 60 procent av företagshälsovårdens kostnader för utarbetandet av verksamhetsplaner för företagshälsovården och kostnaderna för arbetsplatsbesök samt arbetarskyddskommisionernas möten under tiden 1.1.2002—31.12.2005. Ersättningen kan inte heller i detta fall överstiga det kalkylerade maximibeloppet per arbetstare.

Arbetsgivaren ansöker om ersättning hos Folkpensionsanstalten för räkenskapsperioden enligt bokföringen. De kostnader som framställs i ansökan skall grunda sig på arbetsgivarens bokföring. För att ersättning skall betalas förutsätts att de företagshälsovårdstjänster som arbetsgivaren ordnar är avgiftsfria för de anställda. För företagare och andra som utför eget arbete är ansökningstiden sex månader från det att kostnaderna uppkommit.

Studenthälsovård

Folkpensionsanstalten kan till Studenternas hälsovårdsstiftelse betala en skälig ersättning för kostnaderna för den vård stiftelsen anordnar.

2.1.5. Ersättning för semesterkostnader

Bestämmelser om den ersättning för semesterkostnader som betalas till arbetsgivaren ingår i lagen om ersättning till arbetsgi-

vare för semesterkostnader för den tid föräldradagpenning betalas (238/1994). Arbetsgivaren har enligt lagen rätt till ersättning från sjukförsäkringssystemet om arbetsgivaren är skyldig att betala arbetstagaren semesterlön eller semesterersättning för den tid som arbetstagaren, utan att vara på arbete, fått särskild moderskaps-, moderskaps-, faderskaps- eller föräldradagpenning. Rätten till ersättning uppkommer för varje kalendermånad, under vilken arbetstagaren på ovan nämnda grunder har intjänat semester, förutsatt att antalet dagpenningdagar uppgår till minst 14 under kalendermånaden. Ersättning betalas för 2,5 dagar per kalendermånad. Ersättningen motsvarar den dagpenning som betalts till arbetstagaren för den tid under vilken semester intjänats. I ersättning betalas inte mer än det belopp som arbetsgivaren har varit skyldig att betala i form av semesterlön eller semesterersättning.

Arbetsgivaren ansöker om ersättning hos Folkpensionsanstalten, och den betalas i efterhand efter det att föräldradagpenningsspe-rioden har upphört. Ersättning söks inom sex månader från det att föräldradagpenningsspe-rioden upphörde.

2.1.6. Finansiering

Finansieringen av sjukförsäkringen grundar sig på fördelningsprincipen, där förmånerna under varje år finansieras med intäkter som influtit under samma år. Sjukförsäkringsförmånerna finansieras genom försäkrades sjukförsäkringspremier och arbetsgivares sjukförsäkringsavgifter, avkastning på egendom samt retroaktiva betalningar, med vilka avses övriga enligt lag ersättningskyldigas betalningar till sjukförsäkringsfonden. Dessutom finansierar staten de minimidagpenningsskostnader som föranleds av föräldradagpenningar och specialvårdspenningar. Den avgift som uppbärs hos trafik- och olycksfallsförsäkringsinrättningar samt en del av intäkterna av mervärdesskatten styrs likaså till sjukförsäkringsfonden. Dessutom betalar staten ett garantibelopp till sjukförsäkringsfonden.

2.2. Bedömning av nuläget

2.2.1. Lagstiftning

Lagens uppbyggnad

Det är skäl att utarbeta konsekvensen och tydligheten i regleringen på ett sådant sätt att dessa motsvarar dagens krav på lagstiftningen.

Sjukförsäkringslagstiftningen har under årens lopp, i 40 år, utvecklats i många etapper i form av delreformer. Detta har lett till en situation där även många omfattande reformer har genomförts såsom t.ex. ändring av endast två paragrafer. Ändringarna har emellertid lett till svårbegripliga och tunga paragrafer. Bestämmelser om läkemedelsersättningar ingår t.ex. i 5 § 1 mom. 3 punkten, 5 a § och 9 §. De två sist nämnda paragraferna består emellertid av närmare tio moment. Lagens innehåll kompletteras av förordningar av statsrådet och ministeriet, vilka även de har ändrats många gånger.

Lagstiftningen skall vara så tydlig och genomskinlig som möjligt. Bestämmelserna skall vara exakta och bestämmelserna om bemyndigande skall vara noggrant avgränsade. Bestämmelser om de grundläggande fri- och rättigheterna utfärdas genom lag.

Sjukförsäkringen ersätter en betydande del av kostnaderna för sjukvården i vårt land. Sjukförsäkringen ersätter i regel läkemedelskostnaderna i den öppna vården samt resekostnader som beror på sjukvård. Sjukförsäkringen har, i egenskap av det system som ersätter läkararvoden, undersökningar och vård inom den privata sjukvården, liksom även vård som ges och undersökningar som utförs av tandläkare, en betydande uppgift som kompletterar den offentliga hälso- och sjukvården. Största delen av den arbetsföra befolkningen omfattas av företagshälsovården, varvid de ersättningar som betalas till arbetsgivaren har en utjämnande inverkan på kostnaderna.

Sjukförsäkringens dagpenningssystem tryggar utkomsten vid sjukdom. Man har försökt göra dagpenningssystemet, rehabiliteringen och pensionssystemet så funktionsdugligt att det sporrar folk att stanna kvar i arbetslivet. Föräldradagpenningarnas betydelse som metoder att sammanjämka arbetsliv och familjeliv är väsentlig.

Betalda förmåner

De offentliga hälsovårdsutgifterna uppgick 2001 till 7 148 miljoner euro i Finland. Sjukförsäkringen deltar i regel inte i utgifterna för den offentliga hälsovården.

År 2003 betalade Folkpensionsanstalten 2 669 miljoner euro i sjukförsäkringsförmåner. År 2003 fick 325 600 personer sjukdagpenning. Sammanlagt 142 200 personer fick föräldradagpenning, varav 96 600 var mödrar och 45 600 fäder.

År 2003 fick 7 900 personer specialvårdspenning. Sjukdagpenningen var i genomsnitt 42,1 euro per dag. Den föräldradagpenning som betalas till mödrar var 36,2 euro/dag och den föräldrapenning som betalas till fäder var 57,0 euro/dag. Specialvårdspenningen var i genomsnitt 36,6 euro per dag.

År 2003 betalade Folkpensionsanstalten 1 262,8 miljoner euro i sjukvårdersättningar. Av detta belopp var 65,5 miljoner euro ersättningar för läkartjänster, 93,1 miljoner euro ersättningar för tandläkartjänster och 56,0 miljoner euro ersättningar för undersöknings- och vårdutgifter. Utgifterna för läkemedelsersättningar uppgick till sammanlagt 917,5 miljoner euro, varav utgifterna för läkemedel som omfattas av grundersättning var 329,2 miljoner euro, för läkemedel i den lägre specialersättningsklassen 237,1 miljoner euro och för läkemedel i den högre specialersättningsklassen 281,6 miljoner euro. Sammanlagt 69,4 miljoner euro betalades i tilläggsersättningar för läkemedel. Resekostnaderna ersattes med 130,7 miljoner euro.

Antalet besök hos allmänläkare uppgick år 2003 till 696 000 och antalet besök hos specialister till 2 804 000, dvs. sammanlagt 3 575 000 besök. Tandläkarbesöken var 2 899 000 till antalet. Antalet undersöknings- och vårdtillfällen med självrisk uppgick till 1 156 000. Antalet resor med självrisk var 3 388 000. Antalet personer som fick grundersättning för läkemedel år 2003 var 3 134 800 och antalet personer som fick specialersättning 1 047 400.

Den genomsnittliga ersättningsprocenten för läkemedel som omfattas av grundersättning var 41,5 procent år 2003. Den genomsnittliga ersättningsprocenten för läkemedel i

den lägre specialersättningsklassen var 70,2 och i den högre specialersättningsklassen 96,8 procent. Den genomsnittliga ersättningsprocenten för läkararvoden var 31,3 och för tandläkararvoden 37,2 procent. Den genomsnittliga ersättningsprocenten för undersökning och vård uppgick till 33,8. Beträffande resor var den genomsnittliga ersättningsprocenten 86,7.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Mål och medel

3.1.1. Förtydligande av lagstiftningen

Syftet med propositionen är att för sjukförsäkringens del klarlägga strukturen hos det författningskomplex som konstituerar rättigheter och skyldigheter på ett sådant sätt att bestämmelserna om förmåner och ersättningar samt grunderna för dem skall utfärdas på lagnivå. Utöver de strukturella ändringarna skall formuleringarna i enskilda bestämmelser preciseras. En särskild utgångspunkt är att de i grundlagen angivna kraven på författningsnivå och på bestämmelserna om bemyndigande i fråga om normer på lägre nivå samt på deras exakthet och noggranna avgränsning skall beaktas. De gemensamma begrepp som numera går genom hela sjukförsäkringslagen skall definieras på ett enhetligt sätt. I samband med preciseringen av formuleringar i bestämmelserna skall den etablerade tolkningspraxis som styr tillämpningen och verkställigheten av lagen vid behov skrivas in i lagen.

I den föreslagna lagen är avsikten att i samma lag sammanställa sjukförsäkringslagens olika förmåner och bestämmelserna om beslutsfattandet och finansieringen i anslutning till förmånerna så, att även lagen om ersättning till arbetsgivare för semesterkostnader för den tid föräldrapenning betalas fogas till sjukförsäkringslagen.

3.2. De viktigaste förslagen

3.2.1. Revidering av sjukförsäkringslagen

Ett förtydligande av gällande sjukförsäkringslag förutsätter strukturella och innehållsmässiga lösningar av en helt ny typ. I den föreslagna sjukförsäkringslagen har utgångspunkten varit att åstadkomma en så tydlig, konsekvent och förstälighet helhet som möjligt med tanke på såväl verkställare som förmånssökande och förmånstagare.

Man har strävat efter att i den föreslagna lagens struktur öka tydligheten i lagstiftningen så att de bestämmelser som är gemensamma för alla förmåner och gäller lagens syfte och dess tillämpningsområde sammanställs i lagens första del, de följande delarna skall gälla ersättningar för sjukvård och dagpenningförmåner, den fjärde delen skall gälla företagshälsovård och ersättningar som betalas för semesterkostnader, den femte delen skall gälla för förmånerna gemensamma bestämmelser om verkställighet och ändringsökande, den sjätte delen skall gälla finansiering och i den sjunde delen skall ingå bestämmelser om överlåtelse av uppgifter, olika bestämmelser som är gemensamma för lagen samt ikraftträdelsebestämmelsen.

Det noggrannare innehållet skulle se ut som följer:

I AVDELNINGEN ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1 kap. Lagens syfte och tillämpningsområde

II AVDELNINGEN SJUKVÅRDSERSÄTTNINGAR

2 kap. Gemensamma bestämmelser om sjukvårdsersättningar

3 kap. Ersättningar för vård och undersökningar

4 kap. Ersättning för resekostnader

5 kap. Läkemedlersättningar

6 kap. Läkemedelsprisenämnden

III AVDELNINGEN DAGPENNINGSFÖRMÅNER

7 kap. Allmänna förutsättningar för erhållande av dagpenningförmåner

8 kap. Förutsättningar för erhållande av sjukdagpenning

9 kap. Föräldradagpenningar

- 10 kap. Specialvårdspenning
- 11 kap. Beloppet av dagpenningförmånerna
- 12 kap. Samordning av dagpenningförmånerna

IV AVDELNINGEN FÖRETAGSHÄLSOVÅRD OCH ERSÄTTNING FÖR SEMESTERKOSTNADER

- 13 kap. Ersättningar som hänför sig till företagshälsovården
- 14 kap. Ersättning för semesterkostnader

V AVDELNINGEN VERKSTÄLLIGHET OCH ÄNDRINGSSÖKANDE

- 15 kap. Verkställighet
- 16 kap. Arbetsplatskassor
- 17 kap. Ändringssökande

VI FINANSIERING AV SJUKFÖRSÄKRINGEN

- 18 kap. Sjukförsäkringsfonden och försäkringspremier och försäkringsavgifter

VII AVDELNINGEN SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

- 19 kap. Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter
- 20 kap. Särskilda bestämmelser
- 21 kap. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser.

Avsikten är att varje förmån och betydande helhet skall utgöra sitt eget kapitel i sjukförsäkringslagen för att eventuella senare ändringar skall kunna införas i kapiteln på ett naturligt sätt. Med tanke på läsbarheten och tydligheten är det även på sin plats att bestämmelserna om en viss förmånsform finns under den rubrik som gäller denna förmån. De enskilda bestämmelserna grundar sig i huvudsak på gällande lagstiftning, men långa och svårförståeliga bestämmelser har delats in i flera bestämmelser som behandlar en sakhet. En stor del av formuleringarna i bestämmelserna har ändrats utgående från ovan nämnda målsättning så att de bättre motsvarar de krav som socialskyddssystemen ställer.

3.2.2. Förslag gällande förmånerna

Indexjusteringar

Enligt gällande sjukförsäkringslag är sjukdagpenning, moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning, särskild moderskapspenning och nivåerna på förmånerna gällande specialvårdspenning indexbundna. De vid beskattningen konstaterade arbetsinkomsterna, som utgör grund för förmånen, justeras med förhållandet mellan arbetspensionsindexen (APL-index) för personer i arbetsför ålder under betalningsåret och föregående år. Har arbetsinkomsterna under de sex månaderna omedelbart före rätten till dagpenning börjat varit minst 20 procent högre än de arbetsinkomster som konstaterats vid beskattningen och som korrigerats med APL-index för personer i arbetsför ålder, beräknas dagpenningen på ansökan enligt dessa arbetsinkomster. Dagpenningen bibehålls vid samma belopp under hela betalningsperioden, dvs. arbetsinkomsterna justeras inte mitt under perioden, fastän de senaste arbetsinkomsterna som konstaterats vid beskattningen blir färdiga att användas. Då dagpenningen fastställs används för arbetsinkomsten en beräkningskalkyl vars inkomstgränser justeras varje år med APL-index för personer i arbetsför ålder.

Arbetspensionsindexen ändras fr.o.m. den 1 januari 2005. Indexsystemet för arbetspension förnyas så att även pensioner som betalas ut till personer i arbetsför ålder justeras med nuvarande pensionsindex, varvid vägningskoefficienten för inkomstnivåindex är 0,2 och vägningskoefficienten för konsumentprisindex är 0,8. Då pensionen beräknas höjs förvärvsinkomsten för sin del till nivån vid beräkningstidpunkten genom en koefficient där vägningskoefficienten för inkomstnivåindex är 0,8 och vägningskoefficienten för konsumentprisindex är 0,2 (*lönekoeficient*). Det nuvarande APL-indexet för personer i arbetsför ålder slopas helt efter övergångsperioden.

Den grundläggande utgångspunkten i de förslag till utveckling som den arbetsgrupp som utredde effekterna av förändringarna i arbetspensionsindex var att framhäva det enhetliga i indexsystemet. Vid lönekoeficienten skulle enligt arbetsgruppens uppfattning bindas den justering av förvärvsnivån som låg till grund för förmånen eller försäkringspremierna. Vid pensionsindex skulle återigen bindas justeringen av förmånen eller ersätt-

ningen i det fall att ersättningen fastställs på grundval av lönenivån. Arbetsgruppen ansåg också att det vore förnuftigt att binda de förmåner och ersättningar för vars justering det är ändamålsenligt att använda levnadskostnadsindex vid folkpensionsindex.

I enlighet med arbetsgruppens förslag föreslås att justeringen av de arbetsinkomster som konstaterats vid beskattningen och som används som grund för sjukförsäkringens dagpenning utförs med lönekoeficient. Inkomstgränserna för sjukförsäkringens dagpenningar, enligt vilka dagpenningens belopp fastställs, skall likaså justeras med lönekoeficient för att lönenivån och dagpenningens relativa andel inte skall förändras i väsentlig utsträckning.

Specialvårdspenning

Det föreslås att bestämmelserna om tiden för betalning av specialvårdspenning preciseras. Gällande bestämmelser om den maximala tiden lämnar i viss mån rum för tolkning. Detta har lett till att grunderna för användning av denna förmån, som från början var avsedd att vara en kortvarig förmån, har blivit oklara. Specialvårdspenningen är i första hand avsedd att ersätta inkomstbortfallet under den period då intensiv vård inleds, och avsikten har varit att stöda familjens ekonomiska situation och på detta sätt göra det möjligt för familjen att delta i vården framför allt under de mest akuta stadierna av vården.

Av ovan nämnda skäl föreslås att bestämmelserna om tiden för betalning av specialvårdspenning ändras så att man i stället för att kalenderårsvis se över maximitiden övergår till att se över de dagar då familjen till följd av barnets sjukdom deltar i vården och för vilka specialvårdspenning kunde betalas. Enligt förslaget skall rätten till specialvårdspenning bildas av en maximal betalningstid på 60 dagar för den tid då den försäkrade deltar i vård eller rehabilitering vid en verksamhetsenhet på nivån för specialiserad sjukvård eller på en poliklinik på nivån för specialiserad sjukvård vid specialomsorgsdistriktets verksamhetsenhet, när den ges på grund av barnets sjukdom eller handikapp, samt av en maximal betalningstid under hemvården som också skall vara 60 dagar, och som kunde

förlängas med 30 dagar av särskilda terapeutiska skäl, dvs. specialvårdspenning kunde sammanlagt betalas för 150 dagar. På grundval av tungt vägande medicinska skäl kunde specialvårdspenning likväl betalas för mer än 150 dagar. Den föreslagna preciseringen och förtydligandet av bestämmelsen stöder det ursprungliga syftet med specialvårdspenningen, men ändrar inte på den försäkrades rätt att få förmånen i det akuta stadiet av vården av barnet, även om detta skulle dra ut på tiden.

3.2.3. *Ersättningar som betalas till arbetsgivaren*

Ersättningar för företagshälsovården

Förslagets paragrafer gällande ersättningar för företagshälsovård motsvarar gällande lag och dess tillämpningspraxis.

Ersättningar för semesterkostnader

Det föreslås att den lagstiftning som gäller ersättningar till arbetsgivaren av sjukförsäkringsmedlen förenklas så att bestämmelserna om ersättningar till arbetsgivaren för semesterkostnader sammanställs under sjukförsäkringslagens IV avdelning, som alltså omfattar bestämmelserna om såväl företagshälsovården som ersättningar för semesterkostnader. I samband med denna ändring föreslås inte några ändringar i sak beträffande regleringen av ersättning för semesterkostnader. Arbetsplatskassorna skall inte heller i framtiden betala ersättningar för semesterkostnaderna.

3.2.4. *Klarläggande av gränsen mellan ersättningar för den offentliga hälso- och sjukvården och den privata sjukvården*

I propositionen föreslås att regleringen av ersättningar för sådan vård och undersökning som omfattas av den offentliga hälso- och sjukvården och av ersättningar för den privata sjukvården förtydligas på ett sätt som motsvarar gällande lagstiftning och tillämpningspraxis. Enligt förslaget föreskrivs i la-

gens 2 kap. 3 § om ersättningar för sjukvård om de begränsningar som gäller erhållande av ersättning. I paragrafen anges omfattningen av sjukvårdsersättningarna enligt sjukförsäkringen och gränsdragningen gentemot den offentliga hälso- och sjukvården. Den föreslagna paragrafen innehåller en bestämmelse om att ersättningar enligt sjukförsäkringslagen inte skall betalas för sådana sjukvårdskostnader som uppkommer i samband med sådan kommunal hälso- och sjukvård som kommunen har i lag stadgad skyldighet att anordna. Genom bestämmelsen vill man förtydliga ersättningspraxisen i sådana situationer då avgift uppbärs för tjänster i anslutning till anordnandet av primärvård och specialiserad vård för invånarna, vilket hör till kommunens skyldigheter, samt vilka åtgärder som hör till den ovan nämnda kommunala skyldigheten att anordna vård då det gäller betalning av ersättningar enligt sjukförsäkringslagen. Genom bestämmelsen vill man särskilt klarlägga den situation då en kommun har ordnat hälso- och sjukvårdsuppgifterna genom avtal gemensamt med någon annan kommun eller några andra kommuner eller genom att som medlem ingå i en samkommun som handhar denna verksamhet eller genom att skaffa tjänster av en utomstående instans, t.ex. av en annan kommun eller av en privat tjänsteproducent. Genom bestämmelsen vill man ytterligare klarlägga gränsdragningen i fråga om vilka alla stadier av vården eller undersökningen den offentliga hälso- och sjukvården har kostnadsansvaret för. Enligt förslaget skall patienten och sjukförsäkringen bekosta sådana läkemedel inom den öppna vården som patienten i normala fall intar själv. När det gäller att trygga tillgången på tjänster inom den offentliga hälso- och sjukvården och som en del av denna lösning betalas fram till utgången av 2007 fortfarande ersättningar enligt sjukförsäkringslagen för läkararvoden som tagits ut hos patienter som vårdas i specialavgiftsklass på en kommuns eller samkommuns sjukhus samt för läkrararvoden som tagits ut av en läkare som beviljats rätt ha privatmottagning på en sjukhuspoliklinik.

3.2.5. Övriga förslag

I 4 kap. gällande ersättning för resekostnader föreslås en ny bestämmelse med en definition av specialfordon. Specialfordon har inte tidigare definierats i lag eller förordning. Specialfordon är bl.a. egen bil i privat bruk, taxi och fordon med handikapputrustning. Det föreslås att bestämmelsen om bemyndigande i fråga om fastställande av ersättnings- taxan för specialfordon skall ändras så att ersättningsstaxorna för andra specialfordon än ambulanser och taxi skall anges genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

I gällande lag finns inte några bestämmelser om ersättning av en resa till akutvård. Därför föreslås att i lagen tas in sådana bestämmelser som motsvarar nuvarande tillämpningspraxis.

I den gällande sjukförsäkringslagen sägs att genom förordning av statsrådet bestäms de s.k. betydelsefulla och dyra läkemedel och de sjukdomar vid vilkas behandling läkemedlen ersätts. I samband med totalreformen föreslås att definitionen betydelsefulla och dyra läkemedel slopas, och ersättningsgruppens namn föreslås bli läkemedel som skall ersättas på särskilda grunder, vilket bättre beskriver syftet med dessa läkemedel. Det föreslås ytterligare att det genom förordning av statsrådet bestäms om läkemedel och om de sjukdomar som berättigar till ersättning för läkemedel, och det föreslås att Folkpensionsanstalten på ett sätt som motsvarar nuläget ges befogenhet att besluta om de särskilda indikationer och förutsättningar som medför att det är medicinskt motiverat att ersätta ett läkemedel som skall ersättas på särskilda grunder. Folkpensionsanstalten skall dessutom ges en motsvarande befogenhet att besluta om förutsättningarna för att ett läkemedel skall ersättas på särskilda grunder. Ett bemyndigande om behörigheten ingår numera i lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001), men bemyndigandets exakthet och noggranna avgränsning uppfyller inte kraven i grundlagen.

Samordningen av faderskapspenning och studiepenning föreslås bli ändrad så att en fader som i verkligheten sköter ett barn och samtidigt erhåller studiepenning också är berättigad till faderskapspenning, som under dessa omständigheter betalas till minimibelopp. Enligt nuvarande bestämmelser har en

fader som studerar på heltid inte rätt till faderskapspenning. Det föreslås även att moderskaps- och föräldrapenningen betalas till ett belopp som motsvarar minimidagpenningen, om den försäkrade samtidigt får studiepenning. Moderskaps- och föräldrapenning betalas numera till ett belopp som motsvarar minimidagpenningen till en förälder som studerar på heltid. Möjligheten att koppla utvärderingen av studier på heltid till det faktum att föräldern på grundval av sina studier får studiepenning gör studerande föräldrars ställning tydligare.

Villkoren för att faderskapspenning skall beviljas föreslås bli preciserade så att faderskapspenning även skall betalas för en sådan helgfri lördag som är mitt emellan två faderskapspenningsperioder. Dessutom föreslås att faderskapspenning skall kunna beviljas först räknat fr.o.m. barnets födsel. Enligt gällande lag främjas genom faderskapspenningen faderns deltagande i skötseln av barnet, varav framgår att syftet med lagen är att förmånen beviljas först då barnet är fött. Det föreslås att detta syfte klart och tydligt skrivs in i lagen som ett villkor för att förmånen skall beviljas.

Det föreslås att bestämmelserna om beloppet av dagpenningförmånerna preciserar så att beloppet av dagpenningförmånen inte skall kunna fastställas på grundval av en sådan rehabiliteringspenning som har betalats för en sådan yrkesmässig rehabilitering som i övrigt har beräknats med iakttagande av vad sjukförsäkringslagen föreskriver om förmån som fastställs på grundval av arbetsinkomster, men då rehabiliteringspenningen beräknas har procentsatsen varit 75 procent och i fråga om förmånsbeloppet har inte någon strukturering av inkomstgränsen iakttagits. Som grund för förmånen skall inte heller användas en sådan rehabiliteringspenning som fastställts utgående från en föregående förmån och i vilken har gjorts en förhöjning på 10 procent enligt bestämmelserna om rehabiliteringspenning.

Definitionen på sådan arbetsförhetstid som pågått 12 månader och som utgör ett villkor för den längsta tiden för utbetalning av den nya sjukdagpenningen, 300 dagar, föreslås bli preciserad så att den försäkrade anses vara arbetsför på det sätt som avses i sjukför-

säkringslagen även då han eller hon har varit arbetslös arbetssökande vid en Arbetskraftsbyrå eller deltagit i en Arbetskraftspolitisk åtgärd enligt lagen om offentlig Arbetskraftservice eller i frivilliga studier enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Vidare skall den försäkrade anses vara arbetsför, om han eller hon har fått en förmån enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa efter det att sjukförsäkringens krav på 300 dagar har uppfyllts, fastän han eller hon inte på grund av en gällande anställning skulle ha varit en arbetssökande som kan betraktas vara arbetslös.

Det föreslås att regleringen av den dagpenning som betalas till arbetsgivaren för den tid lönebetalningsskyldigheten består preciserar till den del den försäkrades sjukdagpenning har intjänats samtidigt av såväl lönearbete som företagsverksamhet. Enligt förslaget redovisas till arbetsgivaren endast den andel av sjukdagpenningen som motsvarar den andel av sjukdagpenningen som fastställts utgående från lönearbete. Den överskjutande andelen av dagpenning som grundar sig på företagsverksamhet skall betalas till den försäkrade själv.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

Allmänt

Förslaget till sjukförsäkringslag är i huvudsak ett författningstekniskt förslag som gör lagen tydligare. Det är fråga om ändring av sättet att skriva gällande lag och av tillämpningspraxis samt en teknisk ändring av lagens struktur. Med undantag av förslagen om indexjustering och specialvårdspenning innehåller propositionen inte några sådana innehållsmässiga ändringar av lagstiftningen som skulle föranleda förändringar i utgifterna och kostnaderna. Till dessa delar är förslaget alltså kostnadsneutralt i enlighet med målsättningen.

I 2 kap. föreslås vissa preciseringar på lagnivå i fråga om de vårdåtgärder eller delar av samlade åtgärder, såsom läkemedel, som

skall ersättas enligt sjukförsäkringslagen. Förslaget stämmer överens med syftet med gällande lagstiftning. Inom den hälso- och sjukvård som kommunen skall ordna har dock förekommit varierande praxis i fråga om den offentliga hälso- och sjukvårdens skuldighet att skaffa de läkemedel som ingår i vård eller undersökningar. Till denna del föranleder de ändringar i tillämpningspraxisen som följer av förtydligandet kostnader i de kommuner som tillämpat en praxis som stridit mot sjukförsäkringslagens syfte.

Indexjusteringar

Beloppet av sjuk- och föräldradagpenningens utgifter enligt sjukförsäkringslagen var 2003 sammanlagt 630 miljoner euro. I och med att indexjusteringen av förmåner enligt sjukförsäkringslagen binds vid en lönekoeficient och inte vid APL-index för personer i arbetsför ålder, uppskattas kostnader uppkomma på prisnivån för 2003 så att den ökande effekten på utgifterna år 2005 uppgår till 2 miljoner euro, år 2006 till 4 miljoner euro och år 2008 6 miljoner euro. Kostnadsökningen fördelar sig så att år 2005 är ökningen av utgifterna för sjukdagpenningarna 1,7 miljoner euro och år 2006 sammanlagt 3,0 miljoner euro. På motsvarande sätt skulle ökningen av föräldradagpenningarna fördela sig i förhållande 0,3 och 1,5. Den lilla utgiftsökningen år 2005 i förhållande till utgiftsökningen för 2006 beror på att lönekoeficienten enligt förslaget skall börja tillämpas först på de sjuk- och föräldradagpenningssperioder som börjar år 2005.

Specialvårdspenning

År 2002 betalades specialvårdspenning för 7 234 barn till 8 091 föräldrar. Specialvårdspenningen har i genomsnitt varit 35,48 euro per dag. Förmånen betalades sammanlagt ut för 77 708 dagar, inalles har utgiften uppgått till 2,8 miljoner euro. Största delen av föräldrarna fick specialvårdspenning endast för några dagar, 89 procent av föräldrarna fick specialvårdspenning för högst 6 varddagar. Till ca en procent av mottagarna betalades förmånen för mer än 150 dagar.

Enligt förslaget kunde specialvårdspenning betalas för högst 150 dagar per sjukdom hos barnet, men på grundval av tungt vägande medicinska skäl kunde förmånen betalas även för en längre tid. År 2002 fick ca 70 föräldrar vårdpenning för mer än 150 dagar. Antalet dagar som överskrider 150 har i genomsnitt varit 46. Den föreslagna bestämmelsen om tiden för betalning av specialvårdspenning medför inte någon förändring i nuläget, och därför har ändringen inte någon inverkan på utgiften för specialvårdspenning.

4.2. Verknningar i fråga om organisationen

Klarläggande av gränsen mellan ersättningar för den offentliga hälso- och sjukvården och den privata sjukvården

Genom de föreslagna bestämmelserna om förtydligande av gränsen mellan ersättningar för offentlig hälso- och sjukvård och privat sjukvård strävar man efter att möjliggöra ett välfungerande samarbete mellan praxisen på olika enheter inom den kommunala hälso- och sjukvården och Folkpensionsanstalten, som verkställer ersättningar enligt sjukförsäkringslagen, genom att stöda lösningar som går i rätt riktning då det är fråga om sådan hälso- och sjukvård som skall genomföras av den offentliga sektorn. Syftet med indelningen enligt de förtydligande bestämmelserna i å ena sidan åtgärder och tjänster som ankommer på den kommunala hälso- och sjukvården och å andra sidan i åtgärder och tjänster som skall ersättas enligt sjukförsäkringslagen är att stöda utveckling i rätt riktning i fråga om arbetsfördelningen mellan organisationerna och att på detta sätt möjliggöra en korrekt fördelning av resurserna. De föreslagna preciseringarna utgör inte några ändringar av innehållet i relation till gällande lag och därför har de inte heller i fråga om tillämpningen någon betydelse då det gäller att konstituera nya rättigheter eller skyldigheter.

4.3. Verknningar för olika medborgargrupperns ställning

Allmänt

De gällande bestämmelserna är i huvudsak könsneutrala, dvs. de gäller såväl män som kvinnor. Det uppstår skillnader mellan könen i huvudsak på grund av skillnader som förekommer på arbetsmarknaden, den lägre lönenivån för kvinnor, deras kortare arbetskarriär och mindre arbetsinsats bl.a. till följd av deltidarbete. Vården av små barn begränsar fortfarande i större utsträckning kvinnors än mäns arbete. Det är således fråga om sådana skillnader som inte i nämnvärd utsträckning kan påverkas genom sjukförsäkringslagstiftningen.

Indexjusteringar

Med indexjustering avses den metod där en viss förmån eller storhet justeras utgående från en bestämd förändring i index. Den indexgrund och justeringsteknik som används kan variera beroende på användningsändamål. I socialskyddssystemen används indexjustering för att upprätthålla förmånernas värde. Utöver justering av en förmån som utbetalas säkerställs med hjälp av indexjusteringar att förmånen börjar på rätt nivå då den fastställs på grundval av tidigare inkomster.

Bibehållandet av förmånens värde är särdeles viktigt då det är fråga om långvariga förmåner, såsom pensioner. En kortvarig förmån däremot, t.ex. förmåner enligt sjukförsäkringslagen, förlorar inte i väsentlig utsträckning i värde fastän förmånen inte justeras under utbetalningstiden.

Syftet med indexjusteringen är att bibehålla nivån på de förmåner som betalas ut i relation till den överenskomna jämförelsenivån. Genom en indexjustering är det möjligt att bibehålla förmånens köpkraft, varvid prisutvecklingen är jämförelseobjektet. Å andra sidan kan jämförelseobjektet utgöras av konsumtionsnivån eller lönenivån för motsvarande arbete, och då är syftet med justeringen att bibehålla förmånens och jämförelselönens proportionella ställning.

Då det gäller dagpenningar enligt sjukför-

säkringslagen bestäms förmånen på grundval av den inkomstnivå som föregick förmånen. Även försäkringspremierna fastställs utifrån inkomsterna. Ju äldre uppgiften om den nominella inkomsten är, desto väsentligare är det att justera den nominella inkomsten. Syftet är att justera inkomsten så att den till sitt reella värde och innehåll motsvarar den inkomstgrund enligt vilken förmånen fastställs.

Tillämpningen av lönekoeficienten gagnar i jämförelse med nuvarande praxis i synnerhet de personer vars arbetshistoria som ligger till grund för förmånen omfattar flera anställningar. Enligt statistiken är tidsbestämda arbeten vanliga särskilt bland unga kvinnor. Detta gäller även utbildade kvinnor. Om skillnaden mellan könen i framtiden bibehålls oförändrad och om unga kvinnor oftare än män är i korttidsanställningar, gagnar övergången till lönekoeficient i synnerhet kvinnorna.

Specialvårdspenning

För närvarande nollställs den uppnådda maximitiden för utbetalning av specialvårdspenning då ett kalenderår nått sitt slut, och för den försäkrade börjar en ny rätt till maximitiden på 150 dagar, om villkoren för beviljande av specialvårdspenning uppfylls. Att på det sätt som föreslås i propositionen lösgöra den maximala betalningstiden från översynen kalenderårsvis och koppla den till den tid för vilken penningen betalas per sjukdom hos barnet ändrar på ett principiellt sätt synvinkeln för översynen av det faktum när den försäkrades rätt till förmån inträder. I förslaget möjliggörs emellertid också betalning av specialvårdspenning för en längre tid än den maximala tiden, om barnets sjukdom kräver detta.

Fastän det föreslås att förutsättningarna för beviljande av specialvårdspenning ändras, tryggar möjligheten till avvikelser från den maximala betalningstiden utkomsten för det sjuka barnets föräldrar för de dagar då den försäkrade deltar i vården av barnet. Till denna del uppskattas förslaget inte ha någon inverkan på de försäkrades rätt att få sin utkomst tryggad för den tid de deltar i vården av barnet. Dessutom bör beaktas möjlighe-

terna för föräldrarna att utanför specialvårdspenningssystemet få utkomststöd under den tid de deltar i vården. Av dessa system är i synnerhet stödet för närståendevård, vilket i och för sig är oberoende av den försäkrades egna inkomster, avsett att stöda personer som under en längre tid deltar i vården av en närstående.

Klarläggande av gränsen mellan ersättningar för den offentliga hälso- och sjukvården och den privata sjukvården

Genom de föreslagna bestämmelserna om förtydligande av gränsen mellan ersättningar för den offentliga hälso- och sjukvården och den privata sjukvården strävar man efter att möjliggöra ett välfungerande samarbete mellan praxisen på olika enheter inom den kommunala hälso- och sjukvården och Folkpensionsanstalten, som verkställer ersättningar enligt sjukförsäkringslagen, genom att stöda lösningar i rätt riktning då det är fråga om sådan hälso- och sjukvård som skall genomföras av den offentliga sektorn, och på detta sätt eftersträvar man de rätta lösningarna för den försäkrades vidkommande vad gäller uppkomsten av och ersättning för kostnaderna.

Social- och hälsovårdsministeriet har i sina tidigare brev gällande tillämpningspraxis ingripit i den situation som innebär att skillnaderna i praxis på olika enheter inom den kommunala hälso- och sjukvården har lett till en situation där människor har försatts i en ojämlig ställning sinsemellan beroende på var de bor eller vilken läkarmottagning de besöker, trots att lagstiftningen ålägger alla kommuner exakt likadana skyldigheter. Varierande praxis har inneburit att också oriktig praxis har etablerats, och detta har kunnat leda till att en patient som behöver vård eller läkemedel, i strid med gällande bestämmelser, själv har blivit tvungen att betala sådan vård eller sådana läkemedel som antingen omfattas av vårdplatsens ansvar eller för vilka han eller hon har rätt att få ersättning från sjukförsäkringen.

Syftet med indelningen enligt de förtydligande bestämmelserna i å ena sidan åtgärder och tjänster som ankommer på den kommu-

nala hälso- och sjukvården och å andra sidan i åtgärder och tjänster som skall ersättas enligt sjukförsäkringslagen är att stöda genomförandet av likabehandling av medborgarna. De föreslagna preciseringarna medför inte några ändringar av innehållet i relation till gällande lag och därför har de inte heller i fråga om tillämpningen någon betydelse då det gäller att konstituera nya rättigheter eller skyldigheter.

Övriga förslag

Förslagen gällande faderskapspenning och föräldradagpenning som betalas till fadern motsvarar i huvudsak gällande lagstiftning. Enligt förslaget är förutsättningen för den förmån som betalas till fadern att han, bortsett från hushållsarbete i hemmet, inte arbetar under den tid för vilken förmånen betalas. Arbete utgör ett hinder för att förmånen skall betalas för den dag då fadern varit i arbete. Till denna del avviker förutsättningarna för beviljande av förmån från de förmåner som betalas till modern.

Fäder och mödrar i barnfamiljer är med i arbetslivet oftare än män och kvinnor i genomsnitt. Av alla mödrar till barn under tre år som är berättigade till stöd för hemvård av barn är endast var tredje i förvärvsarbete, men av mödrarna till barn över tre år är de allra flesta, dvs. ca 70 procent, i arbetslivet. Faderskap inverkar däremot inte på det faktum huruvida männen är i arbetslivet eller inte, utan de arbetar lika allmänt oberoende av barnets ålder.

Finska föräldrar arbetar i allmänhet på heltid. Finland avviker från många europeiska länder vad beträffar kvinnor i heltidsarbete och hur allmänt detta är. Föräldrarna i barnfamiljer har också långa arbetsveckor. Deras sammanlagda arbetstid under en vecka är klart längre än hos barnlösa par. I synnerhet männen har långa arbetsdagar även då deras barn är små. Statistiken visar att mödrar är flexibla då det gäller de krav som ställs beroende på barnens olika åldrar genom att mödrarna reglerar sitt deltagande på arbetsmarknaden och tills vidare endast i mindre utsträckning utnyttjar arbetstidsarrangemang. För närvarande verkar det inte som om fäd-

ren skulle vara flexibla, åtminstone inte genom att minska sin arbetsinsats. Användningen av familjeledigheter fördelar sig fortfarande ojämnt mellan föräldrarna, trots att användningen av familjeledigheter har gjorts smidigare i lagstiftningen och att de i huvudsak är avsedda för mödrar på samma sätt som för fäder. Kvinnan har i huvudsak ansvaret för vården av ett nyfött barn, och av kvinnorna använder alla moderskapsledigheten på ca fyra månader och ofta också föräldraledigheten i dess helhet. På motsvarande sätt delar endast ca två procent av fädren på vårdansvaret på heltid med modern genom att ta ut föräldraledighet. Å andra sidan blir det allt populärare för fäder att ta ut faderskapsledighet. Genom de begränsningar gällande beviljande av förmåner som betalas till fädren eftersträvar man att få fadern att faktiskt delta i vården av barnet på heltid och på detta sätt stöder man utvecklingen av jämställdheten inom familjen.

Genom förslaget om ändring av samordningen av faderskapspenningen och studiepenningen strävar man att uppnå en situation där utkomsten för en fader som studerar på heltid inte äventyras då han tar ut faderskapsledighet. Studiestödet beviljas inte per dag, utan där gäller en månad som period för beviljandet. Det vore oskäligt om en fader på grund av faderskapsledighet skulle bli tvungen att begära att betalningen av studiestöd avbryts för en hel månad, och därför föreslås att en fader som sköter sitt barn och samtidigt får studiepenning, skall vara berättigad till faderskapspenning som betalas till minimibelopp. Det föreslås att motsvarande ändring också görs i moderskaps- och föräldrapenningen.

Då lagen om utkomstskydd för arbetslösa preciserades fr.o.m. ingången av 2003 så, att bl.a. en person som har fått sjukdagpenning under den maximala tiden och som har lämnat in ansökan om invalidpension eller har fått avslag på sin ansökan skall anses vara berättigad till förmåner enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, ville man trygga utkomsten för sådana personer som, efter det att maximitiden har löpt ut, fortfarande, vad gäller deras arbetsförmåga, lider av något som hindrar dem från att utföra det arbete de tidigare har utfört. När det gäller tillämp-

ningsförfarandet i fråga om sådan arbetsförhetstid som varat 12 månader och som utgör ett villkor för den längsta tiden för utbetalning av den nya sjukdagpenningen, 300 dagar, jämföras numera med arbetsförhetstid bl.a. studier på heltid och verksamhet som ligger arbetsmarknaden nära, såsom t.ex. deltagande i arbetspraktik.

Eftersom syftet med enhetligheten och konsekvensen mellan de olika förmånssystemen är att förhindra att någon blir lidande, bör det anses ändamålsenligt att en person som enligt det ena systemet är arbetsför också kan vara arbetsför enligt det andra systemet. Med anledning av detta har man genom den föreslagna preciseringen av definitionen på arbetsförhet enligt sjukförsäkringslagen velat korrigera det problem som uppkommer då en arbetslös arbetssökande enligt sjukförsäkringslagen inte nödvändigtvis genom sitt arbetssökande har visat sig vara arbetsför. Ändringen är avsedd att eliminera den olägenhet som uppkommer, om en arbetslös person inte genom aktivt arbetssökande kan visa sådan arbetsförhet som krävs i sjukförsäkringslagen.

Detta förslag gällande regleringen av den dagpenningförmån som betalas till arbetsgivaren för den tid lönebetalningsskyldigheten existerar är avsett att korrigera den olägenhet som uppkommer om även en sådan del av en förmån enligt sjukförsäkringslagen som inte har förtjänats i lönearbete betalas till arbetsgivaren. Enligt sjukförsäkringslagen betalas den försäkrades förmån till arbetsgivaren ända upp till det lönebelopp som arbetsgivaren har betalt. Å andra sidan har den försäkrade enligt sjukförsäkringslagen rätt att få ersättning för sitt inkomstbortfall. Den nuvarande situationen som innebär att till arbetsgivaren redovisas även en sådan del av förmånen som grundar sig på andra inkomster än inkomster av lönearbete, leder i praktiken till att den försäkrade inte drar nytta av ersättningen för den inkomstdel som intjänats för företags- eller annan motsvarande verksamhet, fastän han eller hon har betalat sjukförsäkringspremier på denna inkomst. Genom förslaget till ändring förbättras ställningen för sådana försäkrade vars utkomst grundar sig på flera inkomstkällor.

5. Beredningen av propositionen

Teknisk revidering av lagstiftningen

Social- och hälsovårdsministeriet kallade 1.7.1997 utskottsrådet Pentti Arajärvi till utredningsman med uppgift att utgående från slutrapporterna av 11.11.1996 och 20.12.1996 från social- och hälsovårdsministeriets utredningsuppdrag utarbeta ett förslag till förenhetligande och förtydligande av lagstiftningen om utkomstskyddet för arbetslösa. Målet var att lägga fram ett förslag där utkomstskyddet utgör en enhetlig och konsekvent helhet. Förslagen skulle utarbetas så att de totala utgifterna för utkomstskyddet inte ökar till följd av framställningarna.

Den rapport (Toimeentuloturvaa koskevan lainsäädännön selkeyttäminen; Social- och hälsovårdsministeriets stencilier 1998:17) som utredningsmannen överlämnade 30.6.1998 innehöll utöver ovan nämnda principiella granskning preliminära förslag till en reform av bl.a. lagarna om utkomstskydds-förmåner. Utredningsmannens rapport skickades 1998 på remiss till ett stort antal instanser, men i det skedet inleddes ingen egentlig lagberedning utgående från rapporten.

I september 2001 tillsatte social- och hälsovårdsministeriet ett projekt som fick i uppdrag att utgående från förslagen i utredningsmannens rapport utarbeta nödvändiga regeringspropositioner och utföra annan nödvändig beredning av en teknisk reform av den lagstiftning som gäller det utkomstskydd som sköts av Folkpensionsanstalten. Målet för reformen är att göra lagstiftningens struktur klarare och att förenkla, förtydliga och vid behov förenhetliga de författningar som gäller förmånerna och verkställandet av dem.

Reformen av lagstiftningen gällande utkomstskyddet för arbetslösa utgör den första delen av ovan nämnda projekt, och samtidigt reviderades även lagstiftningen gällande den offentliga arbetskraftsservicen. Den tekniska reformen av lagstiftningen gällande sjukförsäkringen utgör den följande delen av projektet.

Indexjusteringar

I samband med arbetspensionsreformen bestämdes att man avstår från att använda APL-index för personer i arbetsför ålder i arbetspensionssystemet. Till följd av denna ändring inleddes en grundläggande kartläggning av andra förmåner än pensionsförmåner som är bundna till arbetspensionsindex. Vid den grundläggande kartläggningen kartlades alla de lagstadgade sociala förmåner i fråga om vilka arbetspensionsindex numera används då förmånerna ses över. Det grundläggande kartläggningsarbetet gjordes i social- och hälsovårdsministeriets inofficiella arbetsgrupp med företrädare för social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, Folkpensionsanstalten, Statskontoret, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund och Trafikförsäkringscentralen. Arbetsgruppen överlämnade sin utredning den 16 februari 2003.

Förslag gällande specialvårdspenning

Social- och hälsovårdsministeriet inledde i september 2002 en utredning av specialvårdspenningen i syfte att, på grund av de problem med tillämpningen som uppdragats i samband med verkställandet av förmånen, göra förutsättningarna för beviljande av specialvårdspenning klarare. Problemen med tillämpningen berodde bl.a. på att vårdpraxisen i fråga om svåra sjukdomar hos barn har utvecklats och att det har skett förändringar i vårdplatserna, och vad beträffar dessa förändringar inverkade i synnerhet den ökade hemvården på beviljandet av förmåner. Utredningsarbetet utfördes under ledning av social- och hälsovårdsministeriet av en inofficiell arbetsgrupp, i vilken deltog företrädare för social- och hälsovårdsministeriet, Folkpensionsanstalten, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund, Servicearbetsgivarna rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC r.f., Akava rf och Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf. I samband med utredningen har utlåtanden av specialister på svåra sjukdomar hos barn erhållits.

Beredning och utlåtanden

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet i enlighet med ovan nämnda arbetsgruppers och utredningars förslag. I beredningen har deltagit eller i samband med den har följande organisationer hörts: Folkpensionsanstalten, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund, Servicearbetsgivarna rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC r.f., Akava, Företagarna i Finland rf, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK ry, Finlands kommunförbund, Försäkringsinspektionen, Läkemedelsindustriförbundet r.f., Finlands läkarförbund, Finlands Tandläkarförbund, TEHY ry., Social- och hälsoorganisationernas samarbetsförening

SAF rf, Finlands Patientförbund rf och Försäkringskassaföreningen.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

6.1. Samband med andra propositioner

En proposition gällande precisering av tillgången på tjänster inom den offentliga hälso- och sjukvården lämnas till riksdagen under denna vårsession. I propositionen finns vissa behöringspunkter med denna regeringsproposition.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

I AVDELNINGEN

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1 kap.

Lagens syfte och tillämpningsområde

1 §. *Lagens syfte.* I lagen anges syftet med sjukförsäkringslagen. Lagens syfte har inte reglerats närmare i gällande lag. I den nya lagen föreslås också bestämmelser om ersättning till arbetsgivarna för semesterkostnaderna för tiden för föräldraledigheter. Bestämmelser om detta finns för närvarande i en separat lag.

2 §. *Lagens tillämpningsområde.* För att ersättningar och förmåner skall beviljas med stöd av sjukförsäkringslagen förutsätts boende i Finland. Boendet i Finland och frågan om huruvida en person omfattas av ersättningarna och förmånerna skall liksom nu, oavsett personens nationalitet, avgöras enligt lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet. Personen påvisar med ett sjukförsäkringskort att han eller hon omfattas av försäkringen.

Förslaget motsvarar gällande 1 § sjukförsäkringslagen, bortsett från definitionen av familjemedlem i 5 mom. En definition av familjemedlem föreslås i 4 § i detta kapitel.

3 §. *Verkställighet av lagen.* Den föreslag-

na paragrafen motsvarar i sak den första meningen i gällande 1 § 1 mom., 3 § 1 och 3 mom. samt 49 och 73 § sjukförsäkringslagen. Förteckningen över Folkpensionsanstaltens uppgifter i 49 § i den nuvarande lagen har ansetts vara obehövlig, eftersom skötseln av betalningsrörelsen inom sjukförsäkringen, skötseln av sjukförsäkringsfonden samt inlämnande av behövliga uppgifter om sjukförsäkringen till social- och hälsovårdsministeriet i sig redan ingår i verkställighetsuppgifterna inom sjukförsäkringen.

Folkpensionsanstalten skall fastställa de blanketter som förutsätts för verkställigheten av sjukförsäkringslagen och som de försäkrade behöver när de söker förmåner och gör olika anmälningar.

4 §. *Definitioner.* I paragrafen definieras de centrala begreppen i lagen.

Innehållet i definitionen av familjemedlem motsvarar gällande 1 § 5 mom. sjukförsäkringslagen och dess tillämpningspraxis samt definitionen av familjemedlem i lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet. Genom lag 552/1993 ändrades definitionen av begreppet familjemedlem enligt sjukförsäkringslagen. I detaljmotiveringen i regeringspropositionen (RP 227/1992 rd) konstateras att i anslutning till begreppet bosatt anses make, eget barn, makens barn eller någondera makens adoptivbarn under 18 år som familjemedlem. Det föreslås att lagrummet preciseras så att formuleringen mera precist också täcker makens barn. Med stöd av 8 § 3 och 4 mom. lagen om registrerat partnerskap (950/2001) jäm-

ställs en registrerad partner med en gift person. Begreppet familjemedlem behövs också när kostnader för sjukvårdsförmåner enligt förordning 1408/71 faktureras av andra medlemsstater.

Innehållet i definitionen av annan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården motsvarar definitionen i 5 § sjukförsäkringsförordningen av i sjukförsäkringslagen avsedd person med behörig yrkesutbildning. Undersökning eller vård som utförts eller getts av en sådan person ersätts när undersökningen eller vården har föreskrivits av en läkare eller tandläkare. I 3 kap. 3 § föreslås en bestämmelse om de i 5 § sjukförsäkringsförordningen nämnda begränsningarna i fråga om ersättning av åtgärder som vidtagits av en psykolog.

Bestämmelser om skäligt partipris finns i gällande 5 a § 5 mom. sjukförsäkringslagen. För att läkemedelspreparat, kliniska näringspreparat och salvbaser skall ersättas förutsetts att läkemedelsprismyndigheten har fastställt ett skäligt partipris som kan godtas som ersättningsgrund.

Definitionen av eget arbete motsvarar den nuvarande definitionen i 15 § 2 mom. sjukförsäkringslagen. Eget arbete är vid sidan om företagsverksamhet självständigt vetenskapligt och konstnärligt arbete samt skötsel av den egna ekonomin. Heltidsstudier skall vara antingen grundutbildning eller utbildning för ett yrke eller fortsatta studier på heltid. Inressebaserade studier vid t.ex. medborgar- eller arbetarinstitut är däremot inte eget arbete enligt denna lag.

Vardag definieras inte i den nuvarande lagen. Den föreslagna definitionen motsvarar etablerad tolkning, enligt vilken vardagar är alla andra dagar förutom söndagar, kyrkliga högtidsdagar, självständighetsdagen och första maj. De kyrkliga högtidsdagarna räknas upp i 4 kap. 3 § kyrkolagen (1054/1993).

Definitionen av dagpenningförmån är ny. Enligt förslaget skall dagpenningförmån användas som allmänt begrepp för dagpenningar enligt denna lag, dvs. för sjukdagpenning, specialvårdspenning, särskild moderskaps-, moderskaps- och faderskapspenning samt föräldrapenning och partiell föräldrapenning.

Definitionen av föräldradagpenning är ny i lagen. Det föreslås att föräldradagpenning

skall användas som allmänt begrepp för särskild moderskaps-, moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning samt partiell föräldrapenning. Definitionen stämmer överens med etablerad praxis.

I förslaget definieras arbetspensionslagar på samma sätt som i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare (395/1961).

2 kap.

Sjukvårdsersättningar

1 §. *Sjukvårdsersättningar.* I paragrafen bestäms om sjukvårdsersättningar som skall betalas från sjukförsäkringen samt om ersättning för kostnaderna vid graviditet och förlösning.

Paragrafen motsvarar gällande 5 § 1 mom., 5 b § 1 mom. och 12 § sjukförsäkringslagen.

2 §. *Allmän princip för erhållande av ersättning.* I paragrafen anges de allmänna principerna för ersättning för sjukvårdskostnader.

Så som sjukvårdsersättningar enligt sjukförsäkringen betalas till försäkrade en del av kostnaderna för privata hälso- och sjukvårdstjänster, läkemedelsbehandling och resor på grund av sjukdom. Från sjukförsäkringen betalas ersättning bara för nödvändiga kostnader för sjukvård. Kostnaderna skall bero på sjukdom, graviditet eller förlösning. Även undersökningar som en läkare utför för att konstatera förekomsten av eller utesluta en misstänkt sjukdom och för att bestämma vård skall ersättas. Ersättning betalas till det belopp som kostnaderna för vården skulle ha uppgått till med undvikande av onödiga kostnader, men utan äventyrande av patientens hälsa. Som nödvändig vård betraktas vård enligt allmänt godkänd, god vårdpraxis.

Preventiv vård ersätts i allmänhet inte. Ersättning betalas inte heller för undersökningar som utförts för läkarintyg för körkort, sökning till en läroanstalt, anställningsundersökning eller ansökan om pension. Kostnader för vaccinering ersätts inte heller.

Den föreslagna paragrafen motsvarar 4 och 6 § i den nuvarande sjukförsäkringslagen samt praxisen för tillämpning av paragraferna.

3 §. *Begränsningar i fråga om erhållande*

av ersättning. I paragrafen anges omfattningen av sjukvårdsersättningar enligt sjukförsäkringen och gränsdragningen gentemot den offentliga hälso- och sjukvården. I paragrafen anges de begränsningar enligt vilka en försäkrad inte har rätt att få ersättning för kostnaderna för sjukvård.

I 1—4 punkten anges förhållandet mellan ersättningssystemet inom sjukförsäkringen och den offentliga hälso- och sjukvården. Med stöd av sjukförsäkringslagen beviljas ersättning för kostnaderna för sjukvård som getts av en privat serviceproducent och för privat finansierad sjukvård. Inom folkhälsoarbetet skall kommunen för sina invånare ordna sjukvård, som omfattar undersökning som utförs av en läkare och vård som ges eller övervakas av en läkare, medicinsk rehabilitering samt lämnande av första hjälpen inom kommunen. Utöver primärvården skall kommunen se till att kommuninvånarna får den specialiserade sjukvård de behöver. Sjukvårdsdistriktets samkommun ansvarar för anordnandet av specialiserad sjukvård. För primärvårdstjänster och den specialiserade sjukvårdens tjänster kan avgifter tas ut enligt lagen och förordningen om klientavgifter inom social- och hälsovården. Ersättning enligt sjukförsäkringslagen skall inte betalas för sådana sjukvårdskostnader för vilka tagits ut en avgift enligt lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården.

En kommun kan ordna de uppgifter som hör till hälso- och sjukvården genom att sköta verksamheten själv, ingå avtal med en annan kommun eller andra kommuner, genom att vara medlem i en samkommun som sköter verksamheten eller genom att anskaffa service från staten, en annan kommun, en samkommun eller någon annan offentlig eller privat serviceproducent. Ersättning enligt sjukförsäkringslagen beviljas inte för de kostnader som åsamkats den försäkrade när hälso- och sjukvårdstjänsterna har ordnats så som avses i 4 § lagen om planering av och statsandelar för social- och hälsovården (733/1992, nedan planerings- och statsandelslagen), dvs. genom att anskaffa service från staten, en annan kommun, en samkommun eller någon annan offentlig eller privat serviceproducent.

För hälsovårdstjänster som en kommun el-

ler en samkommun ordnar skall avgifter tas ut enligt förordningen om klientavgifter inom social- och hälsovården (912/1972), om inte något annat bestäms särskilt. Förordningen tillämpas också på avgifter som tas ut för specialiserad sjukvård. När tjänster ordnas på det sätt som avses i 4 § planerings- och statsandelslagen skall hos dem som anlitar tjänsterna tas ut samma avgifter och ersättningar som för motsvarande tjänster som kommunen eller samkommunen ordnar själv. Kommunen eller samkommunen betalar den privata serviceproducenten för de social- och hälsovårdstjänster som de personer den hänvisat till tjänsterna anlitat. Om en läkare vid hälsovårdscentral eller en sjukhusläkare skriver en remiss och hänvisar en klient att söka vård hos en privat serviceproducent, beviljas ersättning enligt sjukförsäkringslagen bara för de kostnader för fysioterapi och ljusbehandling vid hudsjukdomar som patienten har betalat till den privata serviceproducenten. Bestämmelser om ersättning för fysioterapi och ljusbehandling föreslås i 3 kap. 3 §.

När en klient genomgår undersökningar eller vårdas på en hälsovårdscentral eller någon annan enhet inom den offentliga hälso- och sjukvården, ansvarar den aktuella enheten för kostnaderna för de undersökningar som behandlingen av sjukdomen förutsätter. Den offentliga hälso- och sjukvården har kostnadsansvar också när vård som inletts vid en enhet inom den offentliga hälso- och sjukvården fortsätter hos en privat serviceproducent genom ett avtal om köpta tjänster. Den offentliga hälso- och sjukvårdens kostnadsansvar omfattar dessutom kostnader för läkemedelsbehandling, om patienten vårdas på en bäddavdelning samt när läkemedel enligt 4 punkten eller motsvarande preparat ges i samband med poliklinisk vård.

Den kommunala hälso- och sjukvården ansvarar således för bl.a. läkemedel som ges av en läkare eller av någon annan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården under uppsikt av en läkare. Den ansvarar också för intravenösa läkemedel och läkemedel som injiceras i leden samt för läkemedel som ges i det spinala rummet, vilka vid besök på mottagningen föreskrivs som fortsatt behandling, för hormonspiral samt för implantat under huden som utförs av läkare. Exempelvis i

samband med den första mottagningen kan läkaren ställa diagnos, ge den första ledinjektionen och föreskriva injektioner som fortsatt behandling. Den kommunala hälso- och sjukvården ansvarar för alla dessa injektioner. Den ansvarar också för läkemedel som ges under poliklinisk kontroll eller kontroll vid en hälsovårdscentral, även om läkemedlet i sig inte behöver ges av en läkare. Sådana är t.ex. desensibiliseringar i samband med allergier, vilka är förenade med risk för anafylaktisk chock.

Patienten och sjukförsäkringen skall bekosta sådana läkemedel inom den öppna vården som patienten i normala fall intar själv. Situationen kvarstår oförändrad, om patienten i normala fall skall inta läkemedlet själv men på grund av sin ålder eller sjukdom inte klarar av detta utan besöker hälsovårdscentralen bara för att få hjälp med doseringen av ett läkemedel som han eller hon har köpt på apotek.

En klient inom den offentliga hälso- och sjukvården som utan betalningsförbindelse blir klient hos en privat serviceproducent har rätt att få ersättning enligt sjukförsäkringslagen för de kostnader han eller hon har betalat till den privata serviceproducenten. Om vården inleds inom den privata sektorn, men tilläggsundersökningarna utförs vid en hälsovårdscentral eller någon annan enhet inom den offentliga hälso- och sjukvården, beviljas inte ersättning enligt sjukförsäkringslagen för dessa undersökningar inom den offentliga hälso- och sjukvården. En försäkrad har dock rätt till ersättning när ett laboratorieprov för en klient inom den privata sektorn har tagits på en hälsovårdscentral och provet skickas för analys till ett privat laboratorium som fakturerar klienten. Ersättning betalas också, om en privat serviceproducent hos sin klient tar ut avgifter för tjänster som serviceproducenten skaffat från den offentliga sektorn, t.ex. laboratorieundersökningar.

Ersättning enligt sjukförsäkringslagen betalas inte för kostnaderna för sjukvård om social- och hälsovårdslokaler har ställts till förfogande för eller uthyrt till en privat serviceproducent. Här avses både lokaler som social- och hälsovården äger och lokaler som den förfogar över. En försäkrad har inte rätt att få ersättning enligt sjukförsäkringslagen

för vård som ordnats på detta sätt även om han eller hon betalar en avgift till den privata serviceproducent som gett vården. Rätt till ersättning föreligger dock om den privata serviceproducenten är verksam som hyresgäst i andra kommunala lokaler än den kommunala social- och hälsovårdens lokaler.

Enligt 5 punkten skall ersättning enligt denna lag inte betalas för sjukvårdskostnaderna för den tid en försäkrad får offentlig institutionsvård eller motsvarande vård. En försäkrad som får institutionsvård har rätt att för klientavgifterna få alla åtgärder och läkemedel inom hälso- och sjukvården under hela den tid han eller hon är inskriven vid en institution inom social- eller hälsovården. Vad som avses med institutionsvård anges i 4 § i detta kapitel.

I 6 punkten föreslås en bestämmelse om rätt till sjukvårdsersättning för fångar inom fångvårdsväsendet. Enligt gällande 24 § 6 mom. sjukförsäkringslagen ersätts inte sjukvårdskostnaderna för den som är tvångsinrättad i en tvångsinrättning. Enligt etablerad praxis för tillämpning av lagen betalas inte heller ersättning för sjukvårdskostnaderna för fångar som avtjänar andra fängelsestraff. Det föreslås att begränsningarna i fråga om erhållande av ersättning skall kompletteras till denna del. I 40 § fångvårdsförordningen (878/1995) sägs att för fångar skall ordnas adekvat hälsovård, sjukvård och rehabilitering. Kostnaderna för behandling av fångarnas sjukdomar ersätts då av statens medel. I enlighet med 43 § fångvårdsförordningen får en fånge dock med tillstånd av straffanstaltens läkare på egen bekostnad ordna undersökning eller sjukvård. Sjukvårdskostnaderna ersätts då från sjukförsäkringen. På motsvarande sätt betalas ersättning för de sjukvårdskostnader som åsamkats en fånge under permission eller en tvångsinrättad under tiden för frihet på prov.

Enligt 7 punkten omfattar ersättningen inte kostnader för anskaffning av hjälpmedel, proteser eller vårdtillbehör. Förslaget motsvarar begränsningen i gällande lag. Enligt 8 punkten skall rätt till ersättning inte föreligga i fråga om avgifter som en privat producent av hälso- och sjukvårdstjänster tar ut som s.k. institutionsavgifter i anslutning till den vård som getts eller de undersökningar som ut-

förts. Sådana avgifter är t.ex. separata expeditionskostnader och operationssalsavgifter. Förslaget motsvarar nuvarande tillämpningspraxis.

Bestämmelser som motsvarar den föreslagna paragrafen finns i gällande 5 § 3 mom., 11 a § 1—2 mom. och 24 § sjukförsäkringslagen.

4 §. *Definition av offentlig institutionsvård.* Paragrafen motsvarar vad som i gällande 24 § 2—4 mom. sjukförsäkringslagen föreskrivs om institutionsvård (anstaltsvård) och om när institutionsvård skall anses vara offentlig samt om förfarandet för förhandlingar mellan Folkpensionsanstalten och kommunerna.

5 §. *Sjukvårdersättningarnas förhållande till ersättning enligt någon annan lag.* I paragrafen bestäms om samordning av sjukvårdskostnader enligt sjukförsäkringslagen och ersättningar enligt andra lagar så att en försäkrad inte får ersättning för samma sjukvårdskostnader två gånger.

Om ersättning för sjukvårdskostnader har betalats till en försäkrad med stöd av lagar gällande olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, har den försäkrade rätt att få ersättning enligt sjukförsäkringslagen till den del ersättningen överstiger den ersättning som betalats med stöd av någon annan lag. Om en försäkrad har fått ersättning enligt sjukförsäkringslagen och om han eller hon för samma skada eller sjukdom söker ersättning från ett olycksfalls- eller trafikförsäkringsbolag, har Folkpensionsanstalten rätt att av bolaget få ett belopp av den ersättning bolaget beviljat som motsvarar den sjukförsäkringsersättning som Folkpensionsanstalten betalat.

I paragrafen anges också att sjukförsäkringslagen är primär i förhållande till patientskadelagen.

Paragrafen motsvarar 27 a och b § i den nuvarande sjukförsäkringslagen.

6 §. *Vård som getts utomlands.* Enligt paragrafen har en försäkrad rätt att få sjukförsäkringsersättning, om han eller hon har insjuknat utomlands och inte har rätt att få sjukvård eller sjukvårdersättning i det aktuella landet på samma villkor som de som är bosatta i landet. I paragrafen beaktas dessutom EG-domstolens rättspraxis.

Om sjukvårdskostnaderna för en försäkrad

har uppkommit någon annanstans än inom EU eller i en stat där förordning 1408/71 tillämpas, skall ersättning enligt denna lag betalas förutsatt att den försäkrade har blivit i behov av sjukvård på sin resa. Ersättningen täcker också situationer då en person under sin resa behöver vård på grund av en kronisk sjukdom. I ovan nämnda situationer har en försäkrad inte rätt att få ersättning enligt sjukförsäkringslagen, om han eller hon på eget initiativ har sökt vård i ett annat land.

Med anledning av EG-domstolens beslut av den 28 april 1998 i fallet Decker (C-120/95) och Kohll (C-158/96) har praxisen för tillämpning av sjukförsäkringen ändrats så att begränsningarna enligt gällande 25 § inte har tillämpats i fråga om undersökning och vård av en försäkrad i ett EU-land eller i länder där förordning 1408/71 tillämpas. Det föreslås att ordalydelsen i paragrafen ändras så att den motsvarar etablerad praxis. En försäkrad har rätt till ersättning enligt sjukförsäkringslagen också om han eller hon själv sökt sig till vård i ett annat EU-land eller ett land där förordning 1408/71 tillämpas. Sjukvårdskostnaderna kan ersättas, även om den försäkrade skulle ha rätt till vård också med stöd av förordning 1408/71. Ersättning betalas om de övriga villkoren för erhållande av ersättning uppfylls. Det är dock vanligen förmånligare för den försäkrade att välja vård eller ersättning enligt förordning 1408/71.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om ersättningsbeloppet och om samordningen av en ersättning som betalats från utlandet med ersättning enligt sjukförsäkringslagen.

Innehållet i den nya paragrafen motsvarar nuvarande 25 § sjukförsäkringslagen. Dessutom har EG-domstolens rättspraxis beaktats. Bestämmelserna om ersättningar för resekostnader i gällande 25 § har överförts till 4 kap., som gäller ersättningar för resor.

3 kap.

Ersättningar för vård och undersökningar

1 §. *Vård som getts av läkare.* I paragrafen bestäms om ersättning för vård som getts och undersökningar som utförts av läkare. För ersättning förutsätts att den som gett vården har

rätt att i Finland utöva läkaryrket eller specialistryket som legitimerad yrkesutbildad person. Ersättning betalas också för vård som getts av en läkare som deltar i tilläggsutbildning inom primärvården, förutsatt att vården har getts under ledning och uppsikt av en legitimerad läkare. Innehållet i paragrafen motsvarar gällande 5 § 1 mom. 1 punkten sjukförsäkringslagen och 1 § 1 mom. sjukförsäkringsförordningen. Det föreslås att behandling med konstgjord njure i form av öppen vård skall strykas, eftersom den ersättning som föreskrivs i 5 § 1 mom. 2 punkten i den nuvarande lagen inte längre har någon praktisk betydelse inom tillämpningspraxisen, eftersom dialysvätskor ersätts som läkemedel och patienterna får lära sig att utföra behandlingen själva.

2 §. *Vård som getts av tandläkare.* I paragrafen bestäms om ersättning för tandvård som utförs av tandläkare. För ersättning förutsätts att den som gett vården har rätt att i Finland utöva tandläkar- eller specialtandläkaryrket som legitimerad yrkesutbildad person. Som tandvård ersätts av tandläkare utförd undersökning, förebyggande vård samt behandling av sjukdomar i munområdet och tandsjukdomar. Undersökningar som utförts av en tandläkare ersätts en gång i kalenderåret. En sådan undersökning omfattar odontologisk undersökning, ställande av diagnos och vårdplanering i samband med det.

Regleringsvård ersätts endast när åtgärderna är nödvändiga för behandlingen av någon annan sjukdom än en tandsjukdom. Sådana sjukdomar eller tillstånd är t.ex. medfödda tillväxt- och utvecklingsstörningar i käkarna samt gomspalt.

Estetisk tandvård som getts av en tandläkare ersätts inte. Ersättningen omfattar inte heller tandtekniska eller tandprotetiska kostnader.

Innehållet i paragrafen motsvarar 1 § 1 mom. och 5 b § i den nuvarande sjukförsäkringslagen samt 2 § 6 mom. sjukförsäkringsförordningen.

3 §. *Undersökning och vård som föreskrivits av läkare och tandläkare.* I paragrafen bestäms om ersättning för undersökning och vård som föreskrivits av läkare och tandläkare.

Enligt 22 § lagen om yrkesutbildade perso-

ner inom hälso- och sjukvården beslutar legitimerade läkare om medicinska undersökningar av en patient, ställer diagnos och beslutar om vården och behandlingen i samband med det. På motsvarande sätt beslutar legitimerade tandläkare om odontologiska undersökningar av en patient, ställer diagnos och beslutar om vården och behandlingen i samband med det. Undersökningar och handlingar som föreskrivits av läkare ersätts, om de har föreskrivits med anledning av behandlingen av en sjukdom eller om de har varit nödvändiga för konstaterandet av en eventuell sjukdom. Nödvändiga laboratorie- och röntgenundersökningar som utförts för konstaterandet av en sjukdom och som hör till tandläkarens verksamhetsområde skall också ersättas enligt denna lag.

För att undersökningar och vård skall ersättas förutsätts att åtgärderna har vidtagits vid en sådan verksamhetsenhet inom den privata hälso- och sjukvården som avses i lagen om privat hälso- och sjukvård eller att tjänsterna har tillhandahållits av en sådan annan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som avses i definitionen i 1 kap. 4 § 2 punkten i denna lag. Som undersökning och vård ersätts laboratorieundersökningar, patologiska undersökningar, sjukvårdsåtgärder, radiologiska undersökningar och åtgärder, cytostatikabehandling, fysioterapi och psykologiska undersökningar. Undersökningar som utförts av en psykolog skall ersättas, om det är fråga om testning eller annan därmed jämförbar psykologisk undersökning som hänför sig till undersökning eller vård som föreskrivits av en läkare. Enligt paragrafen skall också fysioterapi och ljusbehandling ersättas, om en läkare vid hälsovårdscentral eller en sjukhusläkare har skrivit remiss och hänvisat sökanden till vård inom den privata sektorn.

Innehållet i paragrafen motsvarar gällande 5 § 1 mom. 2 punkten, 5 b § 1 mom. 4 punkten och delvis 8 § 1 och 2 mom. sjukförsäkringslagen samt 2 § 1 mom., 5 § 2 mom. och 6 § 1 mom. sjukförsäkringsförordningen.

4 §. *Till ersättning berättigande andel av läkar- eller tandläkararvoden.* I paragrafen bestäms om ersättning för arvoden som läkare eller tandläkare tar ut för undersökning och vård. I 1 mom. anges ersättningsnivån och beräkningen av ersättningen. Ersättning

betalas för det arvode som tagits ut. Om arvodet överstiger ersättningstaxan betalas ersättning för beloppet enligt ersättningstaxan.

I 2 mom. bestäms om den allmänna taxa och specialtaxa som skall tillämpas när läkar- och tandläkararvoden ersätts.

Innehållet i den nya paragrafen motsvarar delvis gällande 7 § sjukförsäkringslagen samt 1 § 2 mom. och 4 § 2 mom. sjukförsäkringsförordningen.

5 §. *Till ersättning berättigande andel av undersökning och vård som föreskrivits av läkare eller tandläkare.* I paragrafen bestäms om den fasta självriskan och ersättningsgrunderna för undersökning och vård som läkare och tandläkare föreskrivit på en gång. Kostnaderna för av läkare på en gång föreskriven undersökning eller vård ersätts med 75 procent till den del kostnaderna överstiger den fasta självriskan om 13,46 euro. Om den avgift som tagits ut för undersökningen eller vården överstiger den fastställda ersättningstaxan, skall ersättning beräknas utgående från beloppet enligt taxan.

Om läkaren samtidigt föreskriver många olika undersökningar eller behandlingar, skall den fasta självriskan dras av från de sammanlagda kostnaderna. Om de kostnader som tagits ut överstiger de fastställda ersättningstaxorna, skall ersättningen beräknas utgående från beloppen enligt ersättningstaxorna. Från en fysioterapeutisk behandlingsserie som föreskrivits av en läkare avdras självriskan alltid separat, även om också annan vård och undersökning föreskrivits på samma gång. Om en försäkrad vårdas på ett privat-sjukhus, betraktas undersökningar och behandlingar som utförts inom en vecka efter den första vårdåtgärden som föreskrivna på en och samma gång.

Giltighetstiden för föreskriven undersökning och vård har inte tidigare definierats i sjukförsäkringslagen. Det föreslås att undersökning och vård som föreskrivits av en läkare skall ersättas på grundval av en och samma föreskrift för högst 15 undersöknings- eller vårdtillfällen, om undersökningen har utförts eller vården har getts inom ett år efter föreskriften. Med undersöknings- och vårdtillfälle avses undersöknings- och vårdåtgärder som vidtagits under en och samma dag. Den föreslagna giltighetstiden ett år motsva-

rar etablerad praxis. En serie på högst 15 undersökning- eller vårdtillfällen skall kunna utföras inom ett år efter det att den föreskrivits. Samtidigt frångås den gällande bestämmelsen i 2 § 3 mom. sjukförsäkringsförordningen, enligt vilken vård som getts inom tre månader från det första vård- och undersökningstillfället skall ersättas.

Den nya paragrafen motsvarar gällande 8 § 1 mom. sjukförsäkringslagen samt 2 § 2—4 mom. och 6 § 2 mom. sjukförsäkringsförordningen.

6 §. *Maximibelopp och grunder för ersättningstaxan för sjukvårdsersättning samt fastställande av ersättningstaxan.* I paragrafen bestäms om fastställandet av maximibeloppen och grunderna för de ersättningstaxor som används som grund för sjukvårdsersättningar och om fastställandet av ersättningstaxorna för de undersöknings- och vårdåtgärder som skall ersättas. Maximibeloppen och grunderna för ersättningstaxorna skall anges genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. På grundval av förordningen skall Folkpensionsanstalten fastställa ersättningstaxorna för de undersöknings- och vårdåtgärder som skall ersättas. Innan det föreskrivs om grunderna för ersättningstaxorna och innan ersättningstaxorna fastställs skall berörda aktörer höras, t.ex. organisationer som företräder läkare och tandläkare.

Den nya paragrafen motsvarar gällande 13 § sjukförsäkringslagen och 4 § sjukförsäkringsförordningen.

4 kap.

Ersättning för resekostnader

1 §. *Försäkrades resor.* I paragrafen bestäms om försäkrades rätt till ersättning för resekostnader med anledning av sjukdom. Bestämmelserna om sjukdomar gäller i tillämpliga delar även ersättning för resekostnader vid graviditet och förlossning.

Enligt 1 mom. har en försäkrad rätt till ersättning för resekostnader i anslutning till behandlingen av en sjukdom. För ersättning av kostnaderna för besök hos andra enheter än enheter inom den offentliga hälso- och sjukvården förutsätts att den undersökning

som utförts eller den vård som getts skall ersättas enligt sjukförsäkringslagen. Resor för undersökning eller vård till offentliga sjukhus eller hälsovårdscentraler eller motsvarande enheter inom den kommunala hälso- och sjukvården ersätts utan att det utreds om undersökningen eller vården skall ersättas om den utförs eller ges av en privat serviceproducent.

I 2 mom. bestäms om ersättning för hjälpmedelsresor. Ersättning skall betalas, om hjälpmedlet har föreskrivits som hjälpmedelsservice inom medicinsk rehabilitering på en hälsovårdscentral eller ett offentligt sjukhus. Reseersättning skall beviljas, om den person som behöver ett hjälpmedel själv har rest till den plats där hjälpmedlet tillverkas, underhålls eller förmedlas.

I 3 mom. anges begränsningarna i fråga om ersättning för resor utomlands och till utlandet. Resan för en person som insjuknat utomlands och som transporterats till Finland från utlandet skall ersättas enligt det färd sätt som anses nödvändigt från en flygplats, en hamn eller från riksgränsen till sjukhuset på hemorten, förutsatt att anlitaandet av specialfordon är nödvändigt enligt bedömning av en läkare. Dessutom har ordalydelsen i gällande lag ändrats till den del det är fråga om ersättning för resekostnaderna till följd av insjuknande i närheten av gränsen. Begreppet gränstrakt har inte definierats tidigare i sjukförsäkringslagen. I den nya paragrafen hänvisas till lagen om ömsesidig sjuk- och hälsovård i gränstrakt. Med gränstrakt avses i nämnda lag de kommuner som har gemensam landsgräns med Sverige eller Norge. Bestämmelsen är tillämplig i sådana fall då den närmaste vårdplatsen finns i grannstaten.

Innehållet i den nya paragrafen motsvarar bestämmelserna om ersättning för resekostnader i gällande 5, 10 och 25 § sjukförsäkringslagen.

2 §. *Andra personers än försäkrades resor.* I paragrafen bestäms om ersättning för kostnaderna för andra personers än en sjuk försäkrades egna resors.

För att resan för en följeslagare skall ersättas förutsätts att det är nödvändigt att följeslagaren är med på resan. Att en följeslagare behövs skall påvisas med ett intyg från den plats där den försäkrade undersöks eller vår-

das. Kostnaderna för följeslagarens resa ersätts som den försäkrades kostnader. En resa som följeslagaren gjort ensam ersätts med tillämpning av principen om nödvändighet.

Med stöd av 2 mom. skall kostnaderna för en försäkrads familjemedlem eller en annan därmed jämförbar persons separata resor till den försäkrades vårdplats, t.ex. sjukhus, ersättas som den försäkrades kostnader. En resa skall ersättas om det enligt en läkare är nödvändigt att en anhörig till en patient som vårdas på sjukhus deltar i vården eller diskuterar omständigheter i anslutning till patientens sjukdom eller behandlingen av den. Avsikten är dock inte att vanliga sjukbesök skall ersättas enligt denna lag. Deltagandet i vården och på samma gång nödvändigheten av resan skall påvisas genom ett intyg av en läkare på vårdplatsen. Exempel på resor som kan ersättas på samma grunder är t.ex. faderns separata resa på grund av att han är med om förlossningen eller resan för ett barn som ammas eller modern, om den ena av dem vårdas på sjukhus. Också när en person kallas till sjukhus på grund av organ- eller vävnadstransplantation eller för brådskande blodgivning kan resan ersättas enligt bestämmelsen.

Den nya paragrafen motsvarar gällande 10 § 2 mom. och 11 § 3 mom. sjukförsäkringslagen.

3 §. *Resor i anslutning till hembesök.* I fråga om ersättning för resekostnader för hembesök iaktas vad som annars bestäms om ersättning för resekostnader. Kostnaderna för hembesök som läkare eller andra yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården gjort med egen bil ersätts i enlighet med de belopp som årligen fastställs av Skattestyrelsen, vilket motsvarar nuvarande praxis. För att resekostnaderna skall ersättas när en yrkesutbildad person enligt 1 kap. 4 § 2 punkten gjort ett hembesök förutsätts att en läkare föreskrivit den aktuella undersökningen eller vården.

Den nya paragrafen motsvarar delvis gällande 10 § 1 mom. sjukförsäkringslagen. Innehållet har dessutom ändrats så att det motsvarar rådande tillämpningspraxis.

4 §. *Undersöknings- och vårdplats.* Paragrafen är ny. I paragrafen bestäms om de undersöknings- och vårdplatser till vilka resor-

na skall ersättas. Paragrafen motsvarar den tillämpningspraxis som baserar sig på bestämmelserna om nödvändighet i gällande lag. Enligt gällande 4 och 6 § sjukförsäkringslagen skall ersättning betalas till den del, vartill resan skulle ha kostat för den försäkrade med undvikande av onödiga kostnader, men utan äventyrande av den försäkrades hälsa.

Huvudregeln är fortfarande att reseersättning beviljas till närmaste vårdplats där den försäkrade kan anses få genomgå sådana nödvändiga undersökningar och få sådan nödvändig vård som avses i sjukförsäkringslagen. Om en försäkrad utan betalningsförbindelse inom den offentliga hälso- och sjukvården, dvs. på eget initiativ eller med remiss, söker vård längre bort, skall resan ersättas enligt de kostnader som skulle ha uppkommit för en resa till närmaste vårdplats som kan anses nödvändig. En försäkrad som fått en betalningsförbindelse från kommunen eller sjukvårdsdistriktet för undersökning eller vård som ordnats som köpta tjänster har rätt att få reseersättning enligt denna lag för kostnaderna för resan till den anvisade undersöknings- eller vårdplatsen. Detsamma gäller situationer där en patient får remiss från den offentliga hälso- och sjukvården till en enhet inom den offentliga hälso- och sjukvården, varvid den betalar vården som kommunfakturering i efterhand.

Även resor längre bort skall kunna ersättas av grundad anledning, om resorna enligt prövning anses vara nödvändiga för vård eller undersökning. Detta är tänkbart t.ex. om en försäkrad på grund av sitt hemspråk är anvisad till en viss vårdplats eller om en försäkrad kallas till första efterkontroll till det sjukhus där han eller hon vårdats tidigare.

5 §. *Färdsätt som ersätts.* I paragrafen föreslås bestämmelser om färdsätt som skall ersättas enligt denna lag.

Enligt 1 mom. skall resan göras med anlitan- de av det förmånligaste färdsättet. Som förmånligaste färdsätt betraktas det ändamålsenligaste färdsättet med hänsyn till omständigheterna. Det förmånligaste alternativet är vanligen allmänna, reguljära och för alla till buds stående linjebussar eller tåg. Kostnaderna för en enkelresa beaktas som helhet från resans början till dess slut.

Enligt 2 mom. skall resan trots allt ersättas enligt kostnaderna för anlitan- de av specialfordon, om den försäkrades sjukdom eller trafikförhållandena har krävt att specialfordon används. I momentet ingår också en definition av specialfordon. Specialfordon har inte tidigare definierats i lag eller förordning. Förslaget motsvarar etablerad ersättningspraxis. Specialfordon är egen bil i privat bruk, taxi, fordon med handikapputrustning, dvs. invataxi, taxi utrustad med bår, minibus, sjuktransportfordon, dvs. ambulans, motorbåt, snöskoter och helikopter. Exempelvis motorcykel eller ambulansflygplan kan aktualiseras som andra motsvarande fordon.

I 3 mom. bestäms om beaktande av de speciella omständigheterna i skärgården när resekostnader skall ersättas.

Innehållet i den nya paragrafen motsvarar gällande 11 § sjukförsäkringslagen och 7 b § sjukförsäkringsförordningen.

6 §. *Sjuktransport.* I paragrafen bestäms om ersättning för sjuktransport med ambulans. I paragrafen föreslås ändringar av teknisk natur samt en precisering av bestämmelserna om ersättning för resor i anslutning till akutvård så att de motsvarar etablerad ersättningspraxis.

I gällande lag finns inte några bestämmelser om ersättning för akutvård eller resor i anslutning till den. Med stöd av 14 § 1 mom. 3 punkten folkhälsolagen skall kommunen dra försorg om anordnandet av sjuktransport samt anordna och upprätthålla den medicinska räddningsverksamheten samt den sjuktransportberedskap som är nödvändig med beaktande av lokala förhållanden, med undantag av anskaffning och underhåll av för sjuktransport behövliga luftfartyg samt menföres- och andra motsvarande speciella forskaffningsmedel.

Trots att det i sjukförsäkringslagen inte finns någon bestämmelse om ersättning för resor i anslutning till akutvård har reseersättning beviljats för ambulansens besök på platsen även om det inte har behövts någon transport, om den akutvård som getts på platsen har satt i gång eller upprätthållit patientens livsfunktioner eller tryggt dem när patientens tillstånd tack vare akutvården har förbättrats i den mån att det inte har varit nöd-

vändigt att transportera patienten till en vårdplats. Det förutsätts ytterligare att personen i fråga har behövt ambulanstransport på grund av sin sjukdom eller sitt handikapp. En försäkrad har beviljats reseersättning för kostnaderna för ambulansens besök på vårdplatsen, dvs. för det belopp som sjuktransporten har rätt att i situationer enligt 10 § förordningen om klientavgifter inom social- och hälsovården ta ut hos den försäkrade enligt den taxa som fastställts av kommunikationsministeriet.

På samma sätt som enligt gällande lag skall ersättning för resekostnader betalas bara för kostnaderna för sjuktransportfordonets, ambulansens, besök på platsen. Ersättning skall däremot inte heller i fortsättningen betalas för kostnaderna för en helikopterfärd, även om den helikopterläkare som ansvarar för akutvården vidtagit akutvårdsåtgärder.

Enligt etablerad praxis har i 2 § förordningen om sjuktransport avsedd akutvård som getts av t.ex. en läkare inte ersatts från sjukförsäkringen, och avsikten är att den inte heller i fortsättningen skall ersättas.

Innehållet i den nya paragrafen motsvarar i sak gällande 11 a § 3 mom. sjukförsäkringslagen, där det hänvisas till 14 § 1 mom. 3 punkten folkhälsolagen.

7 §. *Ersättningens belopp och självriskandel.* I paragrafen bestäms om ersättning som skall betalas till en försäkrad och om den försäkrades självriskandel. Det föreslås att beloppet av den försäkrades årliga självriskandel ändras till 157,25 euro i stället för nuvarande 157,26 euro. Förslaget motsvarar en del av gällande 10 § sjukförsäkringslagen.

8 §. *Grund för ersättning för resekostnader samt fastställande av ersättningstaxan.* I paragrafen föreslås bestämmelser om den ersättningsgrund som skall användas när reseersättning räknas ut och de bestämmelser om bemyndigande som förutsätts för fastställande av de ersättningstaxor som skall användas som ersättningsgrund. Motsvarande bestämmelser finns inte i gällande lag. I gällande 4 § 4 mom. sjukförsäkringslagen bestäms om fastställande av ersättningsgrunderna vid sjuktransport. Bestämmelsen är dock i praktiken föråldrad.

I dagens läge fastställs ersättningstaxorna för sjuktransportfordon, ambulanser och taxi

genom förordning av kommunikationsministeriet. Ersättningstaxorna för andra specialfordon som berättigar till reseersättning enligt sjukförsäkringslagen har fastställts genom beslut av Folkpensionsanstalten.

Det föreslås att fastställandet av ersättningstaxan för specialfordon skall ändras så att ersättningstaxorna för andra specialfordon än ambulanser och taxi skall anges genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. Resor med allmänna fortskaffningsmedel, dvs. buss eller tåg, ersätts enligt Oy Matkahuolto Ab:s engångsavgiftstabell på riksnivå eller enligt lokaltrafikens taxor. Tågresor ersätts högst till ett belopp som motsvarar Statsjärnvägarnas taxor.

9 §. *Övernattningsspenning.* I paragrafen bestäms om rätten till övernattningsspenning för en försäkrad, hans eller hennes följeslagare, familjemedlem eller annan därmed jämförbar person samt om beloppet av övernattningsspenningen. Det föreslås att villkoren för övernattningsspenning preciseras så att det inte längre förutsätts att övernattningen skall ske i en härbärgeringsrörelse eller på ett inkvarteringsställe som anordnats för patienter vid en undersöknings- eller behandlingsanstalt. Enligt förslaget skall ersättning betalas till den som åsamkats kostnader för övernattning, oavsett var han eller hon har övernattat. Övernattningen skall dock ha medfört kostnader och kostnaderna skall påvisas med kvitto eller annat bevis på att de har betalats. Den föreslagna ändringen gör det möjligt att betala ersättning t.ex. när en familjemedlem har hyrt bostad för att kunna delta i sjukvården av en anhörig. Det föreslås inte längre någon tidsgräns för övernattningen eller bestämmelser om vid vilken tidpunkt övernattningen har ägt rum. I övrigt motsvarar förutsättningarna för erhållande av ersättning tidigare ersättningsprinciper.

Innehållet i den nya paragrafen motsvarar gällande 11 § 2 mom. sjukförsäkringslagen och 7 a § sjukförsäkringsförordningen.

5 kap.

Läkemedelsersättningar

1 §. *Läkemedel som skall ersättas.* I paragrafen bestäms om rätt att få ersättning för

kostnaderna för nödvändig läkemedelsbehandling.

Enligt 1 mom. skall ersättning betalas för läkemedel som en läkare eller tandläkare förskrivit för behandlingen av en sjukdom och även för ett sådant utbytbar läkemedel enligt Läkemedelsverkets förteckning till vilket det för patienten förskrivna läkemedelspreparatet har utbytt i apoteket. Ersättning kan också betalas för läkemedel som behövs vid graviditet eller förlossning. För att ett läkemedel skall ersättas skall det dessutom ha ett av läkemedelsprisnämnden fastställt skäligt partipris.

Enligt 3 mom. gäller att vid ersättning för i läkemedelslagen avsedda preparat som kräver specialtillstånd och läkemedel som tillverkats på apotek samt vid ersättning för medicinskt syre och blod skall bestämmelserna om ersättning för läkemedel iaktas i tillämpliga delar. Med stöd av 21 § 4 mom. läkemedelslagen kan Läkemedelsverket av särskilda skäl som hänför sig till sjukvården bevilja tillstånd att utlämna läkemedelspreparat till konsumtion i enskilda fall. För ersättning förutsätts att ett skäligt partipris som godtagits som ersättningsgrund har fastställts för preparat som kräver specialtillstånd.

Innehållet i den nya paragrafen motsvarar i sak gällande 5 a § 1 och 2 mom. och 5 c § sjukförsäkringslagen. I syfte att förtydliga lagstiftningen har i 3 mom. skrivits in att ersättningsprinciperna enligt 1 mom. skall iaktas i tillämpliga delar även vid ersättning för i 21 § 4 mom. läkemedelslagen avsedda preparat som kräver specialtillstånd samt vid ersättning av medicinskt syre och blod och läkemedel som tillverkats på apotek.

2 §. *Kliniska näringspreparat och salvbaser som skall ersättas.* I paragrafen bestäms om ersättning för kliniska näringspreparat och salvbaser. Innehållet i 1 och 2 mom. motsvarar i sak gällande 5 § 1 mom. 3 och 3 a-punkten samt 5 a § 3 mom. sjukförsäkringslagen.

3 §. *Naturmedel, homeopatiska och antroposofiska preparat.* I paragrafen anges begränsningar i fråga om läkemedelsersättningar. Motsvarande bestämmelse finns i gällande 5 a § 1 mom. sjukförsäkringslagen.

4 §. *Grund ersättning.* I paragrafen anges beloppet av grund ersättningen för läkemedel.

Innehållet i paragrafen motsvarar gällande 9 § 1 mom. sjukförsäkringslagen.

5 §. *Läkemedel som skall ersättas på särskilda grunder.* I gällande sjukförsäkringslag sägs att genom förordning av statsrådet bestäms de betydelsefulla och dyra läkemedel och de sjukdomar vid vilkas behandling läkemedlen ersätts. Det föreslås att namnet på ersättningsklassen ändras till läkemedel som skall ersättas på särskilda grunder, eftersom läkemedlen ersätts med särskilda indikationer vid sjukdomar som anges särskilt. En separat utredning om den terapeutiska grunden skall förutsättas i fråga om sådana läkemedel som medför betydande kostnader för patienten och vilkas användning enligt bedömningar kan sträcka sig utöver den indikation som godkänts för läkemedlet. En separat utredning behövs också om dyra läkemedel används av patienter utan att användningen är medicinskt eller ekonomiskt motiverad.

Läkemedel som skall ersättas på särskilda grunder är läkemedel som är sådana läkemedel som är nödvändiga för behandlingen av en allvarlig sjukdom eller för omedelbart förebyggande av en sådan sjukdom. Dessutom förutsätts att det inte finns någon annan effektiv, trygg och förmånligare behandlingsform för ändamålet och att det vid användning och prövning av läkemedlet, med hänsyn till indikationen, har visats att läkemedlet har ett betydande terapeutiskt värde. Som läkemedel som skall ersättas på särskilda grunder kan i undantagsfall betraktas även sådana läkemedel i fråga om vilka det är motiverat att begränsa erhållandet av ersättning till noggrant definierade sjukdomstillstånd, därför att deras terapeutiska värde vid mera omfattande användning med hänsyn till läkemedelskostnaderna är oklart eller uppenbart obetydligt.

Bestämmelser om vilka läkemedel som skall ersättas på särskilda grunder och om de sjukdomar som berättigar till detta skall alljämt utfärdas genom förordning av statsrådet. Folkpensionsanstalten skall besluta om de särskilda indikationerna och villkoren för att det är medicinskt motiverat att ersätta dessa läkemedel.

Innehållet i paragrafen motsvarar gällande 9 § 4 mom. sjukförsäkringslagen.

6 §. *Special ersättning.* I paragrafen anges

när ett läkemedelspreparat skall omfattas av specialersättning, beloppet av specialersättning och en försäkrads självrisk vid varje inköpstillfälle.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse om bemyndigande enligt vilken sjukdomar som omfattas av specialersättning skall anges genom förordning av statsrådet. I syfte att förtydliga lagen föreskrivs i momentet dessutom att Folkpensionsanstalten skall ha befogenhet att besluta om de villkor för svåra och långvariga sjukdomar som skall uppfyllas för att specialersättning av läkemedel skall vara medicinskt motiverad. Enligt bestämmelsen om bemyndigande i gällande lag har Folkpensionsanstalten motsvarande befogenhet att besluta om indikationerna för betydande och dyra läkemedel. När det gäller läkemedel som omfattas av specialersättning har bemyndigandet baserat sig på 20 § lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001), vilken inte är tillräckligt exakt.

Innehållet i paragrafen motsvarar delvis gällande 9 § 1 mom. samt 9 a § 2 mom. sjukförsäkringslagen.

7 §. *Ersättning för kliniska näringspreparat och salvbaser.* I paragrafen anges beloppet av ersättning för kliniska näringspreparat och salvbaser och den försäkrades självriskandel vid varje inköpstillfälle. Innehållet i paragrafen motsvarar gällande 9 § 5 mom. sjukförsäkringslagen.

8 §. *Årlig självriskandel och rätt till tilläggsersättning.* I paragrafen bestäms om det årliga maximibelopp (årlig självriskandel) som en försäkrad själv skall betala för läkemedel, kliniska näringspreparat och salvbaser samt om rätt till tilläggsersättning.

I 1 mom. anges beloppet av den årliga självriskandelen, som är 604,72 euro år 2004. Då beloppet av icke ersatta kostnader för alla läkemedel, kliniska näringspreparat och salvbaser som ersatts överstiger den årliga självriskandelen har en försäkrad rätt till en tilläggsersättning för det överstigande beloppet. Den årliga självriskandelen utökas av alla självriskandelar vid varje inköpstillfälle, vilka inte ersätts med stöd av någon annan lag. Till självriskandelen hänförs däremot inte de läkemedelskostnader som understiger den fasta självriskandelen eller som inte skall ersättas från sjukförsäkringen.

Tilläggsersättning betalas till en försäkrad när den årliga självriskandelen överstigs med 16,82 euro. Detta betyder att en försäkrad får ersättning för kostnaderna för nödvändig läkemedelsbehandling till fullt belopp, när den årliga självriskandelen har överstigits med detta belopp.

Beloppet av den årliga självriskandelen för läkemedel justeras årligen med levnadskostnadsindex. I syfte att förtydliga lagstiftningen föreslås att bestämmelsen om indexjustering överförs till den paragraf som reglerar innehållet i sak.

Innehållet i paragrafen motsvarar i sak gällande 9 § 6 mom. sjukförsäkringslagen. Indexjusteringen regleras i gällande 76 § § 2 mom. sjukförsäkringslagen.

9 §. *Grund för ersättning och inköpstillfälle.* I paragrafen föreslås bestämmelser om grunderna för läkemedelsersättningar.

Enligt 1 mom. skall det faktiska minutförsäljningspris som tagits ut hos en försäkrad användas som ersättningsgrund för läkemedelspreparat, kliniska näringspreparat och salvbaser. Som grund för det minutförsäljningspris som tagits ut hos den försäkrade används det skäliga partipris som fastställts av läkemedelsprisnämnden eller ett partipris som innehavaren av försäljningstillståndet uppgett och som är lägre än det fastställda partipriset. Till det fastställda partipris eller det lägre partipris som tillståndshavaren uppgett adderas apotekets försäljningsbidrag och expeditiönsavgiften för receptet samt mervärdesskatt enligt förordningen om läkemedelstaxa.

I 2 mom. föreslås att i enlighet med tillämpad praxis skall som ersättningsgrund för apotekstillverkade läkemedelspreparat, kliniska näringspreparat och salvbaser användas det pris som anges i 2 § i statsrådets förordning förhöjt med mervärdesskatt.

Enligt gällande lag och förordning skall ersättning för medicinskt syre och blod betalas till det pris som tagits ut. Enligt 3 mom. skall en försäkrad ersättas för nödvändiga och skäliga kostnader för medicinskt syre och blod. Lagrummet täcker också kostnaderna för hyrning av syre, vilka enligt etablerad tillämpningspraxis skall ersättas.

I 4 mom. föreslås bestämmelser om inköpstillfälle. Med inköpstillfälle avses en så-

dan mängd preparat som en försäkrad köper på en och samma gång och som motsvarar en högst tre månader lång behandlingsperiod. Preparaten kan höra till olika ersättningsklasser. Recepten vid varje inköpstillfälle kan ha utfärdats av olika läkare och skrivits vid olika tidpunkter. Av särskilda skäl kan läkemedel också ersättas för en längre tid än tre månader. Exempel på ett sådant särskilt skäl är långvarig utlandsvistelse. Genom förordning av statsrådet skall utfärdas bestämmelser om avvikande beräkningssätt för inköpstillfälle i särskilda fall.

Paragrafen motsvarar gällande 9 § 2 och 8 mom. sjukförsäkringslagen, 3 a § sjukförsäkringsförordningen och 1 och 2 § i social- och hälsovårdsministeriets beslut 405/1998.

6 kap.

Läkemedelsprisnämnden

1 §. *Läkemedelsprisnämndens uppgifter och sammansättning.* I paragrafen bestäms om uppgifterna, sammansättningen och beslutförhållanden för läkemedelsprisnämnden vid social- och hälsovårdsministeriet. Läkemedelsprisnämnden bestämmer det skäliga partipriset för läkemedel, kliniska näringspreparat och salvbaser samt förhöjning och hävning av priset. Nämndens beslutanderätt omfattar dessutom fastställande av specialersättning för läkemedel och eventuell hävning av specialersättning.

Läkemedelsprisnämnden avgör ärendena på föredragning i beslut för sammansättning. I anslutning till läkemedelsprisnämnden finns dessutom en expertgrupp som bereder specialersättningsärenden för läkemedelsprisnämndens möten. Expertgruppen skall avge utlåtande om ansökningar som lämnats in till den för behandling. Expertgruppen skall bedöma specialersättningsärenden med hänsyn till medicin, farmakologi, hälsovårdsekonomi och sjukförsäkring.

Den nya paragrafen motsvarar gällande bestämmelser om läkemedelsprisnämndens uppgifter och sammansättning i 5 a § 5 och 7 mom. sjukförsäkringslagen samt 8 § 2 mom. statsrådets förordning om läkemedelsprisnämnden.

2 §. *Ansökan om ett skäligt partipris.* I pa-

ragrafen bestäms om ansökan om skäligt partipris som skall lämnas in till läkemedelsprisnämnden.

Enligt 2 mom. skall innehavare av försäljningstillstånd framlägga ett specificerat och motiverat förslag till ett skäligt partipris.

Innehållet i den föreslagna paragrafen motsvarar delvis gällande 2 § statsrådets förordning om läkemedelsprisnämnden.

3 §. *Fastställande av ett skäligt partipris.* I paragrafen anges de omständigheter som läkemedelsprisnämnden skall beakta när den fastställer det skäliga partipriset. I paragrafen bestäms dessutom om begäran om utlåtande av Folkpensionsanstalten.

Enligt 3 mom. skall bestämmelserna om fastställande av partipriset för läkemedelspreparat i tillämpliga delar iaktas även i fråga om kliniska näringspreparat, salvbaser och läkemedelspreparat med specialstillstånd.

Innehållet i den föreslagna paragrafen motsvarar delvis gällande 5 a § 5 mom. sjukförsäkringslagen samt 5 § och delvis 4 § statsrådets förordning om läkemedelsprisnämnden.

4 §. *Förhöjning av ett skäligt partipris.* I paragrafen bestäms om ansökan till läkemedelsprisnämnden om förhöjning av det skäliga partipriset samt om skyldigheten för innehavare av försäljningstillstånd att framlägga ett specificerat och motiverat förslag till ett nytt skäligt partipris.

Innehållet i den föreslagna paragrafen motsvarar delvis gällande 5 a § 5 mom. sjukförsäkringslagen samt delvis 2 och 5 § och statsrådets förordning om läkemedelsprisnämnden.

5 §. *Ansökan om specialersättning.* I paragrafen bestäms om ansökan om specialersättning för läkemedelspreparat och om den utredning som skall framläggas i ansökan.

Enligt 1 och 2 mom. skall innehavare av försäljningstillstånd för läkemedel framlägga ett motiverat förslag till att ett läkemedelspreparat skall bli föremål för specialersättning samt en utredning om läkemedelspreparatets terapeutiska värde, dess ersättande eller korrigering av verkan eller nödvändighet, i vilken mån läkemedelspreparatet är ekonomiskt fördelaktigt, nyttan med läkemedlet, kostnaderna och marknadsprognosen.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. gäller i tillämpliga delar en ansökan där specialer-

sättning söks för ett läkemedelspreparat för vilket specialersättning redan tidigare har godkänts eller vars verksamma läkemedelssubstans ingår i ett redan tidigare godkänt preparat som omfattas av specialersättning.

Bestämmelser som motsvarar paragrafen finns i gällande 5 a § 5 mom. sjukförsäkringslagen och 3 § förordningen om läkemedelsprismyndigheten.

6 §. *Fastställande av specialersättning.* I paragrafen bestäms om utlåtanden som skall begäras för avgörande av ansökningar och om de omständigheter som skall beaktas i samband med beslut om specialersättning för läkemedel.

Enligt 1 mom. skall läkemedelsprismyndigheten före beslutsfattandet begära utlåtande av expertgruppen, om specialersättning söks för ett läkemedelspreparat som innehåller en ny verksamt läkemedelssubstans. Utlåtande kan vid behov också begäras i andra situationer. Läkemedelsprismyndigheten skall dessutom också begära utlåtande av Folkpensionsanstalten, om det inte finns särskilda skäl att inte begära utlåtande.

I 2 och 3 mom. finns bestämmelser om omständigheter som skall beaktas i samband med beslut om specialersättning för läkemedelspreparat. Ett beslut om specialersättning skall också kunna begränsas till att gälla bara en viss form av eller svårighetsgrad hos en genom förordning av statsrådet angiven svår eller långvarig sjukdom. Läkemedelsprismyndigheten skall i regel kunna godkänna att ett läkemedelspreparat skall omfattas av specialersättning då det i två års tid har omfattats av grundersättningen. Specialersättning skall också kunna godkännas tidigare än så, förutsatt att det finns tillräckliga forskningsrön om och erfarenheter av nyttan av läkemedelspreparatet samt i vilken mån det är ekonomiskt fördelaktigt.

Bestämmelser som motsvarar paragrafen finns i gällande 5 a § 5 och 7 mom. och 9 § 3 mom. sjukförsäkringslagen.

7 §. *Uppsägning av ett läkemedelspreparat i ersättningssystemet.* I paragrafen bestäms om uppsägning av läkemedelspreparat, kliniska näringspreparat och salvbaser i systemet för läkemedelsersättning. I Finland får innehavare av försäljningstillstånd för läkemedelspreparat prissätta sina preparat fritt.

Läkemedelspreparatet omfattas då inte av systemet för läkemedelsersättning och kostnaderna för anskaffning av preparatet ersätts inte från sjukförsäkringen. I lagen föreslås därför bestämmelser om det förfarande som innehavaren av försäljningstillståndet skall iaktta när denne vill överföra sitt preparat till fri prissättning.

Enligt förslaget skall innehavaren av försäljningstillståndet lämna in en anmälan till läkemedelsprismyndigheten om uppsägning av ett läkemedelspreparat i ersättningssystemet. Läkemedelsprismyndigheten skall fastställa anmälan om uppsägningen, och det fastställda partipriset för läkemedelspreparatet upphör att gälla vid ingången av det kvartal som följer efter uppsägningen.

Innehållet i den föreslagna paragrafen motsvarar gällande 9 § statsrådets förordning om läkemedelsprismyndigheten.

8 §. *Hävning av ett fastställt partipris.* I paragrafen bestäms om hävning av ett giltigt partipris på initiativ av läkemedelsprismyndigheten.

Paragrafen motsvarar gällande 5 a § 6 mom. sjukförsäkringslagen till den del bestämmelserna gäller hävning av partipris, förutsättningarna för detta samt det förfarande som skall iaktas.

9 §. *Myndighetsförfarande vid specialersättning.* I paragrafen bestäms om behandling av ärenden gällande specialersättning för läkemedelspreparat på grundval av annat än ansökningsförfarande, antingen på framställning av social- och hälsovårdsministeriet eller på initiativ av läkemedelsprismyndigheten.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i 5 d § i den nuvarande lagen.

10 §. *Förteckning över läkemedelspreparat som omfattas av specialersättning.* I paragrafen föreslås bestämmelser om Folkpensionsanstaltens förteckning över läkemedel som omfattas av specialersättning. Den tidsenliga förteckningen skall föras enligt olika sjukdomar och innehålla uppgifter om läkemedelssubstanser och läkemedelspreparat som omfattas av specialersättning. Läkemedelsprismyndigheten skall underrätta Folkpensionsanstalten om förändringar i specialersättningarna för läkemedelspreparat.

Paragrafen motsvarar gällande 9 a § 1 mom. sjukförsäkringslagen.

11 §. *Behandlingstiden för ansökan.* I paragrafen föreslås bestämmelser om behandlingstiderna för ansökningar som lämnas in till läkemedelsprisnämnden, avbrytande av behandlingen av ansökan och läkemedelsprisnämndens möjlighet att förlänga behandlingstiden, om det finns exceptionellt många ansökningar om prisförhöjningar.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i gällande 6 § 1 och 2 mom. förordningen om läkemedelsprisnämnden.

12 §. *Beslut och ändringssökande.* I paragrafen anges giltighetstiden för läkemedelsprisnämndens beslut och tidpunkten för när ett beslut träder i kraft. I paragrafen finns dessutom bestämmelser om sökande av ändring.

Den nya paragrafen motsvarar till största delen gällande bestämmelser. Det föreslås att ett beslut om hävning av ett fastställt partipris i enlighet med ikraftträdandet för andra beslut skall träda i kraft vid ingången av den andra kalendermånad efter den månad då beslutet getts, om inte något annat nämns i beslutet.

Bestämmelser som motsvarar de bestämmelser som föreslås i den nya paragrafen finns i gällande 5 a § 5, 6 och 9 mom. sjukförsäkringslagen samt i 6 § statsrådets förordning om läkemedelsprisnämnden

13 §. *Skylldighet att anmäla ändringar som gäller läkemedelspreparat.* I paragrafen föreslås bli bestämt att innehavare av försäljningstillstånd och Läkemedelsverket skall anmäla ändringar som gäller läkemedelspreparat.

Motsvarande bestämmelser finns i gällande 5 a § 6 mom. sjukförsäkringslagen.

14 §. *Överföring av beslutanderätt till generalsekreteraren.* Enligt paragrafen skall läkemedelsprisnämnden kunna överföra vissa ärenden till läkemedelsprisnämndens generalsekreterare. Det bör anses vara ändamålsenligt att tydliga och enkla ärenden kan överföras från nämndens beslutföra möte till generalsekreteraren genom ett byråbeslut. Läkemedelsprisnämnden kan då koncentrera sig på de svåraste och mest arbetskrävande ärendena. I ett beslut om överföring av beslutanderätten skall läkemedelsprisnämnden tydligt avgränsa generalsekreterarens befogenheter i fråga om vilka ärenden generalsekreteraren

har rätt att avgöra.

Den nya paragrafen motsvarar gällande 5 a § 10 mom. sjukförsäkringslagen.

15 §. *Bemyndigande att utfärda förordning.* I motsvarighet till nuvarande praxis skall genom förordningar av statsrådet samt social- och hälsovårdsministeriet kunna utfärdas närmare bestämmelser om läkemedelsprisnämnden och expertgruppen i anslutning till den samt om behandling av ärenden, avgivande av utlåtande och ansökningsförfaranden.

III AVDELNINGEN

DAGPENNINGSFÖRMÅNER

7 kap.

Allmänna förutsättningar för erhållande av dagpenningförmåner

1 §. *Rätt till dagpenningförmån enligt arbetsinkomst.* I paragrafen föreslås bestämmelser om rätt till dagpenningförmån som bestäms enligt arbetsinkomsterna. Om övriga villkor uppfylls skall dagpenningförmån enligt arbetsinkomsterna betalas till en försäkrad vars årsarbetsinkomster överstiger det minimibelopp som anges i lagen. Minimibeloppet justeras årligen med lönekoeficienten. Motsvarande princip ingår i gällande lagstiftning, även om det i gällande lag inte finns några särskilda bestämmelser om de allmänna förutsättningarna för dagpenningförmåner som skall betalas utifrån arbetsinkomsten. Närmare bestämmelser om hur dagpenningen skall bestämmas föreslås i 11 kap.

2 §. *Rätt till dagpenningförmån på grundval av en föregående förmån.* I paragrafen föreslås bestämmelser om rätt till en dagpenningförmån på grundval av en föregående förmån. Motsvarande princip ingår i gällande lag, även om där inte finns några särskilda bestämmelser om de allmänna förutsättningarna för dagpenningförmåner som skall betalas på grundval av en tidigare förmån. En försäkrads dagpenningförmån bestäms utgående från den förmån som föregår rätten till dagpenning, om beloppet av dagpenningss-

förmånen enligt arbetsinkomsten skulle understiga denna förmån. Om förmånen definierad på detta sätt skulle understiga minimidagpenningen, skall föräldradagpenningar och specialvårdspenning dock alltid betalas till ett belopp som motsvarar minimidagpenningen. Avsikten är att säkerställa åtminstone samma utkomstnivå som under den tid den försäkrade är arbetslös, studerar eller deltar i rehabilitering. Närmare bestämmelser om hur dagpenningen skall bestämmas utgående från en föregående förmån föreslås i 11 kap. 6 §.

3 §. *Rätt till dagpenningförmånens minimibelopp.* I paragrafen anges de allmänna förutsättningarna för minimidagpenning. Närmare bestämmelser om minimidagpenningen föreslås i 11 kap. 7 §.

I 1 mom. bestäms om sjukdagpenning som skall betalas som minimidagpenning. Till en försäkrad skall betalas sjukdagpenning till ett belopp som motsvarar minimidagpenningen, om den försäkrade inte har rätt till dagpenning på grundval av arbetsinkomster eller en föregående förmån. En försäkrad har inte rätt till dagpenning enligt arbetsinkomst t.ex. om beloppet av arbetsinkomsterna är mycket litet eller om arbetsvillkoret inte uppfylls. Bestämmelser om arbetsvillkoret föreslås i specialbestämmelserna om sjukdagpenning i 8 kap. En försäkrad skall ha rätt till minimidagpenning också i sådana fall då han eller hon har rätt till dagpenning enligt arbetsinkomsterna, men när dagpenningen på grund av små arbetsinkomster skulle understiga minimibeloppet.

En försäkrads rätt till sjukdagpenning som betalas som minimidagpenning uppkommer efter den självrisktid som föreskrivs i 8 kap. 7 § 2 mom., dvs. när arbetsoförmågan har varat i 55 dagar. Under nämnda självrisktid kan den försäkrades dagpenning också understiga minimidagpenningen, om den enligt den försäkrades arbetsinkomster eller en föregående förmån understiger den minimidagpenning som anges i lagen. Sjukdagpenning som betalas som minimidagpenning kan också i själva verket understiga det belopp som anges i lagen på grundval av vad som i 12 kap. eller i någon annan lag bestäms om samordning av olika förmåner. En försäkrad har då rätt till minimidagpenning, men på grund av samordningsbestämmelserna i anslutning till

utbetalning av dagpenning understiger sjukdagpenningen i själva verket beloppet av minimidagpenningen.

I 2 mom. bestäms om försäkrades rätt att få föräldradagpenning och specialvårdspenning till ett belopp som motsvarar minimidagpenningen. En försäkrad skall ha rätt till minimidagpenning, om han eller hon inte har rätt till en förmån på grundval av arbetsinkomster eller en föregående förmån eller om förmånsbeloppet av någon annan orsak skulle understiga det belopp av minimidagpenningen som anges i lagen. Föräldradagpenningar och specialvårdspenning skall således alltid betalas till ett belopp som åtminstone motsvarar minimidagpenningen.

I fråga om sjukdagpenning motsvarar innehållet i den nya paragrafen i sak gällande 18 b § sjukförsäkringslagen, i fråga om föräldradagpenningar gällande 22 § 1 mom. och i fråga om specialvårdspenning gällande 23 e § till den del det i nämnda lagrum bestäms om rätten till dagpenningsförmåner enligt minimibeloppet.

4 §. *Arbetsgivares rätt till dagpenningsförmån.* I paragrafen bestäms om arbetsgivares rätt till dagpenningsförmåner för den tid arbetsgivaren på grundval av arbetsförhållanden har varit skyldig att betala lön till arbetstagaren samt om fördelning av en förmån mellan arbetsgivaren och arbetstagaren i vissa situationer.

Det föreslås att gällande 28 § 1 och 2 mom. sjukförsäkringslagen skall sammanföras i 1 mom. För närvarande gäller lagstadgad skyldighet att betala lön endast i de fall som anges i 25 § sjömanslagen. Det är således inte längre nödvändigt att göra skillnad mellan de situationer där utbetalningen av lön baserar sig på lag eller bestämmelser på lägre nivå eller på avtal. I båda fallen har arbetsgivaren rätt att av dagpenningsförmånen få en andel som motsvarar den lön som betalats för tiden för moderskaps-, faderskaps- eller föräldraledighet, om utbetalning av dagpenningsförmån till arbetsgivaren har föreskrivits i den uttryckliga bestämmelsen eller avtalet.

Dagpenningsförmånen betalas till arbetsgivaren till det belopp denne betalat en försäkrad lön under tiden för sjukdom eller föräldraledighet. Förfarandet gäller också i sådana fall då en försäkrad med månadslön arbetar

färre än fem dagar i veckan, t.ex. med anledning av arbetsarrangemang på grund av deltidspension. Det kan då anses att arbetsgivaren betalar lön för tiden för sjukdom eller moderskaps-, faderskaps- eller föräldraledighet även för sådana dagar då den försäkrade inte borde arbeta. Däremot gäller att om en försäkrad med timlön arbetar färre än fem dagar i veckan, skall dagpenningförmån betalas till arbetsgivaren för de dagar den försäkrade skulle ha arbetat och för övriga dagar till den försäkrade.

I 2 mom. bestäms om fördelning av dagpenningförmån mellan arbetsgivare eller företagare och arbetsgivare. I 2 punkten ingår en ny bestämmelse om fördelning av dagpenningförmånen mellan en företagare eller en lantbruksföretagare och dennes arbetsgivare. Enligt gällande lag skall en dagpenningförmån (med undantag av särskild moderskapspenning och donationsdagpenning) betalas till den försäkrades arbetsgivare till det belopp som den försäkrade får lön för tiden för sjukledighet eller moderskaps-, faderskaps- eller föräldraledighet. Om en försäkrad som bedriver företagsverksamhet eller lantbruksföretagsverksamhet och som samtidigt också deltidsarbetar hos en utomstående arbetsgivare, av sin arbetsgivare får lön för tiden för sjukledighet eller moderskaps-, faderskaps- eller föräldraledighet, skall dagpenning betalas till arbetsgivaren till ett belopp som motsvarar den lön som arbetsgivaren har betalat. Eftersom en försäkrad vanligen får mera lön än dagpenningen, skall dagpenning i sådana fall vanligen inte betalas till den försäkrade. Den försäkrade får således ingen ersättning för inkomstbortfall som beror på att han eller hon på grund av arbetsoförmåga, graviditet eller vård av ett litet barn inte kan bedriva sin företagsverksamhet. Avsikten är att dagpenningförmånen skall ersätta den försäkrades inkomstbortfall. I de situationer som beskrivs ovan får den försäkrade sin utkomst från både företagsverksamhet och lönearbete. Det är då skäligt att dagpenningförmånen i ovan beskrivna situationer också skall ersätta det inkomstbortfall som gäller företagsverksamheten. Det föreslås därför att dagpenningförmånen skall fördelas i proportion till den arbetsinkomst som fastställts enligt lagen om pension för

företagare och lagen om pension för lantbruksföretagare och löneinkomsten. Detta motsvarar en situation där en dagpenningförmån fördelas mellan arbetsgivarna i proportion till den lön de betalat, om den försäkrade samtidigt har flera arbetsgivare.

Den nya paragrafen motsvarar delvis gällande 28 § sjukförsäkringslagen.

5 §. *Dagpenningförmånsdagar*. I paragrafen bestäms att dagpenningförmån betalas för varje i lagens 1 kap. 4 § definierade vardag, om inte någon omständighet som särskilt anges i lagen förhindrar utbetalning av förmånen. Den föreslagna paragrafen motsvarar delvis 19 § 1 mom. i gällande lag.

8 kap.

Sjukdagpenning

1 §. *Sjukdagpenning*. I 1 mom. anges syftet med sjukdagpenning, i 2 mom. bestäms om tillämpningen av bestämmelserna om sjukdagpenning i fråga om dagpenning enligt lagen om smittsamma sjukdomar samt lagen om användning av mänskliga organ och vävnader för medicinska ändamål och i 3 mom. bestäms om rätten till ersättning för förlorad inkomst enligt 27 § 2 mom. lagen om smittsamma sjukdomar (583/1986).

Bestämmelsen i 1 mom. motsvarar vad som i gällande 4 och 14 § sjukförsäkringslagen bestäms om sjukdagpenning som ersättning för inkomstbortfall vid arbetsoförmåga till följd av sjukdom. Det föreslagna 2 mom. motsvarar gällande 4 a § 1 mom. sjukförsäkringslagen och det föreslagna 3 mom. gällande 12 a § sjukförsäkringslagen.

2 §. *Försäkrads ålder*. I paragrafen bestäms om förutsättningarna för beviljande av sjukdagpenning till den del en försäkrads ålder påverkar rätten till sjukdagpenning. Eftersom åldersgränsen för ålderspension enligt arbetspensionslagstiftningen har blivit flexibel och ålderspension kan börja lyftas vid 62—68 års ålder, är det ändamålsenligt att sådant inkomstbortfall för en person som fortsätter i arbetslivet som beror på kortvarig arbetsoförmåga på grund av sjukdom ersätts med dagpenning enligt sjukförsäkringslagen. Åldersgränsen för erhållande av dagpenning motsvarar därför åldersgränsen för ålders-

pension enligt arbetspensionslagstiftningen. Bestämmelser om inverkan av ålderspension som börjat lyftas före 68 års ålder föreslås i 6 § nedan.

Paragrafen motsvarar i sak vad som i gällande 15 § sjukförsäkringslagen samt 15 § lagen om ändring av 15 och 12 § sjukförsäkringslagen (643/2003) bestäms om hur den försäkrades ålder påverkar rätten till sjukdagpenning.

3 §. *Arbetsvillkor.* I paragrafen föreslås bestämmelser om arbetsvillkor. För sjukdagpenning direkt efter självrisktiden enligt 7 § 1 mom. i detta kapitel förutsätts att den försäkrade har varit i arbete i tre månader innan arbetsförmågan inträdde. Arbetsvillkoret uppfylls också om en person har varit i arbete bara en dag under den aktuella tremånadersperioden. Om arbetsvillkoret inte uppfylls, skall den försäkrade ha rätt att få dagpenning efter det att arbetsförmågan har varat 55 dagar, som motsvarar självrisktiden enligt 7 § 2 mom. i detta kapitel.

Det skall anses att arbetsvillkoret som berättigar till sjukdagpenning uppfylls, om den försäkrade har förvärvsarbetat, varit verksam som företagare, skött sin egen ekonomi eller studerat. Intressebaserat arbete som saknar betydelse för utkomsten betraktas inte som arbete enligt denna lag. För att uppfylla arbetsvillkoret skall en försäkrads studier bestå av grundutbildning eller utbildning för ett yrke eller fortsatta studier på heltid. Arbetsvillkoret uppfylls också i sådana fall då en försäkrad har varit arbetslös arbetssökande vid Arbetskraftsbyrån, deltagit i en åtgärd enligt lagen om offentlig Arbetskraftsservice, varit sabbatsledig, alterneringsledig eller haft en motsvarande tjänstledighet från sitt eget arbete.

Innehållet i paragrafen motsvarar i sak gällande 15 § 1 mom. sjukförsäkringslagen till den del det i nämnda lagrum anges hur tid i arbete påverkar rätten till sjukdagpenning. Eget arbete definieras i 1 kap. 4 § 4 punkten.

4 §. *Arbetsförmåga.* I paragrafen föreslås bestämmelser om begreppet arbetsförmåga enligt denna lag. En yrkesmässig bedömning av arbetsförmågan görs på grundval av det arbete som utförts innan arbetsförmågan inträdde. När det gäller arbetslösa, sabbatslediga, alterneringslediga eller på motsvarande

sätt lediga försäkrade bedöms arbetsförmågan utgående från det egentliga yrket. Om det är fråga om byte av arbete eller yrke, såsom när en studerande har slutfört sina studier, bedöms arbetsförmågan på grundval av det arbete som den försäkrade skulle börja utföra, om han eller hon inte var oförmögen att sköta det.

Paragrafen motsvarar gällande 14 § 2 mom. sjukförsäkringslagen.

5 §. *Begränsningar i fråga om betalning av sjukdagpenning.* I paragrafen bestäms om sådana situationer där sjukdagpenning inte skall betalas till en försäkrad, även om den försäkrade annars har rätt att få sjukdagpenning.

Enligt 1 punkten skall sjukdagpenning inte betalas till en försäkrad som avtjänar fängelsestraff i ett fängelse, ett öppet fängelse eller ett ungdomsfängelse, vilka är straffanstalter enligt 2 § lagen om verkställighet av straff. Förvandringsstraff för böter, rannsakningsfängelse eller samhällstjänst är inte sådant fängelsestraff som avses här, vilket betyder att de inte heller hindrar att sjukdagpenning betalas.

Enligt 2 punkten skall sjukdagpenning inte betalas till en försäkrad som med stöd av 1 § lagen om internering av farliga återfallsförbrytare (317/1953) skall hållas internerad på en tvångsinrättning.

Enligt 3 punkten skall sjukdagpenning inte betalas till en försäkrad som är i tjänst i egenskap av värnpliktig eller vapenfri reservist eller som fullgör civiltjänst. Det föreslås att förteckningen kompletteras med frivillig militärtjänst för kvinnor. Om en försäkrad helt eller för en viss tid har befriats från tjänst t.ex. på grund av sjukdom, skall sjukdagpenning kunna betalas till den försäkrade från och med hemförlovningen.

Paragrafen motsvarar gällande 24 § 5 och 6 mom. sjukförsäkringslagen.

6 §. *Förmåner som förhindrar sjukdagpenning.* I paragrafen anges de förmåner som helt eller delvis utgör hinder för en försäkrads rätt att få sjukdagpenning. Det föreslås att förteckningen över förmåner som utgör hinder kompletteras med partiell rehabiliteringspenning samt rehabiliteringspenning som betalas som rehabiliteringsunderstöd i enlighet med den ändring av lagen om pension för

arbetstagare (188/2003) som trädde i kraft den 1 januari 2004.

I 1 mom. har samlats förmåner enligt gällande 15 § 2 mom. sjukförsäkringslagen, vilka förhindrar sjukdagpenning (1—4 punkten) samt pensioner enligt 15 a § och 19 § 6 mom., vilka delvis förhindrar sjukdagpenning (5—7 punkten). Det föreslås dock att vuxenstudiepenning stryks, eftersom utbetalning av vuxenstudiepenning upphörde 2002.

Paragrafens 2 mom. motsvarar vad som i gällande 19 § 6 mom. sjukförsäkringslagen bestäms om att en försäkrad med s.k. förtida moderskapspenning inte har rätt till sjukdagpenning under denna tid.

Enligt 3 mom. skall en försäkrad som får ålderspension, förtida ålderspension, individuell förtidspension, invalidpension eller deltidspension enligt 20 § folkpensionslagen eller de lagar som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller invaliditetspension för arbetstagare eller invaliditetspension som beviljats med stöd av 22 § 1 mom. folkpensionslagen ha rätt till sjukdagpenning, om den försäkrade efter sin pensionering är i arbete och blir oförmögen att utföra detta arbete. Bestämmelsen motsvarar gällande lag.

Sjukdagpenningen för en försäkrad som får pension enligt 3 mom. bestäms enligt de arbetsinkomster som intjänats under pensioneringstiden så som föreskrivs i 11 kap. Fastställandet av den försäkrades dagpenning påverkas dessutom av vad som i 12 kap. 2 § bestäms om att de ersättningar som enligt andra lagar betalas till en försäkrad för samma tid och för samma arbetsförmåga skall dras av från den sjukdagpenning som skall betalas till honom eller henne. Sådana andra ersättningar är t.ex. ersättningar enligt lagen om olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkringslagen.

Bestämmelsen i 12 kap. 4 § 2 mom. om att full invalidpension enligt arbetspensionslagarna skall dras av från sjukdagpenningen skall däremot inte tillämpas. I detta fall är det inte motiverat att invalidpension enligt arbetspensionslagarna dras av från dagpenningen, eftersom en pensionerad försäkrads dagpenning baserar sig på arbetsinkomster som redan på grund av erhållande av invalidpension är mindre än för en försäkrad som heltidsarbetar. Om invalidpension ytterligare drogs av från sjukdagpenningen för en sådan

försäkrad, skulle det i praktiken inte återstå någon sjukdagpenning att betala. Det är ändamålsenligt att personer som får invaliditetspension enligt 22 § 1 mom. folkpensionslagen och personer som får invalidpension enligt arbetspensionslagarna behandlas på samma sätt.

7 §. *Självrisktid.* I paragrafen bestäms om självrisktiden för sjukdagpenning. Sjukdagpenning skall beviljas från följande vardag efter självrisktiden.

Självrisktiden för sjukdagpenning enligt det nya 1 mom. omfattar den dag då arbetsförmågan inträdde och nio vardagar efter det. Vardag definieras i I avdelningen 1 kap. 4 § 5 punkten.

I 2 mom. bestäms om situationer där arbetsförmågan inträder på nytt på grund av samma sjukdom inom 30 dagar efter det att den förra sjukdagpenningsperioden upphörde. Sjukdagpenning skall då betalas från och med den dag som följer efter det att arbetsförmågan inträdde. Om det är fråga om en ny sjukdom som inte kan anses hänföra sig till den tidigare arbetsförmågan, skall denna bestämmelse inte kunna tillämpas.

I 3 mom. bestäms om självrisktiden för minimidagpenning. När självrisktiden räknas ut skall alla dagar beaktas, dvs. utöver vardagar även söckenhelgdagar och söndagar.

Innehållet i paragrafen motsvarar i sak gällande 19 § 1 mom. och 18 b § sjukförsäkringslagen.

8 §. *Maximitid för sjukdagpenning.* I paragrafen bestäms om den maximitid för vilken sjukdagpenning kan betalas till en försäkrad samt om hur maximitiden skall räknas ut.

Enligt 1 mom. uppfylls maximitiden för sjukdagpenning oavsett om dagpenning i verkligheten betalas till utgången av maximitidens kalendermånad eller inte. Innehållet i det föreslagna momentet motsvarar i sak vad som i gällande 19 § 3 mom. sjukförsäkringslagen bestäms om maximal betalningstid för dagpenning.

I 2 mom. bestäms om sjukdagpenningssdagarna som skall beaktas när maximitiden räknas ut. Huvudregeln är att i maximitiden inräknas sjukdagpenningssdagarna under de två år som omedelbart föregår arbetsförmågans inträde. Om den försäkrade emellanåt varit arbetsför i minst ett år, skall inte sjukdagpenningssda-

garna före denna tid beaktas. Maximitiden räknas alltid ut på nytt i samband med beviljandet av sådan dagpenning på vilken skall tillämpas självrisktiden om nio vardagar enligt 7 § 1 mom. i detta kapitel. Det föreslagna momentet motsvarar vad som i gällande 19 § 3 mom. sjukförsäkringslagen bestäms om ett tolv månaders arbetsförhetskriterium. Den aktuella tidsperioden om tolv månader får inrymma arbetsförmåga som varar högst lika länge som den självrisktid som anges i 7 § 1 mom. i detta kapitel.

I 3 mom. bestäms vilka dagar som skall beaktas när maximitiden räknas ut även om sjukdagpenning, på grund av begränsningarna i fråga om utbetalning av dagpenning, inte har betalats till den försäkrade för dagarna i fråga. Det nya momentet motsvarar gällande 19 § 7 mom. sjukförsäkringslagen.

9 §. *Sjukdagpenning efter maximitiden.* I paragrafen anges på vilka villkor en försäkrad kan få sjukdagpenning på nytt efter det att maximitiden har gått ut.

En försäkrad som har fått sjukdagpenning för maximitiden skall kunna få sjukdagpenning på nytt på grund av samma sjukdom först efter det att han eller hon däremellan har varit arbetsför i tolv månader utan avbrott. För att sjukdagpenning skall beviljas förutsätts att det nämnda året inte inrymmer en tid som arbetsförmågen som är längre än självrisktiden nio dagar. Det föreslagna momentet motsvarar vad som i gällande 19 § 4 mom. sjukförsäkringslagen bestäms om krav på arbetsförhet i tolv månader.

I 2 mom. föreslås en ny bestämmelse om att med arbetsförhetstiden skall jämföras även den tid under vilken en försäkrad har varit arbetslös arbetssökande vid Arbetskraftsbyrån, deltagit i frivilliga studier som avses i 10 kap. lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) eller deltagit i en åtgärd som avses i lagen om offentlig Arbetskraftsservice (1295/2002). Med arbetsförhetstiden skall ytterligare jämföras den tid under vilken en person har varit berättigad till en arbetslöshetsförmån med stöd av det undantag i fråga om anställningsförhållandets giltighet som anges i 3 kap. 3 § 3 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Arbetsförmåga enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa hör samman med dag-

penning enligt sjukförsäkringslagen eller invaliditetspension eller rehabiliteringsunderstöd enligt folkpensionslagen eller förmåner enligt någon annan lag som betalas på grundval av fullständig arbetsförmåga. I 3 kap. 3 § 3 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa sägs att en arbetssökande som har fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen för maximitiden och som fortfarande anses vara oförmögen att arbeta av hälsoskäl, har rätt till arbetslöshetsförmåner, om hans eller hennes ansökan om invalid- eller invaliditetspension är anhängigt eller har avslagits. En sådan person är enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa arbetsför, och det är därför ändamålsenligt att han eller hon också betraktas som arbetsför när det gäller sjukdagpenningsärenden.

I 3 mom. föreslås en ny bestämmelse om att arbetsförhetstiden skall uppfyllas också för en sådan försäkrad som efter det att maximitiden gått ut med stöd av 22 § 1 mom. folkpensionslagen eller de lagar som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare har beviljats full invalidpension och som efter sin pensionering har arbetat i tolv månader utan avbrott. I gällande lag finns inte någon motsvarande bestämmelse. I praktiken har det dock förutsatts att en försäkrad som fått sjukdagpenning för maximitiden och som efter det beviljats full invalidpension har varit i arbete i tolv månader innan han eller hon på nytt fått rätt till sjukdagpenning på grundval av samma sjukdom.

I 4 mom. föreslås en bestämmelse om att en tolv månaders arbetsförhetstid inte förutsätts, om arbetsförmågan beror på en ny sjukdom. En sjukdom betraktas som en ny sjukdom, om den inte har orsakat arbetsförmåga under den tidigare maximitiden. På grundval av en ny sjukdom skall sjukdagpenning kunna betalas för maximitiden. På grundval av en ny sjukdom skall sjukdagpenning också kunna betalas så länge den nya sjukdomen medför arbetsförmåga, även om den försäkrade under den tiden på nytt insjuknar i den sjukdom som orsakade arbetsförmåga under den förra maximitiden. Även om en sjukdom medicinskt sett är en annan sjukdom skall den trots allt inte kunna betraktas som en ny sjukdom, om den försäkrade inte varit arbetsför i minst en dag under

tiden mellan maximitiderna för dagpenningen.

9 kap.

Föräldradagpenningar

1 §. *Rätt till föräldradagpenning.* I paragrafen anges boende i Finland som en förutsättning för erhållande av föräldradagpenning. Förutsättningen gäller mödrar, fäder och adoptivföräldrar.

I 1 mom. anges den tid som en biologisk förälder och en adoptivförälder skall vara bosatt i Finland före den beräknade tidpunkten för nedkomsten eller tagandet av ett adoptivbarn i vård för att ha rätt till föräldradagpenning.

I 2 mom. föreslås en precisering av tidpunkten för när faderns rätt till föräldrapenning uppkommer så att föräldrapenningsperioden börjar 75 vardagar efter barnets faktiska födelsedatum. Tidsmässigt motsvarar detta en situation där moderskapspenningensperioden har börjat 30 vardagar före den beräknade tidpunkten för nedkomsten och upphört 75 vardagar efter den beräknade tidpunkten för nedkomsten, då föräldrapenningsperioden börjar. I 11 och 12 § bestäms den tidpunkt då en adoptivfaders rätt till föräldrapenning börjar.

I 3 mom. anges på vilka grunder bestämmelserna om föräldradagpenningar är tillämpliga på män. Faderns rätt till föräldradagpenning främjar faderns möjligheter att delta i vården av barnet och stöder utvecklingen av en positiv relation mellan fadern och barnet. Det förutsätts inte att faderskapet erkänns eller att det biologiska faderskapet konstateras, utan rätt till föräldradagpenning har en man som anses sköta barnet som en fader.

Innehållet i paragrafen motsvarar i sak gällande 21 § 1 och 3 mom. sjukförsäkringslagen samt gällande tillämpningspraxis.

2 §. *Moderskapspenning.* I paragrafen bestäms om en försäkrads rätt till moderskapspenning.

Syftet med moderskapspenningen är att göra det möjligt för mödrar att stanna hemma från arbetet i slutskedet av graviditeten samt att sköta sitt nyfödda barn och därigenom sä-

kerställa moderns och barnets hälsa.

I 1 mom. anges hur länge graviditeten skall ha varit för att rätt till moderskapspenning skall uppkomma. Enligt gällande 21 § 2 mom. sjukförsäkringslagen skall graviditeten ha varit i 154 vardagar för att rätt till moderskaps- eller föräldrapenning skall uppkomma. Eftersom kravet på graviditetens längd har definierats redan i samband med uppkomsten av rätt till moderskapspenning, är det inte nödvändigt att det definieras på nytt i samband med 8 §, som gäller uppkomsten av rätt till föräldrapenning.

I 2 mom. dokumenteras gällande praxis, enligt vilken en kvinna inte har rätt till moderskapspenning om graviditeten har avbrutits med stöd av lagen om avbrytande av havandeskap. Bestämmelsen syftar till att förtydliga gränstragningen mellan moderskapspenning och sjukdagpenning. En försäkrad vars graviditet har avbrutits är sannolikt arbetsoförmögen och kan ha rätt att få sjukdagpenning.

Innehållet i paragrafen motsvarar i sak gällande 21 § 2 mom. sjukförsäkringslagen och gällande tillämpningspraxis.

3 §. *Moderskapspenningensperiod.* I paragrafen anges hur länge moderskapspenningensperioden varar.

I 1 mom. anges tidpunkten för moderskapspenningensperioden början och maximitiden. Moderskapspenningensperioden börjar vid en tidpunkt som den försäkrade valt själv, tidigast 50 och senast 30 vardagar före den beräknade tidpunkten för nedkomsten. Moderskapspenning betalas tills förmånen har betalats för 105 vardagar. Om graviditeten har upphört tidigare än 30 vardagar före den beräknade tidpunkten för nedkomsten, uppkommer rätt till moderskapspenning den första dagen efter det att graviditeten upphörde, om inte moderskapspenningensperioden redan har börjat som förtida, dvs. 50—31 dagar före den beräknade tidpunkten för nedkomsten.

I 2 mom. anges förutsättningen för förtida moderskapspenningensperiod. Den förtida moderskapspenningen omfattar en sammanhängande period under vilken den försäkrade inte får vara i förvärvsarbete eller annat eget arbete, bortsett från arbete som utförs i det egna hushållet.

När det gäller moderskapspenning motsvarar innehållet i paragrafen gällande 23 § 1 mom. sjukförsäkringslagen.

4 §. *Särskild moderskapspenning.* I paragrafen anges villkoren för erhållande av särskild moderskapspenning. Strävan har varit att förtydliga paragrafen i fråga om förutsättningarna så att rätten till särskild moderskapspenning binds vid den försäkrades arbetsförhet. Innehållet i ändringen motsvarar i sak gällande lag, men preciseringen syftar till att förtydliga gränsdragningen mellan särskild moderskapspenning och sjukdagpenning. En försäkrad som inte är arbetsför kan ha rätt att få sjukdagpenning.

Till en försäkrad betalas särskild moderskapspenning, om hennes arbetsuppgifter eller arbetsförhållanden äventyrar hennes eller fostrets hälsa. För att särskild moderskapspenning skall beviljas förutsätts således ett giltigt anställningsförhållande där arbetsuppgifterna eller arbetsförhållandena medför risk för den försäkrade eller fostret och den försäkrade av denna orsak måste stanna hemma från arbetet för att skydda sin egen eller fostrets hälsa. Frånvaron från arbetet skall dessutom bero på att arbetsgivaren inte kan ordna annat arbete för den försäkrade på det sätt som avses i 2 kap. 3 § 2 mom. arbetsavtalslagen (55/2001) eller 29 § 2 mom. sjömanslagen (423/1978). På motsvarande villkor betalas särskild moderskapspenning även till dem som sköter ett eget arbete som avses i 1 kap. 4 §.

Genom förordning av statsrådet skall utfärdas bestämmelser om när det kan bedömas att den försäkrades arbetsuppgifter eller arbetsförhållanden äventyrar den försäkrades eller fostrets hälsa och vilka utredningar den försäkrade skall lägga fram när hon ansöker om särskild moderskapspenning.

Med ovan nämnda preciseringar motsvarar den nya paragrafen gällande 23 g § sjukförsäkringslagen till den del där bestäms om rätt till särskild moderskapspenning.

5 §. *Särskild moderskapspenningsperiod.* I paragrafen anges hur länge den särskilda moderskapspenningsperioden varar.

I 1 mom. anges den tid under vilken en försäkrad har rätt till särskild moderskapspenning. Rätten till särskild moderskapspenning upphör, om den riskfaktor som beror på ar-

betsuppgifterna eller arbetsförhållandena har undanröjts eller om det har kunnat ordnas andra uppgifter för arbetstagaren på arbetsplatsen. Rätten till särskild moderskapspenning upphör också om en försäkrad börjar sköta ett annat arbete eller om det anställningsförhållande som inrymmer risken upphör t.ex. på grund av visstidsanställning. Med stöd av momentet upphör utbetalningen av särskild moderskapspenning också om den försäkrades semester börjar. En försäkrad som är på semester anses vara borta från arbetet på grund av semester, inte på grund av riskfaktorer i anslutning till arbetsuppgifterna eller arbetsförhållandena. Det föreslås att särskild moderskapspenning skall betalas till tidpunkten för avbrytande av graviditeten i sådana fall då graviditeten har avbrutits eller avbryts i enlighet med lagen om avbrytande av havandeskap (239/1970).

I 2 mom. anges i vilka situationer en försäkrad har möjlighet att arbeta under den särskilda moderskapspenningsperioden. Den som förvärsarbetar sporadiskt efter det att den särskilda moderskapspenningsperioden har börjat har rätt till förmånen, men den betalas inte för dagarna i arbete.

Innehållet i paragrafen motsvarar i sak gällande 23 g § till den del där anges hur länge rätten till särskild moderskapspenning varar.

6 §. *Faderskapspenning.* I paragrafen bestäms om en försäkrads rätt till faderskapspenning.

Faderskapspenningen främjar faderns möjligheter att delta i vården av ett nyfött barn och gör det möjligt för båda föräldrarna att samtidigt vara närvarande för att vårda barnet samt för familjen att vänja sig vid den nya familjemedlemmen. Syftet med faderskapspenningen är att ersätta inkomstbortfallet för fadern när han är faderskapsledig och deltar i vården av sitt barn. En fader har inte rätt till faderskapspenning, om han är i förvärsarbete eller annat eget arbete, bortsett från arbete som utförs i det egna hushållet. Ett undantag är heltidsstuderande som får studiepenning. Studiepenning betalas för hela månader. Det är oskäligt att fadern tvingas avstå från studiepenningen för en hel månad för att få faderskapspenning när han deltar i vården av sitt barn 1—18 vardagar. En heltidsstuderande som lägger fram en tillförlitlig utredning

om att han trots erhållande av studiepenning på heltid deltar i vården av sitt barn under faderskapspenningsperioden kan således beviljas faderskapspenning trots att han får studiepenning.

Innehållet i paragrafen motsvarar i sak gällande 21 § 3 mom. sjukförsäkringslagen till den del där bestäms om faderskapspenning.

7 §. *Faderskapspenningsperiod.* I paragrafen anges hur länge faderskapspenningsperioden varar.

I 1 mom. anges hur länge faderskapspenningsperioden varar under moderskaps- och föräldrapenningsperioden. Eftersom faderskapspenningen är avsedd för vård av ett nyfött barn, kan den inte betalas före barnets födelse under moderskapspenningsperioden. Dagpenningar enligt denna lag betalas för alla vardagar, även lördagar i enlighet med 1 kap. 4 §. Därför gäller att om utbetalningen av faderskapspenning fortsätter från föregående veckas fredag till måndagen veckan därpå, är också lördagen en vardag för vilken faderskapspenning betalas.

I 2 mom. bestäms om faderskapspenning som betalas omedelbart efter det att föräldrapenningsperioden gått ut. För att fadern skall ha rätt till en faderskapspenningsperiod som en fortsättning på föräldrapenningsperioden förutsätts att till fadern har betalats föräldrapenning eller partiell föräldrapenning uttryckligen för vård av barnet under de tolv sista vardagarna under föräldrapenningsperioden. Att fadern har fått föräldrapenning till minimibelopp medan båda föräldrarna är i arbete berättigar inte till förlängd faderskapspenningsperiod som en fortsättning på föräldrapenningsperioden.

Innehållet i paragrafen motsvarar i sak gällande 23 § 3 mom. sjukförsäkringslagen till den del där bestäms om maximitiden för faderskapspenning.

8 §. *Föräldrapenning.* I paragrafen bestäms om rätt till föräldrapenning för barnets föräldrar.

I 1 mom. bestäms om rätt till föräldrapenning för barnets föräldrar. Rätt till föräldrapenning uppkommer omedelbart efter moderskapspenningsperioden.

I 2 mom. anges förutsättningarna för att föräldrapenning skall kunna betalas till fadern.

I 3 mom. bestäms om hälsundersökning av modern som ett villkor för erhållande av föräldrapenning.

I 4 mom. föreslås bestämmelser om rätt till föräldrapenning i sådana fall då ett barn har omhändertagits i enlighet med barnskyddslagen (683/1983). Om ett organ inom den kommunala socialvården omhändertar ett barn och placerar det i institutions- eller familjevård, upphör förälderns rätt att få föräldrapenning och dessutom faderns rätt att få faderskapspenning, om modern eller fadern inte själv deltar i vården av barnet. Om föräldern trots omhändertagandet deltar i vården av barnet skall förmånsrätten kvarstå.

I 5 mom. bestäms om utbetalning av föräldrapenning till någondera av föräldrarna. Föräldrapenning betalas till modern eller fadern. Det förutsätts att makarna sinsemellan kommer överens om hur föräldrapenningsperioden skall användas. Föräldrapenningsperioden kan dock delas upp mellan makarna i högst två perioder per make. Partiell föräldrapenning möjliggör tätare alternering i fråga om vården av barnet.

Innehållet i paragrafen motsvarar i sak gällande 21 § 1 mom. och 23 § 2 mom. sjukförsäkringslagen till den del det i dessa lagrum bestäms om förutsättningarna för föräldrapenning och 30 § 5 mom. sjukförsäkringslagen samt 18 § 3 mom. sjukförsäkringsförordningen (473/1963).

9 §. *Partiell föräldrapenning.* I paragrafen bestäms om försäkrades rätt till partiell föräldrapenning.

Partiell föräldrapenning berör försäkrade som har rätt till föräldrapenning. Partiell föräldradedighet baserar sig på en överenskommelse mellan arbetsgivaren och arbetstagararen. Båda föräldrarna skall komma överens om deltidsarbete med sina arbetsgivare. För att partiell föräldrapenning skall erhållas förutsätts att båda föräldrarna förkortar sin arbetstid på grund av vården av barnet. Rätt till partiell föräldrapenning har därmed inte ensamförsörjare eller familjer där den ena föräldern står utanför arbetslivet, t.ex. studerande. Det förutsätts inte att arbetstiden förkortas eller att lönen sänks om föräldern redan deltidsarbetar eller utför motsvarande arbete. Rätt till partiell föräldrapenning föreligger inte, om den ena föräldern eller båda föräld-

rarna återgår till heltidsarbete eller blir arbetslösa mitt under perioden.

Paragrafen motsvarar gällande 21 § 4 mom. sjukförsäkringslagen.

10 §. *Föräldrapenningsperiod.* I paragrafen bestäms om föräldrapenningsperiodens längd och förlängning av den i vissa fall.

I 1 mom. anges den maximala längden för föräldrapenningsperioden.

I 2 mom. bestäms om förlängning av föräldrapenningsperioden, om barnet föds för tidigt.

I 3 mom. bestäms om förlängning av föräldrapenningsperioden, om det samtidigt föds flera barn än ett. Förlängd föräldrapennning kan betalas under moderskaps- eller faderskapspenningensperioden eller som en fortsättning på föräldrapenningsperioden. Om förlängning betalas till fadern utan avbrott de tolv sista vardagarna i slutet av föräldrapenningsperioden, har han rätt till tolv faderskapspenningensdagar omedelbart efter föräldrapenningsperioden så som föreskrivs i 7 § 2 mom. i detta kapitel.

Innehållet i paragrafen motsvarar i sak gällande 23 § 2 och 5 mom. sjukförsäkringslagen.

11 §. *Föräldra- och faderskapspenning för adoptivföräldrar.* I paragrafen bestäms om adoptivföräldrars rätt till föräldra- och faderskapspenning.

I 1 mom. bestäms om rätt till föräldrapennning för barnets adoptivförälder. Rätt till föräldrapennning för adoptivförälder har en försäkrad som tagit ett barn under sju år i sin vård i avsikt att adoption skall fastställas i enlighet med adoptionslagen (153/1985). Om adoptivföräldern har en sambo som inte adopterar barnet i fråga, har adoptivförälderns sambo inte rätt till föräldrapennning på grund av vård av adoptivbarnet. För föräldrapennning för adoptivförälder förutsätts dessutom att adoptivföräldern deltar i vården av barnet och inte är i förvärvsarbete eller annat eget arbete, bortsett från arbete som utförs i det egna hushållet. En försäkrad som är gift eller samboende med föräldern till det barn han adopterar har inte rätt till faderskaps- eller föräldrapennning, om det barn som adopteras har fyllt ett år.

I 2 mom. bestäms om rätt till faderskapspenning för barnets adoptivförälder. Förut-

sättningarna för faderskapspenning för adoptivfäder och faderskapspenningens maximitid motsvarar rättigheterna för biologiska fäder.

Paragrafen motsvarar gällande 21 § 5 mom. sjukförsäkringslagen.

12 §. *Föräldrapenningsperiod för adoptivföräldrar.* I paragrafen anges den maximala längden för föräldrapenningsperioden för adoptivföräldrar.

I 1 mom. bestäms om längden för föräldradagpenningensperioden för adoptivföräldrar och förlängning av perioden i sådana fall då flera barn än ett adopteras på samma gång. Föräldrapennning betalas till adoptivföräldrarna sammanlagt för maximitiden för förmånen. Adoptivföräldrarna skall sinsemellan komma överens om delning av föräldrapenningsperioden för adoptivföräldrar.

I 2 mom. bestäms om upphörande av föräldrapenningsperioden för adoptivförälder när rätt till en ny moderskaps- eller föräldrapenningsperiod eller föräldrapenningsperiod för adoptivförälder uppkommer.

Den nya paragrafen motsvarar gällande 23 § 4 mom. sjukförsäkringslagen till den del det i lagrummet bestäms om dagpenningensperiodens längd.

13 §. *Moderns insjuknande eller död under moderskaps- eller föräldrapenningsperioden.* I paragrafen anges hur föräldradagpenningen påverkas av att modern insjuknar eller dör.

I 1 mom. bestäms om verkningarna av moderns insjuknande under moderskapspenningensperioden. När modern insjuknar uppkommer rätt för fadern till föräldrapennning redan under moderskapspenningensperioden. Modern kan ha insjuknat redan före moderskapspenningensperioden. Det väsentliga är dock att modern på grund av insjuknandet blir oförmögen att sköta sitt barn, dvs. föräldrapennning kan betalas till fadern under moderskapspenningensperioden först efter barnets födelse. Rätt till föräldrapennning uppkommer när moderns sjukdom fortgår efter den självrisktid som anges i 8 kap. 6 § 1 mom., dvs. dagen för insjuknandet och nio vardagar efter det. Under självrisktiden för sjukdagpenning betalas moderskapspenning till modern. Faderns rätt till föräldrapennning under moderskapspenningensperioden förutsätter inte att modern får sjukdagpenning, utan det är tillräckligt att modern insjuknat och på denna

grund är oförmögen att sköta barnet. Om arbetsgivaren betalar lön för sjukdomstid till modern under sjukdagpenningens självrisktid anses modern vara i arbete under den tiden, och under den tid modern fått lön får hon moderskapspenning till ett belopp som motsvarar minimibeloppet.

En föräldrapenningsperiod för fadern under moderskapspenningensperioden förkortar inte familjens föräldrapenningsperiod på 158 vardagar efter moderskapspenningensperioden. En föräldrapenningsperiod som tas ut under moderskapspenningensperioden kan inte betraktas som partiell, eftersom fadern måste stanna hemma från arbetet och sköta barnet. I dessa fall bestäms föräldrapenningen enligt faderns egna arbetsinkomster.

I 2 mom. bestäms om rätt till föräldrapenning för barnets fader eller någon annan försäkrad som sköter barnet och har vårdnaden om barnet, ifall modern dör under moderskaps- eller föräldrapenningsperioden. Med den som har vårdnaden om barnet avses den försäkrade i vars vård barnet är. Enbart betalning av underhållsbidrag till barnet betraktas inte som vårdnad om barnet, om inte fadern deltar i vården av barnet på något annat sätt. Rätt till föräldrapenning uppkommer vid den tidpunkt då den försäkrade fått vårdnaden om barnet. Beloppet av föräldrapenning bestäms enligt mottagarens egna arbetsinkomster.

Den nya paragrafen motsvarar gällande 23 a § 1—3 mom. sjukförsäkringslagen.

14 §. *Inverkan av barnets död eller bortgivning för adoption på föräldradagpenningen.* I paragrafen anges hur barnets död eller bortgivning av för adoption påverkar utbetalningen av föräldradagpenning.

Den nya paragrafen motsvarar gällande 23 b § sjukförsäkringslagen.

15 §. *Begränsningar i fråga om betalning av föräldradagpenning.* I paragrafen bestäms om de situationer då föräldradagpenning inte skall betalas till en försäkrad.

Enlig 1 punkten skall föräldradagpenning inte betalas till en försäkrad som avtjänar omedelbart fängelsestraff i ett fängelse, ett öppet fängelse eller ett ungdomsfängelse, vilka är straffanstalter enligt 2 § lagen om verkställighet av straff. Förvandlingsstraff för böter, rannsakningsfängelse eller sam-

hällstjänst är inte sådana omedelbara fängelsestraff som avses här, vilket betyder att de inte hindrar att föräldradagpenning betalas.

Enligt 2 punkten skall föräldradagpenning inte betalas till en försäkrad som med stöd av 1 § lagen om internering av farliga återfallsförbrytare (317/1953) skall hållas intagen i en tvångsinrättning.

Paragrafen motsvarar gällande 24 § 5 mom. sjukförsäkringslagen.

10 kap.

Specialvårdspenning

1 §. *Specialvårdspenning.* I paragrafen anges i korthet syftet med specialvårdspenning samt vem som har rätt till specialvårdspenning. Innehållet i paragrafen motsvarar i sak gällande 23 c § 2 mom. sjukförsäkringslagen.

2 §. *Förutsättningar för erhållande av specialvårdspenning.* I paragrafen bestäms om en försäkrads rätt till specialvårdspenning. Paragrafen har formulerats så att det framgår klart att specialvårdspenningen kortvarigt skall trygga utkomsten.

Enligt 1 mom. skall specialvårdspenning kunna betalas till en försäkrad som på grund av deltagande i en intensiv terapeutisk fas för barnet eller på grund av barnets rehabilitering är förhindrad att utföra sitt eget arbete eller sitt förvärvsarbete. "Eget arbete" definieras i 1 kap. 4 § 4 punkten. Sålunda gäller t.ex. att om vården av eget barn skall betraktas som den försäkrades eget arbete och om det inte finns andra barn hemma, är den försäkrade inte på grund av vården av barnet förhindrad att utföra eget arbete.

Utgångspunkten är att den försäkrade är förhindrad att arbeta under nästan hela arbetsdagen. Som sjukdomar som inrymmer snabbt avancerande och intensiva terapeutiska faser kan betraktas t.ex. akut leukemi, epilepsi som är inne i en fas då sjukdomen förvärras och tillstånd efter stora operationer. Specialvårdspenning är sålunda avsedd för att hjälpa till att komma över en krisfas i vården vid sådana tillstånd som kan anses vara livsfarliga eller som kräver livsfarliga behandlingar och där plötsliga försämringar kan förekomma. När det gäller barn under

skolåldern, barn under sju år, förutsätts dock inte att sjukdomen är svår eller att handikappet är svårt, eftersom redan barnets ålder förutsätter att den försäkrade är närvarande.

I 2 mom. preciseras bestämmelserna om vårdplatser som berättigar till specialvårdspenning. Utgångspunkten är alltså att den försäkrade deltar i vården av sitt barn vid en verksamhetsenhet på nivån för specialiserad sjukvård, i första hand ett sjukhus eller en sjukhuspoliklinik, och att det är fråga om behandling på nivån för specialiserad sjukvård av en svår sjukdom. Som verksamhetsenheter på nivån för specialiserad sjukvård betraktas verksamhetsenheter enligt 12 § lagen om specialiserad sjukvård eller privata producenter av hälso- och sjukvårdstjänster på motsvarande nivå.

Vård, undersökning och rehabilitering av utvecklingsstörda ordnas ofta vid verksamhetsenheter som drivs av specialomsorgsdistrikt, såsom rådgivningar eller institutioner för utvecklingsstörda, där vården i regel ges av en specialist eller en läkare med specialkompetens i utvecklingsstörningar. Föräldrar till utvecklingsstörda barn bör garanteras samma rättigheter som andra föräldrar att delta i vården av ett svårt sjukt barn. Det föreslås därför att förteckningen över vårdplatser kompletteras så att specialvårdspenning skall betalas också när en försäkrad deltar i sådan vård eller rehabilitering på en poliklinik på nivån för specialiserad sjukvård vid specialomsorgsdistriktets verksamhetsenhet som ges på grund av barnets sjukdom eller handikapp.

Specialvårdspenning skall betalas om den försäkrade deltar i en på lag grundad kurs i anpassningsträning eller rehabilitering som ordnats på grund av barnets sjukdom eller handikapp eller någon annan därmed jämförbar, på lag baserad rehabiliteringsverksamhet. Med på lag baserad rehabiliterings- eller anpassningsträning avses anpassningsträning som baserar sig på den i 5 § 1 mom. 5 punkten lagen om rehabiliteringspenning (611/1991) nämnda lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987) eller som är anpassningsträning som finansieras av Penningautomatföreningen och som till sitt innehåll motsvarar anpassningsträning som baserar sig på ovan nämnda lag. Kurser

som baserar sig på någon annan lag och som berättigar till specialvårdspenning bör vara högklassiga, ordnas och genomförs av yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården samt uppfylla hälso- och sjukvårdskriterierna. Möjlighet att träffa en annan grupp i samma situation räcker inte till för att uppfylla kriterierna, utan individuell utvärdering och rådgivning av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården bör inta en central roll.

För att specialvårdspenning skall betalas i fråga om barn över sju år förutsätts att sjukdomen är svår eller att handikappet är svårt. Det föreslås inte några ändringar i bestämmelsen. Det är dock anmärkningsvärt att prövning av om sjukdomen är svår eller om handikappet är svårt inte förutsätts om det är fråga om små barn under skolåldern. Med stöd av bemyndigandet i 4 mom. skall bestämmelser om svåra sjukdomar och handikapp enligt paragrafen fortfarande utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 §. *Utbetalning av specialvårdspenning.* I paragrafen föreslås preciseringar och förtydliganden i bestämmelserna om tiden för utbetalning av specialvårdspenning. De gällande bestämmelserna om maximitider lämnar i viss mån rum för tolkning och förmånens ursprungliga syfte som ersättning för kortvarigt inkomstbortfall har fördunklats. Specialvårdspenningen är huvudsakligen avsedd att ersätta ett kortvarigt inkomstbortfall. När en intensiv behandling inleds är det speciellt viktigt att föräldrarna deltar i vården, och specialvårdspenning har föreskrivits som ett kortvarigt tryggnade av utkomsten när en familj måste ta sig igenom en medicinsk krissituation. Avsikten är särskilt att stöda familjen under akuta vårdfaser.

Enligt 1 mom. 1 punkten skall specialvårdspenning betalas i syfte att uppnå terapeutisk balans för högst 60 vardagar per barn för tiden för vård på en verksamhetsenhet på nivån för specialiserad sjukvård eller på en poliklinik på nivån för specialiserad sjukvård vid ett specialomsorgsdistrikts verksamhetsenhet och för rehabiliteringskurser. Enligt 2 mom. skall specialvårdspenning kunna betalas för hemvård i högst 60 vardagar efter vård eller poliklinikkvård på ovan nämnda nivå och av särskilda terapeutiska skäl för yt-

terligare högst 30 vardagar. Som ett särskilt terapeutiskt skäl kan betraktas en situation där vården har inletts och där säkerställandet av kontinuiteten i vården förutsätter att föräldern deltar i vården hemma. Enligt 1 och 2 punkten är den sammanlagda maximala betalningstiden för specialvårdspenning således 150 dagar.

Det föreslås att granskningen per kalenderår skall slopas när specialvårdspenning beviljas. Enligt gällande bestämmelser har beräkningen av antalet dagar som berättigar till specialvårdspenning "nollställts" när kalenderåret byts. Ett ändamålsenligare alternativ än granskning per kalenderår är att rätten till specialvårdspenning tydligt bestäms enligt sjukdomens svårighetsgrad och den vård den kräver och att rätten inte är bunden vid att tiden går. I stället för att rätten definieras per kalenderår föreslås att erhållande av specialvårdspenning skall sammanlänkas med den vård som barnet fått på grundval av samma sjukdom samt med rehabilitering under vilken deltagande i vården medför rätt till en förmån med maximal längd. Som samma sjukdom betraktas inte en situation där ett barn tillfrisknat efter en sjukdom och samma sjukdom bryter ut på nytt. Tillståndet bör då i princip bedömas som en ny sjukdom, som berättigar till en ny granskning i fråga om beviljande av specialvårdspenning. Som samma sjukdom betraktas inte heller en situation där det är fråga om en aktiv ny behandlingsfas av samma sjukdom. En sådan situation råder t.ex. när ett försäkrat barn får dialysbehandling på grund av en njursjukdom och genomgår njurtransplantation på grund av samma sjukdom. Njurtransplantation är en ny fas av samma grundsjukdom och berättigar till specialvårdspenning.

Den sammanlagda maximala längden om 150 dagar enligt 1 mom. bör betraktas som huvudregel. Det föreslås dock bli bestämt att specialvårdspenning i exceptionella situationer skall kunna betalas för en längre tid än så. Enligt 2 mom. skall specialvårdspenning kunna betalas också efter denna tid, om genomförandet av vård i anslutning till barnets speciellt svåra sjukdom eller ett oväntat förvärrande av sjukdomen förutsätter att den försäkrade är närvarande utan avbrott, i synnerhet när det gäller barn under skolåldern.

Att barnets sjukdomstillstånd kvarstår oförändrat kan inte ligga till grund för att förmånen betalas för mer än 150 dagar, även om barnets sjukdom i sig är svår. Med svåra sjukdomar avses också här de sjukdomar som nämns i statsrådets förordning 1315/1989. För att specialvårdspenning skall betalas i mer än 150 dagar förutsätts välgående medicinska grunder. Välgående medicinska grunder kan vara t.ex. livsfarliga behandlingar som kräver snabba reaktioner eller vård av ett döende barn.

Behandlingen av akut lymfoblastleukemi (ALL) är ett exempel på en sjukdom där livsfarlig behandling i anslutning till barnets svåra sjukdom förutsätter att föräldern är närvarande utan avbrott. Under den s.k. intensivbehandlingen vid behandling av akut leukemi får barnet cytostatikabehandling, som är kontinuerlig eller som upprepas som så täta kurer att det till följd av barnets hälsotillstånd, infektionsrisken och immunosuppressionen i praktiken inte finns någon tid då barnet kan leva ett s.k. normalt liv. Behandlingarna ges alltid på ett universitetssjukhus och de följer utan undantag samma schema. När behandlingsmetoderna har utvecklats tillfrisknar ca 75 procent av barnen permanent. Under tiden för intensivbehandling vårdas barnet turvis på sjukhus och turvis hemma. Infektionsrisken är stor också när barnet är hemma under intensivfasen, vilket förutsätter att den ena föräldern vårdar barnet och omedelbart reagerar på barnets symtom. Behandlingen av akut leukemi har indelats i standardbehandling samt medelstark och stark behandling där längden beroende på ovan nämnda behandlingsformer varierar från ett till två år. En försäkrad skall dock inte heller i dessa situationer ha rätt till specialvårdspenning för de dagar då den försäkrades barn befinner sig utanför hemmet för att uppfylla sin läroplikt, vilket innebär att den försäkrade egentligen inte vårdar barnet.

Ett annat exempel är situationen för barn som får dialysbehandling, dvs. behandling med konstgjord njure. Barn får dialysbehandling när deras njursjukdom förutsätter att njurarna avlägsnas och ersätts med transplantat. Inledande av dialysbehandling, uppföljning och njurtransplantation samt kontroll efteråt har koncentrerats till Barn och ungdomssjuk-

huset vid HUUCS. Dialysbehandlingen fortsätter tills barnet får ett lämpligt transplantat. Den genomsnittliga väntetiden i början av dialysbehandlingen rör sig kring 1,3 år. De längsta väntetiderna har närmast sig fyra år. Vården av barnet genomförs så att föräldrarna får lära sig att göra dialyserna hemma. Natttid genomförs dialysen så att barnet kopplas till apparaten till natten och apparaten sköter dialysen. På nätterna måste föräldrarna ofta kontrollera att maskinen fungerar när barnet sover. Dagtid kan barnet dock i princip leva ett normalt liv. Dialysbehandlingen kan fortgå till och med i flera års tid, och under denna tid sker det inte nödvändigtvis några förändringar i barnets sjukdomstillstånd, utan det handlar om att vänta på ett njurtransplantat. Om tillståndet medicinskt sett är stabilt, föreligger det inte någon rätt till specialvårdspenning i denna situation, om det inte under dialysbehandlingen inträder en sådan förvärrad sjukdomsfas som uppfyller villkoren för beviljande av specialvårdspenning. Utbetalning av inkomstrelaterad specialvårdspenning i flera års tid kan anses strida mot syftet med denna stödform.

Efter specialvårdspenningsperioden kan en försäkrad få andra stöd i anslutning till barnets sjukdom. Vårdbidrag för ett sjukt barn betalas för ett barn under 16 år som är bosatt i Finland och som på grund av sjukdom eller handikapp, i minst en månad är beroende av vård eller rehabilitering i den utsträckning att den medför särskilda ekonomiska eller andra belastningar för familjen. Stödet har graderats i tre grupper. Även det kommunala socialväsendet kan betala stöd för närståendevård till en anhörig som sköter ett sjukt eller handikappat barn. Kommunen och vårdaren ingår då ett avtal om stöd för närståendevård, till vilket alltid skall fogas en vård- och serviceplan för den vårdbehövande. Vårdarvode kan betalas i tre grupper beroende på hur bindande och krävande vården är. Oberoende av barnets sjukdom kan en försäkrad dessutom få stöd för hemvård av barn, förutsatt att det i familjen finns ett barn under tre år som inte befinner sig i dagvård som anordnats av kommunen. Stöd för hemvård av barn betalas också för övriga barn i familjen som är under skolåldern och som vårdas på samma sätt.

11 kap.

Beloppet av dagpenningsförmånerna

1 §. *Dagpenningsförmånernas belopp enligt arbetsinkomst.* Dagpenningsförmånen fastställs enligt arbetsinkomst. I 1 mom. i den föreslagna paragrafen bestäms om hur den arbetsinkomst beräknas som ligger till grund för dagpenningsförmånerna. Dagpenningsförmånen beräknas så att arbetsinkomsten delas med 300. Dagpenningen är 70 procent av trehundredelen av en försäkrads arbetsinkomst som konstaterats vid beskattningen, om arbetsinkomsten inte överstiger 26 720 euro. På den överstigande delen upp till 41 110 euro är dagpenningens belopp 40 procent av trehundredelen av arbetsinkomsten och på den del som överstiger 41 110 euro 25 procent av trehundredelen av arbetsinkomsten. Dagpenningsförmån betalas inte enligt arbetsinkomst om arbetsinkomsten understiger 1 027 euro om året. De ovan nämnda inkomstgränserna är angivna enligt 2004 års nivå. Det föreslagna momentet motsvarar gällande 16 § 1 mom. och 22 § 1 mom. sjukförsäkringslagen.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om att den arbetsinkomst som nämns i 1 mom. och som konstaterats vid beskattningen justeras med en lönekoeficient enligt lagen om pension för arbetstagare. Dagpenningsförmånen fastställs på grundval av den inkomst som konstaterats vid beskattningen för det år som föregick året då dagpenningsperioden började och som kan betraktas som arbetsinkomst enligt 2 §. I praktiken innebär detta att grunden för en dagpenningsförmån som börjar 2005 utgörs av den inkomst som tjänats in 2003 och som betraktas som arbetsinkomst, eftersom beskattningen för 2003 verkställs 2004. Eftersom man som grund för beräkningen av arbetsinkomsten använder ca två år gamla uppgifter om inkomst som konstaterats vid beskattningen, föreslås att arbetsinkomsten höjs med ett belopp som motsvarar förändringen av lönekoeficienten. Det nya 2 mom. motsvarar gällande 76 § 1 mom. sjukförsäkringslagen.

I 3 mom. bestäms om att de inkomstgränser som avses i 1 mom. årligen kalenderårsvis justeras med lönekoeficienten enligt lagen om pension för arbetstagare. Dagpenningens belopp fastställs utifrån de inkomstgränser

som gäller när arbetsförmåga eller rätt till föräldradagpenning eller specialvårdspenning uppkommer. Det nya 3 mom. motsvarar sista meningen i gällande 76 § 2 mom. sjukförsäkringslagen med undantag för förslaget att i stället för APL-index för personer i arbetsför ålder använda lönekoeficienten som index.

2 §. *Arbetsinkomst.* I paragrafen bestäms om de inkomster som skall betraktas som arbetsinkomst. Den årsarbetsinkomst som ligger till grund för en försäkrads dagpenningförmån kan utgöras av flera olika inkomstslag. Om de inkomster som betraktas som arbetsinkomst bestäms i 1 mom. 1–3 punkten och i 2 mom.

Inkomster enligt bestämmelserna i 1 mom. 1 punkten är löneinkomst av arbetsavtals- och tjänsteförhållande och därmed jämförbar personlig inkomst. Med löneinkomst avses samma som i 13 § 1 mom. 1–2 punkten lagen om förskottsuppbörd avses med lön. Som löneinkomst betraktas utöver penninglönen dessutom naturaförmåner såsom kost- och bilförmån. Med personlig inkomst jämförbar med löneinkomst avses olika arvoden och ersättningar som kan jämföras med löneinkomst och som fås för arbete som utförts utan att den försäkrade stått i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande till betalaren. Sådana inkomster är bl.a. arvoden som betalats till personer som leder fria aktiviteter, t.ex. tränarverksamhet, och andra motsvarande ersättningar för arbete eller uppdrag som utförts. Bestämmelsen motsvarar gällande 16 § 2 mom. sjukförsäkringslagen.

Som arbetsinkomst för personer som är försäkrade enligt lagen om pension för företagare och lagen om pension för lantbruksföretagare betraktas enligt 1 mom. 2 punkten arbetsinkomsten för respektive år enligt nämnda arbetspensionslagar. FöPL- eller LFöPL-arbetsinkomst ersätter de inkomster som fått av egen företagsverksamhet som arbetsinkomst. Arbetsinkomsten fastställs enligt LFöPL-arbetsinkomsten t.ex. i situationer där en LFöPL-försäkring tecknats för en person som bedriver lantbruk eller renskötsel, eller för en fiskare eller en person som arbetar som medlem i ett familjeföretag. Också i dessa fall kan den årsarbetsinkomst som ligger till grund för den försäkrades dagpenningförmån härröra från olika inkomstslag,

t.ex. från annan löneinkomst än sådan som fått av egen företagsverksamhet eller från därmed jämförbar personlig inkomst och FöPL-inkomst. Punkten motsvarar gällande 16 § 2 mom. sjukförsäkringslagen.

Som arbetsinkomst för en person som arbetar utomlands enligt 1 mom. 3 punkten och är försäkrad enligt denna lag skall enligt förslaget betraktas den lön som ligger till grund för den arbetsförtjänst som skall räknas till pensionslönen samt för pensionsavgifterna (s.k. *försäkringslön*). Bestämmelsen motsvarar gällande 16 § 2 mom. sjukförsäkringslagen.

I 2 mom. föreskrivs om arbetsinkomsten för de företagare som inte är skyldiga att teckna pensionsförsäkring till följd av att arbetsinkomsten är liten eller för att de på grund av annat lagstadgat pensionsskydd inte längre tjänar in pension utifrån FöPL- eller LFöPL-försäkringen. Bestämmelsen gäller även de företagare som blivit befriade från försäkringsskyldighet. Som grund för dagpenningförmån för dessa företagare skall enligt förslaget inte användas FöPL- eller LFöPL-inkomst, utan grunden för deras dagpenningförmån skall fortfarande utgöras av vid beskattningen konstaterad förvärvsinkomstandel av näringsverksamhet, jordbruk eller sammanslutning, löneinkomst av eget företag eller jordbruk, arbetsersättning i anslutning till företagsverksamhet och inkomst av renskötsel om företagaren inte frivilligt tecknat en FöPL- eller LFöPL-försäkring. Bestämmelsen motsvarar gällande 16 § 3 mom. sjukförsäkringslagen.

I 3 mom. föreskrivs om de inkomster som inte betraktas som arbetsinkomst. Som arbetsinkomst betraktas inte sådana förmåner eller prestationer som en arbetstagare får utifrån anställningsförhållandet på annat sätt än som en överenskommen ersättning för arbetet, t.ex. ersättning i samband med uppsägning av anställningsförhållandet eller annan inkomst än lön under uppsägningstiden jämte semesterersättning. Som arbetsinkomst betraktas inte heller sådan inkomst som arbetstagaren inte förlorar på grund av arbetsförmåga. Som arbetsinkomst betraktas således inte heller royaltyer, som t.ex. är ersättning för användning eller användningsrätt i fråga om ett litterärt, konstnärligt eller vetenskapligt verk, en rätt som grundar sig på ett foto-

grafi, ett patent, ett varumärke, en modell, en form, en ritning, en hemlig formel eller tillverkningsmetod eller för uppgifter som hänför sig till industriella, kommersiella eller vetenskapliga erfarenheter. Som arbetsinkomst betraktas inte heller en betalning till en personalfond som avses i personalfondslagen (814/1989) eller en vinstpremieandel som enligt lagen i fråga betalas kontant eller någon annan vinstpremie som betalas kontant. Som arbetsinkomst skall inte heller betraktas vinstutdelning, t.ex. dividend eller vinstutdelning som betalas till aktieägarna i annan form, kapitalinkomster såsom hyres- eller ränteinkomster eller överlåtelsevinst. Som arbetsinkomst skall heller inte betraktas förmån som uppkommer genom användning av anställningsoption enligt 66 § inkomstskattelagen eller sådan prestation som betalas på grundval av anställningsförhållandet och som bestäms utifrån en förändring i värdet av ett bolags aktie. Med en anställningsoption jämföras likaså sådana blandformer av bonussystem inom ramen för vilka prestationer betalas vars storlek delvis bestäms utifrån en förändring av värdet av företagets aktie och delvis utifrån t.ex. företagets resultat eller omsättning.

Bestämmelsen motsvarar gällande 16 § 2 mom. sjukförsäkringslagen och den etablerade tillämpningspraxisen av den. Bestämmelsen motsvarar gällande 16 § 2 mom. sjukförsäkringslagen.

3 §. *Arbetsinkomst som grundar sig på verkställd beskattning.* I 1 mom. föreskrivs om vilket skatteår som skall ligga till grund för den inkomst enligt vilken dagpenningförmånens belopp fastställs. Enligt bestämmelsen fastställs dagpenningförmånen enligt den löneinkomst och därmed jämförbara personliga inkomst eller den arbetsinkomst enligt lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare som konstaterats vid beskattningen året före arbetsoförmåga eller rätt till föräldradagpenning eller specialvårdspenning inträdde. Arbetsinkomst för en person som arbetar utomlands är den s.k. försäkringslön som ligger till grund för den arbetsförtjänst som räknas till pensionslönen samt för pensionsavgifter. I fråga om de företagare som inte är skyldiga att teckna försäkring enligt FöPL eller

LFöPL används som arbetsinkomst som konstaterats vid beskattningen förvärvsinkomst av näringsverksamhet, jordbruk och sammanslutning, löneinkomst av eget företag eller jordbruk samt arbetsersättning i anslutning till företagsverksamhet och förvärvsinkomst av renskötsel. Som begynnelse tidpunkt för rätten till föräldradagpenning enligt bestämmelsen betraktas den dag för vilken första gången betalas föräldradagpenning till en förälder för samma barn. Som grund för en dagpenningförmån som börjar t.ex. 2005 används de inkomster för 2003 som kan betraktas som arbetsinkomst, eftersom beskattningen för 2003 verkställs 2004. Bestämmelsen motsvarar i sak gällande 16 § 1 mom. sjukförsäkringslagen och 9 § 1 mom. sjukförsäkringsförordningen.

I 2 mom. föreskrivs om vilket skatteår som skall ligga till grund för den arbetsinkomst som konstaterats vid beskattningen och enligt vilken sjukdagpenningens belopp fastställs i de fall då en försäkrad enligt 5 b § lagen om pension för arbetstagare har rätt till delinvalidpension. Om samordning av sjukdagpenning och delinvalidpension föreskrivs i 12 kap. 4 § i denna lag. Om rätt till delinvalidpension uppkommit under det skatteår för vilket arbetsinkomsten enligt 1 mom. skall tas till grund för förmånen, kan sjukdagpenningen fastställas enligt arbetsinkomsten för föregående skatteår, förutsatt att den är större än arbetsinkomsten för det år då rätten till delinvalidpension uppkom. Innehållet i paragrafen motsvarar i sak gällande 9 § 1 mom. sjukförsäkringslagen.

4 §. *Arbetsinkomst som uppges av en försäkrad.* I paragrafen föreskrivs om möjligheten att som grund för fastställande av dagpenningförmånen kunna använda en arbetsinkomst som uppskattats enligt färskare inkomster än de som konstaterats vid beskattningen. Härvid förutsätts att inkomsten består av inkomster enligt 2 § och att den har förtjänats under den tid då sökanden varit försäkrad enligt denna lag och att den varit kontinuerlig. Med kontinuerliga inkomster avses den stadigvarande och regelbundna inkomst som en försäkrad haft innan arbetsoförmåga eller rätt till föräldradagpenning eller specialvårdspenning uppkom. Av betydelse vid bedömningen av inkomstens kontinuitet är

härvid att inkomsten har inverkat på den försäkrades inkomstnivå under en längre tid och att inkomsten grundar sig på ett avtal av vilket framgår att förtjänsten har varit regelbunden.

I 1 mom. föreskrivs om en sökandes rätt att till Folkpensionsanstalten lämna en utredning över sådana inkomster som skall betraktas som arbetsinkomst för en sex månaders tid i arbete omedelbart innan arbetsoförmåga eller rätt till föräldradagpenning eller specialvårdspenning uppkom. Dessutom förutsätts att sökanden under nämnda sex månader varit försäkrad i Finland enligt denna lag. Om utredningen kan betraktas som tillförlitlig och inkomsten till sin natur varit kontinuerlig, skall Folkpensionsanstalten uppskatta dagpenningens belopp utifrån den inkomst för sex månader som den försäkrade anger, förutsatt att inkomsten multiplicerad med två är minst 20 procent större än den inkomst som konstaterats vid beskattningen och som avses i 3 §. Bestämmelsen motsvarar i sak gällande 17 § 1 mom. sjukförsäkringslagen och 10 § 1 mom. sjukförsäkringsförordningen.

I 2 mom. föreskrivs om en försäkrads motsvarande rätt att med stöd av lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare som inkomst för sex månader enligt 1 mom. lämna en tillförlitlig utredning över sin fastställda arbetsinkomst enligt nämnda pensionslagar samt av annan arbetsinkomst än den som härrör från företagsverksamhet. Bestämmelsen motsvarar i sak nuvarande tillämpningspraxis.

I 3 mom. föreskrivs om förlängning av granskningsperioden på sex månader enligt 1 mom. i sådana fall där arbetsinkomsten på grund av sjukdom, arbetslöshet eller av annan motsvarande särskild orsak har varit avsevärt mindre än den annars hade varit. Arbetsinkomsten kan då på ansökan uppskattas också för en annan sex månaders arbetsperiod än den som omedelbart föregick begynnelsepunkten för arbetsoförmåga eller rätt till föräldradagpenning eller specialvårdspenning på det sätt som föreskrivs i 1 mom. Annan särskild orsak som motsvarar sjukdom och arbetslöshet kan vara t.ex. föräldradagpenning, vårdledighet, beväringstjänst eller civiltjänst, studieledighet enligt lagen om

studieledighet, fortsatta studier baserade på skattefritt stipendium, alterneringsledighet eller vård av ett sjukt barn eller någon annan nära anhörig. Arbetsinkomsten för sex månader kan dock uppges endast för det kalenderår då arbetsoförmågan eller rätten till föräldradagpenning uppkom eller som omedelbart föregick detta. Bestämmelsen motsvarar i sak gällande 17 § 2 mom. sjukförsäkringslagen, 10 § 2 mom. sjukförsäkringsförordningen och nuvarande praxis.

I 4 mom. föreskrivs om uppskattning av arbetsinkomsten enligt 1 mom. då en försäkrad haft kontinuerlig inkomst under mindre än sex månader. Det förutsätts då att den försäkrade på grund av yrkesbyte eller av annan motsvarande orsak har haft arbetsinkomst under endast en del av den ovan nämnda sex månaders perioden i arbete. Det är fråga om yrkesbyte t.ex. när en studerande blivit färdig med sin yrkesexamen eller efter avlagd examen börjat arbeta eller när en hemmamamma eller hemmapappa har börjat förvärvsarbeta och arbetsoförmåga har inträtt innan personen i fråga har hunnit arbeta sex månader. Som yrkesbyte betraktas även en situation då en arbetslös återgått till arbete efter att ha utbildat sig till ett nytt yrke. Som yrkesbyte betraktas däremot inte att en arbetslös börjar utföra ett arbete som inte motsvarar hans eller hennes yrke eller att en försäkrad efter föräldra- eller vårdledighet återgår till arbetet. Bestämmelsen motsvarar i sak gällande 17 § 1 mom. sjukförsäkringslagen, 10 § 1 mom. sjukförsäkringsförordningen och nuvarande praxis.

5 §. *Avdrag från arbetsinkomst av utgifter för inkomstens förvärvande.* I 1 mom. föreskrivs om avdrag av utgifter för inkomstens förvärvande från arbetsinkomsten. Avdrag görs från både den inkomst som konstaterats vid beskattningen och från den sex månaders inkomst som avses i 4 § till den del arbetsinkomsten grundar sig på löneinkomst som härrör från arbetsavtals- eller tjänsteförhållande och därmed jämförbar personlig inkomst. Utgifter för inkomstens förvärvande som får avdras är de utgifter för inkomstens förvärvande som avses i 93–95 § inkomstskattelagen Momentet motsvarar gällande 16 § 5 mom. sjukförsäkringslagen.

I 2 mom. föreskrivs att avdrag för inkom-

tens förvärvande inte görs från arbetsinkomst enligt lagen om pension för företagare (468/1969) och lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969). Momentet motsvarar i sak gällande 16 § 5 mom. sjukförsäkringslagen.

I 3 mom. föreskrivs om avdrag som får göras från sådan inkomst enligt 2 § 1 mom. 3 punkten i detta kapitel som betraktas som arbetsinkomst. Från arbetsinkomsten görs då i fråga om nämnda inkomst endast det avdrag för inkomstens förvärvande som avses i 95 § 1 mom. 1 punkten inkomstskattelagen. Momentet motsvarar gällande 16 § 5 mom. sjukförsäkringslagen.

6 §. *Sjuk- och föräldradagpenning samt specialvårdspenning på grundval av en föregående förmån.* I paragrafen föreskrivs om fastställande av beloppet av en dagpenningförmån enligt en sådan förmån som den som söker dagpenningförmån har fått före dagpenningförmånen enligt denna lag. De förmåner som avses i bestämmelsen anges i paragrafen.

I 1 mom. föreskrivs om användningen av arbetslöshetsförmåner enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa samt utbildningsstöd och sysselsättningsstöd för arbetslivsträning enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice som grund för fastställande av dagpenningförmån, om en sökande beviljats nämnda förmån under de fyra månader som föregick den tidpunkt då rätten till sjuk- eller föräldradagpenning uppkom. Den dagpenningförmån som då betalas till sökanden är minst 86 procent av beloppet av den ovan nämnda förmån som betalas till honom eller henne. När beloppet av den arbetslöshetsförmån och det utbildningsstöd beräknas som ligger till grund för förmånen beaktas likväl inte den inkomst som beaktas vid jämkning enligt 4 kap. 4 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lön och annan arbetsinkomst enligt 9 kap. 5 § lagen om offentlig arbetskraftsservice, sådan förmån som avses i 4 kap. 7 § lagen om utkomststöd för arbetslösa som enligt 12 kap. 2 § skall dras av från dagpenningen, förhöjd förtjänstdel som fastställs enligt 6 kap. 2 § 2 mom. lagen om utkomststöd för arbetslösa eller förhöjt belopp av den inkomstrelaterade dagpenningen som enligt 6 kap. 10 § lagen om inkomstskydd för arbets-

lösa skall betalas för tilläggsdagar, till den del dessa belopp överstiger den förtjänstdel som fastställs enligt 6 kap. 2 § 1 mom. nämnda lag. Momentet motsvarar i sak gällande 18 a § 1 mom. sjukförsäkringslagen.

I 2 mom. föreskrivs om att studiepenning tas till grund för fastställande av dagpenningförmån, om en försäkrad under de fyra månader som föregick förmånperiodens början fått studiepenning enligt lagen om studie-stöd (65/1994). Dagpenningförmånen är då minst en tjugofemtedel av månadsbeloppet av studiepenningen. Momentet motsvarar i sak gällande 18 a § 2 mom. sjukförsäkringslagen, med undantag för den vuxenstudiepenning enligt nämnda lagrum som föreslås utelämnas. Vuxenstudiepenning har sedan ingången av 2003 inte längre betalats.

I 3 mom. föreskrivs om att använda rehabiliteringspenning enligt lagen om rehabiliteringspenning, rehabiliteringspenning, partiell rehabiliteringspenning samt rehabiliteringspenning som betalas som rehabiliteringsunderstöd enligt arbetspensionslagarna som grund för fastställande av dagpenningförmån, om en försäkrad under de sex månader som föregick dagpenningens periodens början har fått nämnda rehabiliteringsförmån. När rehabiliteringspenning enligt lagen om rehabiliteringspenning tas till grund för fastställande av dagpenningförmånen, skall sjuk- och föräldradagpenningen samt specialvårdspenningen vara minst lika stor som rehabiliteringspenningen. Som grund för dagpenningförmånen skall enligt bestämmelsen dock inte användas en sådan rehabiliteringspenning enligt 14 § lagen om rehabiliteringspenning som till sitt belopp är 75 procent av trehundradelen av arbetsinkomsten och inte heller den 10 procents förhöjning som avses i 15 § i nämnda lag.

I 3 mom. föreskrivs också om att använda rehabiliteringspenning, partiell rehabiliteringspenning samt rehabiliteringspenning som betalas som rehabiliteringsunderstöd enligt arbetspensionslagarna som grund för fastställande av dagpenningförmånen. Sjuk- och föräldradagpenningen samt specialvårdspenningen är minst en tjugofemtedel av månadsbeloppet av den rehabiliteringspenning som betalas till en försäkrad. Förhöjningen på 33 procent enligt arbetspensionslagarna beaktas

då inte. Momentet motsvarar i sak gällande 18 a § 3 mom. sjukförsäkringslagen.

I 4 mom. föreskrivs om vilken av de förmåner som nämns i 1—3 mom. som skall användas som grund för fastställande av dagpenningförmånen, om sökanden har fått flera än en av de ovan nämnda förmånerna under granskningstiden i fråga. Den förmån som tas till grund för dagpenningförmånen bestäms enligt den s.k. tidsprioritetsprincipen. Som förmån före uppkomsten av rätt till sjuk- eller föräldradagpenning betraktas då den förmån som en försäkrad senast har fått och vars belopp är större än 0 euro. Bestämelsen motsvarar gällande 18 a § sjukförsäkringslagen samt nuvarande praxis.

7 §. *Sjuk- och föräldradagpenningens samt specialvårdspenningens minimibelopp.* I paragrafen föreskrivs om sjuk- och föräldradagpenningens minimibelopp. Dagpenningens minimibelopp är 11,45 euro per vardag. Paragrafen motsvarar gällande 18 b § 1 mom. sjukförsäkringslagen.

8 §. *Inverkan av förvärvsarbete och eget arbete på föräldradagpenningens belopp.* I paragrafen föreskrivs om de situationer då minimibeloppet av föräldradagpenning betalas på grund av att en försäkrad är i förvärvsarbete eller eget arbete. Syftet med utbetalningen av föräldrapenning är att trygga den vård ett barn får hemma. När minimibeloppet av moderskaps- och föräldradagpenning betalas för den tid en försäkrad arbetar är det å ena sidan fråga om att undvika utbetalning av dubbel ersättning, å andra sidan om att betala ett familjepolitiskt ekonomiskt understöd för vård av barn.

Enligt 1 mom. i den nya paragrafen betalas minimibeloppet av föräldrapenningen till en moder för de dagar som hon är i förvärvsarbete eller i eget arbete, med undantag för arbete som utförs i det egna hushållet, eller studerar på heltid och får studiepenning enligt lagen om studiestöd (65/1994). En definition av begreppet eget arbete ingår i 1 kap. 4 §. Att definiera förvärvsarbete och eget arbete i de fall då arbetet utförs hemma är problematiskt bl.a. i fråga om personer som får stöd för närståendevård och familjevårdsstöd. I fråga om personer som får stöd för närståendevård eller vårdarvodet för familjevård måste därför från fall till fall utredas om det

är fråga om sådant arbete för vilket minimibeloppet av föräldradagpenningen bör betalas. Att studera på heltid leder till utbetalning av minimibeloppet av föräldrapenning när studeranden får studiepenning enligt lagen om studiestöd. Denna bestämmelse är ägnad att klarlägga studerande föräldrars situation. För att få studiepenning skall en studerande förälder uppfylla de krav som ställs i lagen om studiestöd bl.a. i fråga om studieframsteg. Med studieframsteg enligt bestämmelserna i lagen om studiestöd och erhållandet av studiepenning avses att föräldern i fråga studerar på heltid och därför inte har möjlighet att sköta sitt barn på heltid. Därför betalas minimibeloppet av föräldradagpenningen till en förälder som får studiepenning på samma sätt som till en förälder som arbetar. Om båda föräldrarna arbetar eller studerar på heltid under föräldrapenningsperioden, kan föräldrarna komma överens om till vem av dem minimibeloppet av föräldradagpenningen betalas. Det nya momentet motsvarar i sak gällande 22 § 2 och 3 mom. sjukförsäkringslagen.

Om fadern till ett barn ensam svarar för vården av barnet eller om fadern på grund av moderns död under moderskapspenningssperioden har rätt till föräldrapenning i enlighet med 9 kap. 13 § 2 mom., betalas minimibeloppet av föräldrapenningen till fadern för den tid under vilken han studerar på heltid och får studiepenning enligt lagen om studiestöd eller är i förvärvsarbete eller eget arbete, med undantag för arbete som utförs i det egna hushållet. Det nya momentet motsvarar i sak gällande 22 § 4 mom. sjukförsäkringslagen.

9 §. *Faderskapspenningens belopp.* I paragrafen föreskrivs om vilken inverkan fullgörande av beväringstjänst, tjänst vid försvarsmakten och civiltjänst har på faderskapspenningens belopp. Minimibeloppet av faderskapspenningen betalas enligt bestämmelsen till en person som under faderskapsledigheten är i beväringstjänst i aktiv tjänst, i vapenfri tjänst eller i egenskap av reservist eller lantvärnsman i försvarsmaktens tjänst eller som fullgör civiltjänst, eftersom den grundläggande försörjningen anses vara tryggad i beväringstjänst. Minimibeloppet av faderskapspenningen betalas också till en fader

som får studiestöd enligt lagen om studiestöd. Den nya paragrafen motsvarar gällande 23 § 3 mom. sjukförsäkringslagen till den del det gäller utbetalning av minimibeloppet av faderskapspenningen.

10 §. *Pensionens inverkan på föräldradagpenningens belopp.* I paragrafen föreskrivs om hur en sökandes pension inverkar på föräldradagpenningens belopp. Om den försäkrade får ålderspension eller förtida ålderspension, arbetslöshetspension eller full invaliditetspension enligt 22 § 1 mom. folkpensionslagen, arbetspensionslagarna, trafikförsäkringslagen eller lagen om olycksfallsförsäkring betalas minimibeloppet av föräldradagpenningen. Paragrafen motsvarar gällande 22 § 6 mom. sjukförsäkringslagen.

11 §. *Beloppet av partiell föräldrapenning.* I paragrafen bestäms om beloppet av partiell föräldrapenning. Bestämmelser om föräldrapenningens belopp ingår i 1–7 § i detta kapitel. Utan hinder av ovan nämnda bestämmelser är beloppet av partiell föräldrapenning alltid hälften av föräldrapenningens belopp. Paragrafen motsvarar gällande 22 § 5 mom. sjukförsäkringslagen.

12 kap.

Dagpenningförmånernas förhållande till andra förmåner

1 §. *Samordning av dagpenningförmåner.* I paragrafen föreskrivs om att en försäkrad samtidigt har rätt till endast en dagpenningförmån enligt sjukförsäkringslagen. Bestämmelsen motsvarar i sak gällande 23 § 6 mom. och 23 f § 3 mom. sjukförsäkringslagen.

2 §. *Sjukdagpenningens förhållande till andra lagstadgade förmåner som betalas på grund av arbetsoförmåga.* Paragrafen innehåller bestämmelser om hur andra lagenliga ersättningar som betalas på grund av arbetsoförmåga förhåller sig till sjukdagpenningen. Sådana primära förmåner i förhållande till sjukdagpenningen är ersättning enligt bl.a. lagen om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkringslagen, lagen om skada, ådragen i militärtjänst och lagen om olycksfallsförsäkring

för lantbruksföretagare.

Bestämmelsen i det nya 3 mom. om att sjukdagpenning inte betalas till företagare på grund av att utbetalningen av en annan ersättning fördröjts motsvarar gällande praxis. Eftersom ett avgörande om utbetalning av en förmån enligt en annan lag kan ta flera månader är det med tanke på tryggnad av utkomsten ändamålsenligt att sjukdagpenning betalas till en försäkrad i en sådan dröjsmåls-situation. En sådan grund föreligger dock inte när sjukdagpenning betalas till en arbetsgivare.

Den nya paragrafen motsvarar gällande 27 § 1–3 mom. sjukförsäkringslagen.

3 §. *Primärtid för sjukdagpenningen och sjukdagpenningens förhållande till full invalidpension enligt arbetspensionslagarna.* I paragrafen föreskrivs om att en primärtid för sjukdagpenningen skall bestämmas för fastställande av begynnelsepunkten för full invalidpension enligt arbetspensionslagarna samt om förhållandet mellan sjukdagpenning och full invalidpension enligt arbetspensionslagarna.

Full invalidpension enligt arbetspensionslagarna betalas i regel tidigast från ingången av den månad som följer efter primärtiden för sjukdagpenningen. Full invalidpension kan undantagsvis dock betalas redan från ingången av den månad som följer efter pensionsfallet på de villkor som föreskrivs i 4 d § 2 mom. lagen om pension för arbetstagarare. Full invalidpension betalas från ingången av den månad som följer efter pensionsfallet, om pensionsansökan har gjorts innan dagpenning för de första 150 dagarna har betalats. En ytterligare förutsättning är att dagpenning för minst en månad utan avbrott inte har beviljats före utgången av den månad som följer efter ansökan om pension eller, om ansökan om dagpenning har gjorts först efter att ansökan om arbetspension gjorts, att dagpenning för minst en månad utan avbrott inte beviljats före utgången av den månad som följer efter ansökan om dagpenning eller, om ansökan om dagpenning avslagits, att dagpenning som hänför sig till tiden efter att ansökan avlogs inte har beviljats för minst en månad utan avbrott.

Nuförtiden samordnas sjukdagpenning och full invalidpension enligt arbetspensionsla-

garna i enlighet med gällande 27 § sjukförsäkringslagen. Eftersom samordningen av full invalidpension enligt arbetspensionslagarna och sjukdagpenning skiljer sig från samordningen av andra förmåner som betalas på grund av arbetsoförmåga, föreslås att det föreskrivs om samordning av invalidpensioner i en särskild paragraf.

I 1 mom. föreskrivs om betydelsen av primärtiden för sjukdagpenningen och om hur den fastställs. Momentet motsvarar bestämmelserna i gällande 27 § 4 mom. sjukförsäkringslagen.

I 2 mom. föreskrivs om Folkpensionsanstaltens skyldighet att fastställa primärtiden för sjukdagpenningen. Momentet motsvarar bestämmelserna i gällande 27 § 4 mom. sjukförsäkringslagen samt 27 § 7 mom. lagen om ändring av 15 och 27 § sjukförsäkringslagen (643/2003).

I 3 mom. föreskrivs att en försäkrad under primärtiden för sjukdagpenning har rätt till fullt belopp av sjukdagpenningen. Pension som betalas under samma tid dras efter primärtiden av från sjukdagpenningen. Momentet motsvarar bestämmelserna i gällande 27 § 4 mom. sjukförsäkringslagen.

I 4 mom. fastställs att om en försäkrad har beviljats full invalidpension enligt arbetspensionslagarna från ingången av den månad som följer efter pensionsfallet i enlighet med 4 d § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare, fastställs ingen primärtid för sjukdagpenningen. Eftersom arbetspension har beviljats utan att någon primärtid för sjukdagpenning har fastställts, är sjukdagpenningen ingen primär förmån och den betalas därför endast till den del den överstiger beloppet av den pension som betalas för samma tid.

I 5 mom. föreskrivs om en situation där invalidpension beviljas retroaktivt för tiden efter primärtiden för sjukdagpenning. Eftersom sjukdagpenningen efter primärtiden är en sekundär förmån i förhållande till invalidpensionen, har Folkpensionsanstalten rätt att efter primärtiden kräva igen sådan invalidpension som skall betalas efter primärtiden till den del den motsvarar beloppet av den sjukdagpenning som har betalats för samma tid.

4 §. *Sjukdagpenningens förhållande till delinvalidpension enligt arbetspensionslagarna.* I paragrafen föreslås att det bestäms

särskilt om sjukdagpenningens förhållande till delinvalidpension och därmed jämförbar annan än full invalidpension enligt arbetspensionslagarna. På grund av att primärtiden för sjukdagpenning inte tillämpas på delinvalidpension är det ändamålsenligt att bestämma om sjukdagpenningens förhållande till delpensionen i en egen paragraf.

Den nya paragrafens 1 mom. motsvarar i sak gällande 27 § 6 mom. sjukförsäkringslagen.

Bestämmelsen i 2 mom. motsvarar gällande 27 § 6 mom. såtillvida att dagpenning betalas oberoende av sådan delinvalidpension som avses i 5 b § lagen om pension för arbetstagare, om en försäkrads rätt till nämnda pension har uppkommit före ingången av det kalenderår till vilket de arbetsinkomster hänförs som ligger till grund för fastställande av dagpenningen. Delinvalidpension har alltså inte avdragits från sjukdagpenningen om denna pension redan en gång inverkat på den försäkrades inkomstnivå. Däremot har delinvalidpension dragits av från dagpenningen om utbetalningen av pensionen börjat under det arbetsinkomståret som ligger till grund för dagpenningen eller senare.

Det föreslås i momentet att om en försäkrads sjukdagpenning fastställs utifrån den s.k. sex månaders inkomsten när förutsättningarna i 11 kap. 4 § uppfylls och den sammanlagda arbetsinkomsten i fråga hänförs till den tid då den försäkrade har haft delinvalidpension, dras den försäkrades delinvalidpension för samma tid inte av från sjukdagpenningen. Motiveringen till detta är att arbetsinkomsten på grund av delinvalidpension är mindre än när en försäkrad har heltidsarbete och att delinvalidpension följaktligen då inte skall dras av från sjukdagpenningen. Bestämmelsen motsvarar nuvarande praxis. I andra situationer dras delinvalidpension av från sjukdagpenningen.

5 §. *Sjukdagpenningens förhållande till ålderspension och rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna.* Paragrafen innehåller nya bestämmelser om Folkpensionsanstaltens rätt att kräva igen ålderspension och rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna till den del dessa har beviljats retroaktivt för samma tid som sjukdagpenning redan har beviljats.

Från ingången av år 2005 beviljas en arbetstagare som fyllt 63 år inte längre invalidpension enligt arbetspensionslagarna, utan han eller hon beviljas i stället ålderspension. I motsats till vad som gäller för invalidpensionen innehåller den gällande sjukförsäkringslagen ingen bestämmelse om att ålderspension som retroaktivt beviljats en försäkrad för en sjukdagpenningssperiod kan betalas till Folkpensionsanstalten intill beloppet av den beviljade dagpenningen. En försäkrad som får ålderspension har emellertid fortfarande inte rätt till sjukdagpenning. Om en 63 år gammal eller äldre försäkrad som får sjukdagpenning för samma tid beviljas ålderspension, har utan grund betalats sjukdagpenning som måste krävas igen av den försäkrade. Detta vore oändamålsenligt ur både den försäkrades och Folkpensionsanstaltens synvinkel. I 1 mom. föreskrivs om att ålderspension betalas direkt till Folkpensionsanstalten till den del den motsvarar beloppet av dagpenningen. På samma sätt bestäms för rehabiliteringspenningens del i 18 § lagen om ändring av 7 och 18 § lagen om rehabiliteringspenning (642/2003).

I 2 mom. ingår bestämmelser om Folkpensionsanstaltens rätt att kräva igen rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna till den del den har beviljats retroaktivt för samma tid som sjukdagpenning har beviljats tidigare. Den nuvarande lagstiftningen innehåller inga bestämmelser om att rehabiliteringspenningen skall betalas till Folkpensionsanstalten. Folkpensionsanstalten och Pensionsskyddscentralen har sinsemellan kommit överens om att om rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna har beviljats för samma tid som sjukdagpenning redan har betalats, har rehabiliteringspenningen betalats till Folkpensionsanstalten till den del den motsvarar beloppet av den sjukdagpenning som har betalats för samma tid. Det föreslås att denna praxis skrivs in i lagen.

6 §. *Utrednings- och anmälningsskyldighet i fråga om rehabiliteringsmöjligheter.* I paragrafen föreskrivs om när Folkpensionsanstalten skall utreda en försäkrads rehabiliteringsbehov och underrätta pensionsanstalten och den försäkrade själv om det och om möjligheterna till rehabilitering.

Den nya paragrafens 1 mom. motsvarar 6 §

lagen om rehabilitering som ordnas av Folkpensionsanstalten (610/1991) och som överförs till sjukförsäkringslagen. Att föreskriva om detta i sjukförsäkringslagen är motiverat eftersom utredningen av en försäkrads rehabiliteringsbehov hänför sig till behandlingen av sjukdagpenningsärendet.

I 2 mom. bestäms om Folkpensionsanstaltens skyldighet att till den som beviljar annan ersättning anmäla om utgången av primärtiden samt informera den försäkrade om möjligheterna att få rehabilitering och söka annan ersättning. Momentet motsvarar bestämmelserna i gällande 27 § 4 mom. sjukförsäkringslagen och 44 a § sjukförsäkringsförordningen.

I 3 mom. föreskrivs om när Folkpensionsanstalten har rätt till avvikelse från anmälningsskyldigheten enligt 2 mom. Momentet motsvarar gällande 44 a § 2 mom. sjukförsäkringsförordningen.

Paragrafens 4 mom. motsvarar gällande 44 a § 3 mom. sjukförsäkringsförordningen.

7 §. *Sjukdagpenning och skada orsakad genom brott.* I paragrafen ingår bestämmelser om samordning av sjukdagpenning och ersättning för arbetsoförmåga orsakad genom brott enligt skadeståndslagen eller brottskadadelagen.

Paragrafen motsvarar gällande 27 c § sjukförsäkringslagen.

8 §. *Sjukdagpenning och patientskadeersättning.* I paragrafen bestäms om samordning av sjukdagpenningen och ersättning enligt patientskadadelagen. Patientskadeersättningen är sekundär i förhållande till sjukdagpenningen.

Den nya paragrafen motsvarar gällande 27 b § sjukförsäkringslagen.

9 §. *Specialvårdspenningens förhållande till övriga förmåner.* I paragrafen föreskrivs om hur specialvårdspenningen förhåller sig till andra ersättningar som skall betalas på samma grunder.

Paragrafen motsvarar gällande 23 f § 2 mom. sjukförsäkringslagen.

10 §. *Förmån som betalas från utlandet.* I paragrafen bestäms om hur en förmån som betalas i en främmande stat skall likställas med en annan förmån som betalas enligt lag.

När sjukdagpenning, specialvårdspenning och föräldradagpenning beviljas kan enligt 1

mom. i den nya paragrafen också en motsvarande förmån beaktas som betalas från utlandet. När beviljande av sjukvårdspenning behandlas kan en utländsk förmån beaktas så att den hindrar utbetalningen av sjukdagpenningen eller så att de dagar som förmånen i fråga betalas kan räknas till maximiutbetalningstiden för sjukdagpenningen. Om en försäkrad får en förmån från utlandet som motsvarar specialvårdspenningen kan den utländska förmånen i fråga hindra utbetalningen av specialvårdspenning. En förmån från utlandet som motsvarar föräldradagpenningen kan beaktas när utbetalningsdagarna för föräldradagpenningen räknas ut. Momentet motsvarar gällande 25 § 2 mom. sjukförsäkringslagen.

Särskilda bestämmelser ingår i 2 mom. om att när sjukdagpenning beviljas kan en förmån som en annan stat betalar beaktas i enlighet med 2 §, om den utländska förmånen i fråga har beviljats för samma tid och på grundval av samma arbetsoförmåga.

IV AVDELNINGEN

FÖRETAGSHÄLSOVÅRD OCH ER-SÄTTNING FÖR SEMESTERKOSTNADER

13 kap.

Ersättningar som hänför sig till företagshälsovård

1 §. *Arbetsgivares rätt till ersättning för företagshälsovård.* I paragrafen bestäms om en arbetsgivares rätt till ersättning. En arbetsgivare har rätt att få ersättning för kostnaderna för förebyggande företagshälsovård enligt lagen om företagshälsovård och dessutom också för kostnader som föranleds av den sjukvård och annan hälsovård som arbetsgivaren frivilligt ordnar. Med sjukvård som ordnas i samband med företagshälsovård och som omfattas av ersättning avses öppen sjukvård som tillhandahålls av allmänpraktiserande läkare samt specialistverksamhet till den del den grundar sig på att arbetsplatsens företagsläkare vid utredning av en arbetstagares arbetsförmåga och vårdmöjligheter bedömt

detta som nödvändigt. Tandvård omfattas fortfarande inte av ersättning.

Ersättning för sjukvård förutsätter såsom i den gällande lagen att arbetsgivaren har fullgjort sin skyldighet att ordna företagshälsovård. Innehållet i gällande 29 § 1 och 3 mom. sjukförsäkringslagen har i sak överförs till detta lagrum till den del det i dessa bestäms om arbetsgivarens rätt till ersättning och indelningen i ersättningsklasser.

2 §. *Rätt för företagare och andra personer som utför eget arbete att få ersättning för företagshälsovård.* För företagare är det frivilligt att ordna företagshälsovård och denna hälsovård ersätts till den del det är fråga om förebyggande verksamhet enligt 12 § lagen om företagshälsovård. När beviljande av ersättning bedöms iaktas i tillämpliga delar bestämmelserna om ersättning för den företagshälsovård som arbetsgivare ordnar. Sjukvårdstjänster i samband med företagshälsovårdstjänster ersätts inte enligt bestämmelserna om företagshälsovård.

Innehållet i gällande 29 § 1 mom. sjukförsäkringslagen har i sak överförs till detta lagrum till den del det gäller företagare.

3 §. *Verksamhet som ersätts.* Ersättning för planering, genomförande och uppföljning fastställs enligt lagen om företagshälsovård. Enligt den nya paragrafen indelas den företagshälsovårdsverksamhet som ersätts i förebyggande sjukvård och annan hälsovård enligt 12 § lagen om företagshälsovård som arbetsgivaren är skyldig att ordna och i sjukvård och annan företagshälsovård enligt 14 § lagen om företagshälsovård som arbetsgivaren ordnar frivilligt. För erhållande av ersättning förutsätts att verksamheten har ordnats på det sätt som avses i lagen om företagshälsovård genom användning av yrkesutbildade personer inom företagshälsovården och de sakkunniga som av dessa bedöms vara nödvändiga samt av andra resurser som behövs inom företagshälsovården.

Innehållet i gällande 29 § 1 och 3 mom. sjukförsäkringslagen i fråga om principerna för fastställande av verksamhet som ersätts och iakttagande av god företagshälsovårdspraxis har i sak överförs till detta lagrum.

4 §. *Allmän princip för erhållande av ersättning.* En arbetsgivares skyldighet att ordna tjänster gäller enligt principerna i lagen

om företagshälsovård alla offentliga och privata anställningsförhållanden, oberoende av arbetsgivarens bolagsform eller anställningsförhållandets längd. Enligt förslaget skall kostnaderna för företagshälsovård för arbetstagare i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande eller i motsvarande anställningsförhållande ersättas. Företagshälsovårdsåtgärder som vidtagits för personer som utför arbetspraktik eller studerar eller som arbetar på andra grunder än i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande omfattas fortfarande inte av ersättningsskyldighet.

Företagshälsovården skall vara avgiftsfri för arbetstagarna och kostnaderna för den kan inte avgränsas genom kostnadstak eller självriskandelar. Den sjukvård som ordnas kan arbetsgivaren däremot avgränsa enligt åtgärder, eftersom arbetsgivaren ordnar den på frivillig basis.

För att ersättning skall betalas krävs att arbetarskyddskommissionen eller arbetarskyddsfullmäktigen har beretts möjlighet att ge utlåtande om ersättningsansökningen. Om arbetarskyddsfullmäktigens eller arbetarskyddskommissionens uppgifter i företaget utförs inom ramen för något annat organs verksamhet, skall detta organ beredas denna möjlighet. Utgångspunkten är att samarbetsorganen verkar på det sätt som förutsätts i arbetarskyddslagstiftningen och att samarbetet mellan arbetsgivare och arbetstagare i frågor som berör företagshälsovården sköts enligt bestämmelserna i 8 § lagen om företagshälsovård.

Principen om erhållande av ersättning för verksamhet inom ramen för arbetsavtals- eller tjänsteförhållanden i gällande 29 § sjukförsäkringslagen har överförts till detta lagrum. Förutsättningen för avgiftsfrihet inom den lagstadgade företagshälsovården fastställs i gällande 4 § lagen om företagshälsovård och för avgiftsfrihet i fråga om frivilligt ordnad sjukvård i 3 § i statsrådets beslut 951/1994. Om arbetarskyddskommissionens eller arbetarskyddsfullmäktigens möjlighet att ge utlåtande bestäms i gällande 29 a § 3 mom. sjukförsäkringslagen. Bestämmelserna överensstämmer i sak med gällande författning.

5 §. *Ersättning för kostnader för företagshälsovård.* Godtagbara kostnader ersätts i re-

gel till 50 procent. Kostnaderna för arbetsplatsbesök och för utarbetande och översyn av verksamhetsplaner ersätts dock till 60 procent enligt en bestämmelse som gäller för viss tid, och det föreslås bli bestämt om detta i ikraftträdandebestämmelsen. Ersättningsstaket bestäms dock fortsättningsvis utifrån det maximibelopp per arbetstagare som Folkpensionsanstalten årligen fastställer per ersättningsklass.

Bestämmelserna om fastställande av ersättning i gällande 29 a och 29 b § sjukförsäkringslagen och 4 § i statsrådets beslut av den 27 oktober 1994 (951/1994) har i sak sammanförts till detta lagrum.

6 §. *Fastställande av det kalkylerade maximibeloppet.* I paragrafen föreslås att det föreskrivs om det kalkylerade maximibeloppet per arbetstagare som ligger till grund för den ersättning som skall betalas till arbetsgivaren. Enligt förslaget skall Folkpensionsanstalten årligen fastställa maximibeloppet samt vid behov beloppet av den faktor som höjer ersättningen med iakttagande av de grunder om vilka närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om resursfaktorerna för det kalkylerade maximibeloppet och om fastställandet av den faktor som höjer ersättningen.

Bestämmelserna om uppbyggnaden av maximibeloppet och användningen av en faktor som höjer ersättningen i gällande 29 a § sjukförsäkringslagen, 1 § i statsrådets beslut av den 27 oktober 1994 (951/1994) och bestämmelserna i beslutet av den 28 november 1994 av Folkpensionsanstaltens styrelse har i sak överförts till detta lagrum.

7 §. *Godtagbara kostnader.* I den föreslagna paragrafen föreskrivs om de kostnader för företagshälsovården som godkänns som ersättningsgilla kostnader. Den verksamhet som ersätts grundar sig på prestationer vars kostnader skall framgå av företagets bokföring. Verksamhet som ersätts är t.ex. inte olika kalkylmässiga kostnader, om kostnaderna inte har fakturerats eller deras andel inte specificerats som kostnader föranledda av företagshälsovården i bokföringen. Bestämmelsen om godtagbara kostnader i 2 § i statsrådets beslut av den 27 oktober 1994 (951/1994) har överförts till detta lagrum.

Om erhållande av ersättning för kostnaderna föreskrivs närmare genom förordning av statsrådet.

Enligt vedertagen praxis har de nödvändiga och skäligen anläggningskostnader för utrustning och materiel som åsamkats arbetsgivaren ersatts i sin helhet under anskaffningsåret. Livslängden för utrustning och materiel har i ersättningspraxisen fastställts till fem år. Om verksamheten på den företagshälsovårdscentral som arbetsgivaren anlitar upphör före utgången av den ovan nämnda perioden, har från de kostnader som arbetsgivaren anger i sin ansökan dragits av det belopp som hänförs till den återstående tiden. Den nya förvaltningslagen som trädde i kraft 2004 förutsätter en övergång till rättelse- och återkravsförfarandet. Framöver bör möjligheterna dock utredas att årligen delvis ersätta anskaffningar t.ex. genom att ersättningen periodiseras över den tid till vilken anskaffningen bedöms hänföra sig.

8 §. *Kommunens rätt till ersättning för företagshälsovård.* I detta lagrum föreskrivs om att den kommun som upprätthåller en hälsovårdscentral har rätt till ersättning för de företagshälsovårdstjänster som hälsovårdscentralen ordnar för företagare. Hälsovårdscentralen kan enligt förslaget söka ersättning också för en verksamhet som ordnas genom avtal om köpta tjänster, förutsatt att serviceproducenten har fakturerat hälsovårdscentralen på behörigt sätt. En företagare har i dessa fall tecknat ett avtal om köp av företagshälsovårdstjänster av hälsovårdscentralen, men kommunen genomför verksamheten helt eller delvis genom avtal om köpta tjänster på det sätt som bestäms i 4 § planerings- och statsandelslagen.

Innehållet i paragrafen stämmer i sak överens med gällande 29 § 2 mom. sjukförsäkringslagen.

9 §. *Uppföljning av kostnaderna och verksamheten i anslutning till företagshälsovården samt rätt att utföra inspektioner.* I detta lagrum föreskrivs om Folkpensionsanstaltens rätt att inspektera bokföringen av den företagshälsovård som en arbetsgivare eller någon annan ersättningssökande har ordnat och få väsentliga uppgifter med avseende på behandlingen eller avgörandet av ersättningsansökningen samt uppföljningen av verksamhe-

ten. Folkpensionsanstaltens inspektionsrätt omfattar de instanser vars kostnader finns angivna i ansökan. Inspektionsrätten gäller de grunder på vilka kostnaderna har föranletts. Med annan sökande avses kommunen i fråga eller en serviceproducent enligt 10 § i detta kapitel. Folkpensionsanstalten har rätt att få uppgifter och utföra inspektioner i fråga om bokföringshandlingar som hänförs till behandlingen och avgörandet av en ansökan om ersättning för företagshälsovård. Sådana handlingar är bl.a. de avtal med serviceproducenter som avses i 6 § lagen om företagshälsovård samt därtill hörande prislistor.

Lagrummet motsvarar i sak gällande 30 c § 3 mom. sjukförsäkringslagen.

10 §. *Utbetalning av ersättning till andra än arbetsgivare.* I den nya paragrafen bestäms om utbetalning av ersättning för företagshälsovård till en serviceproducent i stället för till en arbetsgivare. Lagrummet möjliggör sökande av ersättning och utbetalning av ersättning till arbetsgivares gemensamma eller egna stationer. En serviceproducent söker för arbetsgivarens räkning ersättning som också betalas ut till serviceproducenten. Förfarandet förutsätter arbetsgivarens samtycke och att de förutsättningar uppfylls som fastställs genom förordning. Förfarandet förutsätter att serviceproducenten tillräckligt tillförlitligt kan utreda arbetsgivarens kostnader under redovisningsperioden. Om förfarandet kan närmare bestämmelser meddelas genom förordning av statsrådet. Detaljerade anvisningar om förfarandet meddelar Folkpensionsanstalten inom ramen för sin fullmakt att meddela allmänna anvisningar. Innehållet i paragrafen motsvarar i sak gällande 29 § 4 mom. sjukförsäkringslagen.

11 §. *Högskole- och universitetsstudenternas hälsovård.* Den föreslagna paragrafen innehåller en allmän bestämmelse om Folkpensionsanstaltens möjlighet att ersätta Studenternas hälsovårdsstiftelse för kostnaderna för den vård som stiftelsen ordnar. De ersättningsgrunder som för tillfället regleras i beslut av Folkpensionsanstaltens styrelse föreslås överföras i en förordning av statsrådet. Genom förordningen föreskrivs också om det förfarande som tillämpas i samband med förskottsbetalningar och avgörande av en ansökan.

Lagrummet motsvarar i sak gällande 29 § 5 mom. sjukförsäkringslagen.

14 kap.

Ersättning för semesterkostnader

1 §. *Rätt till ersättning.* I paragrafen föreskrivs om arbetsgivarens rätt att få ersättning för de kostnader som orsakats arbetsgivaren för semester som tjänas in under en föräldradagpenningperiod. För att arbetsgivaren skall få ersättning för semesterkostnader förutsätts att arbetstagaren tjänat in semesterdagar utan vara på arbete.

Ersättning för semesterkostnader betalas endast för intjänad semester och inte till den del arbetstagaren får semesterersättning på annat sätt än genom att tjäna in semesterdagar. Arbetsgivaren har dock rätt till ersättning när en arbetstagare är föräldraledig men under denna tid arbetar för en annan arbetsgivare.

Paragrafen stämmer överens med 1 § lagen om ersättning till arbetsgivare för semesterkostnader för den tid föräldradagpenning betalas.

2 §. *Utbetalning av ersättning.* I paragrafen bestäms om när ersättning betalas till en arbetsgivare. Ersättning betalas först när en arbetstages alla föräldradagpenningperioder som berättigar till ersättning för semesterkostnaderna för arbetsgivaren har utgått.

Paragrafen stämmer överens med 3 § 1 mom. lagen om ersättning till arbetsgivare för semesterkostnader för den tid föräldradagpenning betalas till den del det gäller utbetalning av ersättning.

3 §. *Ersättningens belopp.* I paragrafen bestäms om beloppet av ersättningen för semesterkostnader.

I 1 mom. anges på vilka grunder ersättning för semesterkostnader betalas för varje månad. Ersättning betalas för de kalendermånader under vilka semester tjänats in och antalet föräldradagpenningdagar varit minst 14. Utbetalningen av föräldradagpenning förutsätter inte att föräldradagpenning tjänats in under 14 på varandra följande vardagar. En försäkrad kan t.ex. först få faderskapspenning för 6 vardagar och senare föräldrapenning för 8 vardagar. Också i detta fall förut-

sätts att semester också i övrigt tjänas in för denna månad. Om en försäkrad t.ex. är i statens tjänst och före moderskapspenningperiodens början är vårdledig så många dagar att hon inte tjänar in semester för månaden i fråga, uppkommer inte rätt för arbetsgivaren att få ersättning för semesterkostnaderna, även om antalet moderskapspenningdagar skulle vara 14.

I 2 mom. bestäms om ersättningens belopp. Om en försäkrad har flera arbetsgivare delas ersättningen i förhållande till de betalda lönerna på samma sätt som då arbetstagaren fått lön av flera arbetsgivare, och dagpenningen delas i enlighet med 7 kap. 4 § mellan arbetsgivarna.

I 3 § begränsas ersättningen till det belopp som arbetsgivaren har varit skyldig att betala i form av semesterlön eller semesterersättning. Semesterpenning och semesterpremie är kostnader som inte ersätts. Grunden för ersättning för semesterkostnader kan inte heller vara de kostnader som arbetsgivaren har betalt arbetstagaren som förmån under semestertiden, trots att arbetsgivaren inte hade varit tvungen att betala dem på grundval av en bestämmelse eller ett avtal.

Paragrafen stämmer överens med 2 § lagen om ersättning till arbetsgivare för semesterkostnader för den tid föräldradagpenning betalas.

V AVDELNINGEN

VERKSTÄLLIGHET OCH ÄNDRINGS-SÖKANDE

15 kap.

Bestämmelser om verkställighet

1 §. *Sjukförsäkringskort.* I paragrafen ingår bestämmelser om sjukförsäkringskort och innehålllet i dem. En motsvarande bestämmelse finns i gällande 13 § sjukförsäkringsförordningen. Förordningens innehåll är delvis föråldrat. Sjukförsäkringskortet utges nuförtiden på alla Folkpensionsanstaltens byråer och det behövs inte längre ett ämbetsbetyg för att få kortet. Avsikten är att de uppgifter som syns på kortet i framtiden skall vara fär-

re och att uppgifter om bl.a. sjukdomar som berättigar till specialersättning lämnas direkt till apoteken med hjälp av teknisk anslutning. Detta är möjligt med stöd av gällande 67 a § 1 mom. 4 punkten sjukförsäkringslagen. Därför är det inte nödvändigt att utfärda mera ingående bestämmelser om de uppgifter som skall antecknas på kortet. I paragrafen anges att sjukförsäkringskort utan fotografi är avgiftsfria. Detta motsvarar nuvarande praxis.

2 §. *Ansökan om ersättningar och förmåner samt skyldighet att lämna uppgifter.* I paragrafen ingår bestämmelser om ansökan om förmåner och ersättningar samt om sökandens skyldighet att lämna de uppgifter som behövs till stöd för ansökan.

I 1 mom. bestäms om de instanser en förmån eller ersättning skall sökas hos samt om sökandens skyldighet att lämna de uppgifter som behövs för beviljande och utbetalning av förmånen. Ansökan skall göras skriftligen.

I 2 mom. föreskrivs att en ansökan kan avgöras - t.ex. så att den avslås eller så att en förmån beviljas delvis - på basis av tillgängliga uppgifter även om sökanden vägrar lämna nödvändiga uppgifter eller inte genomgår de undersökningar som Folkpensionsanstalten bestämmer. Närmare bestämmelser om sådana undersökningar finns i 16 §.

Paragrafen motsvarar 30 § 1 mom. och delvis 74 § i den nuvarande lagen samt 14 § 1 mom. sjukförsäkringsförordningen. En motsvarande bestämmelse till 2 mom. om avgörande av en pensionsansökan finns i 37 § folkpensionslagen (1313/2003).

3 §. *Ansökan om sjukvårdsersättningar.* I paragrafen anges ansökningstiden för sjukvårdsersättningar. I likhet med gällande lag är ansökningstiden för sjukvårdsersättningar sex månader från betalningen av avgiften. Vid ansökan om sjukvårds- och reseersättningar har det förfarande som baserar sig på fullmakt av den försäkrade hela tiden ökat. Därför vore det ändamålsenligt att ansökningstiden på sex månader i de fall då en serviceproducent söker en ersättning som beviljas en försäkrad räknas från tillhandahållandet av tjänsten, dvs. i fråga om undersökningar och vård från den tidpunkt då vården gavs och i fråga om reseersättningar från den tidpunkt när transporten ägde rum.

Ersättning för resekostnader skall alltid sö-

kas inom sex månader från betalningen av avgiften oberoende av om det är fråga om en vanlig ansökan om ersättning eller om ersättning söks för kostnader som överstiger den årliga självriskandelen. På så sätt förtydligas den nuvarande lagen vars tillämpning innebär att ansökningstiden för ersättning för kostnader som understiger självriskgränsen sträcker sig till utgången av juni följande år. Däremot är ansökningstiden endast sex månader då resekostnaderna överstiger självriskgränsen. Detta har försatt sökandena i en ojämlig ställning.

Bestämmelsen i gällande 30 § 3 mom. 7 punkten sjukförsäkringslagen om en retroaktiv ansökningstid på 30 dagar för läkemedel med specialersättning och kliniska näringspreparat togs in i lagen den 1 januari 1990. Motiveringen till bestämmelsen var en gång i tiden att skrivandet av det läkarutlåtande som skall bifogas till ansökan om rätt till specialersättning kan fördröjas och därför skall specialersättning fås för ett läkemedel på basis av ett recept som skrivits ut vid samma läkarbesök. Bestämmelsen har i praktiken visat sig vara mycket oöverskådlig och mångtydig och den har lett till ett flertal ändringssökanden. Det föreslås att paragrafens tidigare ordalydelse återinförs för att tillämpningspraxis skall bli tydligare. I praktiken innebär det att specialersättning betalas för sådana läkemedelsinköp som har gjorts efter det att ansökan som påvisar rätt till specialersättning eller kliniska näringspreparat har inkommit till Folkpensionsanstalten. De försäkrade får i vilket fall som helst grundersättning för läkemedlen. Det är mera logiskt att specialersättning betalas först efter det att rätt till specialersättning eller kliniska näringspreparat har kunnat konstateras i ansökan.

Bestämmelserna i 1 mom. motsvarar 30 § 3 mom. 5 punkten sjukförsäkringslagen. Bestämmelserna i 2 mom. motsvarar delvis 30 § 3 mom. 6 punkten sjukförsäkringslagen.

4 §. *Tidsfrister för ansökan om dagpenningförmåner.* I paragrafen bestäms om tidsfrister för ansökan om dagpenningförmåner.

Det föreslås att det för tydlighetens skull bestäms om tiden för ansökan om särskild moderskapspenning och specialvårdspenning på samma sätt som i fråga om sjukdagpenning. Ändringen förkortar ansökningstiden

för särskild moderskapspenning och specialvårdspenning från sex månader till fyra månader. Ansökningstiderna för övriga förmåner kvarstår i enlighet med gällande lag.

Enligt gällande lag skall faderskapspenning sökas inom två månader efter föräldrapenningsperioden. Ansökningstiden på två månader gäller även faderskapspenningsdagar som hålls som fortsättning på föräldrapenningsperioden. På detta sätt kan fadern söka faderskapspenning för alla faderskapspenningsdagar på en och samma gång. Ansökningstiden på två månader skall även tillämpas på faderns ansökan om föräldrapenning när ansökan gäller både de 12 sista föräldrapenningsdagar som fadern håller vid föräldrapenningsperiodens slut och de faderskapspenningsdagar som han håller som fortsättning på föräldrapenningsperioden.

Paragrafen motsvarar 30 § 2 mom. 1—4 punkten i den gällande lagen.

5 §. *Ansökan om ersättningar för företagshälsovård.* Arbetsgivarna skall fortsättningsvis söka ersättning inom sex månader från utgången av räkenskapsperioden eller, i avsaknad av sådan, från utgången av kalenderåret. Ansökningsförfarandet för företagare är åtgärdspecifikt och ersättning skall sökas inom sex månader från betalningen av kostnaden. I anslutning till förfarandet som gäller lämnande av redovisning är ansökningstiden för kommunen sex månader från tillhandahållandet av tjänsten.

Bestämmelserna om ansökningstiden i 30 c § mom. sjukförsäkringslagen och bestämmelserna om redovisningsförfarande i 30 b § i samma lag har överförts till lagrummet.

6 §. *Ansökan om ersättning för semesterkostnader.* I paragrafen bestäms om tidsfristen för ansökan om ersättning för semesterkostnader som betalas till arbetsgivaren.

Arbetsgivaren skall söka ersättning för semesterkostnader inom sex månader efter föräldradagpenningensperioden. Rätten till föräldradagpenning anses ha upphört när det inte längre föreligger rätt till föräldradagpenning enligt sjukförsäkringslagen för barnet i fråga. Eftersom ersättningen för semesterkostnader fastställs för hela föräldradagpenningensperioden börjar ansökningstiden på sex månader först efter det att hela föräldradagpenningensperioden har löpt ut. I fråga om t.ex. en ar-

betstagare som fått endast faderskapspenning börjar således den sex månader långa ansökningstiden för ersättning till arbetsgivaren först när rätten till föräldradagpenning löpt ut i fråga om ett barn som berättigar till faderskapspenning.

Till de delar som gäller ansökningstiden för ersättning för semesterkostnader motsvarar paragrafen 3 § 2 mom. lagen om ersättning till arbetsgivare för semesterkostnader för den tid föräldrapenning betalas (238/1994).

7 §. *Försummelse att iakttä tidsfristen.* I paragrafen föreslås bestämmelser om möjligheten att bevilja en ersättning eller förmån helt eller delvis trots att ansökan har inkommit för sent. Detta förfarande kan tillämpas om förvägran av ersättning eller förmån leder till ett oskäligt slutresultat för den försäkrade.

Paragrafen motsvarar gällande 30 § 4 mom. sjukförsäkringslagen.

8 §. *Betalning av ersättningar och förmåner.* I paragrafen bestäms om betalning av ersättningar och förmåner.

Paragrafen motsvarar gällande 75 § 2 mom. sjukförsäkringslagen.

9 §. *Betalning av ersättning till apotek.* I paragrafen föreslås bestämmelser om betalning av ersättning till ett apotek när den försäkrade har betalat självrisikandelen för läkemedel till apoteket.

Bestämmelserna i 2 mom. om förfarandet med direktersättning för läkemedel avviker från förvaltningslagen. I sådana fall meddelas ett skriftligt beslut endast på begäran av den försäkrade. Eftersom läkemedel inhandlas vid 18 miljoner inköpstillfällen årligen är förfarandet med delgivning av skriftliga beslut administrativt mycket kostsamt och tungt. En specialbestämmelse fogades till sjukförsäkringslagen vid ikrafrädandet av förvaltningslagen den 1 januari 2004.

Paragrafen motsvarar gällande 30 a och 48 § sjukförsäkringslagen.

10 §. *Betalning av dagpenningförmåner till arbetsgivare.* I paragrafen bestäms om betalning av dagpenningförmån till arbetsgivaren om den försäkrade fått lön för tiden för ledighet på grund av sjukdom eller särskild moderskaps-, moderskaps-, faderskaps- eller föräldraledighet.

Den nya paragrafen motsvarar delvis gäl-

lande 28 § mom. sjukförsäkringslagen.

11 §. *Arbetslöshetskassans eller Folkpensionsanstaltens rätt till sjukdagpenning.* I paragrafen föreslås bestämmelser om Folkpensionsanstaltens kvittningsrätt och om arbetslöshetskassans regressrätt till sjukdagpenning om kassan har betalat arbetslöshetsförmån för den tid den försäkrade varit arbetsförmögen.

Den nya paragrafen motsvarar gällande 28 a § mom. sjukförsäkringslagen.

12 §. *Betalning av sjukvårdsersättning och dagpenningförmån till kommunalt organ.* I paragrafen bestäms om den rätt som ett i 6 § socialvårdslagen avsett kommunalt organ har att uppbära sjukvårdsersättning och dagpenningförmån av Folkpensionsanstalten.

Bestämmelserna i 1 mom. motsvarar 28 b § 1 mom. i gällande lag.

Enligt 23 § lagen om utkomststöd (1412/1997) kan ett kommunalt organ uppbära understödstagarens emotsedda pensioner, underhållsbidrag, understöd eller andra fortlöpande eller som engångsbelopp inflytande inkomster, ersättningar eller fordringar mot utkomststöd som organet beviljat för den tid stöd har betalats i förskott och använda dem för täckande av det stöd som har betalats i förskott. Det föreslås att en motsvarande bestämmelse skrivs in i 2 mom. I likhet med bestämmelserna i lagen om utkomststöd skall organet i fråga framlägga en tillförlitlig utredning om beloppet av det utkomstunderstöd som har betalats ut och skriftligen yrka på betalning av dagpenningförmånen minst två veckor innan förmånen utbetalas.

Bestämmelserna i 3 mom. motsvarar 28 b § 2 mom. i gällande lag.

13 §. *Äläggande att genomgå undersökningar.* I paragrafen bestäms om den försäkrades skyldighet att för utredning av hälsotillståndet och bedömning av arbetsförmågan genomgå de undersökningar som Folkpensionsanstalten bestämmer när sådana krävs för ansökan av en förmån eller ersättning enligt sjukförsäkringslagen. I paragrafen föreslås också bestämmelser om ersättning för undersökningskostnader och om den försäkrades rätt till ersättning för resekostnader.

Den nya paragrafen motsvarar gällande 31 § sjukförsäkringslagen och 21 § sjukförsäkringsförordningen.

14 §. *Förvaring av verifikat.* I paragrafen föreslås bestämmelser om förvaringstiden för verifikat som hänför sig till betalning av ersättningar enligt sjukförsäkringslagen. Förvaringstiden är kortare än den allmänna förvaringstiden enligt bokföringslagen. Verifikaten skall förvaras i tre år efter utgången av räkenskapsåret. Enligt bokföringslagen är förvaringstiden sex år. Paragrafen motsvarar gällande 49 a § sjukförsäkringsförordningen.

15 §. *Utmättnings- och överföringsförbud.* I paragrafen bestäms om förbud mot att utmäta sjukvårdsersättningar och om förbud mot att genom avtal överföra en rättighet enligt lagen på någon annan.

I 1 mom. bestäms om förbud mot att utmäta sjukvårdsersättningar när en ersättning enligt denna lag betalas till den försäkrade själv för kostnader för sjukvård, graviditet eller förlossning. Den föreslagna ändringen gör det möjligt att inte tillämpa förbudet mot att utmäta ersättningar för kostnader för sjukvård, graviditet och förlossning på ersättningar som med stöd av fullmakt betalas till en serviceproducent. Avsikten med utmättningsförbudet är att skydda den försäkrades rätt till ersättning enligt sjukförsäkringslagen. Den försäkrades ställning försvagas inte av att en ersättning utmäts för serviceproducentens skuld eftersom den försäkrade redan har fått en förmån som motsvarar ersättningen. Ersättningar hör till serviceproducenternas normala inkomster och skall således vara utmättningsbara.

I 2 mom. bestäms om förbud mot att genom avtal överföra en rättighet enligt denna lag på någon annan. Med en sådan överföring av en rättighet avses dock inte sådana situationer där den försäkrade bemyndigar en annan person eller en serviceproducent som ingått ett fullmaktsavtal med Folkpensionsanstalten att söka och få den försäkrades sjukvårdsersättning.

Paragrafen motsvarar bestämmelserna i gällande 69 § sjukförsäkringslagen.

16 § *Sjukvårdsersättningar som betalas med stöd av konventionen om social trygghet.* Den föreslagna paragrafen motsvarar gällande 76 a § sjukförsäkringslagen.

17 § *Bemyndigande att utfärda förordning.* I paragrafen föreslås bestämmelser om möjligheten att genom förordning av statsrådet

utfärda närmare bestämmelser om sjukförsäkringskort och de utredningar som skall framläggas vid ansökan om ersättningar och förmåner.

18 §. *Återkrav.* I paragrafen föreskrivs om återkrav av en förmån som betalats utan grund eller till ett för stort belopp. Bestämmelser om detta finns i gällande 57 § sjukförsäkringslagen. Enligt paragrafen är den överbetalda delen av en förmån som har betalats utan grund eller till ett för stort belopp en grundlös förmån som skall återkrävas. Förfarandena vid återkrav förblir oförändrade och kompletteras av bestämmelsen i regeringens proposition 158/2003 om att avstå från återkrav som länge varit under indrivning.

Enligt gällande 57 § 5 mom. sjukförsäkringslagen tillämpas bestämmelserna om återkrav på motsvarande sätt även i de fall som avses i 29 och 30 a §, om en kommun, en arbetsgivare, en företagare eller någon annan som utför eget arbete eller en försäkrad har erhållit en obehörig vinst. Då är det frågan om ersättning av kostnader för företagshälsovård och förmånstagare är arbetsgivaren, kommunen, företagaren eller annan som utför eget arbete. Om en kommun som är huvudman för en hälsovårdscentral har sökt ersättning genom det s.k. redovisningsförfarandet för kostnader för företagshälsovårdstjänster som hälsovårdscentralen har tillhandahållit till en företagare eller någon annan som utför eget arbete och ersättningen har betalats till ett för stort belopp gäller den grundlösa förmånen enligt sjukförsäkringslagen den ersättning som utbetalas. Överskottsbetalningen skall krävas tillbaka på samma sätt som i övrigt i fråga om en ersättning eller förmån som har betalats till ett för stort belopp. Förfarandet enligt gällande 57 § 5 mom. tas in i 22 § 1 mom.

Om ersättningar betalas till ett för stort belopp i samband med apotekens förfarande med direktersättning eller sjukvårdsersättningar genom fullmaktsförfarande, krävs det överbetalda beloppet i sista hand tillbaks av den försäkrade.

19 §. *Preskription av fordringar.* I paragrafen föreslås bestämmelser om preskription av fordringar.

20 §. *Meddelande om förändrade förhållanden.* I paragrafen föreslås bestämmelser

om anmälningsskyldighet.

I paragrafen föreslås bestämmelser i enlighet med gällande sjukförsäkringsförordning om de uppgifter om förmånstagare som skall meddelas Folkpensionsanstalten.

Paragrafen motsvarar gällande 18 § 5 mom., 18 a §, och 18 b § 1 och 3 mom. sjukförsäkringsförordningen och dess struktur motsvarar 11 kap. 2 § 3 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

16 kap.

Arbetsplatskassor

1 §. *Arbetsplatskassa.* I den nya paragrafen bestäms om ansökan om ersättning för kostnaderna för företagshälsovård. I paragrafen föreslås att arbetsplatskassan definieras, att de förutsättningar enligt vilka kassan skall organisera sig och bedriva sin verksamhet klarläggs samt att effekterna av förändringar i omständigheterna beskrivs. Till lagrummet har fogats en hänvisning om lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001). Arbetsplatskassorna åläggs inte att betala ersättning för arbetsgivarens semesterkostnader och bestämmelserna avseende detta tas i samband med reformen in som en del av sjukförsäkringslagen.

Innehållet i gällande 61 § 1 mom. sjukförsäkringslagen har i sak oförändrat överförts till detta lagrum.

2 §. *Finansiering av arbetsplatskassornas verksamhet.* Bestämmelserna om finansiering av arbetsplatskassornas verksamhet i gällande 61 § 3 mom. sjukförsäkringslagen överförs med oförändrat sakinnehåll till detta lagrum.

3 §. *Försäkringens giltighet.* Bestämmelserna om försäkringens giltighet i 62 § sjukförsäkringslagen överförs med oförändrat sakinnehåll till detta lagrum.

4 §. *Upplösning av arbetsplatskassa.* Rättsverkningarna och bestämmelserna avseende upplösning av en kassa i gällande 63 § sjukförsäkringslagen överförs med oförändrat sakinnehåll till detta lagrum.

5 §. *Tillsyn över arbetsplatskassorna och ändring av stadgarna.* Bestämmelsen om tillsyn och kontroll föreslås för tydlighetens skull överföras till sjukförsäkringslagen. Den

verksamhet som hänför sig till Folkpensionsanstaltens kassor grundar sig enligt gällande bestämmelser på lagen om försäkringskassor och på social- och hälsovårdsministeriets delegeringsbeslut som meddelats med stöd av den. Om Folkpensionsanstaltens befogenheter föreskrivs dessutom i sjukförsäkringslagen och i lagen om Folkpensionsanstalten. En kombination av flera lagrum har förorsakat oklarhet i vissa situationer. Avsikten är att Folkpensionsanstaltens verksamhet och befogenheter bibehålls oförändrade.

Bestämmelserna i gällande 64 § sjukförsäkringslagen har med oförändrat sakinhåll överförts till detta lagrum.

6 §. *Sökande av ändring.* Bestämmelserna i gällande 65 § sjukförsäkringslagen har med oförändrat sakinhåll överförts till detta lagrum.

V AVDELNINGEN

VERKSTÄLLIGHET OCH ÄNDRINGS-SÖKANDE

17 kap

Sökande av ändring

1 §. *Rätt att söka ändring.* I paragrafen bestäms om förfarandet för ändringssökande genom besvär. Innehållet i paragrafen motsvarar gällande 53 § 1, 2 och 4 mom. sjukförsäkringslagen.

2 §. *Besvärstid och besvär som inkommit för sent.* I paragrafen bestäms om besvärstiden, beräkningen av den och om påföljderna av besvär som inkommit för sent. Bestämmelserna om delgivning av beslut motsvarar den nuvarande lagens 55 §, bestämmelserna om besvärstiden 53 § 3 mom. och bestämmelserna om besvär som inkommit för sent 55 §. Ett besvär som har inkommit för sent kan tas upp till prövning om det finns vägande skäl till förseningen. Detta motsvarar nuvarande praxis.

3 §. *Självrättelse.* I paragrafen föreslås bestämmelser om självrättelse enligt samma principer som i 53 a § i den nuvarande lagen.

4 §. *Undanröjande av beslut.* I paragrafen bestäms om undanröjande av ett förmånsbe-

slut som vunnit laga kraft och om rättelse på basis av en ny utredning. Bestämmelsen motsvarar gällande 56 § sjukförsäkringslagen.

5 §. *Rättelse av sakfel.* Paragrafens bestämmelser om rättelse av sakfel motsvarar gällande 56 a § såsom den lyder efter den ändring av sjukförsäkringslagen som trädde i kraft den 1 januari 2004. I 51—53 § förvaltningslagen (434/2003), som trädde i kraft vid ingången av 2004, bestäms i övrigt om förfarandet vid rättelse av fel i beslut. Bestämmelserna tillämpas också på rättelse av beslut enligt sjukförsäkringslagen.

6 §. *Socialförsäkringsnämnden.* I paragrafen bestäms om socialförsäkringsnämndens verksamhetsområde i enlighet med gällande 51 § 2 mom. sjukförsäkringslagen. Bestämmelser om Folkpensionsanstaltens försäkringskretsar finns i 10 § 2 mom. lagen om Folkpensionsanstalten. Den föreslagna paragrafen motsvarar 52 § 1 och 2 mom. i den nuvarande lagen till de delar som gäller tillsättandet av socialförsäkringsnämnden, dess sammansättning och beslutförhet.

7 §. *Prövningsnämnden.* I paragrafen bestäms om prövningsnämnden. Bestämmelser om prövningsnämndens verksamhetsområde finns i 51 § 2 mom. i den nuvarande lagen. I övrigt bestäms om tillsättandet av prövningsnämnden, dess sammansättning och beslutförhet i 54 § 1 och 2 mom. Den föreslagna paragrafen motsvarar nuläget.

8 §. *Behandling av ärenden.* I paragrafen bestäms om behandling av besvärärenden i socialförsäkringsnämnden och prövningsnämnden. För närvarande bestäms om tillämpningen av förvaltningsprocesslagen vid behandling av ärenden i fråga om socialförsäkringsnämnden i 52 § 3 mom. sjukförsäkringslagen och i fråga om prövningsnämnden i 54 § 3 mom. i samma lag. Enligt 54 § 5 mom. sjukförsäkringslagen skall bestämmelserna om extraordinärt ändringssökande i 11 kap. förvaltningsprocesslagen inte tillämpas i ett ärende som faller inom området för prövningsnämndens behörighet. Innehållet i den föreslagna paragrafen motsvarar gällande bestämmelser.

9 §. *Bemyndigande att utfärda förordning.* I paragrafen föreslås att närmare bestämmelser om socialförsäkringsnämnden och prövningsnämnden skall utfärdas genom förord-

ning av statsrådet. För närvarande bestäms om socialförsäkringsnämnden i 34, 44 och 46 § sjukförsäkringsförordningen och om prövningsnämnden genom förordningen om om prövningsnämnden (422/1964) jämte ändringar.

VI AVDELNINGEN

FINANSIERING AV SJUKFÖRSÄKRINGEN

18 kap.

Sjukförsäkringsfonden och försäkringspremier och försäkringsavgifter

1 §. *Finansiering av sjukförsäkringen.* I paragrafen anges vilka utgifter som betalas ur sjukförsäkringsfonden och hur sjukförsäkringsfondens utgifter finansieras. Paragrafen motsvarar gällande 32 § och delvis 59 § 1 och 4 mom. sjukförsäkringslagen.

2 §. *Statens finansieringsandel, garantibelopp och likviditetsbelopp.* I paragrafen bestäms om statens andel av sjukförsäkringens utgifter och om minimibeloppet för sjukförsäkringsfondens finansieringstillgångar, statens garantibelopp och likviditetsbeloppet. Paragrafen motsvarar gällande 59 § 1—3 mom. sjukförsäkringslagen.

3 §. *Arbetsgivares sjukförsäkringsavgift.* I paragrafen föreskrivs det om att det bestäms om arbetsgivarens sjukförsäkringsavgift i lagen om arbetsgivares socialskyddsavgift (366/1963) samt om finansiering av de kostnader som ersättningen av semesterkostnaderna orsakar arbetsgivaren. Innehållet i paragrafen motsvarar i sak gällande 32 § 2 mom. sjukförsäkringslagen och 4 § lagen om ersättning till arbetsgivare för semesterkostnader för den tid föräldradagpenning betalas.

4 §. *Fastställande av sjukförsäkringspremie enligt löneinkomst.* I paragrafen bestäms om att en försäkrads sjukförsäkringspremie fastställs enligt löneinkomsten. Paragrafen motsvarar gällande 33 § 1 mom. sjukförsäkringslagen.

5 §. *Fastställande av sjukförsäkringspremie enligt företagarkinkomst.* I paragrafen föreskrivs om fastställande av sjukförsäkrings-

premie för en person som är försäkrad med stöd av lagen om pension för lantbruksföretagare eller lagen om pension för företagare. Paragrafen motsvarar gällande 33 § 3—5 mom. sjukförsäkringslagen.

6 §. *Fastställande av för begränsat skattskyldiga som arbetar i Finland.* I paragrafen bestäms om den inkomst som skall användas som grund för sjukförsäkringspremien för en försäkrad som arbetar i Finland som begränsat skattskyldig.

7 §. *Fastställande av sjukförsäkringspremie enligt arbetsinkomst förvärvad utomlands.* I paragrafen bestäms om fastställande av sjukförsäkringspremie enligt den arbetsinkomst utomlands som avses i 77 § inkomstskattelagen.

Paragrafen motsvarar gällande 33 § 2 mom. sjukförsäkringslagen och 33 a § lagen om ändring av sjukförsäkringslagen (703/2003).

8 §. *Fastställande av sjukförsäkringspremie för pensionstagare som är bosatta utomlands.* I paragrafen föreskrivs om fastställande av sjukförsäkringspremie för pensionstagare som är bosatta utomlands. Paragrafen motsvarar 32 a § lagen om ändring av sjukförsäkringslagen (703/2003).

9 §. *Befrielse från försäkringspremie, uppskov med betalningen av premie, ingen premie har fastställts samt premie har fastställts felaktigt.* I paragrafen föreskrivs om kommunens rätt att bevilja en försäkrad befrielse från att betala sjukförsäkringspremie och länskatteverkets rätt att bevilja uppskov med betalningen av en försäkrads sjukförsäkringspremie. I paragrafen har gällande 35, 38 och 40 § sjukförsäkringslagen sammanförts.

10 §. *Lån ur fondens medel.* I paragrafen bestäms om sjukförsäkringsfondens, folkpensionsfondens och pensionsförsäkringsfondens rätt att låna medel till varandra. Paragrafen motsvarar gällande 60 § sjukförsäkringslagen.

11 §. *Tillämpning av lagstiftningen om beskattning.* I paragrafen föreskrivs om tillämpning av lagstiftningen om beskattning på uppbörd, indrivning, återbäring, redovisning, ändringssökande och beskattningsförfarande i fråga om en försäkrads sjukförsäkringspremie.

Bestämmelserna i 1 mom. motsvarar 36 § och 39 § 2 mom. sjukförsäkringslagen.

Paragrafens 2 mom. motsvarar 41 § 1—3 mom. lagen om ändring av sjukförsäkringslagen (703/2003).

Paragrafens 3 mom. motsvarar i sak 41 § 4 mom. lagen om ändring av sjukförsäkringslagen (703/2003).

Paragrafens 4 mom. motsvarar 41 § 5 mom. lagen om ändring av sjukförsäkringslagen (703/2003).

Paragrafens 5 mom. motsvarar 34 § 3 mom. lagen om ändring av sjukförsäkringslagen (703/2003).

12 §. *Folkpensionsanstaltens rätt till tillsyn.* I paragrafen föreskrivs om Folkpensionsanstaltens rätt att utöva tillsyn över fastställande, debitering, uppbörd och redovisning av sjukförsäkringspremier och sjukförsäkringsavgifter samt att granska beskattningshandlingarna. Lagrummet motsvarar gällande 39 § 1 mom. sjukförsäkringslagen.

13 §. *Kompletterade bestämmelser.* Bestämmelsen motsvarar gällande 58, 66 och 72 § samt 75 § 1 mom. sjukförsäkringslagen.

VII AVDELNING

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

19 kap.

Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter

1 §. *Rätt att få uppgifter.* I paragrafen föreskrivs om Folkpensionsanstaltens och bevärsinstansernas rätt att få de uppgifter som behövs för behandling och avgörande av ett förmånsärende och i övrigt för verkställigheten av denna lag samt de instanser från vilka de ovan nämnda har rätt att få uppgifter. Enligt 1 mom. skall uppgifter lämnas av statliga och kommunala myndigheter, offentlighetsliga sammanslutningar, pensions- och försäkringsanstalter och andra som beviljar pensioner och andra ersättningar, Patientförsäkringscentralen, Trafikförsäkringscentralen samt Läkemedelsförsäkringspoolen, arbetsgivaren, arbetslöshetskassan och arbetsplatskassan. Det nya momentet motsvarar gällande 68 § 1 mom. sjukförsäkringslagen.

Enligt 2 mom. i den nya paragrafen skall uppgifter som är nödvändiga för behandling och avgörande av förmånsärenden samt i övrigt för verkställigheten av denna lag dessutom lämnas av verksamhetsenheter för hälso- och sjukvården, yrkesutbildade personer inom hälsovården, en serviceproducent inom socialvården och andra vårdinrättningar. Vidare föreslås att en bestämmelse om att uppgifter kan fås av färdtjänstproducenter fogas till momentet. De uppgifter som en färdtjänstproducent lämnar används när en ansökan om reseersättning avgörs i syfte att utreda om resekostnaderna i fråga är nödvändiga kostnader som hänför sig till vård av en försäkrads sjukdom i enlighet med villkoren i sjukförsäkringslagen. Därför skall tillräckliga uppgifter om den gjorda resan, resans kostnader, trafikförhållandena och behovet av ett specialfordon finnas tillgängliga. Reseersättning betalas antingen till den försäkrade eller med hans eller hennes bemyndigande till färdtjänstproducenten. Cirka 80 procent av ersättningarna betalas till serviceproducenter såsom taxiföretagare och sjuktransportföretagare. När ersättning söks med en försäkrads fullmakt, skall sökanden lämna en likadan utredning som den försäkrade lämnar när han eller hon själv söker ersättning. Kostnaderna för specialfordon ersätts endast om den försäkrades sjukdom eller trafikförhållandena förutsätter att specialfordon används. När resan görs med taxi kan kostnaderna innehålla bl.a. kostnaderna för väntetid eller extra kostnader för att assistera kunden. I priset för ambulanstransport kan förutom grundavgift och kilometeravgift ingå tilläggsavgift för ytterligare en ambulansförare samt väntetidsavgift. Reseersättning för en resa gjord med sjuktransportfordon betalas också när det är fråga om akutvård enligt förordningen om sjuktransporter. Personen i fråga transporteras då inte, men får akutvård på plats, vilket leder till att personens hälsotillstånd förbättras så mycket att transport inte behövs. I en akutvårdssituation behövs uppgifter om det skedda och om de åtgärder som vidtagits för att den som betalar ut ersättning skall kunna bedöma om kostnaderna är ersättningsgilla enligt sjukförsäkringslagen. På grund av de omständigheter som nämnts ovan är det nödvändigt att Folkpensionsanstalten för avgö-

rande av reseersättningsärenden får uppgifter också av färdtjänstproducenterna. I övriga delar motsvarar 2 mom. gällande 68 § 2 mom. sjukförsäkringslagen.

2 §. *Uppgifter i vissa fall av institutionsvård.* I paragrafen föreskrivs om social- och hälsovårdsministeriets samt Folkpensionsanstaltens rätt att få sekretessbelagda uppgifter för förhandlingar mellan Folkpensionsanstalten och kommunerna enligt 2 kap. 4 § 3 mom. Paragrafen motsvarar gällande 68 § 3 mom. sjukförsäkringslagen.

3 §. *Uppgifter av skatteförvaltningen.* I paragrafen bestäms om Folkpensionsanstaltens rätt att få sekretessbelagda uppgifter av skatteförvaltningen. Enligt den föreslagna bestämmelsen har Folkpensionsanstalten rätt att av skatteförvaltningen få de uppgifter enligt 11 kap. 2 och 5 § som behövs för fastställande av den arbetsinkomst som ligger till grund för dagpenning enligt sjukförsäkringslagen. De nödvändiga uppgifter som avses i bestämmelsen är bl.a. uppgifter om den skattskyldiges kostnader för inkomstens förvärvande och uppgifter om den skattskyldiges löneinkomst av arbetsavtals- eller tjänsteförhållande, därmed jämförbar personlig inkomst, arbetsinkomst enligt lagen om pension för företagare (468/1969) och lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969), lön som avses i 7 § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare, 6 § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och 7 § 1 mom. lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (s.k. försäkringslön som vid arbete utomlands betraktas som grund för den arbetsförtjänst som skall räknas till pensionslönen), i inkomstskattelagen avsedd förvärvsinkomst andel av näringsverksamhet, jordbruk och sammanslutning, löneinkomst av eget företag eller jordbruk samt arbetsersättning i anslutning till företagsverksamhet och förvärvsinkomst av renkötsel samt övriga uppgifter som skatteförvaltningen förfogar över och som är nödvändiga för fastställande av arbetsinkomsten. Uppgifterna skall lämnas årligen för varje kalenderår. Innehållet i paragrafen motsvarar i sak gällande 16 § 6 mom. sjukförsäkringslagen.

4 §. *Uppgifter av vård- och straffanstalter samt av Rättsskyddscentralen för hälsovår-*

den. I 1 mom. föreskrivs om de inrättningsansmälningsskyldighet som avses i 2 kap. 4 § i fall då en försäkrad tas in för vård på institution. I 2 mom. bestäms om straffanstalters anmälningsskyldighet. Straffanstalter skall i de fall som avses i 7 kap. 4 § 1 punkten lämna uppgifter om när verkställigheten av fängelsestraff börjar och slutar. I 3 mom. föreskrivs om den skyldighet som Rättsskyddscentralen för hälsovård har att lämna uppgifter ur centralregistret över yrkesutbildad hälsovårdspersonal samt ändringar i dem. De uppgifter som nämns i bestämmelsen skall lämnas avgiftsfritt. Om Rättsskyddscentralen för hälsovården åsamkas väsentliga tilläggskostnader av att lämna uppgifter skall dessa tilläggskostnader ersättas. Paragrafen motsvarar gällande 68 a § sjukförsäkringslagen.

5 §. *Utlämnande av uppgifter i vissa fall.* I 1 mom. bestäms om Folkpensionsanstaltens rätt att på vissa villkor lämna uppgifter om en försäkrads läkemedelsinköp till den läkare som har ordinerat läkemedlet, lämna identifieringsuppgifter till apotek om en försäkrad till vilken läkemedelsersättning inte betalas genom iakttagande av förfarandet med s.k. direktersättning, på vissa villkor lämna uppgifter om en läkare till Rättsskyddscentralen för hälsovård samt lämna vissa uppgifter om den försäkrade med hjälp av en teknisk förbindelse till ett apotek som tillämpar redovisningsförfarandet enligt 15 kap. 9 §. Bestämmelsen motsvarar gällande 67 a § sjukförsäkringslagen.

I 2 mom. bestäms om att Folkpensionsanstalten utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter har rätt att till en läkare eller en sjukvårds- eller undersökningsinrättning som avses i 15 kap. 13 § lämna uppgifter om en sådan försäkrads hälsotillstånd, sjukdom, vårdåtgärder, yrke, arbetsförhållanden och art av arbete som föreskrivs undersökningar enligt 15 kap. 13 §. Bestämmelsen motsvarar nuvarande lag. Bestämmelser om denna fråga ingår i gällande 68 § 4 mom. sjukförsäkringslagen.

I 3 mom. bestäms om anmälningsskyldighet i fråga om att lämna de uppgifter som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten. Innan Folkpensionsanstalten lämnar ut uppgifter enligt 1 mom. 1 och 2 punkten skall den underrätta

den försäkrade om saken. Bestämmelsen motsvarar gällande 67 a § 2 mom. sjukförsäkringslagen.

6 § *Uppgifter till utredningsmyndigheten.* I paragrafen föreskrivs om utlämnande av uppgifter till utredningsmyndigheten. Enligt bestämmelsen har Folkpensionsanstalten rätt att på vissa villkor till utredningsmyndigheten lämna uppgifter om beloppen av förmåner enligt denna lag samt lämna de uppgifter Folkpensionsanstalten förfogar över om de inrättningar som betalar pensioner eller andra sociala förmåner. Paragrafen motsvarar gällande 69 § sjukförsäkringslagen.

7 § *Uppgifter till skatteförvaltningen för uppbörd av sjukförsäkringspremie och sjukförsäkringsavgift.* I 1 mom. 1—3 punkten bestäms om Folkpensionsanstaltens, social- och hälsovårdsministeriets, en pensionsanstalts och Pensionsskyddscentralens rätt att lämna uppgifter till skatteförvaltningen för uppbörd av en försäkrads sjukförsäkringspremie och en arbetsgivares sjukförsäkringsavgift. Bestämmelsen motsvarar gällande 37 § 1 mom. 1—3 punkten sjukförsäkringslagen.

I 2 mom. bestäms om Folkpensionsanstaltens rätt att till skatteförvaltningen lämna de uppgifter som avses i 1—2 punkten med hjälp av en teknisk förbindelse. Bestämmelsen motsvarar gällande 37 § 2 mom. sjukförsäkringslagen.

I 3 mom. föreskrivs om en finsk arbetsgivares skyldighet att till skatteförvaltningen lämna en årsanmälan om en löntagare som sänts utomlands och om hans eller hennes lön för fastställande av sjukförsäkringspremien. Bestämmelsen motsvarar gällande 37 § 3 mom. sjukförsäkringslagen.

8 §. *Uppgifter till myndigheter.* I paragrafen bestäms om Folkpensionsanstaltens rätt att till ministerier, skatteförvaltningen och en inrättning som har hand om det lagstadgade socialskyddssystemet eller en sammanslutning som administrerar socialskyddsförmåner lämna personbeteckningen och andra identifieringsuppgifter om den som fått förmåner eller ersättningar, uppgifter om betalda förmåner och ersättningar samt andra därmed jämförbara uppgifter som är nödvändiga för att utreda brott och missbruk som riktar sig mot socialskyddet. Dessutom föreskrivs om utlämnande av sådana uppgifter till

polis- och åklagarmyndigheter som är nödvändiga för att utreda brott och väcka åtal. Uppgifter om hälsotillståndet eller uppgifter som avser att beskriva grunderna för en persons behov av socialvård får enligt bestämmelsen dock inte utlämnas. Paragrafen motsvarar gällande 68 d § sjukförsäkringslagen.

9 § *Användning av uppgifter som fås för annan förmån.* I paragrafen bestäms om Folkpensionsanstaltens rätt att vid behandlingen av en förmån använda de uppgifter som den fått för skötseln av andra uppdrag som ålagts den, om det är uppenbart att uppgifterna påverkar en förmån enligt denna lag och om uppgifterna enligt lag skall beaktas vid beslutsfattandet. Dessutom förutsätts att Folkpensionsanstalten också i övrigt har rätt att få uppgifter på särskild begäran. Paragrafen motsvarar gällande 68 b § sjukförsäkringslagen.

10 § *Teknisk anslutning.* I 1 mom. föreskrivs om Folkpensionsanstaltens rätt att på de villkor som anges i 29 § 3 mom. lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet öppna en teknisk anslutning till sådana uppgifter i sina register som den med stöd 5 § 1 mom. 2, 3 och 4 punkten samt 2 mom. och 6 § i detta kapitel har rätt att lämna. Folkpensionsanstalten har rätt att öppna en teknisk förbindelse till de apotek som avses i de nämnda paragraferna, Rättsskyddscentralen för hälsovård, läkare och sjukvårds- och undersökningsinrättningar samt utredningsmyndigheten. Bestämmelsen motsvarar gällande 68 c § 1 mom. sjukförsäkringslagen.

I 2 mom. bestäms om Folkpensionsanstaltens rätt enligt detta moment att med hjälp av en teknisk förbindelse få de sekretessbelagda uppgifter som avses i 1—2 § och 4 §. Bestämmelsen motsvarar gällande 68 c § 2 mom. sjukförsäkringslagen.

I 3 mom. föreskrivs om rätten att med hjälp av den tekniska förbindelse som avses i 1 och 2 mom. också söka sekretessbelagda uppgifter samt om skyldigheten för den person som får uppgifterna att ombesörja datasekretess och dataskydd. Bestämmelsen motsvarar gällande 68 c § 3 mom. sjukförsäkringslagen.

11 §. *Anmälningsskyldighet.* I paragrafen bestäms att Folkpensionsanstalten på förhand på lämpligt sätt skall informera den som söker en förmån om varifrån uppgifter om ho-

nom eller henne kan skaffas och vart de i regel kan utlämnas. Paragrafen motsvarar gällande 68 e § sjukförsäkringslagen.

12 § *Arvode för utlåtande*. I paragrafen bestäms om att de uppgifter som avses i 1 och 2 § är avgiftsfria. Med avvikelse från principen om avgiftsfrihet har en yrkesutbildad person eller en socialserviceproducent rätt att få ett skäligt arvode för de utlåtanden han eller hon gett på grundval av den anmälningskyldighet som föreskrivs i 1 § 2 mom. Paragrafen motsvarar gällande 68 § 5 mom. sjukförsäkringslagen.

20 kap.

Särskilda bestämmelser

1 §. *Sjukförsäkringsdelegationen*. I paragrafen bestäms om sjukförsäkringsdelegationen. Paragrafen har preciserats så att det i delegationen även skall finnas en organisation som representerar tandläkarna. Paragrafen motsvarar gällande 50 § sjukförsäkringslagen och dess tillämpningspraxis.

2 §. *Socialmedicinska delegationen*. I paragrafen bestäms om socialmedicinska delegationen. Paragrafen har preciserats så att det i delegationen även skall finnas en företrädare för en organisation som representerar tandläkarna. Universiteten nämns inte längre särskilt vid namn utan det konstateras generellt att de medicinska fakulteterna vid universiteten skall vara representerade i delegationen. Paragrafen motsvarar gällande 38 § sjukförsäkringslagen.

3 §. *Handräckning*. I paragrafen bestäms om Folkpensionsanstaltens rätt att få handräckning av andra myndigheter. Paragrafen motsvarar gällande 70 § sjukförsäkringslagen.

4 §. *Avgiftsfria beslut*. I paragrafen föreskrivs om att Folkpensionsanstaltens, socialförsäkringsnämndens och prövningsnämndens beslut är avgiftsfria. Paragrafen motsvarar gällande 74 § sjukförsäkringslagen.

21 kap.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1 §. *Ikraftträdande*. I 1 mom. föreslås att lagen träder i kraft den 1 januari 2005.

Enligt 2 mom. motsvarar det belopp om vilket föreskrivs i 11 kap. 1 § 1 mom. det indextal enligt vilket beloppet av de arbetspensioner som betalats i januari 2004 beräknats och det penningbelopp om vilket föreskrivs i 5 kap. 8 § 1 mom. det indextal enligt vilket beloppet av de folkpensioner som betalats i januari 2004 har beräknats. Omräkningen av de indexbundna beloppen i lagen till 2004 års nivå grundar sig på ändamålsenlighetssynpunkter i anslutning till de indexförändringar som träder i kraft vid ingången av 2005.

Enligt 3 mom. skall ersättning enligt sjukförsäkringslagen betalas när arvode tagits ut hos en patient som vårdas i specialavgiftsklass på en kommuns eller samkommuns sjukhus. Ersättning skall kunna betalas för vård som ges fram till den 31 december 2007. I momentet föreskrivs dessutom att bestämmelserna om ersättning enligt denna lag skall tillämpas i fråga om ersättning för arvoden som tagits ut av läkare som enligt 1961 års avtal av en sjukhuspoliklinik beviljats rätt att ha privatmottagning, om ersättning för arvodet hade betalats också innan denna lag trätt i kraft.

För de läkemedel som före den 1 januari 2004 med stöd av statsrådets beslut omfattas av specialersättning kvarstår rätten till specialersättning i fyra år från det att denna lag trätt i kraft, om inte det partipris som fastställts för dem före den 1 januari 2004 upphör att gälla eller om inte frågan om specialersättning för dessa läkemedel före det tas upp till prövning i läkemedelsprisnämnden. En motsvarande ikraftträdandebestämmelse finns i lagen om ändring av sjukförsäkringslagen 1151/2003, som trädde i kraft den 1 januari 2004 och i vilken föreskrivs om ansökan om specialersättning. Genom ikraftträdandebestämmelsen säkerställs kontinuiteten i fråga om specialersättning också de läkemedel som tillverkats på apotek och för vilka inget skäligt partipris har fastställts. Bestämmelsen gäller inte de läkemedelspreparat för vilka ett partipris har fastställts den 1 januari 2004.

Med sjukdagpenning, special moderskaps-

moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenningen avsedda i lagen likställs enligt 5 mom. sådana motsvarande dagpenningar som betalts med stöd av gällande lag innan denna lag trätt i kraft. Detta leder till att de förmåner som betalts med stöd av gällande lag innan denna lag trätt i kraft räknas till förmånsperioderna. I 5 mom. bestäms dock att specialvårdspenningar som betalts med stöd av gällande lag innan denna lag trätt i kraft inte beaktas vid beräkningen av beloppet av de betalda specialvårdspenningarna. Detta möjliggör att reformen av regleringen av specialvårdspenningen inte leder till en situation i vilken betalningsperioden för specialvårdspenningen redan har uppnåtts när lagen träder i kraft.

Det föreslås att till 6 mom. fogas en bestämmelse om i vilken situation en indexjustering enligt lönekoeficienten skall göras. Enligt förslaget skall indexjusteringen göras utifrån lönekoeficienten när den begynnelse-tidpunkt för en dagpenningperiod enligt vilken indexjusteringen görs inträffar efter att denna lag trätt i kraft. Med begynnelsetidpunkten för dagpenningperioden avses den tidpunkt då arbetsoförmåga inträdde eller en föräldradagpenningperiod började.

Sjukförsäkringslagen, sådan den lyder i lag 1123/2001, innehåller en bestämmelse som gäller för viss tid om ersättning av kostnader för företagshälsovården. Det är här fråga om en tillfällig höjning av nivån på vissa ersättningar för förebyggande åtgärder inom företagshälsovården. Ersättning betalas för utarbetande av en verksamhetsplan och för kostnader för arbetsplatsbesök i anslutning till den, inberäknat kostnader för deltagande i möten som gäller arbetarskyddsverksamhet. Kostnaderna för de arbetsplatsutredningar som inom ramen för arbetsplatsbesök hänförs sig till utveckling och uppföljning av arbetet, verksamhetsmiljön och arbetsgemenskapens verksamhet samt för rådgivning och handledning i anslutning till denna verksamhet (ersättningsklass I) omfattas också av den höjda ersättningsnivån. Den höjda ersättningsnivån omfattar inte hälsoundersökningar som tydligt gäller en individ eller rådgivning och handledning av grupper inom företagshälsovården eller arbetsplatsbesök i anslutning till sådan verksamhet. Enligt den

tidsbundna bestämmelsen har 60 procent av ovan nämnda kostnader för företagshälsovården ersatts. Bestämmelsen är i kraft till den 31 december 2005. Enligt ikraftträdandebestämmelsen om ändring av sjukförsäkringslagen skall bestämmelsen tillämpas på verksamhetsplaner och arbetsplatsbesök som gjorts under dess giltighetstid. För att höjd ersättning enligt den tidsbundna lagen skall kunna betalas för den tid som lagen avsågs vara i kraft, föreslås att det i 7 mom. i ikraftträdandeparagrafen skall föreskrivas att arbetsgivaren, utan hinder av bestämmelserna i 13 kap. 5 §, ersätts med 60 procent av de ovan nämnda kostnaderna för företagshälsovård, när ett arbetsplatsbesök eller en verksamhetsplan har gjorts senast den 31 december 2005.

I 8 mom. föreslås en bestämmelse om val av lag i det fall att arbetsgivaren har rätt till ersättning för semesterkostnader. Valet av vilken lag som tillämpas är enligt förslaget beroende av vilkendera lagen som var i kraft när föräldradagpenningperioden upphörde. Om föräldradagpenningperioden har upphört innan denna lag träder i kraft, iakttas vad som föreskrivs i lagen om ersättning till arbetsgivare för semesterkostnader för den tid föräldradagpenning betalas. Om föräldradagpenningperioden har upphört efter att denna lag trätt i kraft iakttas bestämmelserna i 14 kap. och 15 kap. 8 § i denna lag.

Enligt 15 kap. 3 § 1 mom. samordnas alla andra ersättningar för sjukvårdskostnader utom ansökningstiden för den s.k. tilläggserättningen så att en försäkrad skall söka ersättning inom sex månader från det att kostnaderna betalts. Eftersom ersättning för resekostnader enligt den sjukförsäkringslag som gällde innan denna lag trätt i kraft skall sökas inom sex månader från utgången av den kalendermånad under vilken rätt till reseersättning uppkom, föreslås att det i 9 mom. föreskrivs om den ansökningstid för reseersättningar som skall iakttas under övergångstiden. Enligt förslaget kan ersättning för resekostnader som uppkommit 2004 och som överstiger den årliga självkostnadsandelen sökas fram till den 30 juni 2005.

I 10 mom. föreslås att vad som föreskrivs i sjukförsäkringslagen om ålderspension enligt arbetspensionslagarna och om dess inverkan

på förmåner enligt sjukförsäkringslagen skall tillämpas också på individuell förtidspension. I samband med lagändringarna avseende privata branschens pensionssystem bestämdes att arbetstagare som är födda före 1944 har rätt till individuell förtidspension i enlighet med de bestämmelser som gällde innan lagändringarna trädde i kraft, dock så att arbetstagaren i fråga efter att ha fyllt 63 år beviljas ålderspension. Den individuella förtidspensionen, som gradvis slopas, har en hindrande effekt och syftet är att denna effekt skall vara likadan som i fråga om ålderspensioner enligt arbetspensionslagarna.

2 §. *Författningar som upphävs.* Sjukförsäkringslagen ersätter förutom den gällande sjukförsäkringslagen även lagen om ersättning till arbetsgivare för semesterkostnader för den tid föräldradagpenning betalas, och dessa lagar upphävs därför.

3 §. *Tillämpningsbestämmelse.* I lagstiftningen ingår flera hänvisningar till den sjukförsäkringslag som föreslås bli upphävd. Hänvisningar till lagen om ersättning till arbetsgivare för semesterkostnader för den tid föräldradagpenning betalas förekommer också i andra lagar. Det föreslås därför att en allmän tillämpningsbestämmelse som gäller hänvisningsbestämmelser tas in i paragrafen. Om det i någon annan lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den hänvisas till sjukförsäkringslagen eller till lagen om ersättning till arbetsgivare för semesterkostnader för den tid föräldradagpenning betalas eller till en förmån som skall beviljas eller en ersättning som skall betalas med stöd av dem, skall hänvisningen enligt tillämpningsbestämmelsen anses gälla motsvarande bestämmelser, förmåner och ersättningar i denna lag.

2. Närmare bestämmelser

En revidering av sjukförsäkringslagen inverkar även på bestämmelserna på lägre nivå. Utgångspunkten för regeringens proposition har varit att i lagen ta in sådana bestämmelser på förordningsnivå som har beröringspunkter med de grundläggande fri- och rättigheterna eller med grunderna för medborgarnas rättigheter och skyldigheter. På motsvarande sätt

skulle bestämmelserna om bemyndigande beträffande vissa frågor av teknisk natur berättiga social- och hälsovårdsministeriet att utfärda förordning i stället för den nuvarande förordningen av statsrådet eller de administrativa anvisningarna.

2.1. Statsrådets förordningar

På grundval av gällande bestämmelser om bemyndigande har fyra förordningar utfärdats med stöd av sjukförsäkringslagen: sjukförsäkringsförordningen, statsrådets förordning om läkemedelsprismyndigheten, statsrådets förordning om betydelsefulla och dyra läkemedel som ersätts enligt 9 § 4 mom. sjukförsäkringslagen samt om de sjukdomar vars behandling ger rätt till ersättning samt statsrådets förordning om svåra sjukdomar samt om kliniska näringspreparat som används vid behandling av dessa och som ersätts enligt sjukförsäkringslagen.

Med stöd av lagen har dessutom utfärdats fyra beslut av statsrådet: statsrådets beslut om svåra sjukdomar och handikapp som avses i 23 d § 2 mom. sjukförsäkringslagen, statsrådets beslut om svåra och långvariga sjukdomar samt om läkemedel som används vid behandling av dessa och enligt sjukförsäkringslagen ersätts med 100 eller 75 procent av de belopp som överstiger den stadgade fasta självriskandelen, statsrådets beslut om läkemedel som avses i 5 a § 1 mom. sjukförsäkringslagen samt statsrådets beslut om grunderna för ersättning av kostnaderna för företagshälsovård, sjukvård och annan hälsovård.

Från förordningarna skall överföras sådana bestämmelser till lagen på grundval av vilka rättigheter och skyldigheter konstitueras. Vissa bestämmelser av teknisk natur eller mycket detaljerade bestämmelser utfärdas fortfarande genom förordning. Med stöd av den föreslagna sjukförsäkringslagen bestäms genom förordning av statsrådet om vilka läkemedel och sjukdomar som skall ersättas på särskilda grunder. Folkpensionsanstalten fattar fortsättningsvis beslut om de särskilda indikationerna och villkoren för att det är medicinskt motiverat att ersätta dessa läkemedel med hänsyn till läkemedlets terapeutiska värde. Genom förordning av statsrådet anges

dessutom sådana svåra och långvariga sjukdomar som enligt sjukförsäkringslagen ersätts med 100 procent eller 75 procent av det belopp som överstiger den fasta självriskan. Folkpensionsanstalten beslutar om de villkor för svåra och långvariga sjukdomar som skall uppfyllas för att specialersättning för läkemedel skall vara medicinskt motiverad.

Genom förordning av statsrådet bestäms om tillämpning av inköpstillfälle i särskilda fall, om betydelsefulla och dyra läkemedel som enligt 5 kap. 6 § sjukförsäkringslagen skall omfattas av specialersättning och om sjukdomar för vilkas vård de ersätts, om läkemedelsprisnämnden och om den expertgrupp som verkar i anslutning till den samt om vad som skall anses vara en sådan svår sjukdom eller sådant svårt handikapp som avses i 10 kap. 2 § som utgör villkor för att specialvårdspenning skall beviljas.

Genom förordning av statsrådet utfärdas även närmare bestämmelser om den arbetsinkomst som utgör grund för förmånen, om ersättning för nödvändiga och skäligen kostnader för företagshälsovården samt om fastställandet av den ersättning som betalas till Studenternas hälsovårdsstiftelse och som bestäms enligt ersättningsarna för företagshälsovård samt om ersättningsförfarandet.

2.2. Ministeriets förordningar

På grundval av gällande bestämmelser om bemyndigande har sex förordningar av social- och hälsovårdsministeriet utfärdats med stöd av sjukförsäkringslagen: Social- och hälsovårdsministeriets förordning om ansökan om skäligt partipris och specialersättning för läkemedelspreparat och om de utredningar som skall fogas till ansökan, social- och hälsovårdsministeriets förordning om ersättande av vissa i 5 a § sjukförsäkringslagen avsedda läkemedel som får säljas utan recept, social- och hälsovårdsministeriets förordning om grunderna för fastställandet av vad som är öppenvård och institutionsvård, social- och hälsovårdsministeriets förordning om grunderna för taxan enligt 7 § sjukförsäkringslagen gällande ersättande av tandläkararvoden och tandvård, social- och hälsovårdsministeriets förordning om grunderna för taxan enligt 8 § sjukförsäkringslagen gällande ersät-

tande av undersökning och behandling samt social- och hälsovårdsministeriets förordning om grunderna för taxan enligt 7 § sjukförsäkringslagen gällande ersättande av läkararvoden.

Med stöd av lagen har dessutom utfärdats fyra beslut av social- och hälsovårdsministeriet: Social- och hälsovårdsministeriets beslut om inköpstillfälle som avses i 9 § 2 mom. sjukförsäkringslagen, social- och hälsovårdsministeriets beslut om faktorer som medför risk för fostrets utveckling och graviditeten samt om bedömning av denna risk, social- och hälsovårdsministeriets beslut om justering av partipriserna på läkemedel samt social- och hälsovårdsministeriets beslut om ersättande av vissa i 5 a § sjukförsäkringslagen avsedda läkemedel som får säljas utan recept.

Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet bestäms fortfarande när vård som avses i lagens 2 kap. 4 § 1—2 punkterna är institutionsvård och när vården är offentlig samt om förhandlingsförfarandet mellan Folkpensionsanstalten och kommunerna och remissförfarandet i anslutning därtill, om grunderna för och maximibeloppen av läkar- och tandläkararvoden samt taxorna för ersättning av undersökning och vård samt grunderna för allmän- och specieltaxor för läkar- och tandläkararvoden. Dessutom bestäms genom förordning av ministeriet om de ersättningstaxor som utgör grund för ersättning för övriga specialfordon än taxin och sjuktransportfordon, prisnämndens ansökningsförfarande och den utredning som skall fogas till ansökan.

3. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2005.

I förslaget till ändring av sjukförsäkringslagen föreslås att sjukförsäkringslagen av den 4 juli 1963 samt lagen om ersättning till arbetsgivare för semesterkostnader för den tid föräldrapenning betalas upphävs. Om det i annan lagstiftning hänvisas till nämnda lagar eller till någon förmån som beviljas med stöd av dem, skall hänvisningen anses avse motsvarande bestämmelser i den föreslagna sjuk-

försäkringslagen.

4. Lagstiftningsordning

I propositionen föreslås inte i förhållande till gällande lagstiftning sådana förändringar i villkoren för erhållande av sjukförsäkringsförmåner som har betydelse då förslaget bedöms med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna. Villkoren i 80 § grundlagen har beaktats så att vissa bestämmelser om villkoren för erhållande av förmånen eller begränsningar har lyfts upp från förordningsnivå till lagnivå. Även formuleringarna i bestämmelserna om bemyndigande att utfärda

förordning har preciserats så att de motsvarar villkoren i grundlagen.

Enligt regeringens uppfattning motsvarar den föreslagna lagen den författningsnivå som förutsätts i grundlagen och den ställer inte några sådana begränsningar på de grundläggande fri- och rättigheterna på grund av vilka förslaget inte kunde behandlas i sedvanlig lagstiftningsordning. Regeringen anser det dock vara önskvärt att utlåtande inbegärs av grundlagsutskottet i ärendet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Sjukförsäkringslag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

I AVDELNINGEN

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1 kap.

Lagens syfte och tillämpningsområde

1 §

Lagens syfte

En försäkrads rätt till ersättning för nödvändiga kostnader vid behandling av sjukdom och för inkomstbortfall till följd av kortvarig arbetsoförmåga samt graviditet och vård av barn tryggas så som föreskrivs i denna lag.

I denna lag föreskrivs också om ersättning för kostnader till följd av anordnande av företagshälsovård enligt god företagshälsovårdspraxis samt om ersättning för semesterkostnaderna för tiden för föräldraledighet så att den kostnadsbelastning som semesterkostnaderna medför för arbetsgivarna kan utjämnas.

2 §

Lagens tillämpningsområde

Envar som är bosatt i Finland är försäkrad

med stöd av denna lag. Boendet i Finland avgörs enligt lagen om tillämpning av lagstiftningen om bosättningsbaserad social trygghet (1573/1993).

3 §

Verkställighet av lagen

Folkpensionsanstalten ansvarar för verkställigheten av sjukförsäkringen samt följer och övervakar att denna lag och de förordningar och bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas och genomförs. Folkpensionsanstalten fastställer dessutom de blanketter som behövs vid verkställigheten av denna lag.

Arbetsplatskassorna deltar i verkställigheten av lagen så som föreskrivs i 16 kap. Vad som i denna lag bestäms om Folkpensionsanstalten skall också iakttas vid arbetsplatskassorna, om inte något annat bestäms någon annanstans.

4 §

Definitioner

I denna lag avses med:

1) *familjemedlem* den försäkrades äkta make och den försäkrades eller hans eller hennes makes barn som inte fyllt 18 år; med

makar jämställs en kvinna och man som fortgående lever i gemensamt hushåll i äktenskapsliknande förhållanden;

2) *annan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården* en sådan sjukskötare, hälsovårdare, barnmorska, fysioterapeut, laboratorieskötare, specialtandtekniker och psykolog som av Rättsskyddscentralen för hälsovården beviljats rätt att utöva sitt yrke som legitimerad yrkesutbildad person;

3) *skäligt partipris* det skäliga partipris som läkemedelsprisenämnden fastställt för ett läkemedelspreparat och som kan godtas som ersättningsgrund;

4) *eget arbete* arbete som utförts i eget eller en familjemedlems företag, affär eller yrke eller lant-, skogs-, hem- eller annan hushållning och självständigt vetenskapligt eller konstnärligt arbete samt heltidsstudier;

5) *vardagar* andra dagar än söndagar, helgdagar eller söckenhelgdagar;

6) *dagpenningförmån* sjukdagpenning, föräldradagpenning och specialvårdspenning;

7) *föräldradagpenning* moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning samt partiell föräldrapenning; och

8) *arbetspensionslagar* arbetspensionslagar för den privata och den offentliga sektorn enligt 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare (395/1961).

II AVDELNINGEN

SJUKVÅRDSERSÄTTNINGAR

2 kap.

Gemensamma bestämmelser om sjukvårdsersättningar

1 §

Sjukvårdsersättningar

I enlighet med vad som bestäms nedan får en försäkrad ersättning för av läkare och tandläkare utförd och föreskriven undersökning och vård, av läkare och tandläkare förskrivna läkemedel för behandling av den försäkrades sjukdom, av läkare förskrivna kli-

niska näringspreparat och salvbaser samt resekostnader i anslutning till behandlingen av en sjukdom.

Vad som i denna lag bestäms om ersättning för sjukvård skall i tillämpliga delar iakttas också i fråga om en försäkrads rätt att få ersättning för kostnader vid graviditet och förlösning.

2 §

Allmän princip för erhållande av ersättning

En försäkrad har rätt att i fråga om det belopp som överstiger den självriskandel som anges särskilt i denna lag få ersättning för nödvändiga sjukvårdskostnader samt för nödvändiga kostnader vid graviditet och förlösning.

En försäkrad ersätts för kostnaderna för sjukvård till det belopp kostnaderna för vården skulle ha uppgått till för den försäkrade med undvikande av onödiga kostnader, men utan äventyrande av den försäkrades hälsa.

3 §

Begränsningar i fråga om erhållande av ersättning

Med stöd av denna lag ersätts inte:

1) avgifter som med stöd av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992) tagits ut för kommunala hälsovårdstjänster;

2) kostnader för sjukvård som en kommun eller en samkommun anordnat i enlighet med 4 § lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992);

3) sådana sjukvårdskostnader som uppkommer när privata hälso- och sjukvårdstjänster har ordnats i den kommunala social- och hälsovårdens lokaler;

4) kostnader för läkemedelsbehandling i samband med kommunal sjukvård i sådana fall då läkemedelsbehandlingen ges vid öppen mottagning av en läkare, tandläkare eller, under uppsikt av en läkare eller tandläkare, av en annan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården;

5) sjukvårdskostnader för den tid en försäkrad får offentlig institutionsvård eller motsvarande vård;

6) sjukvårdskostnader för den tid en försäkrad avtjänar fängelsestraff i en sådan straffanstalt som avses i 2 § lagen om verkställighet av straff, med undantag av förvandlingsstraff för böter, eller är intagen i en tvångsinrättning med stöd av 1 § lagen om internering av farliga återfallsförbrytare (317/1953);

7) kostnader för anskaffning av vårdtillbehör, hjälpmedel och proteser i samband med sjukvård eller som en försäkrad annars behöver, och inte;

8) vård dags-, poliklinik- och expeditionsavgifter eller andra motsvarande avgifter som tagits ut för privata hälso- och sjukvårdstjänster.

I 5 och 6 punkten avses med sjukvårdskostnader även kostnader för läkemedel.

4 §

Definition av offentlig institutionsvård

Med institutionsvård avses verksamhet som innefattar uppehälle, vård och omvårdnad på ett sjukhus, en vårdinrättning eller någon annan motsvarande verksamhetsenhet.

Institutionsvård är offentlig om vården ges:

1) vid en social- eller hälsovårdsinrättning som staten, en kommun eller en samkommun är huvudman för;

2) vid någon annan inrättning där staten svarar för kostnaderna för vården;

3) vid någon annan verksamhetsenhet, om staten, en kommun eller en samkommun fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till verksamhetsenheten eller dess huvudman betala stöd, understöd eller ersättning vars belopp överstiger hälften av de totala vårdkostnaderna;

4) enligt 4 § 1 eller 4 mom. lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården och ordnas av kommunen, eller de facto som ett arrangemang enligt någotdera momentet; eller

5) vid en privat serviceproducents verksamhetsenhet, om kommunen fortgående deltar i vårdkostnaderna genom att till vårdtaga-

ren betala utkomststöd vars belopp överstiger minst hälften av vårdavgiften.

Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet anges när vård enligt 1—2 mom. är institutionsvård samt när vården är offentlig. Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet utfärdas också bestämmelser om förfarandet vid förhandlingarna mellan Folkpensionsanstalten och kommunerna samt om remissförfarandet i samband därmed.

5 §

Sjukvårdsersättningens förhållande till ersättning enligt någon annan lag

Om ersättning för kostnaderna för sjukvård har betalats till en försäkrad med stöd av lagar gällande olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, skall ersättningen dras av från den sjukvårdsersättning enligt denna lag som betalas till den försäkrade. Om en försäkrad med stöd av lagar gällande olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring söker ersättning för sjukvårdskostnader för vilka redan har betalats ersättning enligt sjukförsäkringslagen, har Folkpensionsanstalten rätt att av den ersättning som ett olycksfalls- eller trafikförsäkringsbolag, Statskontoret eller Trafikförsäkringscentralen beviljat för samma skada eller sjukdom få ett belopp som motsvarar ersättningen enligt sjukförsäkringen.

Om en försäkrads rätt att få ersättning för kostnader för sjukvård grundar sig på patientskadlagen (585/1986), är ersättning enligt denna lag primär jämfört med patientskadlagen. Om ersättning enligt patientskadlagen redan har betalats till en försäkrad för samma sjukvårdskostnader, skall ersättning enligt denna lag betalas till Patientförsäkringscentralen.

6 §

Vård som getts utomlands

En försäkrad har rätt att få ersättning enligt denna lag för sjukvård som getts någon annanstans än i Finland, om den försäkrade vid

vistelse utomlands har insjuknat eller på grund av graviditet eller förlossning blivit i behov av vård och inte är försäkrad i den stat där vården getts eller inte har haft rätt till sjukvård eller ersättning för sjukvårdskostnader i vistelsestaten på samma villkor som vid vård av personer som är försäkrade i staten.

Med avvikelse från 1 mom. har en försäkrad rätt att få ersättning i enlighet med 3 kap. för kostnader för undersökning och vård på grund av behandling av en sjukdom, om vården har getts i en medlemsstat inom Europeiska unionen eller i en stat där Europeiska gemenskapens lagstiftning tillämpas och den försäkrade inte har haft rätt till vård eller han eller hon inte har fått ersättning för samma vård med stöd av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen.

Kostnaderna för sjukvård som getts utomlands ersätts högst till det belopp som skulle ha ersatts om vården hade getts i Finland. Om en försäkrad utomlands fått ersättning för samma sjukvårdskostnader för vilka han eller hon söker ersättning enligt denna lag, skall till den försäkrade betalas ersättning med stöd av denna lag bara till den del beloppet överstiger den ersättning som betalats från utlandet.

3 kap.

Ersättningar för vård och undersökningar

1 §

Vård som getts av läkare

Såsom sjukvård ersätts sådana undersökningar som en läkare utför för konstaterande av förekomsten av en eventuell sjukdom eller bestämmande av vård samt den vård som en läkare ger och kostnaderna för anskaffning av läkarutlåtande som behövs för ansökan om förmåner enligt denna lag.

För att ersättning skall betalas förutsätts att undersökningen har utförts eller vården getts av en person som har rätt att i Finland utöva

läkaryrket eller specialistryket som legitimerad yrkesutbildad person.

2 §

Vård som getts av tandläkare

Såsom sjukvård ersätts av tandläkare utförd vård av mun och tänder, undersökning av mun och tänder en gång i kalenderåret samt regleringsvård när det är fråga om vård som är nödvändig för behandlingen av någon annan sjukdom än en tandsjukdom.

För att ersättning skall betalas förutsätts att undersökningen har utförts eller vården getts av en person som har rätt att i Finland utöva tandläkaryrket eller specialtandläkaryrket som legitimerad yrkesutbildad person.

Ersättning enligt denna lag betalas inte för tandprotetiska åtgärder eller tandtekniska kostnader.

3 §

Undersökning och vård som föreskrivits av läkare och tandläkare

Undersöknings- och vårdåtgärder som föreskrivits av läkare och tandläkare ersätts, om undersökningen eller vården har utförts eller getts av en sådan annan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som avses i denna lag eller om åtgärden har vidtagits vid en sådan verksamhetsenhet inom den privata hälso- och sjukvården som avses i lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990). Undersökningar utförda av en psykolog ersätts, om det är fråga om av läkare föreskrivna undersökningar som hänför sig till någon annan undersökning eller vård av den försäkrade.

Såsom av läkare föreskriven fysioterapi ersätts terapeutisk behandling samt annan fysikalisk vård som föreskrivits av en läkare, förutsatt att vården har getts av en fysioterapeut eller att vården har getts vid en sådan i 1 mom. avsedd verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården som tillhandahåller fysioterapijänster.

Utän hinder av bestämmelserna i 2 kap. 3 § 2 punkten ersätts enligt denna lag även sådana kostnader för fysioterapi och ljusbehand-

ling vid hudsjukdom som den försäkrade har betalat till en privat serviceproducent, om en hälsovårdscentralläkare eller sjukhusläkare har hänvisat den försäkrade till vård hos en privat serviceproducent och har skrivit remiss till denna.

4 §

Till ersättning berättigande andel av läkar- eller tandläkararvoden

Läkar- och tandläkararvoden för undersökning och vård ersätts med 60 procent. Om arvodet är större än det vore enligt den ersättningstaxa som fastställts som ersättningsgrund, betalas ersättning för beloppet enligt ersättningstaxan. För laboratorieundersökningar och radiologiska undersökningar som utförts och åtgärder som vidtagits av läkare och tandläkare betalas dock ersättning enligt 5 § 1 mom.

Ersättning betalas enligt den specialtaxan om vården har getts av en specialist eller en specialtandläkare och vården hör till dennes specialitet. I annat fall betalas ersättning enligt den allmänna taxan.

5 §

Till ersättning berättigande andel av undersökning och vård som föreskrivits av läkare eller tandläkare

Kostnaderna för en av en läkare eller tandläkare på en gång föreskriven undersökning eller vård ersätts med 75 procent till den del kostnaderna sammanlagt överstiger 13,46 euro (*fast självrisk*). Om de kostnader som tagits ut hos en försäkrad överstiger beloppet enligt de ersättningstaxor som fastställts som ersättningsgrund, beräknas ersättningen utgående från beloppen enligt ersättningstaxorna. När kostnaderna för fysioterapi som föreskrivits av en läkare ersätts skall dock den fasta självrisk 13,46 euro alltid separat dras av från kostnaderna eller beloppen enligt ersättningstaxorna.

Ersättning för undersökning och vård som föreskrivits av läkare utgår på grundval av en och samma föreskrift för högst 15 undersöknings- eller vårdtillfällen, om undersökningen har utförts eller vården har getts inom ett år efter föreskriftens tillkomst. Med undersöknings- och vårdtillfälle avses undersöknings- och vårdåtgärder som vidtagits under en och samma dag.

Undersöknings- och vårdåtgärder som vidtagits på en bäddavdelning på ett privatsjukhus betraktas som föreskrivna på en och samma gång, om de vidtagits inom en vecka efter den första undersöknings- eller vårdåtgärden.

6 §

Maximibelopp och grunder för ersättningstaxan för sjukvårdsersättning samt fastställande av ersättningstaxan

Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet utfärdas bestämmelser om grunderna och maximibeloppen för ersättningstaxorna för läkar- och tandläkararvoden samt undersökning och vård samt grunderna för de allmänna taxorna och specialtaxorna för läkar- och tandläkararvoden. Utifrån grunderna och maximibeloppen för ersättningstaxorna skall Folkpensionsanstalten fastställa en förteckning över undersöknings- och vårdåtgärder som skall ersättas enligt 1—3 § samt ersättningstaxorna för dem.

När det föreskrivs om grunderna för ersättningstaxorna och när ersättningstaxorna fastställs skall hänsyn tas till undersöknings- och vårdåtgärdernas art samt det arbete de förutsätter och de kostnader de medför. Innan social- och hälsovårdsministeriet föreskriver om grunderna för ersättningstaxorna skall det höra Folkpensionsanstalten. Dessutom skall social- och hälsovårdsministeriet samt Folkpensionsanstalten, innan de föreskriver om ersättningsgrunderna och fastställer ersättningstaxorna, bereda Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården, Rättsskyddscentralen för hälsovården och de organisationer som företräder de berörda aktörerna tillfälle att ge utlåtande.

4 kap.

Ersättning för resekostnader

1 §

Försäkrades resor

En försäkrad har rätt att få ersättning för resekostnader i anslutning till behandlingen av en sjukdom, om resan gäller besök hos en statlig, en kommunal eller en samkommuns verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården. De kostnader som åsamkats en försäkrad som för behandling av en sjukdom besökt en i lagen om privat hälso- och sjukvård avsedd verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården eller yrkesutövare ersätts bara om undersökningen eller vården skall ersättas enligt denna lag.

Ersättning betalas dessutom för kostnaderna för en försäkrads egna resor till platser där hjälpmedel tillverkas, underhålls och förmedlas, om resorna gäller anskaffning och underhåll av hjälpmedel som ingår i behandlingen av en sjukdom.

Kostnader för resor utomlands eller till utlandet ersätts inte med stöd av denna lag. En försäkrad som blivit i behov av vård i en sådan gränstrakt som avses i 1 § lagen om ömsesidig sjuk- och hälsovård i gränstrakt (307/1961) har rätt att få ersättning för resekostnaderna i enlighet med denna lag.

2 §

Andra personers än försäkrades resor

Kostnaderna för en följeslagares resa ersätts som den försäkrades kostnader enligt det förmånligaste till buds stående färdstättet, om följeslagaren har varit nödvändig på resan.

Kostnaderna för en försäkrads familjemedlems eller annan med honom jämförbar persons separata resor till en undersöknings- eller vårdplats enligt 1 § 1 mom. ersätts som den försäkrades kostnader, om resan har varit nödvändig på grund av deltagande i vården av den försäkrade.

3 §

Resor i anslutning till hembesök

I enlighet med vad som annars bestäms i detta kapitel får en försäkrad ersättning för resekostnaderna för hembesök som läkare, tandläkare eller andra yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården enligt denna lag har gjort hos den försäkrade. Ersättning för hembesök som yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården gjort med egen bil betalas dock till ett belopp som motsvarar den skattefria ersättning som årligen fastställs av Skattestyrelsen.

För ersättning för resekostnader vid hembesök av någon annan än i denna lag avsedd yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården förutsätts att en läkare har föreskrivit hembesöket.

4 §

Undersöknings- och vårdplats

Resekostnaderna för en försäkrad ersätts för en resa till närmaste undersöknings- och vårdplats där den försäkrade kan få nödvändig undersökning och vård enligt denna lag utan att hans eller hennes hälsotillstånd äventyras. Om kommunen eller samkommunen har ordnat specialiserad sjukvård med stöd av 4 § lagen om planering av och statsandelar för social- och hälsovården, ersätts resekostnaderna för besök på den plats där vården getts. I annat fall ersätts resekostnaderna enligt hur mycket en resa till närmaste undersöknings- och vårdplats hade kostat.

5 §

Färdstätt som ersätts

En försäkrads resekostnader ersätts enligt det belopp som resan skulle kosta med anlitande av det förmånligaste till buds stående färdstättet.

En försäkrads resekostnader ersätts dock enligt kostnaderna för anlitande av special-

fordon, om den försäkrades sjukdom eller trafikförhållandena förutsätter att specialfordon används. Med specialfordon avses egen bil, taxi, fordon med handikapputrustning, minibuss, sjuktransportfordon, motorbåt, snöskoter, helikopter och något annat motsvarande fordon.

När kostnaderna för färd sjöledes i skärgårdsförhållanden ersätts beaktas som merkostnad de speciella omständigheterna i skärgården, såsom avsaknad av fasta vägförbindelser eller trafik- och transportservice samt väderleksförhållandena.

6 §

Sjuktransport

En försäkrad får ersättning för kostnaderna till följd av sådan sjuktransport i fråga om vilken kommunen enligt 14 § 1 mom. 3 punkten folkhälsolagen (66/1972) ansvarar för anordnandet. Om den försäkrades tillstånd tack vare akutvård på platsen har förbättrats så att transport till en plats för fortsatt vård inte behövs, ersätts kostnaderna för sjuktransportfordonets besök på platsen såsom en kostnad för den försäkrade.

Akutvård enligt 2 § förordningen om sjuktransport (565/1994) före transporten eller under transportens gång ersätts inte med stöd av denna lag.

7 §

Ersättningens belopp och självriskandel

Resekostnaderna för en försäkrad ersätts till fullt belopp till den del kostnaderna för en enkelresa överstiger 9,25 euro (*självriskandel*). Ersättning betalas dock högst för ett belopp som motsvarar den ersättningstaxa som fastställts som grund för ersättningen.

Om det sammanlagda beloppet av de reskostnader som den försäkrade själv skall betala enligt denna lag under ett och samma kalenderår överstiger 157,25 euro (*årlig självriskandel*), ersätts den överskjutande delen

till fullt belopp, dock högst till ett belopp som motsvarar den fastställda ersättningstaxan.

8 §

Grund för ersättning för resekostnader samt fastställande av ersättningstaxan

Resor med anlitande av allmän, för alla till buds stående offentlig kollektivtrafik ersätts enligt den avgift som tagits ut för resan. För användning av specialfordon enligt 5 § betalas ersättning till den försäkrade på grundval av kostnaderna, dock högst för ett belopp som motsvarar den fastställda ersättningstaxan. Om färden har gjorts med ett fordon för vilket det inte finns någon fastställd ersättningstaxa, betalas till den försäkrade skäliga kostnader för resan.

De ersättningstaxor som används som grund för ersättning för användning av taxi och sjuktransportfordon fastställs genom förordning av kommunikationsministeriet i enlighet med lagen om tillståndspliktig persontrafik på väg (343/1991).

Bestämmelser om ersättningstaxor som används som grund för ersättning för användning av andra specialfordon enligt 5 § än taxin och sjuktransportfordon utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. Social- och hälsovårdsministeriet skall höra Folkpensionsanstalten innan det fastställer ersättningstaxorna.

9 §

Övernattningsspenning

En försäkrad har rätt till övernattningsspenning, om han eller hon själv eller en person som avses i 2 § på grund av undersökning eller vård av den försäkrade eller av skäl som hänför sig till trafikförhållandena har varit tvungen att övernatta under en resa som skall ersättas enligt denna lag och övernattningen bevisligen har medfört kostnader för personen i fråga. Övernattningsspenning betalas på grundval av kostnaderna, dock högst till ett belopp av 20,18 euro per person och dygn.

5 kap.

Läkemedelsersättningar

1 §

Läkemedel som skall ersättas

En försäkrad har rätt att få ersättning för kostnaderna för läkemedel som en läkare eller tandläkare förskrivit för behandlingen av en sjukdom. För ersättningsrätt förutsätts att det är fråga om ett receptbelagt läkemedelspreparat enligt läkemedelslagen (395/1987) vars ändamål är att vid invärtes eller utvärtes bruk bota eller lindra en sjukdom eller sjukdomssymtom. En försäkrad har rätt till ersättning även för ett sådant utbytbart läkemedelspreparat enligt Läkemedelsverkets förteckning till vilket det för patienten förskrivna läkemedelspreparatet har utbytt i apoteket enligt 57 b § läkemedelslagen. Dessutom förutsätts att ett skäligt partipris har fastställts för läkemedelspreparatet i enlighet med 6 kap.

Bestämmelserna i 1 mom. gäller även sådana läkemedelspreparat som nämns i social- och hälsovårdsministeriets förordning och som får säljas utan recept samt för vilka det fastställts ett skäligt partipris.

Vid ersättning för i 21 § 4 mom. läkemedelslagen avsedda preparat som kräver specialtillstånd och läkemedel som tillverkats på apotek samt vid ersättning för medicinskt syre och blod iakttas i tillämpliga delar vad som bestäms om ersättning för läkemedel.

2 §

Kliniska näringspreparat och salvbaser som skall ersättas

En försäkrad har rätt att få ersättning för kostnaderna för kliniska näringspreparat, om en läkare har förskrivit preparaten för behandling av en svår sjukdom och att preparaten används vid behandling av en svår sjukdom för att ersätta och komplettera dieten eller en del av den. Dessutom förutsätts att preparaten har skaffats på apotek eller sjuk-

hus och att ett skäligt partipris har fastställts för preparaten i enlighet med 6 kap.

Bestämmelserna i 1 mom. iakttas i tillämpliga delar även i fråga om produkter som motsvarar kliniska näringspreparat.

Av läkare förskrivna salvbaser som används för behandling av långvariga hudsjukdomar ersätts, om salvbaserna har tillverkats vid en läkemedelsfabrik och skaffats på apotek samt att ett skäligt partipris har fastställts för dem. Dessutom ersätts motsvarande salvbaser som förskrivits av läkare och som tillverkats på apotek.

3 §

Naturmedel, homeopatiska och antroposofiska preparat

Ersättning enligt denna lag betalas inte för naturmedel eller i 21 a § läkemedelslagen avsedda homeopatiska eller antroposofiska preparat.

4 §

Grundersättning

Grundersättningen för läkemedel är 50 procent av det belopp som vid varje inköpstillfälle överstiger 10 euro.

5 §

Läkemedel som skall ersättas på särskilda grunder

Utan hinder av bestämmelserna ovan kan grundersättningen för läkemedel genom förordning av statsrådet begränsas till att gälla bara särskilda indikationer, förutsatt att det vid användning och prövning av läkemedlet har visats att läkemedlet har ett betydande terapeutiskt värde i vissa sjukdomstillstånd. Läkemedel som skall ersättas på särskilda grunder kan vara sådana speciellt dyra läkemedel som är nödvändiga för behandlingen av en allvarlig sjukdom och vilkas medi-

cinskt grundade användning, om de omfattas av grundersättning, ger den försäkrade rätt till tilläggsersättning enligt 8 §, samt läkemedel i fråga om vilka det är motiverat att begränsa betalningen av ersättning till noggrant definierade sjukdomstillstånd med hänsyn till läkemedlets terapeutiska värde vid omfattande användning och de kostnader som läkemedlet medför.

Bestämmelser om läkemedel och sjukdomar för vilka ersättning utgår på särskilda grunder utfärdas genom förordning av statsrådet. Folkpensionsanstalten fattar beslut om de särskilda indikationerna och de villkor under vilka det är medicinskt motiverat att ersätta dessa läkemedel med hänsyn till läkemedlets terapeutiska värde.

6 §

Specialersättning

Ett läkemedel omfattas av specialersättning om ett skäligt partipris har fastställts för det och om det har godkänts att omfattas av specialersättning i enlighet med 6 kap. Dessutom förutsätts att läkemedlet används för behandling av en svår och långvarig sjukdom som anges genom förordning av statsrådet.

Specialersättningen för läkemedel är 75 procent av det belopp som vid varje inköpstillfälle överstiger 5 euro då det är fråga om nödvändiga läkemedel som används vid behandlingen av svåra och långvariga sjukdomar. Ersättningen är 100 procent av det belopp som vid varje inköpstillfälle överstiger 5 euro då det är fråga om nödvändiga läkemedel med ersättande eller korrigerande verkan som används vid behandlingen av svåra och långvariga sjukdomar.

Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om sådana svåra och långvariga sjukdomar som med stöd av denna lag ersätts med 75 procent eller 100 procent av det belopp som överstiger den fasta självriskan. Folkpensionsanstalten beslutar om de villkor för svåra och långvariga sjukdomar som skall uppfyllas för att specialersättning av läkemedel skall vara medicinskt motiverad.

7 §

Ersättning för kliniska näringspreparat och salvbaser

Kliniska näringspreparat som används vid behandlingen av svåra sjukdomar ersätts med 50 procent av det belopp som vid varje inköpstillfälle överstiger 10 euro eller med 75 procent av det belopp som vid varje inköpstillfälle överstiger 5 euro. Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om svåra sjukdomar och kliniska näringspreparat som används vid behandlingen av dem. När ersättningsnivån bestäms skall det beaktas i vilken mån preparatet är nödvändigt och ekonomiskt fördelaktigt.

Salvbaser som används vid behandling av långvariga hudsjukdomar ersätts med 50 procent av det belopp som vid varje inköpstillfälle överstiger 10 euro.

8 §

Årlig självriskandel och rätt till tilläggsersättning

Om det sammanlagda beloppet av de icke ersatta kostnader som den försäkrade under ett och samma kalenderår har haft för sådana läkemedel, kliniska näringspreparat och salvbaser som ersätts den försäkrade enligt detta kapitel överstiger 604,72 euro (årlig självriskandel), har den försäkrade rätt till en tilläggsersättning för det överstigande beloppet. Tilläggsersättning betalas om den överstiger 16,82 euro under kalenderåret.

Beloppet av den årliga självriskandelen är bundet vid levnadskostnadsindex så att beloppet ändras samtidigt och i samma mån som folkpensionerna ändras med stöd av lagen om folkpensionsindex (456/2001).

9 §

Grund för ersättning och inköpstillfälle

Grunden för ersättning av de kostnader som åsamkats en försäkrad vid anskaffning av läkemedel, kliniska näringspreparat och

salvbaser är högst det skäligen partipris som fastställts för preparaten förhöjt med apotekets försäljningsbidrag, expeditionsavgiften för receptet samt mervärdesskatt så som bestäms i statsrådets förordning om läkemedelstaxa (1087/2002).

I fråga om kostnaderna för läkemedel, kliniska näringspreparat och salvbaser som motsvarar apotekstillverkade preparat som skall ersättas ersätts det pris enligt 2 § statsrådets förordning om läkemedelstaxa som tagits ut hos den försäkrade, förhöjt med mervärdesskatt.

I fråga om medicinskt syre och blod ersätts nödvändiga och skäligen kostnader för den försäkrade.

Med inköpstillfälle avses en sådan mängd läkemedel som en försäkrad köper på en och samma gång och som motsvarar högst tre månaders behandling. Av särskilda skäl kan läkemedel per inköpstillfälle också ersättas för en längre tid. Bestämmelser om tillämpningen av inköpstillfälle i särskilda fall utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 kap.

Läkemedelsprisnämnden

1 §

Läkemedelsprisnämndens uppgifter och sammansättning

I anslutning till social- och hälsovårdsministeriet finns läkemedelsprisnämnden. Nämnden fastställer det skäligen partipris för ett läkemedel, ett kliniskt näringspreparat och en salvbaser som kan godtas som ersättningsgrund och förhöjning av det fastställda skäligen partipriset samt beslutar om specialersättning för ett läkemedel. Läkemedelsprisnämnden beslutar dessutom om upphävning av det skäligen partipriset och specialersättningen för ett läkemedel under partiprisets och specialersättningens giltighetstid.

Läkemedelsprisnämnden består av två representanter för social- och hälsovårdsministeriet, en representant för finansministeriet, två representanter för Folkpensionsanstalten, en representant för Läkemedelsverket och en

representant för Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården. I anslutning till läkemedelsprisnämnden finns en expertgrupp med högst sju medlemmar. Bland medlemmarna i expertgruppen skall finnas personer med sakkunskap i medicin, farmakologi, hälsovårdsekonomi och sjukförsäkring.

Social- och hälsovårdsministeriet förordnar ordförandena, vice ordförandena och de övriga medlemmarna i läkemedelsprisnämnden och expertgruppen samt för varje medlem en personlig suppleant för tre år i sänder. Nämnden är beslutför när mötesordföranden och minst tre andra medlemmar är närvarande.

2 §

Ansökan om ett skäligen partipris

Innehavare av försäljningstillstånd skall hos läkemedelsprisnämnden ansöka om fastställande av ett skäligen partipris för ett läkemedelspreparat.

I ansökan om fastställande av partipriset skall sökanden framlägga ett specificerat och motiverat förslag till skäligen partipris. Av ansökan eller bifogade utredningar skall framgå:

- 1) giltighetstiden för läkemedelspreparatets patent eller tilläggsskyddet för patentet;
- 2) en uppskattning av försäljningen av läkemedelspreparatet samt antalet patienter som använder preparatet;
- 3) en specificerad och motiverad totalbedömning av kostnaderna för behandling med läkemedlet och de fördelar som kan uppnås;
- 4) läkemedelspreparatets godkända pris och ersättningsgrund i andra länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,
- 5) läkemedelspreparatets övriga handelsnamn och priser i andra länder inom Europeiska ekonomiska gemenskapen;
- 6) en hälsoekonomisk utredning, om det är fråga om ett läkemedelspreparat som innehåller en ny verksam läkemedelssubstans och vid behov även något annat preparat; samt
- 7) övriga utredningar som läkemedelsprisnämnden förutsätter och övriga utredningar som sökanden anser vara nödvändiga.

Då ett skäligt partipris söks och fastställs för ett kliniskt näringspreparat, en salvbas och ett i 21 § 4 mom. läkemedelslagen avsett läkemedelspreparat med specialtillstånd iaktas i tillämpliga delar vad som i detta kapitel bestäms om ansökan om och fastställande av ett skäligt partipris för ett läkemedelspreparat.

3 §

Fastställande av ett skäligt partipris

Om inte något annat följer av särskilda skäl, skall läkemedelsprisnämnden begära utlåtande av Folkpensionsanstalten om ansökan om fastställande av partipriset innan den avgör ärendet.

När skäligheten hos det partipris som skall godtas som ersättningsgrund bedöms skall hänsyn tas till:

- 1) de vårdkostnader som användningen av läkemedelspreparatet medför och den nytta som kan uppnås med tanke på patienten och de totala kostnaderna inom hälso- och socialvården;
- 2) nyttan av och kostnaderna för andra till buds stående alternativa behandlingsmetoder;
- 3) priserna på motsvarande läkemedelspreparat i Finland;
- 4) priserna på läkemedelspreparaten i andra länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet;
- 5) tillverknings-, forsknings- och produktutvecklingskostnaderna för läkemedelspreparatet; samt
- 6) de medel som står till förfogande för ersättningar.

Vad som i 2 mom. bestäms om läkemedelspreparat gäller i tillämpliga delar kliniska näringspreparat, salvbaser och i 21 § 4 mom. läkemedelslagen avsedda läkemedelspreparat med specialtillstånd.

4 §

Förhöjning av ett skäligt partipris

Innehavare av försäljningstillstånd skall ansöka om förhöjning av det fastställda partipriset för ett läkemedelspreparat, ett kliniskt

näringspreparat och en salvbas hos läkemedelsprisnämnden. Innan ärendet avgörs skall läkemedelsprisnämnden begära utlåtande av Folkpensionsanstalten om ansökan om förhöjning av partipriset.

I ansökan om förhöjning av partipriset skall framläggas ett specificerat och motiverat förslag till nytt skäligt partipris. Som stöd behövs en utredning om ändringar av bestående karaktär som under partiprisets giltighetstid skett i de omständigheter som påverkar prispbildningen för läkemedelspreparatet. Till ansökan skall dessutom i tillämpliga delar fogas de utredningar som avses i 2 § 2 mom.

5 §

Ansökan om specialersättning

Om specialersättning för läkemedelspreparat som används vid behandlingen av sådana svåra och långvariga sjukdomar som anges genom förordning av statsrådet skall innehavaren av försäljningstillstånd ansöka hos läkemedelsprisnämnden. I ansökan skall framläggas ett motiverat förslag till att läkemedelspreparatet skall bli föremål för specialersättning.

I ansökan om specialersättning för ett läkemedelspreparat skall innehavaren av försäljningstillståndet lägga fram en specificerad och motiverad utredning om:

- 1) läkemedelspreparatets terapeutiska värde,
- 2) den nytta som kan uppnås med specialersättningen och de kostnader specialersättningen föranleder,
- 3) läkemedelspreparatets ersättande eller korrigerande verkan eller nödvändighet,
- 4) i vilken mån läkemedelspreparatet är ekonomiskt fördelaktigt, samt
- 5) marknadsprognosen för läkemedelspreparatet.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. gäller i tillämpliga delar även ansökningen där specialersättning söks för ett läkemedelspreparat för vilket specialersättning redan tidigare har godkänts eller för ett läkemedelspreparat vars verksamma läkemedelssubstans ingår i de preparat för vilka specialersättning redan tidigare har godkänts.

6 §

Fastställande av specialersättning

Innan läkemedelsprisnämnden avgör en ansökan om specialersättning för ett läkemedelspreparat skall den begära utlåtande av expertgruppen, om specialersättning har sökts för ett läkemedelspreparat som innehåller en ny verksam läkemedelssubstans. I andra ärenden som gäller specialersättning begärs utlåtande av expertgruppen vid behov. Före avgörandet skall utlåtande om ansökan om specialersättning dessutom begäras av Folkpensionsanstalten, om inte något annat följer av särskilda skäl.

Vid beslut om specialersättning för ett läkemedelspreparat beaktas sjukdomens art, i vilken mån läkemedelspreparatet är nödvändigt och ekonomiskt fördelaktigt, läkemedelspreparatets terapeutiska värde, bevisat genom användning och forskning, samt de disponibla medlen för specialersättningar för läkemedel. Ett beslut om specialersättning för ett läkemedelspreparat kan begränsas till att gälla bara en viss form av eller svårighetsgrad hos en sjukdom som anges genom förordning av statsrådet.

Ett läkemedelspreparat kan godkännas att omfattas av specialersättning då det i två års tid har omfattats av grundersättningen. Ett läkemedelspreparat kan godkännas att omfattas av specialersättning tidigare än så, om det finns tillräckliga erfarenheter av och forskningsrön om läkemedelspreparatets terapeutiska värde, nödvändigheten av läkemedelspreparatet, dess ersättande eller korrigerande verkan samt i vilken mån läkemedelspreparatet är nödvändigt och ekonomiskt fördelaktigt.

7 §

Uppsägning av ett läkemedelspreparat i ersättningssystemet

Innehavaren av försäljningstillståndet kan säga upp läkemedelspreparatet i ersättningssystemet. Det fastställda skäligena partipriset för ett läkemedelspreparat upphör att gälla räknat från och med ingången av det kvartal

som följer efter uppsägningen. Innehavaren av försäljningstillståndet skall lämna in en anmälan om uppsägning till läkemedelsprisnämnden senast tre månader före den önskade uppsägningstidpunkten. Läkemedelsprisnämnden fastställer tillståndshavarens anmälan om avförande av läkemedelspreparatet från sjukförsäkringens ersättningssystem.

Bestämmelserna i 1 mom. gäller även kliniska näringspreparat och salvbaser.

8 §

Hävning av ett fastställt partipris

Läkemedelsprisnämnden kan på eget initiativ behandla skäligheten hos partipriset för ett läkemedelspreparat och besluta att det fastställda partipriset inte längre skall gälla. Ett fastställt partipris kan hävas, om patentet för ett läkemedelspreparat upphör att gälla medan priset är i kraft eller om användningsområdet för ett läkemedelspreparat utvidgas avsevärt eller om försäljningen avsevärt överstiger den uppskattning som låg till grund för beslutet om fastställande av priset. Innan partipriset hävs skall läkemedelsprisnämnden höra innehavaren av försäljningstillståndet och Folkpensionsanstalten.

9 §

Myndighetsförfarande vid specialersättning

På framställning av social- och hälsovårdsministeriet kan läkemedelsprisnämnden behandla ett ärende som gäller specialersättning för ett läkemedelspreparat, om det finns särskilda terapeutiska grunder för att läkemedelspreparatet skall omfattas av specialersättning.

Läkemedelsprisnämnden kan på eget initiativ behandla ett ärende som gäller specialersättning för ett läkemedelspreparat, om:

1) det inte föreligger i lag föreskrivna förutsättningar för att läkemedelspreparatet skall omfattas av specialersättning;

2) det på grundval av nya erfarenheter av läkemedelspreparatet eller på grundval av

forskningsrön inte längre föreligger några sjukvårdsrelaterade grunder för fortsatt specialersättning; eller om

3) det finns särskilda terapeutiska grunder för att läkemedelspreparatet skall omfattas av specialersättning.

Innan ärendet avgörs skall läkemedelsprisnämnden höra innehavaren av försäljningstillståndet och Folkpensionsanstalten.

10 §

Förteckning över läkemedelspreparat som omfattas av specialersättning

Ett läkemedelspreparat skall upptas i förteckningen över läkemedel som omfattas av specialersättning när läkemedelsprisnämnden har godkänt det som ett till specialersättning berättigat preparat vid behandlingen av en svår och långvarig sjukdom som anges genom förordning av statsrådet. Läkemedelsprisnämnden skall senast den sista dagen i varje månad underrätta Folkpensionsanstalten om förändringar i specialersättningarna för läkemedelspreparat. Folkpensionsanstalten för en förteckning enligt olika sjukdomar över läkemedelssubstanser och läkemedelspreparat som omfattas av specialersättning.

11 §

Behandlingstiden för ansökan

Läkemedelsprisnämndens beslut om ett skäligt partipris som fastställts som ersättningsgrund för ett läkemedelspreparat för vilket erhållits försäljningstillstånd eller om höjning av ett tidigare fastställt partipris samt om specialersättning för läkemedelspreparat skall tillställas sökanden inom 90 dagar efter det att ansökan mottagits. Om både läkemedelspreparatets skäliga partipris och specialersättningen för läkemedelspreparatet avgörs, skall beslutet tillställas sökanden inom 180 dagar efter det att ansökan mottagits. Om de uppgifter som framläggts som stöd för ansö-

kan är otillräckliga, skall nämnden eller vid behov nämndens generalsekreterare avbryta behandlingen av ansökan och utan dröjsmål meddela sökanden vilka specificerade tilläggsuppgifter som krävs. Det slutliga beslutet skall då sändas till sökanden inom 90 dagar efter det att tilläggsutredningen mottagits.

Läkemedelsprisnämnden kan förlänga behandlingstiden med 60 dagar om det har kommit in exceptionellt många ansökningar om prisförhöjningar. Nämndens ordförande kan vid behov besluta om förlängd behandlingstid.

12 §

Beslut och ändringsökande

Ett beslut av läkemedelsprisnämnden om skäligt partipris och specialersättning är i kraft högst fem år. Ett beslut är dock i kraft högst tre år om det gäller ett preparat som innehåller en ny verksam läkemedelssubstans. Ett beslut om fastställande, höjning och hävning av skäligt partipris samt om specialersättning träder i kraft vid ingången av den andra kalendermånaden efter den månad då beslutet getts, om inte något annat nämns i beslutet.

Den som är missnöjd med läkemedelsprisnämndens beslut får söka ändring i beslutet hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Läkemedelsprisnämndens beslut skall följas trots att ändring däri har sökts följas till dess ärendet har avgjorts genom ett beslut som vunnit laga kraft.

13 §

Skylldighet att anmäla ändringar som gäller läkemedelspreparat

Innehavaren av försäljningstillståndet skall utan dröjsmål underrätta läkemedelsprisnämnden om försäljningen av ett läkemedelspreparat blir väsentligt större än vad som beräknats i ansökan.

Läkemedelsverket skall underrätta läkemedelsprisnämnden om ändringar i indikationerna för ett läkemedelspreparat.

14 §

Överföring av beslutanderätt till generalsekreteraren

Läkemedelsprisnämnden kan på generalsekreteraren överföra fastställandet av ett skäligt partipris för ett läkemedelspreparat då det är fråga om ett nytt fastställande av ett tidsbegränsat partipris för ett preparat, en ny förpackningsstorlek, styrka eller läkemedelsform för ett godtaget läkemedelspreparat, eller fastställandet av ett skäligt partipris för ett synonympreparat eller parallellimporterat preparat som motsvarar ett sådant godtaget läkemedelspreparat. Läkemedelsprisnämnden kan på generalsekreteraren även överföra fastställandet av ett skäligt partipris för ett läkemedelspreparat enligt 21 § 4 mom. läkemedelslagen, vilket levereras med särskilt tillstånd, samt utfärdandet av intyg över ett skäligt partipris för innehavaren av försäljningstillståndet för export av läkemedel.

Dessutom kan läkemedelsprisnämnden vid behov låta generalsekreteraren avgöra om läkemedel skall berättiga till specialersättning i sådana fall då specialersättning har godkänts för ett preparat som innehåller samma läkemedelssubstans.

15 §

Bemyndigande att utfärda förordning

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om läkemedelsprisnämnden och expertgruppen i anslutning till den, beslutsförfarandet, ansökan till läkemedelsprisnämnden, Folkpensionsanstaltens och expertgruppens utlåtanden samt om behandlingen av ärenden i läkemedelsprisnämnden.

Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet kan utfärdas närmare bestämmelser om ansökningsförfarandet, sökanden och de utredningar som skall bifogas ansökan samt om den anmälan som skall tillställas läkemedelsprisnämnden.

III AVDELNINGEN

DAGPENNINGSFÖRMÅNER

7 kap.

Allmänna förutsättningar för erhållande av dagpenningförmåner

1 §

Rätt till dagpenningförmån enligt arbetsinkomst

En försäkrad har rätt till sjukdagpenning enligt arbetsinkomsterna om hans eller hennes årsarbetsinkomster enligt 11 kap. 2 § eller beräknade årsarbetsinkomster enligt 11 kap. 4 § uppgår till minst 1 027 euro. Dessutom skall den försäkrade uppfylla arbetsvillkoret enligt 8 kap. 3 §.

En försäkrad har rätt till föräldradagpenning och specialvårdspenning enligt arbetsinkomsterna, förutsatt att hans eller hennes årsarbetsinkomster enligt 11 kap. 2 § eller beräknade årsarbetsinkomster enligt 11 kap. 4 § berättigar till en förmån som överstiger den minimidagpenningförmån som anges i 3 §.

Arbetsinkomstbeloppet enligt 1 mom. justeras i enlighet med 11 kap. 1 § 2 mom.

2 §

Rätt till dagpenningförmån på grundval av en föregående förmån

En försäkrad som förlorat sina arbetsinkomster på grund av arbetslöshet, studier eller rehabilitering har dock rätt till dagpenningförmån på grundval av förmån som föregått dagpenningrätten så som föreskrivs i 11 kap. 6 §.

Den försäkrade har rätt till föräldradagpenning och specialvårdspenning på grundval av föregående förmån under förutsättning att den föregående förmånen berättigar till en förmån som överstiger det dagpenningminibelopp som anges i 3 §.

3 §

Rätt till dagpenningförmånens minimibelopp

En försäkrads rätt att få sjukdagpenning till ett belopp som motsvarar minimibeloppet börjar efter den självrisktid som avses i 8 kap. 7 § 3 mom., om den försäkrade inte har rätt till sjukdagpenning enligt arbetsinkomster eller på grundval av en förmån som föregår rätten till dagpenning eller om dagpenningen skulle understiga dagpenningförmånens minimibelopp.

En försäkrad har rätt att få föräldradagpenning och specialvårdspenning till ett belopp som motsvarar dagpenningförmånens minimibelopp, om förmånen på grundval av arbetsinkomsten eller en föregående förmån skulle understiga minimibelopp.

4 §

Arbetsgivares rätt till dagpenningförmån

En dagpenningförmån betalas till arbetsgivaren till den del den försäkrade på grundval av ett anställningsförhållande har rätt till lön eller motsvarande ersättning för tiden för ledighet på grund av sjukdom eller moderskaps-, faderskaps-, föräldra- eller partiell föräldraledighet och när det i anställningsvillkoren anges att dagpenningförmånen eller del av den skall betalas till arbetsgivaren i stället för den försäkrade. Dagpenningförmånen betalas inte till den försäkrade för samma tid till den del som motsvarar lönen.

En dagpenningförmån

1) delas mellan arbetsgivarna i förhållande till de utbetalda lönerna i de fall den försäkrade har flera arbetsgivare samtidigt,

2) delas enligt lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare mellan den försäkrade och dennes arbetsgivare i förhållande till den arbetsinkomst som fastställts enligt dessa pensionslagar och den lön som arbetsgivaren betalat om den försäkrade är verksam som företagare enligt 1 § lagen om pension för företagare eller 1 § lagen om pension för lantbruksföretagare samtidigt som han eller hon är anställd hos en annan arbetsgivare.

5 §

Dagpenningförmånsdagar

Dagpenningförmånen betalas för varje i 1 kap. 4 § 5 punkten avsedd vardag, om inte annat följer av lagen.

8 kap.

Sjukdagpenning

1 §

Sjukdagpenning

Sjukdagpenning betalas som ersättning för inkomstbortfall vid arbetsoförmåga.

Vad som i denna lag bestäms om sjukdagpenning skall i tillämpliga delar iaktas även i fråga om dagpenning som avses i 27 § 1 mom. lagen om smittsamma sjukdomar (583/1986) och 18 § 2 mom. lagen om användning av mänskliga organ och vävnader för medicinska ändamål (101/2001).

En person har utöver den dagpenning som avses i 2 mom. rätt att få ersättning enligt 27 § 2 mom. lagen om smittsamma sjukdomar för inkomstbortfall som åsamkats honom eller henne. Ersättningen bestäms utifrån den arbetsinkomst som personen skulle ha fått om han eller hon inte med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar hade fått förordnande att utebli från sitt förvärsarbete eller att hållas isolerad. Ersättningen för inkomstbortfallet utgörs av skillnaden mellan arbetsinkomsten och dagpenningen. När ersättningen för inkomstbortfallet fastställs beaktas den i 12 mom. avsedda dagpenningen som avdrag.

2 §

Försäkrads ålder

Rätt till sjukdagpenning har varje 16–67-årig försäkrad som är bosatt i Finland, förutsatt att arbetsoförmåga till följd av sjukdom har inträtt efter det att den försäkrade har fyllt 16 år. Dagpenning får betalas högst till utgången av den kalendermånad då den försäkrade fyller 68 år.

Har arbetsförmåga till följd av sjukdom inträtt efter det att den försäkrade har fyllt 15 år och fortgår sjukdomen efter det att han eller hon har fyllt 16 år, har den försäkrade rätt att få sjukdagpenning för tiden för arbetsförmåga efter det han eller hon uppnått sistnämnda ålder högst till utgången av den kalendermånad som föregår den månad då arbetsförmågan kommer att ha fortgått ett år.

3 §

Arbetsvillkor

En försäkrad har inte rätt till sjukdagpenning om han eller hon under de tre månader som omedelbart föregått arbetsförmågan av någon orsak som beror på honom eller henne själv har varit utan eget arbete eller förvävsarbete. En försäkrad har dock rätt att få sjukdagpenning till ett belopp som motsvarar minimibeloppet, när hans eller hennes arbetsförmåga oavbrutet har varat minst 55 dagar.

4 §

Arbetsförmåga

En försäkrad har rätt till sjukdagpenning för den tid han eller hon är förhindrad att utföra sitt arbete på grund av arbetsförmåga till följd av sjukdom.

Med arbetsförmåga avses ett sådant av sjukdom framkallat tillstånd under vilket den försäkrade, medan sjukdomen varar, är oförmögen att utföra sitt vanliga arbete eller därmed nära jämförbart arbete.

5 §

Begränsningar för betalning av sjukdagpenning

Sjukdagpenning betalas inte till en försäkrad som:

1) avtjänar fängelsestraff som tilldömts honom eller henne i en straffanstalt som avses i 2 § lagen om verkställighet av straff med undantag av förvandlingsstraff för böter,;

2) är intagen i en tvångsinrättning med stöd av 1 § lagen om internering av farliga återfallsförbrytare (317/1953); eller

3) är i beväringstjänst i aktiv tjänst, fullgör frivillig militärtjänst som motsvarar beväringstjänst, i egenskap av vapenfri, reservist eller lantvärnsman är i försvarsmaktens tjänst eller som fullgör civiltjänst.

6 §

Förmåner som förhindrar sjukdagpenning

Rätt till sjukdagpenning föreligger inte för en försäkrad som får:

1) studiepenning enligt lagen om studiestöd (65/1994);

2) rehabiliteringspenning enligt lagen om rehabiliteringspenning (611/1991);

3) rehabiliteringspenning, partiell rehabiliteringspenning eller rehabiliteringspenning som betalas som rehabiliteringsunderstöd enligt arbetspensionslagarna;

4) ersättning för inkomstbortfall med stöd av bestämmelserna om rehabilitering i lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948), trafikförsäkringslagen (279/1959), lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990);

5) ålderspension, förtida ålderspension eller arbetslöshetspension enligt 20 § folkpensionslagen (347/1956) eller arbetspensionslagarna;

6) deltidspension enligt arbetspensionslagarna;

7) invaliditetspension som beviljats med stöd av 22 § 1 mom. folkpensionslagen;

8) särskilt stöd till invandrare enligt lagen om särskilt stöd till invandrare (1192/2002).

Om en försäkrads moderskapspenningsperiod börjat tidigare än 30 vardagar före den beräknade tidpunkten för nedkomsten, har den försäkrade inte rätt till sjukdagpenning för ifrågavarande tid.

En försäkrad som får pension som nämns i 1 mom. 5, 6 och 7 punkten och som är yngre än 68 år har dock rätt till sjukdagpenning om han eller hon efter sin pensionering är i arbete och blir oförmögen att utföra det arbete som han eller hon som pensionerad har utfört

omedelbart innan arbetsförmågan inträdde. Sjukdagpenningens belopp räknas då ut på grundval av intjänade arbetsinkomster under pensioneringstiden så som föreskrivs i 11 kap., med beaktande av 12 kap. 2 §.

7 §

Självrisktid

Sjukdagpenning betalas för tiden som arbetsförmögen med undantag av den dag då arbetsförmågan inträdde och nio vardagar näst efter den.

Om en försäkrads arbetsförmåga på grund av samma sjukdom inträder på nytt inom 30 dagar från den dag för vilken senast betalades sjukdagpenning, skall sjukdagpenning betalas från och med följande vardag efter arbetsförmågans inträde.

Sjukdagpenningens minimibelopp på grund av arbetsförmåga till följd av sjukdom betalas dock först efter det att arbetsförmågan till följd av sjukdomen har varat i minst 55 dagar utan avbrott. Om det vid arbetsförmågans inträde är uppenbart att arbetsförmågan kommer att vara minst den maximitid som anges i 8 §, skall sjukdagpenningens minimibelopp betalas efter självrisktiden enligt 1 eller 2 mom.

8 §

Maximitid för sjukdagpenning

Maximitiden för sjukdagpenning går ut vid utgången av kalendermånaden före den månad då antalet sjukdagpenningss dagar skulle stiga till 300 vardagar. Folkpensionsanstalten beslutar om maximitiden även om den försäkrades arbetsförmåga skulle upphöra redan under den kalendermånad vid vars utgång maximitiden skulle gå ut så som bestäms ovan. Om arbetsförmågan senare fortsätter på grund av samma sjukdom, kan den försäkrade beviljas sjukdagpenning bara till utgången av den månad då maximitiden går ut.

När maximitiden för sjukdagpenningen räknas ut skall alla sjukdagpenningss dagar under två års tid omedelbart före sådan arbetsförmåga beaktas på vilken tillämpas den

självrisktid som avses i 7 § 1 mom. Om den försäkrade varit arbetsför i tolv månader utan avbrott, skall inte sjukdagpenningss dagar före denna tid beaktas när maximitiden räknas ut.

När maximitiden räknas ut skall också sådana dagar beaktas för vilka sjukdagpenning inte har betalats på grund av de begränsningar som föreskrivs i 5 § eller på grund av att;

1) den försäkrades arbetsinkomster understiger det minimibelopp som anges i 11 kap. 1 §;

2) den försäkrade inte har uppfyllt arbetsvillkoret enligt 3 §;

3) den försäkrade med anledning av arbetsförmågan med stöd av någon annan lag har rätt till sådan ersättning för inkomstbortfall som överstiger sjukdagpenningen;

4) den försäkrade har fått föräldradagpenning för samma tid; eller

5) ansökan om sjukdagpenning har lämnats in för sent.

9 §

Sjukdagpenning efter maximitiden

När maximitiden enligt 8 § har gått ut har en försäkrad rätt till sjukdagpenning på nytt på grund av samma sjukdom först när han eller hon efter det att maximitiden gått ut har varit arbetsför i tolv månader utan avbrott. En förutsättning är att nämnda tidsperiod inte inrymmer en tid som arbetsförmögen som är längre än självrisktiden enligt 7 § 1 mom. i detta kapitel.

Med den arbetsförhetstid som avses i 1 mom. skall jämföras den tid för vilken den försäkrade har fått rehabiliteringspenning, partiell rehabiliteringspenning eller rehabiliteringspenning som betalas som rehabiliteringsunderstöd enligt lagen om rehabiliteringspenning eller arbetspensionslagarna eller ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkringslagen eller bestämmelserna om rehabilitering i lagen om skada, ådragen i militärtjänst eller den tid den försäkrade har varit arbetslös arbetssökande vid Arbetskraftsbyrån eller deltagit i frivilliga studier som avses i 10 kap. lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) eller en åtgärd enligt lagen om offentlig Arbetskraftsservice (1295/2002).

Med arbetsförhetstiden skall också jämföras den tid personen med stöd av 3 kap. 3 § 3 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa har varit berättigad till en förmån enligt nämnda lag. Den tid för vilken den försäkrade har fått invaliditetspension enligt 22 § 1 mom. folkpensionslagen eller full invalidpension enligt arbetspensionslagarna skall däremot inte jämföras med den arbetsförhetstid som avses i 1 mom.

Utan hinder av 2 mom. skall med arbetsförhetstiden jämföras den tid under vilken en försäkrad efter det att maximitiden gått ut och under tiden för invalidpension skött ett arbete i tolv månader utan avbrott innan ny arbetsförmåga inträdde.

En försäkrad har rätt till sjukdagpenning oavsett att maximitiden har gått ut, om han eller hon blir arbetsförmögen på grund av en ny sjukdom. Som ny sjukdom betraktas en sjukdom som inte har orsakat arbetsförmåga under den förra maximitiden och som inte kan anses hänföra sig till den tidigare arbetsförmågan.

9 kap.

Föräldradagpenningar

1 §

Rätt till föräldradagpenning

En försäkrad har rätt till föräldradagpenning förutsatt att den försäkrade har varit bosatt i Finland minst 180 dagar omedelbart före den beräknade tidpunkten för nedkomsten eller innan den försäkrade tog ett sådant barn som avses i 11 § i sin vård/ett sådant barn placerades hos den försäkrade. Med boende i Finland skall jämföras tiden som försäkrad i en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller i en stat där gemenskapsrätten tillämpas.

En fader och en adoptivfader har rätt till föräldrapenning och faderskapspenning, även om modern inte har rätt till föräldradagpenning på grund av att boendevillkoret inte uppfylls. Faderns och adoptivfaderns föräldrapenningsperiod börjar då 75 vardagar efter barnets faktiska födelsedatum.

Bestämmelserna om föräldradagpenning

tillämpas på fäder och adoptivfäder som är gifta med barnets moder och inte lever åtskilda från henne på grund av söndring i äktenskapet, samt, bortsett från adoptivföräldrarnas sambo, på försäkrade som utan att ingå äktenskap fortgående lever tillsammans med barnets moder i gemensamt hushåll i äktenskapsliknande förhållanden.

2 §

Moderskapspenning

En kvinna vars graviditet har varat i minst 154 vardagar har rätt till moderskapspenning vid graviditet och förlossning.

Rätt till moderskapspenning föreligger dock inte om graviditeten har avbrutits med stöd av lagen om avbrytande av havandeskap (239/1970).

3 §

Moderskapspenningsperiod

Moderskapspenning betalas för 105 vardagar. Rätten till moderskapspenning uppkommer tidigast 50 vardagar och senast 30 vardagar före den beräknade tidpunkten för nedkomsten. Har graviditeten upphört tidigare än 30 vardagar före den beräknade tidpunkten för nedkomsten, uppkommer rätten till moderskapspenning den första vardagen efter det att graviditeten upphörde och upphör när förmånen har betalats för 105 vardagar.

För utbetalning av förtida moderskapspenning 31—50 vardagar före den beräknade tidpunkten för nedkomsten förutsätts att den försäkrade inte är i förvärvsarbete eller annat eget arbete under denna tid, bortsett från arbete som utförs i det egna hushållet.

4 §

Särskild moderskapspenning

En gravid försäkrad som är i förvärvsarbete eller i eget arbete enligt 1 kap. 4 §, bortsett från arbete som utförs i det egna hushållet, har rätt till särskild moderskapspenning, om

ett kemiskt ämne, strålning, en smittsam sjukdom eller någon annan motsvarande omständighet som hänför sig till hennes arbetsuppgifter eller arbetsförhållanden äventyrar hennes eller fostrets hälsa. Genom förordning av statsrådet anges när det kan bedömas att den försäkrades arbetsuppgifter eller förhållandena på arbetsplatsen äventyrar den försäkrades eller fostrets hälsa i ovan nämnda situationer samt vilka utredningar den försäkrade skall framlägga när hon ansöker om särskild moderskapspenning.

För utbetalning av särskild moderskapspenning förutsätts att den försäkrade är arbetsför och att för henne inte kan ordnas annat arbete på det sätt som avses i 2 kap. 3 § 2 mom. arbetsavtalslagen (55/2001) eller 29 § 2 mom. sjömanslagen (423/1978) och att hon av den orsaken måste vara borta från arbetet. Vidare förutsätts att den försäkrade inte heller är i något annat förvärvsarbete eller i eget arbete, bortsett från arbete som utförs i det egna hushållet.

Bestämmelserna om moderskapspenning gäller i tillämpliga delar även särskild moderskapspenning.

5 §

Särskild moderskapspenningsperiod

Särskild moderskapspenning betalas för den tid under vilken en försäkrad är förhindrad att utföra sitt arbete på grund av en riskfaktor som hänför sig till den försäkrades arbetsuppgifter eller arbetsförhållanden, dock högst tills den försäkrades rätt till moderskapspenning uppkommer. Om graviditeten avbryts innan moderskapspenningsperioden börjar, betalas särskild moderskapspenning tills avbrottet sker.

Om arbetsgivaren till en försäkrad som är berättigad till särskild moderskapspenning under tiden för den särskilda moderskapspenningsperioden ordnar annat arbete för den försäkrade på det sätt som avses i 2 kap. 3 § 2 mom. arbetsavtalslagen eller 29 § 2 mom. sjömanslagen och om detta arbete inte äventyrar den försäkrades eller fostrets hälsa på det sätt som avses i 4 § 1 mom. i detta kapitel, betalas inte särskild moderskapspenning för arbetsdagarna. Särskild moderskapspen-

ning för arbetsdagar betalas inte heller till en sådan försäkrad som under tiden för den särskilda moderskapspenningsperioden utför eget arbete enligt 1 kap. 4 §, bortsett från arbete som utförs i det egna hushållet.

6 §

Faderskapspenning

Rätt till faderskapspenning har barnets fader, om han deltar i sådan vård av barnet som berättigar till föräldradagpenning och under denna tid inte är i förvärvsarbete eller annat eget arbete, bortsett från arbete som utförs i det egna hushållet. En studerande har dock rätt till faderskapspenning, om det kan anses att han trots erhållande av studiepenning enligt lagen om studiestöd deltar i vården av barnet.

7 §

Faderskapspenningsperiod

Under moderskaps- och föräldrapenningsperioden betalas faderskapspenning sammanlagt för högst 18 vardagar. Under denna tid kan faderskapspenningen uppdelas på högst fyra sammanhängande perioder.

Fadern har dessutom rätt till faderskapspenning för en sammanhängande period om högst tolv vardagar omedelbart efter föräldrapenningsperioden, förutsatt att föräldrapenning eller partiell föräldrapenning på grundval av deltagande i vården av barnet har betalats till fadern utan avbrott för minst de tolv sista vardagarna under föräldrapenningsperioden.

8 §

Föräldrapenning

Enligt överenskommelse mellan föräldrarna har barnets moder eller fader rätt till föräldrapenning omedelbart efter moderskapspenningsperioden. Om modern inte deltar i vården av barnet har fadern när han ansvarar för vården av barnet med avvikelse från vad

som bestäms i 1 § 3 mom. rätt till föräldrapenning, även om modern och fadern inte längre lever i gemensamt hushåll.

Fadern har rätt till föräldrapenning, om han deltar i vården av barnet och under denna tid inte är i förvärvsarbete eller annat eget arbete, bortsett från arbete som utförs i det egna hushållet. I enlighet med 9 § i detta kapitel har fadern dock rätt till partiell föräldrapenning när han utför deltidsarbete. Fadern har dock rätt till föräldrapenning, om han ensam ansvarar för vården av barnet och om han är i förvärvsarbete eller annat eget arbete, bortsett från arbete som utförs i det egna hushållet.

För att föräldrapenning skall betalas förutsätts att modern har genomgått efterundersökning hos läkare för klarläggning av hälsotillståndet tidigast 5 och senast 12 veckor efter barnets födsel. Folkpensionsanstalten kan dock bevilja föräldrapenning av särskilda skäl, även om efterundersökning inte har utförts. Närmare bestämmelser om efterundersökning utfärdas genom förordning av statsrådet.

Rätt till föräldrapenning föreligger inte, om barnet har omhändertagits med stöd av barnskyddslagen (683/1983). Föräldrapenning betalas dock till en moder eller fader som trots omhändertagandet fortfarande deltar i vården av barnet.

Barnets moder och fader kan komma överens om fördelning av föräldrapenningsperioden så att föräldradagpenning kan betalas i högst två perioder till vardera föräldern. Utan särskilda skäl betalas föräldrapenning dock inte för en kortare tid än tolv vardagar.

9 §

Partiell föräldrapenning

En moder och fader som är berättigade till föräldrapenning kan sinsemellan komma överens om att dela den disponibla rätten till föräldrapenning så att de samtidigt har rätt till partiell föräldrapenning. För erhållande av partiell föräldrapenning förutsätts att modern och fadern vårdar barnet själva. Dessutom förutsätts att barnets moder och fader båda två har kommit överens med sina arbetsgivare om deltidsarbete under föräldra-

penningsperioden så, att bägges arbetstid och lön är minst 40 och högst 60 procent av den maximala arbetstiden för heltidsanställda och den lön för heltidsarbete som tillämpas inom branschen. Avtal om deltidsarbete skall ingås för minst två månader.

För att företagare skall ha rätt till partiell föräldrapenning förutsätts att det arbete som utförs i det egna företaget för en tid om minst två månader minskar till 40—60 procent av vad det varit.

10 §

Föräldrapenningsperiod

Föräldrapenning betalas tills det har gått 263 vardagar från moderskapspenningsperiodens början, den första betalningsdagen inbegripen. Om rätt till ny moderskaps- eller föräldrapenning uppkommer under moderskaps- eller föräldrapenningsperioden, upphör utbetalningen av den föregående moderskaps- eller föräldrapenningen vid ingången av den nya moderskaps- eller föräldrapenningsperioden.

Har moderskapspenningsperioden på grund av för tidig förlossning börjat tidigare än 30 vardagar före den beräknade tidpunkten för nedkomsten, förlängs föräldrapenningsperioden med så många vardagar som moderskapspenningsperioden har börjat tidigare än 30 vardagar före den beräknade tidpunkten för nedkomsten.

Föräldrapenningsperioden förlängs med 60 vardagar för varje barn utöver ett, om flera än ett barn föds på samma gång. Barnets moder eller fader kan helt eller delvis ta ut den i 2 mom. avsedda förlängningen av föräldrapenningsperioden redan under moderskaps- eller föräldrapenningsperioden.

11 §

Föräldra- och faderskapspenning för adoptivföräldrar

Rätt till föräldrapenning och partiell föräldrapenning för adoptivföräldrar har en försäkrad som i sin vård har tagit ett barn under sju

år i avsikt att adoptera barnet, förutsatt att den försäkrade deltar i vården av barnet och inte är i förvärvsarbete eller annat eget arbete, bortsett från arbete som utförs i det egna hushållet. Rätt till föräldrapenning för adoptivförälder har dock inte en försäkrad som har adopterat ett barn över ett år och som är gift med föräldern eller adoptivföräldern till det barn som skall adopteras eller som utan att ingå äktenskap lever i gemensamt hushåll med denna förälder.

En adoptivfader som är berättigad till föräldrapenning för adoptivförälder har också rätt till faderskapspenning i enlighet med 6 och 7 §.

12 §

Föräldrapenningsperiod för adoptivföräldrar

På grund av vården av ett adoptivbarn betalas till adoptivföräldern eller dennes äkta make föräldrapenning för den tid vården av barnet fortgår tills 234 vardagar har förflutit från barnets födelse. Om ett barn tas i vård senare än 54 vardagar efter barnets födelse, betalas föräldrapenning dock för 180 vardagar. Föräldrapenningsperioden förlängs i enlighet med 10 § 3 mom., om flera adoptivbarn tagits i vård samtidigt.

Om rätt till ny moderskaps- eller föräldrapenning eller föräldrapenning för adoptivförälder uppkommer under adoptivförälderns föräldrapenningsperiod, upphör utbetalningen av den föregående föräldrapenningen vid ingången av den nya moderskaps- eller föräldrapenningsperioden eller föräldrapenningsperioden för adoptivförälder.

13 §

Moderns insjuknande eller död under moderskaps- eller föräldrapenningsperioden

Barnets fader har rätt till föräldrapenning under moderskapsperioden om modern under moderskapspenningensperioden på grund av sjukdom blir oförmögen att vårda sitt barn

och fadern vårdar barnet och inte är i förvärvsarbete eller annat eget arbete, bortsett från arbete som utförs i det egna hushållet. Faderns rätt till föräldrapenning uppkommer tidigast när moderns sjukdom fortgår efter den självrisktid för sjukdagpenning som anges i 8 kap. 6 § 1 mom. Föräldrapenning kan betalas till fadern för moderskapspenningensperioden för högst lika många vardagar som de för vilka moderskapspenning inte betalats till modern med anledning av en sådan sjukdom som gör att modern inte förmår vårda sitt barn.

Om barnets moder dör under moderskaps- eller föräldrapenningsperioden har fadern rätt till föräldrapenning om han sköter barnet och har vårdnaden om barnet. Föräldrapenning kan betalas till fadern för högst lika många vardagar som de för vilka moderskaps- eller föräldrapenning inte har betalats på grund av moderns död. Om barnets fader inte sköter barnet och inte har vårdnaden om barnet, skall föräldrapenning betalas till en annan försäkrad som har vårdnaden om barnet. På denne tillämpas då vad som till denna del bestäms om barnets fader.

Vad som i denna paragraf bestäms om moder och fader tillämpas även på adoptivmodrar och adoptivfäder.

14 §

Inverkan av barnets död eller bortgivning för adoption på föräldradagpenningen

Om ett barn är dödfött eller om ett barn eller ett adoptivbarn dör:

1) betalas moderskaps- och faderskapspenning till utgången av moderskaps- eller faderskapspenningensperioden;

2) betalas föräldrapenning och partiell föräldrapenning för tolv vardagar efter dagen för barnets död, dock högst till utgången av föräldrapenningsperioden;

3) betalas föräldrapenning till utgången av den förlängda föräldrapenningsperioden, om minst två barn som har fötts samtidigt lever då föräldrapenningsperioden börjar.

Om ett barn i adoptionssyfte ges bort under moderskapspenningensperioden, skall mo-

derskapspenning betalas till utgången av moderskapspenningsperioden. Om barnet ges bort under faderskaps- eller föräldrapenningensperioden eller under tiden för partiell föräldrapenning, upphör rätten till föräldradagpenning dagen efter den dag då barnet gavs bort.

15 §

Begränsningar i fråga om betalning av föräldradagpenning

Föräldradagpenning betalas inte till en försäkrad för den tid under vilken han eller hon:

1) avtjänar fängelsestraff i en straffanstalt som avses i 2 § lagen om verkställighet av straff, med undantag av förvandlingsstraff för böter; eller

2) är intagen i en tvångsinrättning med stöd av 1 § lagen om internering av farliga återfallsförbrytare (317/1953).

10 kap.

Specialvårdspenning

1 §

Specialvårdspenning

Specialvårdspenningen är avsedd att ersätta ett kortvarigt inkomstbortfall till följd av att en försäkrad deltar i vård eller rehabilitering på grund av sjukdom eller handikapp som barnet lider av.

Om villkoren enligt 2 § uppfylls, föreligger rätt till specialvårdspenning för en försäkrad som sköter sitt eget eller sin äkta makes barn, adoptivbarn eller annat barn som den försäkrade i verkligheten sköter som en förälder. Med äkta make jämställs en person med vilken den försäkrade fortgående lever i äktenskapsliknande förhållanden i gemensamt hushåll utan att ingå äktenskap.

2 §

Förutsättningar för betalning av specialvårdspenning

Specialvårdspenning betalas till en försäkrad som på grund av deltagande i ett snabbt avancerande eller krävande behandlingsskede i anslutning till sjukvård av sitt barn som är under 16 år eller på grund av barnets rehabilitering kortvarigt är förhindrad att utföra sitt eget eller en annans arbete och som inte har arbetsinkomster under den aktuella tiden. En ringa arbetsinkomst utgör dock inget hinder för utbetalning av specialvårdspenning. Såsom arbetsinkomst beaktas inte stöd för vård i hemmet av en åldring, en invalid eller en kroniker, inte heller vårdarvode för familjevård.

Rätt till specialvårdspenning har en försäkrad som deltar:

1) i sådan vård eller rehabilitering vid en verksamhetsenhet på nivån för specialiserad sjukvård eller på en poliklinik på nivån för specialiserad sjukvård vid specialomsorgsdistriktets verksamhetsenhet som ges på grund av barnets sjukdom eller handikapp, om den läkare som vårdar barnet anser deltagandet vara nödvändigt; för att specialvårdspenning skall betalas förutsätts dessutom i fråga om barn som har fyllt sju år att sjukdomen är svår eller att handikappet är svårt;

2) i hemvård som är anknuten till sådan vård eller rehabilitering enligt 1 punkten som ges på grund av en svår sjukdom eller ett svårt handikapp som barnet lider av och den läkare som vårdar barnet anser deltagandet vara nödvändigt;

3) i en på lag grundad kurs i anpassnings- träning eller rehabilitering som ordnats på grund av barnets sjukdom eller handikapp eller någon annan därmed jämförbar, på lag baserad rehabiliteringsverksamhet.

Specialvårdspenning kan betalas till båda föräldrarna för en och samma tid om läkaren har ansett det vara nödvändigt att båda föräldrarna deltar i vården eller rehabiliteringen. För den ovan avsedda tid barnet vårdas hemma betalas dock inte specialvårdspenning till båda föräldrarna för en och samma tid.

Genom förordning av statsrådet bestäms

vad som skall anses som svår sjukdom och svårt handikapp enligt denna paragraf.

3 §

Utbetalning av specialvårdspenning

I syfte att uppnå terapeutisk balans betalas specialvårdspenning per barn på grundval av samma sjukdom:

1) för sammanlagt högst 60 vardagar för tiden för vård på en vårdplats enligt 2 § 2 mom. 1 punkten och för rehabiliteringskurser;

2) för högst 60 vardagar för tiden för vård i hemmet, och av särskilda terapeutiska skäl för ytterligare högst 30 vardagar.

Utan hinder av 1 mom. skall specialvårdspenning på vägande medicinska grunder betalas för en längre tid, om genomförandet av vård i anslutning till barnets svåra sjukdom eller ett oväntat förvärrande av sjukdomen förutsätter att föräldern är närvarande utan avbrott.

11 kap.

Beloppet av dagpenningförmånerna

1 §

Beloppet av dagpenningförmånerna enligt arbetsinkomst

Dagpenningförmånen är 70 procent av trehundredelen av en försäkrads vid beskattningen konstaterade årsarbetsinkomst, om denna inte överstiger 26 720 euro. På den överstigande delen upp till 41 110 euro är dagpenningförmånens belopp 40 procent av trehundredelen av årsarbetsinkomsten och på den del som överstiger 41 110 euro 25 procent av trehundredelen av årsarbetsinkomsten.

Den arbetsinkomst enligt 1 mom. som konstaterats vid beskattningen justeras i förhållande till hur den lönecoefficient enligt 7 b § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare

som fastställts för begynnelsestidpunkten för arbetsförmåga eller rätt till föräldradagpenning eller specialvårdspenningsjukdagpenning och föräldradagpenning avviker från den lönecoefficient som fastställts för föregående kalenderår.

De inkomstgränser som avses i 1 mom. justeras kalenderårsvis med lönecoefficienten enligt 7 b § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare. Om inkomstgränserna i samband med justeringen överstiger hela euro, lämnas den överskjutande delen obeaktad.

2 §

Arbetsinkomst

I denna lag avses med arbetsinkomst:

1) löneinkomst av arbetsavtals- eller tjänsteförhållande och därmed jämförbar personlig inkomst;

2) i 3 § 1 mom. avsedd arbetsinkomst för respektive år enligt lagen om pension för företagare (468/1969) och lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969),

3) lön som avses i 7 § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare (395/1961), 6 § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962) och 7 § 1 mom. lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (662/1985) och som vid arbete utomlands betraktas som grund för den arbetsförtjänst som skall räknas till pensionslönen samt för pensionsavgifterna.

Om en försäkrad är befriad från försäkringsskyldigheten enligt lagen om pension för lantbruksföretagare eller lagen om pension för företagare eller enligt nämnda lagar inte är skyldig att uppta försäkring, beaktas som hans eller hennes arbetsinkomst förvärvsinkomstandelen enligt inkomstskattelagen (1535/1992) av näringsverksamhet, jordbruk och sammanslutning, löneinkomst av eget företag eller jordbruk, arbetsersättning i anslutning till företagsverksamhet och förvärvsinkomst av renskötsel. Om en försäkrad, som inte är skyldig att teckna en försäkring enligt nämnda lagar, frivilligt tecknar en sådan försäkring beaktas dock som hans eller

hennes arbetsinkomst den inkomst som avses i 1 mom. 2 punkten.

Som arbetsinkomst enligt denna lag betraktas inte den försäkrades royaltyer, betalningar till en personalfond, kontanta vinstpremier eller vinstutdelning. Som arbetsinkomst betraktas inte heller sådan förmån som uppstår genom användning av anställningsoption enligt 66 § inkomstskattelagen eller sådan prestation som baserar sig på ett anställningsförhållande och som bestäms utifrån en förändring i värdet av ett bolags aktie.

Inkomster som beskattats enligt uppskattning enligt 27 § 1 mom. lagen om beskattningsförfarande (1558/1995) på grund av att skattedeklaration inte har inlämnats, beaktas inte som arbetsinkomst.

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om vad som avses med arbetsinkomst.

3 §

Arbetsinkomst som grundar sig på verkställd beskattning

Dagpenningförmån fastställs utifrån den arbetsinkomst enligt 2 § 1 och 2 mom. i detta kapitel som konstaterats vid beskattningen för det år som föregår begynnelsestidpunkten för arbetsoförmåga eller rätt till föräldradagpenning eller specialvårdspenning. Som begynnelsestidpunkt för rätt till föräldradagpenning betraktas den dag för vilken första gången utbetalas föräldradagpenning till en förälder för samma barn.

Om en försäkrads rätt till delinvalidpension enligt 5 b § lagen om pension för arbetstagarare har uppkommit under det skatteår för vilket arbetsinkomsten enligt 1 mom. skall läggas till grund för förmånen, fastställs sjukdagpenningen enligt arbetsinkomsten för föregående skatteår, förutsatt att den sistnämnda är större än arbetsinkomsten för det år då utbetalningen av delinvalidpensionen började.

4 §

Arbetsinkomst som uppges av en försäkrad

Folkpensionsanstalten skall på ansökan uppskatta vad som skall anses som en försäkrads arbetsinkomst under de sex månader som omedelbart föregått begynnelsestidpunkten för hans eller hennes arbetsoförmåga eller inträdet av rätt till föräldradagpenning eller specialvårdspenning. Dagpenningförmånen fastställs enligt den försäkrades tillförlitligt utredda arbetsinkomst för sex månader, förutsatt att arbetsinkomsten multiplicerad med två fortgående har varit minst 20 procent större än den arbetsinkomst enligt 3 § som har konstaterats vid beskattningen och som har justerats enligt 1 § 2 mom. Den ovan nämnda arbetsinkomsten beaktas endast för den tid då personen i fråga varit försäkrad i Finland enligt denna lag.

Med stöd av lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare skall en försäkrad som i 1 mom. avsedd inkomst för sex månader förete en tillförlitlig utredning över sin enligt ovan nämnda pensionslagar fastställda arbetsinkomst samt över annan arbetsinkomst än sådan som har fåtts av den egna företagsverksamheten.

Har en försäkrads arbetsinkomst på grund av sjukdom, arbetslöshet eller av annan motsvarande särskild orsak varit väsentligt mindre än den annars hade varit, kan arbetsinkomsten på ansökan och i enlighet med bestämmelserna i 1 mom. uppskattas också för en annan sex månaders tid i arbetet än en sådan som omedelbart föregått begynnelsestidpunkten för arbetsoförmåga eller inträdet av rätt till föräldradagpenning eller specialvårdspenning. Arbetsinkomsten kan dock beaktas endast för det kalenderår då arbetsoförmågan eller rätten till föräldradagpenning eller specialvårdspenning inträdde eller som omedelbart föregick detta.

Utan hinder av bestämmelserna ovan kan en försäkrads i 1 mom. avsedda inkomst för sex månader på ansökan uppskattas också för en kortare tid än sex månader, förutsatt att den försäkrade på grund av byte av yrke eller av annat motsvarande skäl haft arbetsinkomst under endast en del av den sex månaders period som avses ovan.

5 §

Avdrag från arbetsinkomst av utgifter för inkomstens förvärvande

Vid bestämmandet av den arbetsinkomst som konstaterats vid beskattningen samt den i 4 § avsedda arbetsinkomsten för sex månader avdras de utgifter för inkomstens förvärvande som avses i 93—95 § inkomstskattelagen (1535/1992) från löneinkomst av arbetsavtals- eller tjänsteförhållande och från därmed jämförbar personlig inkomst.

Från arbetsinkomst enligt lagen om pension för företagare (468/1969) och lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969) avdras inga utgifter för inkomstens förvärvande.

Från lön enligt 7 § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare (395/1961), 6 § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962) och 7 § 1 mom. lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (662/1985) verkställs endast det avdrag för utgifter för inkomstens förvärvande som avses i 95 § 1 mom. 1 punkten inkomstskattelagen.

6 §

Sjuk- och föräldradagpenning samt specialvårdspenning på grundval av en föregående förmån

Har en försäkrad under en fyra månaders period omedelbart innan rätten till sjuk- eller föräldradagpenningen eller specialvårdspenning inträdde fått arbetslöshetsförmån enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) eller utbildningsstöd eller selsättningsstöd för arbetslivsträning enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002), är den sjuk- eller föräldradagpenning eller specialvårdspenning som skall betalas till honom eller henne minst 86 procent av beloppet av den förmån som har betalats till honom eller henne. När beloppet av arbetslöshetsförmånen och utbildningsstödet räknas ut beaktas då inte

1) sådan inkomst enligt 4 kap. 4 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa som skall beaktas vid jämkning,

2) lön eller övrig arbetsinkomst enligt 9 kap. 5 § lagen om offentlig arbetskraftsservice,

3) förmån som avses i 4 kap. 7 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa och som enligt 12 kap 2 § i denna lag skall dras av från dagpenningen,

4) den förhöjda förtjänstdelen enligt 6 kap. 2 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eller det förhöjda belopp av den inkomstrelaterade dagpenningen som enligt 6 kap. 10 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa skall betalas för tilläggsdagar, till den del dessa belopp överstiger den förtjänstdel som fastställs enligt 6 kap. 2 § 1 mom. i nämnda lag.

Sjuk- och föräldradagpenningen och specialvårdspenningen är minst en tjugofemtedel av månadsbeloppet av studiepenningen, om den försäkrade under de fyra månader som föregick förmånsperiodens början fått studiepenning enligt lagen om studiestöd.

Sjuk- och föräldradagpenningen och specialvårdspenningen är minst lika stor som rehabiliteringspenningen, om den försäkrade under de sex månader som föregick förmånsperiodens början fått rehabiliteringspenning enligt lagen om rehabiliteringspenning (611/1991). Om den försäkrade under motsvarande tid fått rehabiliteringspenning, partiell rehabiliteringspenning eller rehabiliteringspenning som betalas som rehabiliteringsunderstöd enligt arbetspensionslagarna, är sjuk- och föräldradagpenningen samt specialvårdspenningen minst en tjugofemtedel av månadsbeloppet av den rehabiliteringspenning som betalats till den försäkrade. Härvid beaktas dock inte den del av rehabiliteringspenningenprocentsats om som fastställts enligt i 14 § 2 mom. lagen om rehabiliteringspenning och med vilken den överstiger det belopp av rehabiliteringspenningen som i en motsvarande situation hade fastställts enligt 14 § 1 mom. e eller den 10 procents förhöjning som avses i 15 § och inte heller den 33 procents förhöjning som avses i arbetspensionslagarna.

Om den försäkrade under tiden före sjuk- eller föräldradagpenningensperiodens eller spe-

cialvårdspenningsperiodens början har fått mer än en av de förmåner som nämns i 1—3 mom., används som grund för sjuk- och föräldradagpenningen samt specialvårdspenningen den förmån som den försäkrade senast har fått.

7 §

Sjuk- och föräldradagpenningens samt specialvårdspennings minimibelopp

Minimibeloppet av sjuk- och föräldradagpenningen samt specialvårdspenningen är 11,45 euro per vardag.

8 §

Inverkan av förvärvsarbete och eget arbete på föräldradagpenningens belopp

Minimibeloppet av moderskaps- eller föräldrapenning betalas till en moder om hon samtidigt är i förvärvsarbete eller i eget arbete, med undantag för arbete som utförs i det egna hushållet, eller studerar på heltid och får studiepenning enligt lagen om studiestöd (65/1994). Om vardera föräldern är i förvärvsarbete eller i eget arbete, med undantag för arbete som utförs i det egna hushållet, eller studerar på heltid och får studiepenning enligt lagen om studiestöd (65/1994) under föräldrapenningsperioden, kan föräldrarna komma överens om till vem av dem minimibeloppet av föräldrapenningen betalas. Vad som bestäms i detta moment tillämpas dock inte på partiell föräldrapenning.

Om fadern till ett barn ensam svarar för vården av barnet eller om fadern på grund av moderns död under moderskapspenningensperioden har rätt till föräldrapenning enligt 9 kap. 13 § 2 mom., betalas minimibeloppet av föräldrapenningen till fadern om han studerar på heltid och får studiepenning enligt lagen om studiestöd (65/1994) eller är i förvärvsarbete eller eget arbete, med undantag för arbete som utförs i det egna hushållet.

9 §

Faderskapspenningens belopp

En faders föräldradagpenningensperiod börjar den dag då föräldradagpenning för första gången betalas till honom för samma barn. Beloppet av faderskaps- och föräldrapenningen för samma barn är lika stort under hela föräldradagpenningensperioden.

Minimibeloppet av faderskapspenningen betalas till en person som är i beväringstjänst i aktiv tjänst, i vapenfri tjänst eller i egenskap av reservist eller lantvärnsman i försvarsmaktens tjänst eller som fullgör civiltjänst samt till en person som får studiepenning enligt lagen om studiestöd.

10 §

Pensionens inverkan på föräldradagpenningens belopp

Om den försäkrade får ålderspension eller förtida ålderspension, arbetslöshetspension eller full invaliditetspension enligt 22 § 1 mom. folkpensionslagen, arbetspensionslagarna, trafikförsäkringslagen (279/1959) eller lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) betalas minimibeloppet av föräldradagpenningen.

11 §

Beloppet av partiell föräldrapenning

Utän hinder av bestämmelserna i 1—7 § är beloppet av den partiella föräldrapenningen likvärd alltid hälften av föräldrapenningens belopp.

12 kap.

Dagpenningförmånernas förhållande till andra förmåner

1 §

Samordning av dagpenningförmånerna

Till en försäkrad betalas samtidigt endast

en dagpenningsförmån i enlighet med denna lag.

2 §

Sjukdagpenningens förhållande till andra lagstadgade förmåner som betalas på grund av arbetsförmåga

Om den försäkrade har rätt till ersättning för samma tid och på grund av samma arbetsförmåga enligt en annan lag än denna, dras denna förmån av från den sjukdagpenning som betalas till honom eller henne, om inte annat bestäms någon annanstans i lag.

Utan hinder av vad som bestäms i 1 mom. kan sjukdagpenning utbetalas till fullt belopp, om utbetalningen av annan ersättning blir fördröjd av orsak som inte beror av den försäkrade. Folkpensionsanstalten har rätt att ta ut nämnda ersättning som betalts enligt en annan lag till den del sjukdagpenning utbetalts. Har sjukdagpenning utbetalts på grund av att utbetalningen av annan ersättning fördröjts och den försäkrade därefter lyft ersättning enligt 1 mom. av en annan ersättningskyldig, har Folkpensionsanstalten rätt att av den försäkrade kräva in beloppet av den betalda sjukdagpenningen intill beloppet av sådan annan ovan avsedd ersättning som han eller hon fått

Om sjukdagpenningen skall betalas till arbetsgivaren, utbetalas ingen sjukdagpenning till arbetsgivaren i den dröjsmålsituation som avses i 2 mom.

3 §

Primärtid för sjukdagpenningen och sjukdagpenningens förhållande till full invalidpension enligt arbetspensionslagarna

Folkpensionsanstalten fastställer primärtiden för sjukdagpenningen för fastställande av begynnelsetidpunkten för full invalidpension enligt arbetspensionslagarna. Primärtiden för sjukdagpenningen är en tidsperiod som omfattar de 150 första dagarna av maximitiden för sjukdagpenning enligt 8 kap. 8 §, samt de därpå närmast följande fem fulla

kalendermånaderna. Primärtiden utgår dock redan i slutet av den fjärde kalendermånaden, om även maximitiden för sjukdagpenning som betalas utan avbrott utgår då.

Folkpensionsanstalten fastställer primärtiden för sjukdagpenningen när minst 150 sjukdagpenningsdagar som räknas till maximitiden förflutit. Primärtiden fastställs dock inte om den försäkrade har fyllt 63 år. En ny primärtid kan fastställas endast i det fall att sex månader har förflutit från utgången av föregående primärtid.

Den försäkrade har under primärtiden för sjukdagpenningen rätt till fullt belopp av sjukdagpenningen, även om han eller hon enligt arbetspensionslagarna hade rätt till full invalidpension. Efter primärtiden betalas sjukdagpenningen endast till den del den överstiger beloppet av den pension som betalas för samma tid.

Primärtiden fastställs inte om den försäkrade får full invalidpension enligt arbetspensionslagarna redan när han eller hon ansöker om sjukdagpenning. Sjukdagpenningen betalas då endast till den del den överstiger beloppet av den pension som betalas för samma tid.

Om den försäkrade för den tid som följer efter primärtiden för sjukdagpenningen retroaktivt beviljas full invalidpension enligt arbetspensionslagarna har Folkpensionsanstalten rätt att kräva igen invalidpensionen till den del sjukdagpenning utbetalts.

4 §

Sjukdagpenningens förhållande till delinvalidpension enligt arbetspensionslagarna

Primärtiden tillämpas inte på delinvalidpension enligt 5 b § lagen om pension för arbetstagare eller någon motsvarande annan pension än full invalidpension.

Delinvalidpensionen dras inte av från sjukdagpenningen om en försäkrad får delinvalidpension enligt 1 mom. eller någon motsvarande annan pension än full invalidpension, och rätten till delinvalidpension har uppkommit före ingången av det kalenderår till vilket den arbetsinkomst hänförs som ligger till grund för sjukdagpenningen. Delinva-

lidpension eller annan än full invalidpension dras inte heller av från sjukdagpenningen om arbetsinkomst enligt 11 kap. 4 § används som grund för fastställandet av sjukdagpenning och denna arbetsinkomst i sin helhet härstammar från den tid under vilken till den försäkrade utgått delpension. I annat fall dras delinvalidpensionen av från sjukdagpenningen.

5 §

Sjukdagpenningens förhållande till ålderspension och rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna

Om en försäkrad retroaktivt beviljas ålderspension enligt arbetspensionslagarna för samma tid som han eller hon fått sjukdagpenning har Folkpensionsanstalten rätt att av pensionsanstalten i fråga kräva igen retroaktivt utbetald ålderspension till den del sjukdagpenning utbetalts.

Om en försäkrad som får sjukdagpenning retroaktivt beviljas rehabiliteringspenning, partiell rehabiliteringspenning eller rehabiliteringspenning som betalas som rehabiliteringsunderstöd enligt arbetspensionslagarna för samma tid som han eller hon fått sjukdagpenning, har Folkpensionsanstalten rätt att av pensionsanstalten i fråga kräva igen retroaktivt utbetald rehabiliteringspenning, partiell rehabiliteringspenning eller rehabiliteringspenning som betalas som rehabiliteringsunderstöd till den del sjukdagpenning utbetalts.

6 §

Utrednings- och anmälningsskyldighet i fråga om rehabiliteringsmöjligheter

Folkpensionsanstalten skall vid behov utreda en försäkrads behov av rehabilitering, dock senast när antalet sjukdagpenningssdagar som räknas till maximitiden överstiger 60 dagar för den försäkrade.

Folkpensionsanstalten skall omedelbart när 150 dagpenningssdagar gått till ända underrätta den som beviljat pensionen enligt 3 § 1 mom. om att primärtiden upphört. Den försäkrade skall samtidigt informeras om möjligheterna att få rehabilitering och att söka annan ersättning.

Avvikelse från anmälningsskyldigheten enligt 2 mom. får göras om:

1) arbetsförmågan uppenbarligen upphör inom en månad efter det att 150 betalningssdagar gått till ända;

2) den försäkrade har sökt yrkesinriktad rehabilitering eller därtill anknuten medicinsk rehabilitering; eller

3) den försäkrade har sökt i 8 kap. 6 § 1 mom. 2, 3 eller 4 punkten avsedd rehabiliteringspenning eller ersättning för inkomstbortfall.

Den försäkrade skall dock omedelbart underrättas om möjligheterna att få rehabilitering och att söka annan ersättning, om arbetsförmågan fortgår eller ansökan om rehabilitering eller rehabiliteringspenning avslås.

7 §

Sjukdagpenning och skada orsakad genom brott

Utän hinder av bestämmelserna i 2 § har en försäkrad rätt till sjukdagpenning, även om arbetsförmågan har orsakats av ett brott och den försäkrade enligt skadeståndslagen (412/1974) eller brottsskadelagen (935/1973) har rätt till ersättning för minskning i inkomst eller uppehälle på grund av arbetsförmågan.

Folkpensionsanstalten har rätt att kräva igen nämnda ersättning enligt 1 mom. som betalts enligt skadeståndslagen till den del sjukdagpenning utbetalts. Folkpensionsanstalten kan avstå från att yrka ersättning av den ersättningskyldiga, om det är uppenbart oskäligt att kräva ersättning. Folkpensionsanstalten har på motsvarande sätt rätt att av den försäkrade kräva igen den sjukdagpenning anstalten betalt om den försäkrade redan fått motsvarande ersättning av den ersättningskyldiga.

8 §

Sjukdagpenning och patientskadeersättningar

Den försäkrade har rätt till sjukdagpenning utan hinder av att han eller hon enligt patientskadelagen (585/1986) har rätt till ersättning för inkomstbortfall på grund av arbetsoförmåga. Om ersättning enligt patientskadelagen redan har betalats till den försäkrade för samma tid, betalas till Patientförsäkringscentralen sjukdagpenning intill högst beloppet av den utbetalda ersättningen.

9 §

Specialvårdspenningens förhållande till övriga förmåner

Specialvårdspenning betalas inte för tid för vilken en försäkrad har en på lag baserad rätt att på samma grund för inkomstbortfall få en ersättning som motsvarar specialvårdspenningen.

10 §

Förmån som betalas från utlandet

När dagpenningförmån beviljas kan en förmån beaktas som betalas från utlandet och som motsvarar samma förmån eller någon annan förmån som skall beaktas enligt denna lag. Förmånen kan även jämföras med lön som fått från en utländsk arbetsgivare eller en internationell organisation och som motsvarar förmånen.

När sjukdagpenning beviljas kan en förmån som betalas från en annan stat beaktas enligt 2 §, om den jämföras med andra lagstadgade förmåner som betalas på grund av arbetsoförmåga.

IV AVDELNINGEN

FÖRETAGSHÄLSOVÅRD OCH ERSÄTTNING FÖR SEMESTERKOSTNADER

13 kap.

Ersättningar som hänförs till företagshälsovård

1 §

Arbetsgivares rätt till ersättning för företagshälsovård

En arbetsgivare har rätt att få ersättning för nödvändiga och skäligen kostnader (*ersättningsklass I*) för att ordna företagshälsovård grundad på arbetsgivarens skyldighet i enlighet med lagen om företagshälsovård (1383/2001).

Har en arbetsgivare utöver företagshälsovård enligt 1 mom. för sina arbetstagare ordnat sjukvård och annan hälsovård, har arbetsgivaren rätt att få ersättning för de nödvändiga och skäligen kostnader (*ersättningsklass II*) som föranletts av detta. Ersättning betalas dock inte för tandvård enligt 3 kap. 2 §.

2 §

Rätt för företagare och andra personer som utför eget arbete att få ersättning för företagshälsovård

Företagare eller andra som utför eget arbete enligt 3 § 1 mom. 6 punkten lagen om företagshälsovård och som i enlighet med 1 § 1 mom. har ordnat företagshälsovård för sig enligt 12 § lagen om företagshälsovård har rätt till ersättning för de nödvändiga och skäligen kostnader som föranleds av denna verksamhet.

I fråga om ersättning för företagshälsovård som företagare och andra som utför eget arbete ordnar för sig samt uppföljning av kostnaderna och verksamheten iaktas i tillämpliga delar vad som bestäms i denna lag om ersättning för företagshälsovård till arbetsgivare.

3 §

Verksamhet som ersätts

Kostnaderna för att ordna sådan företagshälsovård enligt god företagshälsovårdspraxis som avses i lagen om företagshälsovård ersätts till arbetsgivaren.

De kostnader som en arbetsgivare orsakas av ordnandet av den företagshälsovård samt den sjukvård och andra hälsovårdstjänster som ingår i arbetsgivarens skyldigheter ersätts, förutsatt att verksamheten genomförts med användning av erforderliga resurser inom företagshälsovården.

4 §

Allmän princip för erhållande av ersättning

Ersättning för företagshälsovård betalas för nödvändiga och skäligen kostnader som föranleds av företagshälsovård, sjukvård och annan hälsovård som en arbetsgivare ordnar för sina arbetstagare i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande eller därmed jämförbart offentligrättsligt anställningsförhållande. För att ersättning skall utbetalas förutsätts att arbetsgivaren har betalt kostnaderna för företagshälsovårdstjänsterna, sjukvårdstjänsterna och andra hälsovårdstjänster i sin helhet och att dessa tjänster har varit avgiftsfria för arbetstagarna.

För att ersättning skall utbetalas till arbetsgivaren krävs att arbetarskyddskommissionen, arbetarskyddsfullmäktigen eller motsvarande har beretts möjlighet att avge utlåtande om ansökan.

5 §

Ersättning för kostnader för företagshälsovård

Av de kostnader för ordnande av företagshälsovård som orsakas arbetsgivare, företagare och andra som utför eget arbete ersätts 50 procent.

Den ersättning som betalas till arbetsgivaren bestäms enligt högst ett kalkylerat maximibelopp per arbetstagare. Den ersättning som betalas till företagare och andra som utför eget arbete bestäms på motsvarande sätt enligt högst det kalkylerade maximibeloppet per företagare.

6 §

Fastställande av det kalkylerade maximibeloppet

Det kalkylerade maximibeloppet per arbetstagare, som ligger till grund för den ersättning som betalas till en arbetsgivare, fastställs enligt ersättningsklass utifrån de resurser som behövs för att upprätthålla en verksamhet som iakttar god företagshälsovårdspraxis på det sätt som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet. På motsvarande sätt fastställs det företagarris kalkylerade maximibeloppet för ersättning som utgår till företagare och andra som utför eget arbete.

Resursfaktorer som behövs för att upprätthålla en verksamhet som iakttar god företagshälsovårdspraxis är:

- 1) de tjänster som yrkesutbildade personer inom företagshälsovården tillhandahåller;
- 2) de sakkunnigtjänster och därtill hörande undersökningar som yrkesutbildade personer inom företagshälsovården behöver;
- 3) laboratorieundersökningar och radiologiska undersökningar; samt
- 4) andra resurser för att inrätta och upprätthålla en företagshälsovårdscentral.

Folkpensionsanstalten fastställer årligen per ersättningsklass det kalkylerade maximibelopp som ligger till grund för ersättningen utifrån de resursfaktorer som avses ovan och i motsvarighet till den allmänna kostnadsutvecklingen.

Särskilda skäl som hänför sig till arbetsplatsens storlek, inledande av företagshälsovårdsverksamheten, inrättande av en företagshälsovårdscentral eller ändring av företagshälsovårdens innehåll eller någon annan omständighet som beror på de hälsoriska arbetet medför och som påverkar behovet av företagshälsovård kan beaktas som faktorer som höjer ersättningens maximibelopp så

som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om faktorer som har en höjande effekt på ersättningens maximibelopp.

7 §

Godtagbara kostnader

Godtagbara kostnader är de nödvändiga och skäligen anläggnings- och driftskostnaderna för ordnandet av verksamhet som iakttar god företagshälsovårdspraxis. De kostnader som föranleds av företagshälsovården skall grunda sig på arbetsgivarens bokföring för redovisningsperioden.

Godtagbara anläggningskostnader är kostnaderna för anskaffning av undersöknings-, vård- och kontorsutrustning och -inventarier som behövs för ordnande av företagshälsovården samt kostnaderna för anskaffning och utbyte av datasystem för företagshälsovården. Kostnader för byggande, anskaffning och reparation av lokaliteterna i en företagshälsovårdscentral eller andra motsvarande kostnader som hänför sig till fastigheten betraktas inte som godtagbara anläggningskostnader.

Godtagbara driftskostnader är lönekostnaderna för företagshälsovårdspersonalen, de obligatoriska lönebikostnader som betalts för dem och andra nödvändiga och skäligen kostnader som föranleds av företagshälsovården.

Godtagbara kostnader är också de avgifter som en sådan verksamhetsenhet eller yrkesutövare inom företagshälsovården som avses i lagen om företagshälsovård och som har rätt att tillhandahålla företagshälsovårdstjänster tar ut samt de avgifter enligt lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården som en hälsovårdscentral som avses i folkhälsolagen tar ut, förutsatt att de motsvarar de godtagbara kostnader enligt 1–3 mom. som föranleds av att företagshälsovård ordnas.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om ersättning för nödvändiga och skäligen kostnader.

8 §

Kommunens rätt till ersättning för företagshälsovård

En kommun som upprätthåller en hälsovårdscentral har rätt att av Folkpensionsanstalten få ersättning för kostnaderna för företagshälsovårdstjänster, om tjänsterna har tillhandahållits företagare eller andra som utför eget arbete i enlighet med 14 § 1 mom. 8 punkten folkhälsolagen. Ersättningen utgör högst det belopp som Folkpensionsanstalten hade varit skyldig att betala i motsvarande ersättning till ovan nämnda företagare eller andra som utför eget arbete.

9 §

Uppföljning av kostnaderna och verksamheten i anslutning till företagshälsovården samt rätt att utföra inspektioner

Folkpensionsanstalten har rätt att av en arbetsgivare, företagare eller en annan som utför eget arbete samt av en kommun eller annan sökande få de uppgifter om kostnaderna och verksamheten i anslutning till företagshälsovården som den behöver för att kunna följa hur företagshälsovården genomförs. Folkpensionsanstalten har dessutom rätt att granska bokföringen i anslutning till den företagshälsovård som en arbetsgivare eller annan sökande ordnat.

10 §

Utbetalning av ersättning till andra än arbetsgivare

Har hälsovårdstjänster enligt 1 § ordnats så som nämns i 7 § 1 mom. 2 punkten lagen om företagshälsovård, kan Folkpensionsanstalten med arbetsgivarens samtycke avtala om att ersättningen betalas till en serviceproducent. Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om utbetalning av ersättning till serviceproducenter.

11 §

*Högskole- och universitetsstudera-
ndes hälsovård*

Folkpensionsanstalten kan till Studenternas hälsovårdsstiftelse betala en skälig ersättning för kostnaderna för den vård stiftelsen anordnar.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om fastställandet av ersättning och ersättningsförfarandet.

14 kap.

Ersättning för semesterkostnader

1 §

Rätt till ersättning

En arbetsgivare ersätts för de kostnader som föranleds av semester som en arbetstagarare tjänar in under moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- och föräldraledighet. Arbetsgivaren har rätt till ersättning om arbetsgivaren är skyldig att till arbetstagaren betala semesterlön eller semesterersättning för den tid som arbetstagaren, utan att vara i arbete, fått moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning.

Utan hinder av bestämmelserna i 1 mom. har arbetsgivaren rätt till ersättning även när arbetstagaren är på föräldraledighet men får partiell föräldrapenning och arbetar på deltid för en annan arbetsgivare.

Bestämmelserna om ersättning för semesterkostnader tillämpas också på tjänsteförhållanden.

2 §

Utbetalning av ersättning

Ersättningen utbetalas i efterhand efter att föräldradagpenningperioderna utgått. Ersättning betalas också för de semesterdagar som en arbetstagarare tjänat in och som arbets-

tagaren enligt 4 a § semesterlagen (272/1973) har sparat för att ta ut senare såsom sparad ledighet.

3 §

Ersättningens belopp

Till arbetsgivaren betalas ersättning för varje kalendermånad under vilken semester har tjänats in för en tid som avses i 1 §, förutsatt att antalet föräldradagpenningdagar uppgått till minst 14 under kalendermånaden.

Ersättning utbetalas för 2,5 dagar per kalendermånad. Ersättningen motsvarar den särskilda moderskaps-, moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning som betalats per dag till en arbetstagarare för den tid under vilken semester tjänats in. Om beloppet av särskild moderskaps-, moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning varierar under den kalendermånad som avses i 1 mom., motsvarar ersättningen den genomsnittliga ovan nämnda förmånen.

I semesterkostnadsersättning betalas likväl inte mer än det belopp som arbetsgivaren har varit skyldig att betala i semesterlön eller semesterersättning.

15 kap.

Verkställighet

1 §

Sjukförsäkringskort

Sjukförsäkringskort till personer som är försäkrade enligt denna lag utfärdas av Folkpensionsanstalten. På kortet antecknas den försäkrades släktnamn och alla förnamn samt personbeteckning. Om den försäkrade är medlem av en arbetsplatskassa enligt 16 kap. skall detta antecknas på sjukförsäkringskortet. På sjukförsäkringskortet får även antecknas andra uppgifter som Folkpensionsanstalten bestämmer.

Sjukförsäkringskortets utformning och innehåll fastställs av Folkpensionsanstalten.

Sjukförsäkringskort utan fotografi är avgiftsfria.

2 §

Ansökan om ersättningar och förmåner samt skyldighet att lämna uppgifter

En ersättning eller förmån skall sökas skriftligen hos Folkpensionsanstalten. Sökanden skall tillställa Folkpensionsanstalten de uppgifter som behövs för beviljande och utbetalning av förmånen eller ersättningen.

En ansökan kan avgöras på basis av tillgängliga uppgifter även om sökanden vägrar lämna nödvändiga uppgifter eller förete en sådan utredning som skäligen kan krävas av honom eller henne eller om han eller hon vägrar genomgå undersökningar i enlighet med 13 §.

3 §

Ansökan om sjukvårdsersättningar

Ersättning för kostnader för sjukvård skall sökas inom sex månader från betalningen av avgiften. Om en serviceproducent söker ersättning mot fullmakt av en försäkrad skall ersättningen sökas inom sex månader från tillhandahållandet av tjänsten.

Tilläggsersättning för kostnader enligt 5 kap. 8 § för läkemedel, salvbaser samt kliniska näringspreparat och motsvarande produkter som överstiger den årliga självriskandelen skall sökas inom sex månader från utgången av det kalenderår under vilket rätten till tilläggsersättning uppkom.

En specialersättning enligt 5 kap. 6 § 2 mom. för kostnader för läkemedel som används vid behandlingen av svåra och långvariga sjukdomar betalas under förutsättning att kostnaderna har uppkommit efter det att ansökan i vilken svår och långvarig sjukdom påvisas har tillställts Folkpensionsanstalten. Vad som i detta moment bestäms om läkemedel skall även tillämpas vid ersättning för kliniska näringspreparat och produkter som motsvarar sådana preparat.

4 §

Tidsfrister för ansökan om dagpenningförmåner

Dagpenningförmåner skall sökas som följer:

1) sjukdagpenning, specialvårdspenning och särskild moderskapspenning inom fyra månader från den dag från och med vilken sökanden önskar få förmånen;

2) moderskapspenning senast två månader före den beräknade tidpunkten för nedkomsten;

3) föräldrapenning och partiell föräldrapenning en månad före den dag från och med vilken sökanden önskar få förmånen;

4) faderskapspenning inom två månader efter föräldrapenningsperioden; samt

5) föräldrapenning för vård av adoptivbarn inom två månader från det barnet togs i vård.

Om arbetsförmågan fortgår efter utgången av den period för vilken sjukdagpenning beviljades skall den försäkrade för att fortfarande få sjukdagpenning tillställa Folkpensionsanstalten ett intyg över fortsatt arbetsförmåga inom fyra månader efter det att betalningen av sjukdagpenningen upphört.

5 §

Ansökan om ersättningar för företagshälsovård

Arbetsgivare skall söka ersättning för kostnader för arbetshälsovård inom sex månader från utgången av räkenskapsperioden enligt bokföringen eller, i avsaknad av sådan, från utgången av det kalenderår under vilket kostnaderna uppkom. I fråga om företagare och andra som utför eget arbete börjar tidsfristen löpa från det att kostnaderna för anordnande av företagshälsovård har betalats.

Kommunen skall inom sex månader från det företagshälsovård givits lämna redovisning till Folkpensionsanstalten för kostnader för företagshälsovård enligt 13 kap. 8 §.

6 §

Ansökan om ersättning för semesterkostnader

Ersättning för semesterkostnader skall sökas inom sex månader efter föräldradagpenningperioden.

7 §

Försummelse att iaktta tidsfristen

En ersättning eller förmån enligt denna lag kan beviljas helt eller delvis trots att ansökan inte har gjorts inom den tid som anges ovan om det vore oskäligt att ersättningen eller förmånen förvägras på grund av förseningen.

8 §

Betalning av ersättningar och förmåner

Ersättningar och förmåner betalas in på det konto som sökanden angett i ett penninginstitut som är verksamt i Finland. Om en inbetalning på konto inte är möjlig eller om sökanden anger en särskild orsak, kan förmånen även betalas på något annat sätt.

9 §

Betalning av ersättning till apotek

Om ett apotek för en försäkrads läkemedelsinköp har uppburit ett pris som är nedsatt med beloppet av ersättningen enligt 5 kap., kan ersättningen betalas till apoteket på basis av redovisning som apoteket gör.

Om läkemedelsersättning med stöd av 1 mom. betalas till apoteket, meddelas den försäkrade inte ett skriftligt beslut om betalning av ersättning. Beslutet skall dock meddelas om den försäkrade yrkar det inom sju dagar från den tidpunkt då han eller hon har betalt självriskandelen av läkemedlets pris till apoteket.

10 §

Betalning av dagpenningförmåner till arbetsgivare

En dagpenningförmån betalas till arbetsgivaren till den del den försäkrade på grundval av ett anställningsförhållande har rätt till lön eller motsvarande ersättning för tiden för ledighet på grund av sjukdom eller moderskaps-, faderskaps-, föräldra- eller partiell föräldraledighet och när det i anställningsvillkoren anges att dagpenningförmånen eller del av den skall betalas till arbetsgivaren i stället för den försäkrade. Dagpenningförmånen betalas inte till den försäkrade för samma tid till den del som motsvarar lönen.

En dagpenningförmån:

1) delas mellan arbetsgivarna i förhållande till de utbetalda lönerna i de fall den försäkrade har flera arbetsgivare samtidigt;

2) delas enligt lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare mellan den försäkrade och dennes arbetsgivare i förhållande till den arbetsinkomst som fastställts enligt dessa pensionslagar och den lön som arbetsgivaren betalat om den försäkrade är verksam som företagare enligt 1 § lagen om pension för företagare eller 1 § lagen om pension för lantbruksföretagare samtidigt som han eller hon är anställd hos en annan arbetsgivare.

Arbetsgivaren skall meddela Folkpensionsanstalten den lön eller motsvarande ersättning som betalats till arbetstagaren om den försäkrade har rätt till dagpenningförmån enligt denna lag för samma tid.

Folkpensionsanstalten skall på begäran meddela den försäkrades arbetsgivare för vilken tid moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning har betalats till den andra föräldern.

11 §

Arbetslöshetskassans eller Folkpensionsanstaltens rätt till sjukdagpenning

Har en försäkrad för den tid under vilken han eller hon varit arbetsoförmögen fått arbetslöshetsförmån som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, utbildningsstöd

som avses i lagen om offentlig arbetskrafts-service eller alterneringsersättning som avses i lagen om alterneringsledighet (1305/2002), innehålls den sjukdagpenning som betalats för samma tid till ett belopp som motsvarar beloppet av den förmån som Folkpensionsanstalten betalat eller också betalas den till arbetslöshetskassan till den del som motsvarar den förmån som kassan betalat.

12 §

Betalning av sjukvårdsersättning och dagpenningförmån till kommunalt organ

Ett sådant organ som avses i 6 § socialvårdslagen (710/1982) har rätt att av Folkpensionsanstalten uppbära den del av det utkomststöd som organet beviljat den försäkrade och som motsvarar de kostnader som Folkpensionsanstalten skulle vara skyldig att betala i sjukvårdsersättning till den försäkrade.

Om ett sådant kommunalt organ som avses i 1 mom. har betalat utkomststöd i förskott mot emotsedd dagpenningförmån i enlighet med 23 § lagen om utkomststöd (1412/1997), betalas dagpenningförmånen, till den del den motsvarar förskottet, till organet på dess begäran.

På begäran av ett sådant kommunalt organ som avses i 1 mom. kan sjukdagpenning betalas helt eller delvis till nämnda organ för att användas för vård av den försäkrade och dennes familj under förutsättning att betalning av sjukdagpenning till mottagaren själv på grund av dennes levnadsvanor inte kan anses motsvara sitt syfte.

13 §

Åläggande att genomgå undersökningar

Den försäkrade skall för utredning av hälsotillståndet och bedömning av arbetsförmågan genomgå de undersökningar som Folkpensionsanstalten bestämmer. Den läkare, enhet inom hälso- och sjukvården eller undersökningsinrättning som utfört undersökningens ersätts för undersökningskostnaderna.

Den försäkrade får ersättning för de resekostnader som föranleds av deltagande i undersökningar så som bestäms i 4 kap. Den försäkrade har dessutom rätt att för tiden för undersökningen få dagtraktamente, nattresepenning och logiersättning enligt bestämmelserna i skattestyrelsens beslut om skattefria ersättningar för resekostnader. Har den försäkrade varit i behov av följeslagare, ersätts resekostnaderna enligt samma grunder som i fråga om försäkrad.

Till dagpenning, nattresepenning och logiersättning berättigande tid räknas inte den tid som den försäkrade på grund av undersökning har vistats på ett sjukhus eller annan enhet inom hälso- och sjukvården där vistelsen har varit kostnadsfri för den försäkrade.

14 §

Förvaring av verifikat

Folkpensionsanstalten är skyldig att förvara de verifikat som hänför sig till betalning av ersättningar i tre år efter utgången av det räkenskapsår till vars räkenskaper verifikaten hör.

15 §

Utmättnings- och överföringsförbud

Ersättning som betalats med stöd av denna lag till en försäkrad för kostnader för sjukvård, graviditet och förlossning får inte utmätas.

Ett avtal om överföring av en rättighet enligt denna lag på någon annan är ogiltigt.

16 §

Sjukvårdsersättningar som betalas med stöd av konventionen om social trygghet

Genom förordning kan föreskrivas om sådana undantag från bestämmelserna i denna lag som föranleds av ett ömsesidigt antal med en främmande stat. Folkpensionsanstalten sköter på det sätt som närmare föreskrivs

genom förordning de uppgifter i anslutning till ersättning av kostnaderna för sjukvård som föränleds av ömsesidiga avtal med främmande stater. Kostnaderna till en främmande stat betalas av statens medel. På motsvarande sätt krediteras staten sådana kostnadsersättningar som betalas av en främmande stat. Hälsovårdscentralerna och sjukhusen skall ge Folkpensionsanstalten de upplysningar som den behöver för att kunna sköta de i detta moment avsedda uppgifterna på det sätt som närmare förskrivs genom förordning.

17 §

Bemyndigande att utfärda förordning

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om sjukförsäkringskort och de utredningar som skall framläggas vid ansökan om ersättningar och förmåner.

18 §

Återkrav

Har en förmån enligt denna lag eller annan betalning som hänför sig till förmånen betalats utan grund eller till ett för stort belopp, skall den förmån som betalats till ett för stort belopp eller annan i pengar betald grundlös förmån som hänför sig till förmånen krävas tillbaka.

Återkravet kan frångås helt eller delvis, om detta anses skäligt och om utbetalningen utan grund inte berodde på svikligt förfarande från förmånstagarens eller dennes företrädarens sida eller om det belopp som betalats utan grund är litet. Återkravet kan dessutom frångås helt efter det att beslut om återkrav har givits, om det med beaktande av förmånstagarens ekonomiska situation inte längre är ändamålsenligt att fortsätta återkravandet eller om det med hänsyn till det förmånsbelopp som inte återkrävts medför oskäligen kostnader att fortsätta återkravandet.

Belopp som skall krävas tillbaka kan kvittas mot förmåner som Folkpensionsanstalten

senare betalar. Utan samtycke kan kvittningen dock endast ske mot en förmån enligt denna lag eller en därmed jämförbar annan förmån.

Ett lagakraftvunnet beslut om återkrav får verkställas såsom en dom som har vunnit laga kraft.

19 §

Preskription av fordringar

En förmån som betalats utan grund skall krävas tillbaka inom fem år räknat från utbetalningsdagen. En fordran som fastställts genom beslut om återkrav preskriberas fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen av en fordran som fastställts genom beslut om återkrav avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § lagen om preskription av skulder (728/2003). Från detta avbrytande av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid.

20 §

Meddelande om förändrade förhållanden

Om det i en förmånstagares förhållanden inträffar en sådan förändring som kan påverka rätten att få en förmån eller minska förmånsbeloppet, skall han eller hon omedelbart meddela Folkpensionsanstalten om förändringen. Sådana förändringar i förhållandena är:

1) den försäkrade börjar utföra förvärvsarbete eller eget arbete under dagpenningsperioden;

2) en adoptivförälder som får föräldrapenning avbryter vården av barnet;

3) det önskas att moderskapspenning betalas till fadern i form av föräldrapenning i de fall som avses i 9 kap. 13 § 1 mom. eller på grund av moderns död; samt

4) någon annan motsvarande förändring i förhållandena.

Överlåter barnets mor eller far sitt barn i avsikt att ge bort det som adoptivbarn eller har barnet omhändertagits enligt barnskydds-

lagen och modern inte längre deltar i vården av barnet, skall ett i 6 § 1 mom. socialvårdslagen avsett kommunalt organ eller en i 17 § 2 mom. adoptionslagen avsedd adoptionsbyrå avgiftsfritt meddela Folkpensionsanstaltens byrå om detta.

Folkpensionsanstalten kan även bestämma att den försäkrade skall framlägga en utredning om förändringar i förhållandena.

16 kap.

Arbetsplatskassor

1 §

Arbetsplatskassa

Med försäkringskassa avses i denna lag en försäkringskassa enligt lagen om försäkringskassor (1164/1992) vars verksamhetsområde omfattar arbetstagarna hos en och samma arbetsgivare och dessutom, såsom mottagare av tilläggsförmåner, kan omfatta de arbetstagare som avgått med pension från arbetsgivarens tjänst. En arbetsplatskassa har rätt att bevilja sina medlemmar eller dem och medlemmarna av deras familjer ersättningar och förmåner enligt denna lag, med undantag för den ersättning av semesterkostnader om vilken föreskrivs i kap. 14. I fråga om arbetsplatskassorna gäller i tillämpliga delar vad som i denna lag eller lagen om Folkpensionsanstalten bestäms om Folkpensionsanstalten. I övrigt tillämpas lagen om försäkringskassor.

Ett arrangemang enligt i 1 mom. kräver samtycke av Folkpensionsanstalten. Samtycke skall ges om arbetsplatskassans kassamöte med två tredjedelars röstmajoritet har godkänt sådana stadgar för kassan som motsvarar verksamheten och om kassans verksamhetsområde omfattar minst 300 arbetstagarmedlemmar. En ytterligare förutsättning för att samtycke skall kunna ges är att de ersättningar och förmåner som beviljas enligt kassans stadgar är minst lika stora som ersättningarna och förmånerna enligt denna lag.

Vad som bestäms ovan tillämpas på motsvarande sätt på försäkringskassor vilkas verksamhetsområde omfattar anställda hos arbetsgivare som hör till samma koncern enligt 1 kap. 3 § lagen om aktiebolag (734/1978). Även om det koncernvillkor som nämns ovan inte uppfylls, kan samtycke likväl ges till att en kassa är verksam som arbetsplatskassa, om arbetsgivarna har en sådan ekonomisk eller på verksamheten grundad kontakt sinsemellan att arrangemanget kan anses ändamålsenligt med tanke på skötseln av kassan samt dem som är försäkrade i den.

Sker det någon förändring i de omständigheter som ligger till grund för erhållandet av samtycke, skall arbetsplatskassan omedelbart underrätta Folkpensionsanstalten om detta.

2 §

Finansiering av arbetsplatskassornas verksamhet

Folkpensionsanstalten skall ur sjukförsäkringsfonden till arbetsplatskassans förfogande i förskott ställa ett belopp som kassan beräknas behöva för utbetalning av ersättningar och dagpenningsförmåner enligt denna lag, ökat med ett belopp för administrationskostnader som motsvarar det belopp som Folkpensionsanstalten enligt beräkning åsamkas i sådana kostnader. De medel som Folkpensionsanstalten ställt till arbetsplatskassans förfogande för utbetalning av förmåner skall kassan årligen redovisa så som närmare föreskrivs genom förordning av statsrådet.

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer på framställning av Folkpensionsanstalten årligen grunderna för ersättning av administrationskostnaderna. Om förfarandet vid överföringen av medel till kassan bestäms närmare genom förordning av statsrådet.

År förmånerna enligt arbetsplatskassans stadgar bättre än förmånerna enligt denna lag, täcks de kostnader som föranleds av utbetalningen av dessa tilläggsförmåner på det sätt som föreskrivs i kassans stadgar.

3 §

Försäkringens giltighet

En i 1 § nämnd arbetstagares försäkring enligt denna lag övertas av arbetsplatskassan vid ingången av månaden efter den då anställningsförhållandet började och upphör vid ingången av månaden efter den då anställningsförhållandet upphörde. Försäkringen enligt denna lag för en i lagrummet nämnd person som avgått med pension upphör vid ingången av månaden efter den då försäkringen i fråga om tilläggsförmånerna upphörde.

Då någon blivit försäkrad i en arbetsplatskassa eller hans eller hennes försäkring där har upphört, skall kassan utan dröjsmål göra skriftlig anmälan om detta till Folkpensionsanstalten.

4 §

Upplösning av arbetsplatskassa

Om en arbetsplatskassa upplöses, upphör den verksamhet som kassan bedriver i enlighet med denna lag då kassan träder i likvidation.

Kassan skall inom en månad från likvidationens inträde till Folkpensionsanstalten lämna redovisning för de medel som kassan av denna fått till sitt förfogande för utbetalning av förmåner samt återbära överskjutande medel. De kostnader som föranleds av upplösningen av kassan och som Folkpensionsanstalten har godkänt, ersätts kassan med sjukförsäkringsfondens medel, om kassans medel inte räcker till för utbetalning av dem.

5 §

Tillsyn över arbetsplatskassorna och ändring av stadgarna

Folkpensionsanstalten har rätt att övervaka och inspektera arbetsplatskassornas verksamhet till den del övervakningen och inspektionerna hänför sig till verksamhet enligt sjukförsäkringslagen.

Är en arbetsplatskassas verksamhet inte ändamålsenlig med beaktande särskilt av de försäkrades intresse, skall Folkpensionsanstalten göra anmärkning om detta till kassan och meddela anvisningar för avhjälpande av missförhållandena. Följs anvisningarna inte, har Försäkringsinspektionen på framställning av Folkpensionsanstalten rätt att förbjuda kassan att bevilja sådana försäkringar som avses i denna lag och bestämma en tidpunkt då kassans verksamhet enligt denna lag skall upphöra.

Folkpensionsanstalten skall återkalla sitt samtycke enligt 1 § 2 mom. om arbetsplatskassan inte längre uppfyller villkoren för samtycket. Samtycket skall likaså återkallas om arbetsplatskassan beslutar ändra sina stadgar så att de förmåner som den ger inte längre motsvarar minst förmånerna i denna lag. De ändrade stadgarna träder i kraft den 1 januari följande år om det inte finns särskilda skäl för någon annan ikraftträdelsedag.

I de fall som nämns i 2 och 3 mom. ovan gäller i fråga om att lämna redovisning och återbära medel i tillämpliga delar vad som bestäms i 2 §.

6 §

Sökande av ändring

Om arbetsplatskassan är missnöjd med ett beslut som Folkpensionsanstalten fattat i frågor som avses i detta kapitel, har kassan rätt att söka ändring i beslutet i fråga hos högsta förvaltningsdomstolen enligt bestämmelserna i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

17 kap.

Ändringssökande

1 §

Rätt att söka ändring

Den som är missnöjd med Folkpensionsanstaltens beslut får söka ändring i det genom besvär hos socialförsäkringsnämnden och

den som är missnöjd med socialförsäkringsnämndens beslut får söka ändring genom besvär hos prövningsnämnden. Den som där emot är missnöjd med ett beslut av Folkpensionsanstaltens centralförvaltning i ett ärende som gäller ersättning för företagshälsovård får söka ändring i beslutet genom besvär hos prövningsnämnden.

I prövningsnämndens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

Folkpensionsanstaltens beslut skall trots att ändring har sökts följas till dess ärendet har avgjorts genom ett beslut som vunnit laga kraft.

2 §

Besvärstid och besvär som inkommit för sent

Socialförsäkringsnämndens och prövningsnämndens beslut delges så att det sänds per post genom brev till mottagaren under den postadress som han eller hon har uppgivit. Ändringssökanden anses ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den då beslutet postades under den adress han eller hon uppgivit, om inte något annat visas.

Besvärsskriften skall lämnas in till Folkpensionsanstalten inom 30 dagar från det ändringssökanden fick del av beslutet.

Har besvär som anförs hos socialförsäkringsnämnden eller prövningsnämnden kommit in efter utgången av den utsatta tiden, kan besvärsinstansen trots förseningen ta upp besvären till prövning, om det finns vägande skäl till förseningen.

3 §

Självrättelse

Om Folkpensionsanstalten till alla delar godkänner de yrkanden som framställts i de besvär som inlämnats till den, skall den ge ett rättelsebeslut i ärendet. Ändring i rättelsebeslutet får sökas så som bestäms i 1 och 2 §.

Kan Folkpensionsanstalten inte rätta det beslut som besvären avser så som nämns i 1 mom., skall den inom 30 dagar från besvärs-

tidens utgång sända besvärsskriften och sitt utlåtande till besvärsinstansen för behandling. Folkpensionsanstalten kan härvid genom ett interimistiskt beslut rätta sitt tidigare beslut till den del den godkänner yrkandet i besvären. Om besvären redan har sänts till besvärsinstansen, skall denna omedelbart underrättas om det interimistiska beslutet. Ändring får inte sökas i ett interimistiskt beslut.

Från den i 2 mom. föreskrivna tiden kan avvikelser göras, om inhämtandet av en tilläggsutredning som behövs med anledning av besvären kräver det. Ändringssökanden skall härvid utan dröjsmål underrättas om att tilläggsutredning inhämtas. Besvärsskriften och utlåtandet skall dock alltid lämnas till besvärsinstansen inom 60 dagar från besvärs- tidens utgång.

4 §

Undanröjande av beslut

Om ett lagakraftvunnet beslut som gäller en förmån enligt denna lag grundar sig på en oriktig eller bristfällig utredning eller uppenbart står i strid med lag, kan prövningsnämnden på framställning av Folkpensionsanstalten eller på ansökan av den som saken gäller, efter att ha berett de övriga parterna tillfälle att bli hörda, undanröja beslutet och bestämma att ärendet skall behandlas på nytt. Efter att ha gjort en ovan nämnd framställning kan Folkpensionsanstalten, tills ärendet har avgjorts på nytt, temporärt inställa utbetalningen av förmånen eller betala den till de belopp framställningen avser.

Om en ny utredning framkommer i ett ärende som gäller beviljande av förvägrad förmån eller utökande av redan beviljad förmån, skall Folkpensionsanstalten pröva ärendet på nytt. Folkpensionsanstalten kan utan hinder av ett tidigare lagakraftvunnet beslut bevilja en förvägrad förmån eller utöka en redan beviljad förmån. Socialförsäkringsnämnden och prövningsnämnden kan tillämpa motsvarande förfarande när de behandlar ärenden som gäller ändringssökande. Ändring i beslutet får sökas så som bestäms i 1 och 2 §.

5 §

Rättelse av sakfel

Om ett beslut av Folkpensionsanstalten grundar sig på en klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag eller om det har skett ett fel i förfarandet då beslutet fattades, kan Folkpensionsanstalten undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt.

Ett beslut får rättas till en parts fördel eller nackdel. Rättelse av ett beslut förutsätter att parten samtycker till att beslutet rättas.

6 §

Socialförsäkringsnämnden

Socialförsäkringsnämndens verksamhetsområde är en försäkringskrets som bestäms av Folkpensionsanstalten.

Socialförsäkringsnämnden tillsätts av statsrådet för högst fyra år i sänder. Den består av en ordförande och en vice ordförande samt en läkarledamot och två ledamöter som är förtrogna med de försäkrades förhållanden. Varje ledamot har en personlig suppleant. Om någon plats blir ledig under mandatperioden, förordnas en efterträdare för återstoden av perioden. I övrigt gäller om deras rätt att kvarstå i uppdraget vad som bestäms om innehavare av domartjänst.

Nämndens ordförande skall ha den behörighet som krävs för domartjänst. Vid förordnandet av ordföranden och vice ordföranden skall Folkpensionsanstalten beredas tillfälle att avge utlåtande. I fråga om läkarledamöterna skall rättsskyddscentralen för hälsovården ges tillfälle att avge utlåtande.

Nämnden är beslutför när ordföranden eller viceordföranden och två andra ledamöter är närvarande. Vid behandlingen av ett ärende som i första hand skall avgöras utgående från medicinska synpunkter skall en ledamot vara läkare.

Närmare bestämmelser om socialförsäkringsnämnden utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §

Prövningsnämnden

Prövningsnämndens verksamhetsområde är hela landet.

Prövningsnämnden tillsätts av statsrådet för högst fyra år i sänder. Den består av en ordförande och ett behövligt antal vice ordförande och andra ledamöter. För andra ledamöter än ordföranden och vice ordförandena förordnas personliga suppleanter. Om någon plats blir ledig under mandatperioden, förordnas en efterträdare för återstoden av perioden. I övrigt gäller om deras rätt att kvarstå i uppdraget vad som bestäms om innehavare av domartjänst.

Ordföranden, som kan sköta uppdraget som huvudsyssla, samt vice ordförandena och de andra ledamöterna skall vara förtrogna med socialförsäkringsfrågor. Dessutom skall ordföranden, vice ordförandena och minst två andra ledamöter ha den behörighet som krävs för domartjänst. Av de övriga ledamöterna skall åtminstone två vara läkare.

Nämnden kan arbeta i sektioner. En sektion är beslutför med fyra ledamöter. Vid behandlingen av ett ärende som i första hand skall avgöras utgående från medicinska synpunkter skall en av de närvarande ledamöterna vara läkare.

Prövningsnämnden verkar i samband med social- och hälsovårdsministeriet och kostnaderna för nämndens verksamhet ersätts av statens medel.

Närmare bestämmelser om prövningsnämnden utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 §

Behandling av ärenden

Vid behandlingen av ärenden i socialförsäkringsnämnden och prövningsnämnden tillämpas förvaltningsprocesslagen (586/1996), om inte något annat bestäms särskilt. Om det behövs för att ett ärende skall kunna utredas, verkställs i socialförsäkringsnämnden och prövningsnämnden muntlig förhandling på det sätt som bestäms i 37 §

förvaltningsprocesslagen. I ett ärende i vilket ändring i prövningsnämndens beslut inte får sökas skall prövningsnämnden verkställa muntlig förhandling i enlighet med 38 § förvaltningsprocesslagen, om en enskild part begär det.

På muntlig förhandling tillämpas lagen om offentlighet vid rättegång (945/1984). Muntlig förhandling skall ske inom stängda dörrar i ärenden i vilka tystnadsplikt gäller eller i vilka socialförsäkringsnämnden eller prövningsnämnden har beslutat att de skall behandlas inom stängda dörrar på den grund att offentlig behandling kunde medföra särskild olägenhet för en part.

I ett ärende som faller inom området för prövningsnämndens behörighet tillämpas inte vad som i 11 kap. förvaltningsprocesslagen bestäms om extraordinärt ändringssökande. Prövningsnämnden kan undanröja ett laga-kraftvunnet beslut och förordna om ny behandling av ärendet i enlighet med vad som bestäms särskilt. Ansökan om undanröjande av ett beslut skall göras inom fem år från att beslutet vunnit laga kraft. Av särskilt vägande skäl kan ett beslut undanröjas även på ansökan som gjorts efter utgången av den utsatta tiden.

VI AVDELNINGEN

FINANSIERING AV SJUKFÖRSÄKRINGEN

18 kap.

Sjukförsäkringsfonden och försäkringspremier och försäkringsavgifter

1 §

Finansiering av sjukförsäkringen

Utgifterna för ersättning och förmåner enligt sjukförsäkringslagen, lagen om rehabiliteringspenning och lagen om rehabilitering som ordnas av Folkpensionsanstalten samt 60 procent av Folkpensionsanstaltens administrationskostnader (omkostnader) betalas ur sjukförsäkringsfonden. Sjukförsäkringsfondens utgifter finansieras med de medel som

influtit av de försäkrades sjukförsäkringspremier och arbetsgivarnas försäkringsavgifter, sjukförsäkringsfondens intäkter, statens andel samt övriga intäkter om vilka bestäms särskilt.

2 §

Statens finansieringsandel, garantibelopp och likviditetsbelopp

Minimidagpenningarna i samband med sjuk- och föräldradagpenningarna samt specialvårdspenningarna finansieras av statens medel. Staten skall månatligen betala förskott på sin andel på det sätt som närmare bestäms genom förordning av statsrådet.

Sjukförsäkringsfondens finansieringstillgångar, minskade med främmande kapital och reserver, skall vid kalenderårets utgång utgöra minst åtta procent av de årliga betalda totalutgifterna för sjukförsäkringen (*finansieringstillgångarnas minimibelopp*). Om intäkterna av sjukförsäkringsfonden inte räcker till för att finansieringstillgångarnas minimibelopp skall uppnås, betalas den bristande delen av statens medel (*garantibelopp*). Staten skall månatligen betala förskott på garantibeloppet på det sätt som närmare bestäms genom förordning av statsrådet.

Utöver vad som i 2 mom. bestäms om statens andel av utgifterna för sjukförsäkringen, skall staten till Folkpensionsanstalten betala ett så stort belopp att sjukförsäkringsfondens likviditet vid varje tidpunkt är tillräckligt tryggad (*likviditetsbelopp*).

3 §

Arbetsgivares sjukförsäkringsavgift

Om arbetsgivares sjukförsäkringsavgift bestäms i lagen om arbetsgivares socialskyddsavgift (366/1963)

De kostnader som ersättningen för semesterkostnaderna orsakar en arbetsgivare finansieras med arbetsgivarens sjukförsäkringsavgift. En arbetsgivare har rätt att få tillbaka den socialskyddsavgift som han eller hon betalt på semesterlönen eller semesterersätt-

ningen enligt 1 § så som bestäms i lagen om arbetsgivares socialskyddsavgift.

4 §

Fastställande av sjukförsäkringspremie

En försäkrads sjukförsäkringspremie fastställs utifrån den inkomst som beskattas i kommunalbeskattningen, om inte något annat bestäms. Premiens storlek bestäms särskilt genom lag.

5 §

Fastställande av sjukförsäkringspremie enligt företagarinkomst

Om en försäkrad är försäkrad med stöd av lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare, används som grund för sjukförsäkringspremien sådan arbetsinkomst för respektive år som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare och lagen om pension för företagare till den del denna arbetsinkomst ersätter:

- 1) förvärvsinkomstandelen av jordbruk eller näringsverksamhet;
- 2) förvärvsinkomstandelen för delägare i sammanslutning som avses i 39 eller 40 § inkomstskattelagen eller delägarens eller dennes familjemedlemmars lön från sammanslutningen;
- 3) värdet av leveransarbete;
- 4) nettoinkomst av skogsbruk;
- 5) förvärvsinkomst av renskötsel;
- 6) en familjemedlems eller en dödsbodelägars löneinkomst av jordbruk eller företagsverksamhet;
- 7) arbetsersättning från eget företag;
- 8) lön från ett aktiebolag eller något annat bolag i fråga om en sådan arbetstagare som inte anses stå i anställningsförhållande till bolaget i fråga; samt
- 9) förvärvsinkomstandelen av dividend som en delägare får från ett bolag samt föräckt dividend i fråga om en sådan arbetstagare som inte anses stå i anställningsförhållande till bolaget i fråga.

Om en försäkrad är försäkrad med stöd av

lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare, avdras inte den försäkringspremie som betalats med stöd av lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare när sjukförsäkringspremien fastställs.

När sjukförsäkringspremien för en företagare eller en lantbruksföretagare fastställs iaktas i tillämpliga delar vad som bestäms om beräkning av den beskattningsbara inkomsten vid kommunalbeskattningen.

6 §

Fastställande av sjukförsäkringspremie för begränsat skattskyldiga som arbetar i Finland

Om en försäkrad arbetar i Finland som begränsat skattskyldig används som grund för fastställande och betalning av hans eller hennes sjukförsäkringspremie den lön som avses i 4 § lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet eller i fråga om en artist den personliga ersättning som avses i 3 § i nämnda lag.

7 §

Fastställande av sjukförsäkringspremie enligt arbetsinkomst förvärvad utomlands

Den del av utlandsarbetsinkomst enligt 77 § inkomstskattelagen (1535/1992) som betalas i form av pengar skall beaktas då det sammanlagda beloppet av den beskattningsbara inkomst som läggs till grund för försäkringspremien fastställs. Till den del av utlandsarbetsinkomsten som betalas i form av pengar hänförs inte sådana ersättningar som arbetsgivaren betalar för utgifter för arbetet till den del dessa ersättningar är skattefria enligt inkomstskattelagen eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

När en försäkrad arbetar som utsänd arbetstagare eller annars utomlands och får sådan skattefri utlandsarbetsinkomst som avses i 77 § inkomstskattelagen, skall som grund för fastställande och betalning av sjukförsäkringspremien, i stället för nämnda utlandsar-

betsinkomst, användas den lön som avses i 7 § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare och som vid arbete utomlands betraktas som grund för den arbetsförtjänst som skall räknas till pensionslönen samt för pensionsavgifterna (försäkringslön), förutsatt att den försäkrades pensionskydd har ordnats antingen obligatoriskt eller frivilligt i enlighet med någon av ovan nämnda pensionslagar.

Den lön som avses i 2 mom. används också som grund för fastställande och betalning av sjukförsäkringspremie för en begränsat skattskyldig försäkrad som arbetar utomlands, om den försäkrades pensionskydd har ordnats antingen obligatoriskt eller frivilligt i enlighet med någon av de pensionslagar som nämns i 1 mom.

8 §

Fastställande av sjukförsäkringspremie för pensionstagare som är bosatta utomlands

En pensionstagare som har flyttat till ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som omfattas av Finlands ansvar för ersättande av sjukvårdskostnaderna med stöd av artiklarna 27, 28 eller 28 a i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen, skall betala den försäkrades sjukförsäkringspremie också efter det att han eller hon inte längre omfattas av lagstiftningen om den bostättningsbaserade sociala tryggheten i Finland.

En pensionstagare är dock inte skyldig att betala sjukförsäkringspremie på grundval av sådan pensionsinkomst på vilken källskatt tas ut i Finland till det belopp som bestäms i 7 § lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet (627/1978).

Om en pensionstagare som bor utomlands är begränsat skattskyldig används i fråga om pensionsinkomst den pension som betalas

från Finland till utlandet som grund för fastställande och betalning av den försäkrades sjukförsäkringspremie.

9 §

Befrielse från försäkringspremie, uppskov med betalningen av premie, ingen premie har fastställts samt premie har fastställts felaktigt

Kommunen har rätt att bevilja befrielse från och skatteverket uppskov med betalning av sjukförsäkringspremie, i tillämpliga delar med iakttagande av vad som bestäms i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995) om lättnad och uppskov när det gäller kommunalskatt.

Sjukförsäkringspremie fastställs inte om en försäkrad har avlidit under skatteåret.

Om sjukförsäkringspremie inte har fastställts för en försäkrad eller om en alltför liten premie har fastställts, skall den försäkringspremie eller del av premie fastställas som inte påförts den försäkrade. Försäkringspremie får dock inte påföras för längre tid än högst de fem närmast föregående åren.

10 §

Lån ur fondens medel

Sjukförsäkringsfonden samt folkpensionsfonden och pensionsansvarsfonden enligt folkpensionslagen har rätt att av särskilda skäl på de villkor som fonderna iakttar i sin kreditgivning låna medel till varandra utan att kräva säkerhet.

11 §

Tillämpning av lagstiftningen om beskattning

Beträffande uppbörd, indrivning, återbäring, redovisning, ändringssökande och beskattningsförfarande i fråga om en försäkrads sjukförsäkringspremie gäller lagen om be-

skattningsförfarande (1558/1995) och lagen om skatteuppbörd (611/1978). I lagen om beskattningsförfarande bestäms också om Folkpensionsanstaltens och ett skatteombuds rätt att söka ändring i en försäkrads sjukförsäkringspremie.

I fråga om förskottsinnehållning av en försäkrads sjukförsäkringspremie gäller vad som bestäms i lagen om förskottsuppbörd (1118/1996). När en försäkrad som arbetar utomlands får skattefri utlandsarbetsinkomst enligt 77 § inkomstskattelagen och sjukförsäkringspremien fastställs enligt 7 § 2 mom. är den finska arbetsgivare som har sänt arbetstagaren utomlands och som betalar arbetstagarens lön skyldig att verkställa förskottsinnehållning för betalning av sjukförsäkringspremien. När en försäkrad som arbetar utomlands är begränsat skattskyldig och sjukförsäkringspremien fastställs enligt 6 § 3 mom. är den finska arbetsgivare som har sänt arbetstagaren utomlands och som betalar arbetstagarens lön skyldig att ta ut sjukförsäkringspremien på det sätt som bestäms om uppbörd av källskatt i lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet.

Pensionsanstalten tar ut sjukförsäkringspremie av en begränsat skattskyldig pensionstagare. Vid uppbörden av premien iaktas på motsvarande sätt vad som bestäms om uppbörden av källskatt i lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet. Skall sjukförsäkringspremie inte på det sätt som avses i 3 mom. tas ut av en begränsat skattskyldig försäkrad som arbetar utomlands, fastställs sjukförsäkringspremien för den försäkrade med iakttagande av det förfarande som avses i 3 kap. lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet.

Sjukförsäkringspremien för en försäkrad som avses i 7 § 4 mom. och som arbetar i Finland tas ut av den som betalar ut lönen eller ersättningen på det sätt som bestäms om uppbörd av källskatt i lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet.

Skattestyrelsen redovisar till Folkpensionsanstalten den andel av intäkterna av källskatten som motsvarar det sammanlagda beloppet av de sjukförsäkringspremier som inte

betalas enligt 3 § 2 mom. Närmare bestämmelser om redovisningsförfarandet utfärdas genom förordning av statsrådet.

Bestämmelser om redovisning till Folkpensionsanstalten av avgifter som tagits ut av en begränsat skattskyldig utfärdas genom förordning av statsrådet.

12 §

Folkpensionsanstaltens rätt till tillsyn

Folkpensionsanstalten har rätt att utöva tillsyn över fastställelse, debitering, uppbörd och redovisning av sjukförsäkringspremier och sjukförsäkringsavgifter samt att i dessa avseenden granska beskattningshandlingarna.

13 §

Kompletterande bestämmelser

De medel som inflyter i försäkringsavgifter indrivs och de medel som inflyter i arbetsgivares sjukförsäkringsavgift överförs till Folkpensionsanstalten till en särskild sjukförsäkringsfond.

Kostnader som skötseln av uppgifter enligt denna lag förorsakar skattebyråerna tas med i den kostnadsfördelning som det bestäms om i 4 kap. 11 § lagen om skatteförvaltningen (1557/1995).

Avgifter om vilka föreskrivs i denna lag och som inte har betalats, indrivs utan dom och utslag i den ordning som det särskilt föreskrivs om utsökning av skatter och allmänna avgifter.

Utöver vad som bestäms i 9 § 1 mom. kan Folkpensionen besluta att en avgift som enligt denna lag skall betalas till en pensionsanstalt inte indrivs eller att ett fel i en sådan avgift eller redovisning inte rättas till om avgiften är så liten eller felet så försumbart att en indrivning eller korrigerings kan anses medföra orimligt mycket arbete och kostnader.

VII AVDELNING

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

19 kap.

Bestämmelser om erhållande och utlämnande av uppgifter

1 §

Rätt att få uppgifter

Folkpensionsanstalten och besvärinstanserna enligt denna lag har utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att få de uppgifter som är nödvändiga för avgörandet av en förmån eller sådana nödvändiga uppgifter som annars skall beaktas vid verkställigheten av uppdrag som föreskrivs i denna lag, i överenskommelser om social trygghet som är bindande för Finland eller i andra internationella författningar om social trygghet:

1) från statliga och kommunala myndigheter samt andra offentligt rättsliga sammanslutningar;

2) från Pensionsskyddscentralen, pensionsanstalter och försäkringsinrättningar samt andra som beviljar eller betalar ut pension eller annan ersättning;

3) från Patientförsäkringscentralen, Trafikförsäkringscentralen och Läkeemedelsskade-försäkringspoolen;

4) av arbetsgivare och från arbetslöshetskassor och arbetsplatskassor.

Utöver vad som bestäms i 1 mom. har Folkpensionsanstalten och besvärinstanserna enligt denna lag utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter på begäran rätt att för avgörandet av en förmån av läkare eller andra yrkesutbildade personer enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) samt av verksamhetsenheter för hälso- och sjukvården enligt 2 § 4 punkten lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) eller av färdtjänstproducenter, socialserviceproducenter eller andra vårdinrättningar få ett utlåtande och nödvändiga uppgifter ur journalhandlingarna

för den som söker en förmån samt uppgifter om hans eller hennes rehabilitering, hälsotillstånd, vård och arbetsförmåga, om den som söker en förmån inte själv tillhandahåller dessa uppgifter, samt av apotek utredningar om en försäkrads ersättningsgilla läkemedelsinköp för genomförandet av direktersättningsförfarandet enligt 15 kap. 13 § i denna lag.

2 §

Uppgifter i vissa fall av institutionsvård

För det förhandlingsförfarande som avses i 2 kap. 4 § har Folkpensionsanstalten utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter på ansökan rätt att avgiftsfritt få uppgifter som är nödvändiga för avgörandet av ett ärende och som gäller verksamhetsenhets verksamhet, lokaliteter, antalet anställda, innehållet i vården, dess art och omfattning, avtal som ingåtts om vården och ersättning som betalas för vården.

Folkpensionsanstalten har dessutom rätt att vid nämnda förhandlingsförfaranden för avgörande av ett ärende på begäran få nödvändiga sekretessbelagda uppgifter ur journalhandlingarna, uppgifter om hälsotillståndet för den som får vård samt om hans eller hennes läkemedel och inkomster av myndigheter eller inrättningar inom kommunens social- och hälsovårdsväsen eller av respektive statliga eller privata verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård.

Vad som ovan bestäms om Folkpensionsanstaltens rätt att få sekretessbelagda uppgifter gäller även social- och hälsovårdsministeriet.

3 §

Uppgifter av skatteförvaltningen

Folkpensionsanstalten har rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter årligen och senast före utgången av varje kalenderår få uppgifter av skatteförvaltningen om varje skattskyldigs inkomst

enligt 11 kap. 2 § som har fastställts vid beskattningen för det föregående kalenderåret samt övriga sådana uppgifter i skatteförvaltningens besittning som är nödvändiga för fastställande av arbetsinkomsten samt om utgifter för inkomstens förvärvande enligt 5 §.

4 §

Uppgifter av vård- och straffanstalter samt av Rättsskyddscentralen för hälsovården

För verkställigheten av förmåner enligt denna lag skall en inrättning enligt 2 kap. 4 § och ett organ enligt 6 § socialvårdslagen (710/1982) utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter underrätta Folkpensionsanstalten om att en förmånstagare blivit intagen för vård på institution och om att vården har upphört.

För verkställigheten av förmåner enligt denna lag skall en straffanstalt och en tvångsinrättning enligt 1 § lagen om internering av farliga återfallsförbrytare utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter underrätta Folkpensionsanstalten om när ett straff börjar och slutar.

För verkställigheten av förmåner enligt denna lag skall Rättsskyddscentralen för hälsovården utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter lämna Folkpensionsanstalten de i 24 a § 2 mom. 1 och 3 punkten lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården nämnda uppgifterna ur centralregistret över den yrkesutbildade hälsovårdspersonalen samt ändringar i dem gällande läkare, tandläkare, psykologer, talterapeuter, ergoterapeuter och psykoterapeuter samt övriga yrkesutbildade personer enligt 1 kap. 4 § 1 mom. 2 punkten.

Folkpensionsanstalten har rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som nämns i denna paragraf. Även om de uppgifter som avses i 3 mom. behövs i en viss form och Rättsskyddscentralen för hälsovården därmed åsamkas väsentliga merkostnader, skall kostnaderna ersättas.

5 §

Utlämnande av uppgifter i vissa fall

Folkpensionsanstalten har utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att:

1) lämna information om en försäkrads läkemedelsinköp till den läkare som har ordinerat läkemedlet, om den försäkrade trots anmärkning från Folkpensionsanstalten upprepade gånger med nämnda läkares och andra läkares recept har köpt en större mängd läkemedel än behandlingen av sjukdomen förutsätter;

2) till apoteken lämna namn och personbezeichnung på sådana försäkrade till vilka läkemedelsersättning inte skall betalas genom förmedling av ett apotek som tillämpar det redovisningsförfarande som avses i 15 kap. 9 §;

3) lämna sådan information till Rättsskyddscentralen för hälsovården som den behövs för utförande av sina uppgifter om läkare som upprepade gånger har ordinerat en större mängd läkemedel än vad behandlingen av en sjukdom enligt denna lag förutsätter;

4) till apotek som tillämpar ett redovisningsförfarande enligt 15 kap. 9 § i samband med köp av läkemedel med hjälp av teknisk anslutning lämna uppgifter om en persons för- och släktnamn, uppgifter om att personen är medlem av en arbetsplatskassa och om att han eller hon är försäkrad; om personen är försäkrad kan Folkpensionsanstalten dessutom informera apoteket om det kan överlåta läkemedel till den försäkrade till ett pris som är nedsatt med beloppet av sjukförsäkringsersättningen samt lämna uppgifter om de specialersättningsrättigheter för läkemedel som den försäkrade beviljats, ersättningsrättigheter i fråga om kliniska näringspreparat samt grundersättningsrättigheter i fråga om läkemedel som ersätts på särskilda grunder.

Folkpensionsanstalten har utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att till en läkare eller en sjukvårds- eller undersökningsinrättning som avses i 15 kap. 13 § lämna uppgifter om en sådan försäkrads hälsotillstånd, sjukdom, vårdåtgärder, yrke,

arbetsförhållanden och art av arbete som sänds till en undersökning enligt 15 kap. 13 §.

Innan uppgifterna lämnas ut skall Folkpensionsanstalten underrätta den försäkrade om att uppgifter kommer att lämnas enligt 1 mom. 1 och 2 punkten.

6 §

Uppgifter till utsökningsmyndigheten

Folkpensionsanstalten har utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter rätt att för utmätning, på begäran av en behörig myndighet utlämna uppgifter om beloppen av förmåner enligt denna lag, dock inte om sådana förmåner som inte beaktas vid beräkningen av det skyddade beloppet enligt 4 kap. 7 § utsökningslagen (37/1895). Folkpensionsanstalten har dessutom rätt att uppges vilka andra inrättningar som vederligen betalar ut pensioner och andra sociala förmåner.

7 §

Uppgifter till skatteförvaltningen för uppbörd av sjukförsäkringspremie och sjukförsäkringsavgift

Utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter har:

1) Folkpensionsanstalten rätt att för uppbörd av en försäkrads sjukförsäkringspremie lämna pensionsanstalterna och skatteförvaltningen uppgifter om namn, personbeteckning samt andra identifieringsuppgifter i fråga om sådana pensionstagare som är bosatta utomlands och på vilka betalningsskyldigheten enligt 18 kap. 7 § 1 mom. tillämpas;

2) Folkpensionsanstalten, social- och hälsovårdsministeriet och Pensionsskyddscentralen rätt att för uppbörd av en försäkrads sjukförsäkringspremie och arbetsgivares sjukförsäkringsavgift lämna skatteförvaltningen uppgifter om namn och personbeteckning i fråga om sådana personer som arbetar utomlands och till vilka Folkpensionsanstalten har meddelat ett beslut om tillämpning av lagstiftningen om den bosättningsba-

serade sociala tryggheten i Finland eller till vilka social- och hälsovårdsministeriet eller Pensionsskyddscentralen på grundval av Europeiska gemenskapernas bestämmelser om social trygghet eller bestämmelserna i någon överenskommelse om social trygghet har meddelat ett beslut om tillämpning av den finska lagstiftningen om social trygghet;

3) pensionsanstalten och Pensionsskyddscentralen rätt att för uppbörd av en försäkrads sjukförsäkringspremie och arbetsgivares sjukförsäkringsavgift lämna skatteförvaltningen uppgifter om lön som avses i 7 § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare, 6 § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och 7 § 1 mom. lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare och som vid arbete utomlands betraktas som grund för den arbetsförtjänst som skall räknas till pensionslönen samt för pensionsavgifterna.

Folkpensionsanstalten har rätt att utan samtycke av den som saken gäller till skatteförvaltningen lämna de uppgifter som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten även med hjälp av en teknisk anslutning. Innan en teknisk anslutning öppnas skall den som får uppgifter förete en utredning om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

En finsk arbetsgivare som sänder en arbetstagare utomlands och som betalar arbetstagarens lön eller som sänder en arbetstagare utomlands till ett utländskt moder-, dotter- eller systerföretag inom samma ekonomiska enhet eller till ett sådant utländskt företag där den finska arbetsgivaren har bestämmande inflytande, skall för fastställande av den försäkrades sjukförsäkringspremie och tillsynen över betalningen av arbetsgivares sjukförsäkringsavgift tillstålla skatteförvaltningen en årsanmälan enligt ett formulär som fastställts av Skattestyrelsen om den lön som premien grundar sig på och om löntagaren.

8 §

Uppgifter till myndigheter

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet har Folkpensionsanstalten utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar

i fråga om erhållande av uppgifter rätt att till ett ministerium, skatteförvaltningen och anstalter eller sammanslutningar som har hand om det lagstadgade socialskyddssystemet och som administrerar socialskyddsförmåner som påverkas av en förmån enligt denna lag, lämna personbeteckningen och övriga identifieringsuppgifter i fråga om den som fått förmåner eller ersättningar enligt denna lag, uppgifter om utbetalda förmåner och ersättningar och övriga därmed jämförbara uppgifter som är nödvändiga för samkörning av personuppgifter för att utreda brott och missbruk som riktar sig mot socialskyddet och för någon annan övervakningsåtgärd av engångsnatur, samt till polis- och åklagarmyndigheterna ovan nämnda uppgifter som är nödvändiga för att utreda brott och väcka åtal. Uppgifter om hälsotillståndet eller uppgifter som avser att beskriva grunderna för en persons behov av socialvård får dock inte utlämnas.

9 §

Användning av uppgifter som fåtts för annan förmån

När Folkpensionsanstalten behandlar en förmån enligt denna lag har den i enskilda fall rätt att använda sådana uppgifter som den fått för skötseln av andra uppdrag som ålagts den, om det är uppenbart att de påverkar en förmån enligt denna lag och om uppgifterna enligt lag skall beaktas vid beslutsfattandet och om Folkpensionsanstalten även annars har rätt att få uppgifterna särskilt.

10 §

Teknisk anslutning

Utöver vad som föreskrivs i 29 § 3 mom. lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet har Folkpensionsanstalten rätt att på de villkor som anges i momentet öppna en teknisk anslutning till sådana uppgifter i sina register som den med stöd av 5 § 1 mom. 2, 3 och 4 punkten samt 2 mom. och 6 § i detta kapitel har rätt att utlämna till de mottagare som avses i paragraferna.

Vad som i 1 mom. bestäms om att öppna en teknisk anslutning och utlämna uppgifter gäller även Folkpensionsanstaltens rätt att med hjälp av teknisk anslutning få sekretessbelagda uppgifter enligt 1 och 2 § samt 4 § i detta kapitel.

Med hjälp av en teknisk anslutning som öppnats med stöd av denna paragraf får också sökas sekretessbelagda uppgifter utan samtycke av den vars intressen sekretessen är avsedd att skydda. Innan den tekniska anslutningen öppnas skall den som begär uppgifter förete en utredning om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

11 §

Anmälningsskyldighet

Folkpensionsanstalten skall på förhand på lämpligt sätt informera den som ansöker om en förmån om varifrån uppgifter om honom eller henne kan skaffas och vart de i regel kan utlämnas.

12 §

Arvode för utlåtande

Folkpensionsanstalten och besvärinstanserna enligt denna lag har rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som nämns 1 och 2 § i detta kapitel. En yrkesutbildad person enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården eller en socialserviceproducent har dock rätt att få ett skäligt arvode för de utlåtanden han eller hon gett på grundval av den skyldighet att lämna upplysningar som föreskrivs i 1 § 2 mom.

20 kap.

Särskilda bestämmelser

1 §

Sjukförsäkringsdelegationen

I ärenden som gäller sjukförsäkring biträds Folkpensionsanstalten av en sjukförsäkrings-

delegation som tillsätts av statsrådet för tre år i sänder. Delegationen består av nio medlemmar och ett behövligt antal suppleanter.

Delegationens ordförande och en medlem, vilken samtidigt är delegationens vice ordförande, förordnas på framställning av Folkpensionsanstalten samt övriga medlemmar och suppleanter så att delegationen kommer att omfatta företrädare för social- och hälsovårdsministeriet, organisationer som representerar läkarna och tandläkarna, arbetsgivarna och personer som är förtrogna med de försäkrades förhållanden.

Statsrådet bestämmer ordförandens och medlemmarnas arvoden.

Närmare bestämmelser om delegationen och dess uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet.

2 §

Socialmedicinska delegationen

Vid Folkpensionsanstalten finns en socialmedicinsk delegation för handläggning av medicinska frågor i samband med sjukförsäkringen. Folkpensionsanstaltens styrelse tillsätter delegationen för tre år i sänder. Delegationen består av ordförande och högst 15 medlemmar. De medicinska specialområden som är de viktigaste för verkställande av sjukförsäkringen och läkare som är förtrogna med verkställande av sjukförsäkringen skall vara representerade i delegationen. Dessutom skall Rättsskyddscentralen för hälsovården, de medicinska fakulteterna vid universitetet samt organisationer som representerar läkarna och tandläkarna vara representerade i delegationen.

Kostnaderna för delegationens verksamhet ersätts ur sjukförsäkringsfonden.

Närmare bestämmelser om delegationen kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 §

Handräckning

Folkpensionsanstalten har rätt att få handräckning av myndigheterna.

4 §

Avgiftsfria beslut

Folkpensionsanstaltens, socialförsäkringsnämndens och prövningsnämndens beslut är avgiftsfria.

21 kap.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

De penningbelopp om vilka föreskrivs i 11 kap. 1 § 1 mom. motsvarar det indextal som avses i första meningen i 9 § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare och som fastställts för 2004, och det penningbelopp om vilket föreskrivs i 5 kap. 8 § 1 mom. motsvarar det indextal som avses i lagen om folkpensionsindex (456/2001) och som fastställts för samma år.

Utän hinder av 2 kap. 3 § 3 punkten ersätts som läkararvode som skall ersättas enligt denna lag fram till den 31 december 2007 läkararvoden som tas ut hos en patient som vårdas i specialavgiftsklass på ett sjukhus som en kommun eller samkommun är huvudman för samt arvoden som tagits ut av en läkare som beviljats rätt att ha privatmottagning på en sjukhuspoliklinik, om ersättning hade betalats för arvodet enligt gällande lag innan denna lag trätt i kraft.

För de läkemedel som enligt vad som föreskrivits omfattas av specialersättning före den 1 januari 2004 kvarstår rätten till specialersättning i fyra år efter att denna lag trätt i kraft, om inte det skäligen partipris som före den 1 januari 2004 fastställts för dem och som kan godtas som ersättningsgrund upphör att gälla före det eller om inte läkemedelsprisnämnden har tagit frågan om specialersättning av dessa läkemedelspreparat till omprövning.

Med dagpenningförmån enligt denna lag likställs sjukdagpenning, särskild moderskaps-, moderskaps-, faderskaps- och för-

äldrapenning samt partiell föräldrapenning som har betalats innan denna lag träder i kraft.

Specialvårdspenningar som har betalats innan denna lag trätt i kraft räknas inte till betalningsdagarna för specialvårdspenning enligt denna lag.

När den begynnelsepunkt för arbetsförmåga eller dagpenningsperiod enligt vilken indexjustering görs infaller efter att denna lag trätt i kraft, tillämpas 11 kap. 1 § 2 mom.

Utan hinder av vad som bestäms i 13 kap. 5 § ersätts arbetsgivaren med 60 procent av kostnaderna för utarbetandet av en årlig verksamhetsplan för företagshälsovården, inberäknat kostnaderna för arbetsplatsbesök som företas av yrkesutbildade personer och sakkunniga inom företagshälsovården och som utgör grund för utarbetande av verksamhetsplanen, om verksamhetsplanen har utarbetats eller arbetsplatsbesöket gjorts senast den 31 december 2005. Med arbetsplatsbesök avses besök på arbetsplatsen som hänför sig till planering av företagshälsovården samt utveckling och uppföljning av arbetet, verksamhetsmiljön och arbetsgemenskapens verksamhet. Vid ansökan om ersättning tillämpas bestämmelserna i 15 kap. 7 §.

Bestämmelserna i 14 kap. tillämpas när en arbetsgivare söker ersättning för semesterkostnader utifrån sådana kostnader som grundar sig på en föräldradagpenningsperiod som utgått efter att denna lag trätt i kraft.

Utan hinder av vad som bestäms i 15 kap. 3 § 1 mom. kan ersättning för resekostnader som uppkommit 2004 och som överstiger

den årliga självkostnadsandelen sökas fram till den 30 juni 2005.

Vad som i denna lag bestäms om ålderspension enligt arbetspensionslagarna i förhållande till sjuk- eller föräldradagpenning tillämpas även på individuell förtidspension.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter kan vidtas innan lagen träder i kraft.

2 §

Författningar som upphävs

Genom denna lag upphävs jämte ändringar
1) sjukförsäkringslagen av den 4 juli 1963 (364/1963) och

2) lagen den 30 mars 1994 om ersättning till arbetsgivare för semesterkostnader för den tid föräldrapenning betalas (238/1994).

3 §

Tillämpningsbestämmelse

Om det i någon annan lag eller en bestämmelse som utfärdas med stöd av den hänvisas till sjukförsäkringslagen eller lagen om ersättning till arbetsgivare för semesterkostnader för den tid föräldrapenning betalas, eller till en förmån som skall beviljas eller en ersättning som skall betalas med stöd av dessa skall hänvisningen anses gälla motsvarande bestämmelser i denna lag och förmån eller ersättning enligt denna lag, om inte något annat följer av denna lag.

Helsingfors den 16 april 2004

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Sinikka Mönkäre*